This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

466

Per. 2119 e. 22/6

BIBLIOTHECA AUGUSTANA,

COMPLECTENS

NOTITIAS VARIAS

DE VITA ET SCRIPTIS

ERUDITORUM,

QUOS

AVGVSTA VINDELICA

ORBI LITTERATO

VEL DEDIT VEL ALUIT.

Congeſſit FRANCISCUS ANTONIUS VEITH

Auguſtanus, Bibliopola.

Alphabetum VI.

BIBLIOTHECA BODLEIANA

AUGUSTÆ VINDELICÆ.

SUMPTIBUS AUCTORIS.

MDCCLXXXX.

MVSEVM BRITANNICVM

1831 DUPLICATE FOR SALE

PRÆFATIO.

Pauca ſunt, quæ te, Lector! moneam — Præſentis Alphabeti *partem maximam occupat* David HOESCHELIUS; *cuius ſumma ſemper in orbe litterato exiſtimatio ac fama fuit: Hac commotus non ſolum* Vitam *eius ac* Scripta *fuſe deſcribenda, ſed et* Epiſtolas *eius XVII. hactenus anecdotas, adjiciendas eſſe cenſui. In iſta vero Narratione uti aliquot Eruditorum* Auguſtanorum *mentio infertur, de quibus plura dicere habeo; ita eos in* Mantiſſam, *ceu cumulum quendam, conjeci. Sunt autem Philippus* Hainhoferus, *Vir multis nominibus illuſtris: Marcus* Henningus, *Genealogus ac Poëta: Georgius, & Hieronymus* Laubii: *Raymundus* Mindererus: *Ioannes Ulricus* Rumlerus, *Quatuor-Viri medica arte percelebres.*

Poſt Mantiſſam *hanc, ago de* Conrado KIRCHERO & Georgio MAYR, *græce hebraicéque doctiſſimis: item de* Ioanne MOIBANO *Medico: de* Henrico ROTH *linguæ ac doctrinæ* Brachmanorum *callentiſſimo: denique de* Clemente SENDERO *Hiſtoriographo diligentiſſimo. Taceo Scriptores alios minoris ordinis, qui*

hinc

hinc inde occurrunt, et in ſequenti Elencho *a me* nominantur.

In fine habes Supplementa *ad* I. II. III. IV. V. Alphabetum; *nam, cùm ab anno* 1785. *quó* Bibliotheca *hæc* Auguſtana *edi à me primum coepta eſt, per quinquennii ſpatium multa detexerim, quæ me antea vel fugerant, vel poſtea emerſerunt in lucem: ea, in unum coacta, tibi proponere volui, addito inſuper* Indice univerſali *copioſiſſimo in omnia* ſex Volumina, *quæ hactenus prodivere foras, et quibus ferme* CC. Scriptores *complexus ſum.*

Vale, Lector! et laboribus meis fave. Scribebam Auguſtæ Vindelicæ. Calendis Februarii, anni MDCCLXXXX.

No-

Nomina eorum,

Qui hoc *Alphabeto VI.* continentur.

Obſerva, Lector! eos Scriptores, qui *peculiari Paragrapho* laudantur, litteris majusculis: eos vero, qui duntaxat in tranſitu & per modum brevis *Notæ* memorantur, litteris minuſculis exprimi.

		Pag.
AMBERGER (Paulus)	-	1
Brenggerus (Io. Georg.) *Medicus.*	-	122
Caſtellus (Ioannes) *Medicus.*	-	117
Cneulinus (Tobias) *Medicus.*	-	116
HAINHOFERUS (Philippus) *Patritius Auguſtanus.*		99
HENNINGUS (Marcus) *Genealogus.*	-	104
Höchſtetterus (Joſephus)	-	120
Höchſtetterus (Philippus) *Medicus.*	-	119
Höchſtetterus (Ioannes Philippus) *Medicus.*		119
HOESCHELIUS (David) *Rector Gymnaſii San-Annæani.*	-	8
KIRCHERUS (Conradus) *Philologus.*	-	130
LAUBIUS (Georgius) *Medicus.*	-	107
LAUBIUS (Hieronymus) *Medicus.*	-	111
MAYR (Georgius) *Soc. Jeſu.*	-	138
MINDERERUS (Raymundus) *Medicus.*	-	114
MOIBANUS (Ioannes) *Medicus.*	-	147
NADLERUS (Ioannes)	- -	2
ROTH (Henricus) *Soc. Jeſu.*	-	157
RUMLERUS (Ioannes Ulricus) *Medicus.*		127
SENDERUS (Clemens) *Cœnobita San-Udalricanus.*		116
Widemannus (Carolus) *Medicus.*	-	116
Willerus (Georgius) *Bibliopola.*	-	84

Pag.	Lin.	Menda	Emenda.
10.	17.	SCHCENKIUM	SCHENCKIUM
22.	32.	*Noſtro*	*Noſtri*
61	13.	*T. IV.*	*T. VI.*
78.	8.	ZAPPIO	ZAPFIO
111.	3.	KOENING	KOENIG
166.	10.	ab anno 1300.	ab anno 1315.
168.	25.	in *Hiſtoria*	STETTEN in *Hiſtoria*.

AMBER-

AMBERGER (*Paulus*)

Auguſtanus, municipis ſui *Ioannis* NADLERI, qui *Diſſertationem I. de Meritis Reipublicæ Auguſtanæ in Rem litterariam*, anno 1713, menſe *Aprili*, ſub *Io. Chriſtoph.* WENDLERO, *Jenenſis* Academiæ Profeſſore publicârat, laudabile exemplum æmulatus, anno memorato, menſe *Octobri*, quà *Philoſophiæ* & *Theologiæ Studioſus*.

Diſſertationem IIdam. de eodem argumento. Jenæ in 4to. edidit, in qua de celebribus *Auguſtanis Theologis*, *Juriſconſultis*, *Medicis*, *Philologis*, *Hiſtoricis*, *Artificibus & illorum inventionibus* breviter tractat, dedicans doctum laborem ſuum Patronis ſuis, maxime *Io. Thomæ à* RAUNER *&c. mæcenati munificentiſſimo et ſtudiorum ſuorum promotori benigniſſimo*, ſequenti elogio à Profeſſore ſuo WENDLERO ob id decoratus: *Nondum biennii ſpatium in Academia hac expleviſti; neque tamen contemnendos doctrinæ, quam per hoc tempus collegiſti, fructus edis. Quando enim in* Diſſertatione *hac doctorum* Auguſtanorum *& merita & ſcripta recenſes, nobile ſatis argumentum, antea à nemine tractatum, explicas, tuæque patriæ jamdudum partam & celebratam ab exteris gloriam non ſolum tueris, ſed & teipſum civesque tuos, ut majorum inſiſtant veſtigiis, excitas &c. &c.* Hæc de AMBERGERO.

NADLERUS autem *Diſſertationem* ſuam, in qua *de Bibliothecis Auguſtanis*, præſertim *publica eiusque Protectoribus & Præfectis* agit, quatuor *Scholarchis*, Paulo *à Stetten*, Chriſtoph. Sigiſm. *Ammano*, Io. Iac. *Beyero*, & Leonh. Frider. *Voit à Berg*, ſtudiorum ſuorum patronis, in ſpecimen ingenii & profectuum academicorum conſecravit. Ad *Noſtri* laudem *Io. Chriſtoph.* WENDLERUS ſcribere non dubitavit, quæ ſequuntnr: *Neſcit diu latere virtus, ſed erumpit ſtrenue, Deóque non ſolum auctori ſuo, ſed et hominibus ſe commendat. Exemplo tuo comprobas hoc doctiſſime* Nadlere! *qui jam à primo tuo in Academiam ingreſſu, quanta in te virtus lateat, probaſti; dum celeberrimorum, in hac Academia docentium, Virorum ſcholas frequentare ſtudioſiſſime conſueviſti. Namque per integrum* quatuor annorum *ſpatium, quæ ſtudiis tuis proficua eſſe credebas, è* Salanis *noſtris fontibus hauſiſti, nec parum profeciſti Virorum, fama per litterarum orbem eminentium,* BUDDEI, DANZII, STRUVII, SYRBII, *excellentiſſimorum Profeſſorum inſtitutione, exemplis & conſiliis: quorum* prælectionibus theologicis, philologicis, rabbinicis, hiſtoricis, & philoſophicis *frequens adfuiſti. Iniquus in te ſim, niſi diligentiam indefeſſam, quam & in* meis ſcholis, *non ſine exquiſita voluptate mea, hoc anno adhibuiſti, hoc loco publice collaudem. Conatu nunc laude digno in publicum prodis, ingenii tui liberalis vires periclitaturus; quo inſtituto, quam gnaviter contendas ad præclara, abunde teſtaris. Merito tibi ob hoc eruditionis ſpecimen ex animo gratulor, gratulor patriæ &c &c.*

HOESCHELIUS (*David*)

Davidem HOESCHELIUM, Virum benemerentiſſimum, *Philologum* cum primis celebrem debito encomio ornaturus valde ipſa dicendorum copia laboro. Utcunque ſit, dabo operam, ut, quæ de illo occurrunt, omnia compendiô dem, atque intra amatæ brevitatis limites ita cogam; ut nec nimis redundet oratio: nec turpiter deficiat.

Agebatur annus â reparata per Chriſtum ſalute MDLVI. cùm *Auguſta Vindelica* III. Idus Aprilis (*a*) *Davidem* HOESCHELIUM mundo dedit, litteratæ Reipublicæ ſydus ſingulare futurum, & avitam patriæ urbis gloriam mire amplificaturum. Avus *Noſtro*, *Petrus*: Pater itidem, *Petrus* fuit: ingenium autem nobile, capax, acre; cuius mature haud dubia documenta dedit.

Felici admodum ſorte HOESCHELII ortus in illa incidit tempora, quibus civitas patria & excellentibus didaſcalis viriſque doctis, & generoſis litterarum moecenatibus abundabat; de quibus *Salomo* FRENZELIUS *Vratiſlavienſis* (*b*) non inepte cecinit:

Non vero ſatis eſt, multos diſcrimine nullo (*c*).
Accumulare libros: doctis eſt inſuper omnis
Urbs ornanda Viris, quibus hæc Reſpublica felix
Affluit — — — — —
— — — — — —
Præterea egregiis ſora, templa, ſcholaſque magiſtris

(*a*) Vide Epitaphium *Noſtri*, infra apponendum.
(*b*) In *Adumbratione Auguſtæ Vindelicæ*, quam rariſſimam eſſe affirmat *Iac.* BRUCKERUS in *Miſcellaneis Hiſtoriæ philoſ. crit. litter. p.* 447.
(*c*) Intellige *Bibliothecam publicam*.

Inſtruit, & pubem ſtudia ad graviora coërcet;
Educens terris, magno & Plantaria cælo.
Hinc eſt doctorum tam pulchra corona Virorum,
Tot docti Proceres, hinc doctus & ipſe Senatus.

de quibus ipſe HOESCHELIUS monuit: *illuſtris Senatus Auguſtani curam totam in eo fuiſſe, ut magna gererent bonarum litterarum cauſſâ* (*d*): Et rurſùs: *In qua Urbe Muſæ & Gratiæ domicilium nactæ videntur, quod ii gubernacula teneant, qui ab ineunte ætate litteris omnibus dediti hoc laborum genus & probant, & adjuvare geſtiunt illos, qui omnem in eodem operam ponunt*(*e*). Atquè (ut exemplis agam) quis eſt, qui ignoret, quantum *Fuggeri*, *Velſeri*, *Oeſterreicheri*, *Paleri*, *Erhardi*, *Ehemi*, *Stetteni*, *Peutingeri*, *Hainzelii*, *Rehlingeri*, pluresque alii clari Cives *Auguſtani* illis temporibus bonarum litterarum cauſſâ & cupiverint & fecerint. Inter didaſcalos autem Gymnaſii *San-Annæani* commemorare mihi licet illuſtres Viros *Matthiam* SCHENCKIUM, *Hieronymum* WOLFIUM, *Simonem* FABRICIUM (*) *Nicolaum*que REUSNERUM.

Hôc modô res litteraria & ſcholaſtica *Auguſtæ* conſtituta fuit; cùm *Noſter*, in memoratum Gymnaſium miſſus, ad diſcendas optimas artes incumbere cæpit maxime ſub *Hieronymo* WOLFIO, Viro de græca litteratura plurimum merito. Incubuit autem ità, ut WOLFIUS (*f*) ſequens illi teſtimonium, certe perhonorificum, tribuere minime

(*d*) In *Dedicatione* ad *Opuſcula Philonis*.

(*e*) In *Dedicatione* ad *Photii Bibliothecam*.

(*) De FABRICIO vide *Alphabetum III. Bibliothecæ* meæ *Auguſtanæ*, p. 10.

(*f*) In *Litteris commendatitiis* ad *Gregor.* BERSMANNUM 1578. 5. Junii datis, ſcilicet poſt *Orationem græcam* à *Noſtro* habitam *Lavingæ*, de qua vide in *Catal. Opp. Noſtri*, No. I.

nime gravatus ſit : *Auditores habeo paucos, atque magna ex parte ſtupidos .... ſed tamen interdum inter ſpinas roſa una atque altera naſcitur ; quo in numero , exiguo quidem , eſt etiam* David Hœſchelius , *quem tuæ humanitati probari gaudeo , meoque etiam nomine commendatiorem eſſe cupio* : ut *Georgius* REMUS , qui commilito *Noſtri* et ſtudiorum ſocius fuit ac præcipuus amicus , ad *Io.* MEURSIUM (g) hæc anno 1607. 6. Id. Sextil. ſcribere non dubitârit : *Notus et charus eſt mihi* Hœſchelius *ab annis XXXV. plus minus ; cum quidem anno MDLXXV. condiſcipuli ſub Hieronymo* Wolfio *eſſemus : ille primum , ego imum obtinuiſſem locum. Admodum autem adoleſcens tum eram ; ille ætate me antecedebat , atque exemplo induſtriæ prælucebat : adeo ut D.* Wolfius *hunc* Hœſchelium *cum ob eruditionem , tum ob mores compoſitos &* Καλλιγραφίαν *in deliciis haberet.*

Cui mirum poſthæc videatur , hac diſcentis induſtria , hac docentis pia affectione ſuavique impulſu effectum fuiſſe , ut (quod *Iac.* BRUCKERUS (h) bene obſervavit) *magnum Hœſchelii ingenium , a Viro tanto formatum , ſtupendos in omni doctrinarum genere , præſertim vero in græcis litteris , quas apud diſcipulos maxime urgebat Wolfius , progreſſus fecerit ? ut in iſto adoleſcente , ſponte ad ſumma currente , Wolfiana dexteritas , quæ in pueris inſtituendis parem haud habuerat , feliciſſimos fructus protulerit ? Inde certe magna eruditionis copia , quæ poſtea in Noſtro eluxit : inde lectio antiquorum Scriptorum magna ac copioſa , quam orbis litteratus obſtupuit : inde exquiſitum de vetuſtis Scriptoribus judicium ,*

(g) Vide *Librorum rariorum Collectionem novam. Halæ ,* 1709. *in* 8o. *Faſcic. III. p.* 562.
(h) Vide eundem , l. c. p. 448.

dicium, quod in egregiis ſuis ad græcos Auctores annotationibus paſſim oſtendit: inde iſocrateus dictionis nitor, quem attico lepôre in Epiſtolis ſuis græcis (i) multoties exhibuit.

Optabilibus adeo circumſtantiis acceſſit prolixus mæcenatum favor, *Matthæi* præcipue VELSERI, cuius patrocinio ac liberalitate ſtudia ſibi ſua olim continuare licuiſſe grato animo et agnovit & profeſſus eſt in *Dedicatione* ad *Io. Damaſceni Orat. in Transfigurat. Domini*, anno 1588. excuſam. Itaque e ſchola *Auguſtana* in *Lavinganum*, quod tum Comes Palatinus *Wolfgangus* condiderat, Gymnaſium academicum miſſus, ibi *Nicolaum* (*k*) REUSNERUM ſupra memoratum, & *Martinum* (*l*) RULANDUM, Medicinæ Doctorem, ambos præter alias etiam græcæ linguæ ſcientiâ præſtantes Viros audivit: quorum inſtitutionibus ita ingenium excoluit, ut anno 1577. die 1. Januarii, ante ſuum ex memorato Gymnaſio diſceſſum, *Orationem* græcam *de Lapſu generis humani & ejusdem Reſtitutione*, eámque ſatis prolixam, publice recitaverit: *qua non fruſtra a ſe lectos* (*m*) *Scriptores in hac lingua*

(*i*) Harum plures *Maximo* MARGUNIO ſcripſit; de quibus vide *Catalog. Opp. Noſtri* ſubſequentem pluribus in locis.

(*k*) De *Nicolao* REUSNERO videri poterit ADAMUS in *Vitis ICtorum*, & FREHERUS in *Theatro Eruditorum.* Docuit is aliquantiſper *Auguſtæ*, unde in *Lavinganam* ſcholam 1566. translatus eſt.

(*l*) *Mart.* RULANDI merita legere eſt apud *Van* LINDEN *de Scriptor. medic.* WITTE in *Diar. biograph.* & TEISSIERIUM. Eum honorem magiſtro olim ſuo habuit HOESCHELIUS, ut *Synonymiam* ejus refectam, emendatam, auctam *Auguſtæ* pluries typis vulgârit: de qua vide in *Catalog. Opp. Noſtri*, *No. VI.*

(*m*) Ita ſentit *Iac.* BRUCKERUS, *l. c. p.* 449.

gua optimos, nec inanem in ſe fideliſſimorum præceptorum induſtriam fuiſſe plane comprobavit; ita enim atticas Veneres in hac ſcriptiuncula expreſſit juvenis 20. annorum, ut vel ex hoc ungue futurum leonem facile fuerit colligere.

Lavingâ in Academiam *Lipſienſem* migravit *Noſter*, â *Nicolao* REUSNERO, *Gregorio* BERSMANNO (*n*) multifariæ doctrinæ Viro, eleganti latino carmine hoc commendatus:

Commendo tibi, Gregori *diſerte!*
Davidem *juvenem pium ac modeſtum*,
Et græce ſimul, & ſimul latine
Doctum, quem patria erudivit alma
Auguſta *hactenus &* Lavinga *docta.*

Ubi jam totus ἑλληνίζων *omnes curas ſuas in eo poſuit Noſter, ut libros græcos ubique perquireret, optimorum Auctorum lectione animi divitias augeret, collatis Codicibus MSStis, judicium firmaret: in doctorum Virorum ſeſe amicitiam inſinuaret tempore ſuccedente commercio litterario, perquam fructuoſo, confirmandam: ſicque et ſtudii theologici, cui dicatus erat, & artis criticæ atque antiquitatis rationes intime pernoſceret* (*o*). Unde factum, ut in memorata Academia *Artium & Philoſophiæ Magiſtri* titulo honoribúsque fuerit exornatus; de quo vide infra, in *Catalog. Opp. Noſtri No. III. IV.* Quod ſi fidem adhibere libet *Philippo Iacobo* CROPHIO (*p*), non *Lipſienſem* ſolum, ſed alias inſuper Academias quadriennii ſpatiô perluſtravit *Hoeſchelius*. In exteras

(*n*) BERSMANNI laudes habes apud ADAMUM FREHERUM, HENDREICH in *Pandect. Brandenb.* GLADDIUM *de Script. eccl.*

(*o*) Hæc de *Noſtro* teſtatur *Iac.* BRUCKERUS, *l. c.* & CROPHIUS in *Hiſtoria* vernacula *Gymnaſii San-Annæani, Auguſtæ.*

(*p*) *Librô mox laudatô, p.* 178.

teras quoque Univerſitates abiviſſe *Noſtrum*, nonnulli Scriptorum tradiderunt (*q*); ſed hoc inter fabulas deputat *Iac.* BRUCKERUS (*r*) dicens: *Iſta ſine dubio debentur* CLARMUNDO, *qui* (*neſcio*) *qua paraphraſi hæc ex* SPIZELII Templo honoris *exſculpſit: quorum nihil probari poteſt. Etenim anno* 1577. *adhuc in Gymnaſio verſatur: anno* 1578. *in Academiam abit: anno* 1581. *jam inter ſcholæ patriæ didaſcalos accenſetur, adeoque triennium* (haud dubie quadriennium) *in Academia tantum exegiſſe merito creditur: inprimis cùm ei, parciori penu parentum inſtructo, ex publica beneficentia Senatus Auguſtani, utpote* Stipendiato, *quas vocant, et aliorum patronorum vivendum fuerit. Nec quidquam eorum meminit Noſter in Epiſtolis ad viros doctiſſimos paſſim exaratis, aliàs ad id digitum intenſurus, ſi eos coram conveniſſet.*

Interea dum HOESCHELIUS optimis ſcientiis ſtrenuam operam navat, ingeniúmque varia doctrina expolire impigre ſtudet, forte accidit, ut in patrio Gymnaſio *Claſſis V.* (Claſſi *ſupremæ*, aut ſi mavis, *ſextæ* tum *Simon* FABRICIUS, de quo ſuprà mentio incidit, præerat) vacaret. Quare WOLFIUS, *qui ludo, ſuæ curæ commiſſo, de Viris verè doctis ſollicite providebat, dotesque Noſtri probe cognitas habebat*, multus in eo fuit, ut huic HOESCHELIUS *Claſſi* ante alios præficeretur. Et profecto iſta WOLFII graviſſima commendatio, quam, poſt eius fata, *Georgius Heniſchius* ſua plurimum auctoritate fulciebat, tantum valuit, ut anno MDLXXXI.

(*q*) Perſonatus CLARMUNDUS, & *Lexicon hiſtoricum* vernaculum.

(*r*) *Loco* ſæpius *citato.*

LXXXI. die 23. Martii â patribus patriæ memorata *Claſſis* HOESCHELII curæ concredita fuerit (*s*).

Hac ratione *Auguſtam* revocatus *Noſter*, *in munere ſuo fideliter obeundo omnem induſtriam poſuit, haud indignam ſua eruditione ſpartam ſcholaſticam eſſe ratus, ſed exemplo præceptoris ſui, magni* WOLFII, *& ſucceſſoris Georgii* HENISCHII, *cum Primario ſcholæ* FABRICIO *in id maxime incumbens, ut eruditionis viâ, quam ipſe feliciſſimis avibus ingreſſus fuerat, eâdem et juventutem ſibi creditam duceret, & in primis ad Auctorum optimorum lectionem, veramque chreſtomathiam perduceret. Id quod tanta dexteritate, fide, humanitate, morumque ſuavitate præſtitit, ut Viri doctiſſimi* (e: g: *Palerus, Occo, Laubius, Windius*) *filios illi ſuos educandos committerent lubenter; quam civium ſuorum in ſe benevolentiam, deque ſua docendi ratione præclaram exiſtimationem & publica confeſſione gratus agnovit, & fideliſſima inſtitutione, cuius ſpecimina paſſim extant, demereri allaboravit* (*t*) Neque voce ſolum, atque orali inſtitutione formare adoleſcentûm ingenia ſtuduit HOESCHELIUS; ſed etiam librîs typo vulgatîs deditam. litteris juventutem adjuvandam, eiusque ſtudiis velificandum ſibi cenſuit idem. Hanc in *Noſtro* voluntatem certiſſime comprobant *Nomenclator trilinguis*, & *Martini* RULANDI *Synonymia*: quorum hanc, a ſe paſſim correctam atque locupletatam, anno 1589: illum anno 1593. publici

(s) BRUCKERUS *l. c. p.* 450. CROPHIUS *l. c. p.* 101. etſi is ſibimet contradicat *p.* 179. ubi hoc annô 1580. factum dicit.

(t) Ita CROPHIUS *l. c.* & BRUCKERUS *l. c.* provocans ad *Dedicationem Opuſcul. Gregorii Nyſſeni*, & ad *Dedicationem Andronici Rhodii*: quoad *ſpecimina* autem monens: *ſibi illa paſſim viſa eſſe.*

lici juris fecit, ut eò majus, quò durabilius præſtitum pubi ſcholaſticæ beneficium eſſet; de quo vide infra in *Catalog. Opp. Noſtri*, *N°. VI. & XII.* Certe hoc *Noſtri* inſtitutum plane ſibi laudandum cenſuit CASAUBONUS, *quod exinde juventus plurimum adjuvaretur*; etſi ſimul eundem hortatus ſit, ut ad ſeriora ſe reverteret.

Laudabilibus hisce in juventutem meritis, hac adminiſtrandi muneris ſui ſollertia ad majora viam ſibi ſtravit HOESCHELIUS, effecitque feliciter, ut, *Simone* FABRICIO ſcholæ *Primario* anno MDXCIII. ſupremis fatis functo, concordibus Scholarcharum votis ipſe *Gymnaſii San-Annæani Rector* conſtitueretur; cùm priùs ſe de *Calviniſmi* (quoad articulum *de Cœna*) ſuſpicione purgaſſet. Quo loco obſervandum eſt, quod *Iac.* BRUCKERUS apte monet: FABRICIUM, & *præceſſorem eius* SCHCENKIUM, Primarios *vocatos fuiſſe*; *quia illis* WOLFIUS *ephorus præfectus fuerat*: *poſt huius vero obitum*, *omiſſâ ephori ſpartâ*, Rectoris *titulum ac dignitatem in* HOESCHELIUM *collata eſſe*: ephoriam *autem ſeparatam eſſe deſiviſſe*, *poſtquam* HENISCHIUS *rude*, *uti diu exoptaverat*, *donatus fuit.* Sed ad *Noſtrum* revertor.

In gravi *Rectoris* munere obeundo morem antiquum ſervavit: eundemque, quem priùs, ſeſe præſtitit HOESCHELIUS: quin imo, ampliorem nactus provinciam, ampliora cumulare merita, ampliusque de patria ac litteraria Republica mereri ſategit. Ad id vero quam maxime contendit, ut poſt divinas Scripturas &, quæ ex iſtis hauriri debet, pietatem juventuti ſcholaſticæ iter ad optimarum artium diſciplinas, præcipue græcas latinasque litteras, quam fieri poſſet, expeditiſſimum faceret. Iſta *Noſtri* dexteritas atque induſtria in cauſſa fuit, ut

ut non tantum primariæ dignitatis Cives *Auguſtani* (quod ſuperius monui) filios ſuos eius inſtitutioni committerent, ſed et e variis *Germaniæ*, *Italiæ*, *Belgii*que civitatibus plurimi juvenes, HOESCHELII gratiâ, Auguſtam advenerint, eius præceptiones avidîs auribûs imbibituri, eóque duce ad perfectam linguæ græcæ cognitionem graſſaturi. Quod ipſum ab his eò commodius fieri potuit, quòd, cùm novum & ſplendidum illo tempore Gymnaſii ædificium, veteri ruinam minitante, excitaretur, ædes *Rectoris* HOESCHELII ita adaptatæ fuerint, ut peculiaribus conclavibus peregrini diſcipuli in contubernium convictúmque *Noſtri* recipi, ſicque amatis ſtudiis vacare opportunius quirent. Inclaruit itaque magnopere ſub *Rectore* tanto feliciſſimum Gymnaſium, diſcipulosque eò venientes pàtriæ, imo orbi litterato reddidit, ùt omni artium cultura expolitos, ita præcipue græcè doctiſſimos (*u*). Hæc de HOESCHELII meritis ſcholaſticis.

Iam ad graviora deveniendum mihi eſt. Memini, in *Alphabeto V*. meæ *Bibliothecæ Auguſtanæ*, *p*. 11. monuiſſe: id curæ *Xyſto* BETULEIO abs patrio Senatu fuiſſe impoſitum, ut ille, ex monaſteriorum *Auguſtæ* mutatæ Religionis occaſione deſertorum Bibliothecis, libris in unum locum congeſtis *publicam quandam Bibliothecam* excitaret: idque abs BETULEIO ita præſtitum fuiſſe, ut iſte apparatus non ſpernendis incrementis auctus ſit. Nova ſubin, eáque admodum magnifica ad hunc litterarium theſaurum acceſſio facta eſt annô 1544. quô *Senatus Auguſtanus* (fors eodem BETULEIO pro eo, quem fovit, erga græcas litteras amore: pro-

(*u*) Hæc iisdem fere verbis BRUCKERUS, cui conſentiunt FREHERUS & CROPHIUS.

proque ea, quam habuit, linguæ huius peritia certe maxima, ſuadente (*) atque urgente) abs *Antonio Eparcho*, Episcopo *Corcyrenſi* Codices manuſcriptos græcos per Philippum *Waltherum*, *Venetiis*, pretio *octingentorum florenorum auri* coëmit (*x*). Poſt BETULEIUM huic *Bibliothecæ* præfuit *Hieronymus* WOLFIUS, poſt WOLFIUM *Georgius* HENISCHIUS, Viri doctiſſimi, qui illam propriis ingenii ſui fætibus, iisque eruditiſſimis, locupletare minimè neglexerunt (*y*).

Ad hoc autem Muſarum ſacrarium primus *Noſtro* acceſſus vel ante annum 1587. vel certe anno 1587. conceſſus: et horum *Codicum* (puta *græcorum*) *utendorum copia Senatûs Auguſtani liberalitate facta eſt*; quod gratiæ genus, ſibi collatum, mox grato animo publice profiteri voluit in *Dedicatione* ad *Homilias quasdam ſacras &c.* annô 1587. â ſe editas, de quibus vide in *Catalog. Opp. Noſtri*, *No. II.* Egregiè vero uſus eſt hac *Senatûs* benevolentia *Noſter*, tum ad ſui nominis gloriam privatamque utilitatem, tum ad univerſæ Reipublicæ litterariæ emolumentum; quandoquidem horîs, quas a docendi munere habuit vacuas, in id ſtrenuè incubuit, ut ineditos græcos Scriptores plures deſcriberet, deſcriptos Adnotationibus, Lectionibus variantibus, aliisque modis apte ornaret, et ſic ornatos typî ópe in publicum educeret.

Hac

(*) Hoc ſuaſu WOLFII factum affirmat CROPHIUS *l. c.* ſed ei fidem non habeo; cum WOLFIUS primùm poſt *Auguſtam* venerit, quàm illud contigit.

(*x*) V. *Pauli à* STETTEN *Chronick von Augſpurg. T. I.* *p.* 374.

(*y*) V. WENDLERI *Diſſert. I. de Merit. Reipubl. Auguſt.* *p.* 43-46.

Hac ratione cùm pulcherrimæ HOESCHELII dotes in dies magis magiſque clareſcerent, permoti Patres patriæ ipſam Bibliothecam curæ eius committendam eſſe judicârunt. Quo id maxime tempore contigerit, incertum eſt, variantibus inter ſe Auctoribus, qui res *Noſtri* perſcripſerunt. *Iacobus* BRUCKERUS (z) hanc ſpartam mature poſt WOLFII obitum (Obiit is anno 1580.) HOESCHELIO traditam fuiſſe, inde colligit, quod annô 1589. ESPRINCARDO Bibliothecam monſtraverit. At HOESCHELIUS facere iſtud, exoratus à *Georgio* HENISCHIO, qui Bibliothecæ tum præfectus erat, et fors praxeos clinicæ negotiis, aut ætatis ingraveſcentis incommodis impeditus fuerat, potuit. Adde PLACIUM in *Theatro Anonymorum* nº. 1046. ex COLOMESIO affirmare: *Eſprincardum* primum anno 1598. *Auguſtam* tranſiviſſe, Bibliothecamque inſpexiſſe: qui anni numerus ſi ſtet, nec inter ſphalmata vel ſcriptoris, vel typographi accenſeri poterit, tota argumenti *Bruckeriani* vis corruit. Quare *Philippo Iacobo* CROPHIO (a) fidem adjungere malim, affirmanti: *Noſtrum* anno 1593. quô *Rectoratum* capeſſivit, ſimul et HENISCHIO adjunctum fuiſſe, & *Bibliothecæ* curam adminiſtrationémque ſuſcepiſſe. Hanc dignitatem *Noſtro* abrogare voluit WENDLERUS (b) dicens: *probari non poſſe, quod is nomen iſtud publica auctoritate geſſerit.* Sed contra *Iac.* BRUCKERUS infert: „ *Noſtrum* in *Actis ſcholaſticis* expreſſîs verbîs *Bibliothecarium* dici, et, „ quod re vera is fuerit, vel ex uno *Catalogo MSS.* „ *Codicum Bibliothecæ*, à *Noſtro* confecto, evinci „ poſſe;

(z) Loco citato, pag. 453.
(a) Itidem *loco citato*, p. 180. 181.
(b) In *Diſſertat. I. de Merit. Reip. Auguſt.* p. 47.

„ poſſe: Recte itaque à *Colomeſio*, *Baylio*, *Spize-*
„ *lio* Bibliothecarium nominari “.

Certe maxime litterati orbis commodo accidit, ut iſtud munus *Noſtro* conferretur; qui hac ratione campum ampliſſimum nactus ſibi videbatur, in quo, pro ſingulari ſua eruditione, ſollertia, dexteritate, vagari impigre atque exſpatiari quam latiſſime poſſet; adeo ut *in eo munere obeundo an vel fide et dexteritate candidiorem; vel eruditionis litterariæ, præſertim Pelaſgæ, divitiis inſtructiorem, vel inſerviendi voluntate promptiorem celeberrima iſta Bibliotheca nanciſci unquam potuerit, merito dubites? Cum enim apud* Ioannem & Marcum Velſeros, Chriſtophorum & Quirinum Rehlingeros, Octavianum Secundum Fuggerum, Io. Iacobum Remboldum, *ſummis tum Duumviratûs honoribus functos aliosque plures gratiâ plurimum valeret, facile impetravit*, Marco, *quem dixi, maxime* Velſero *tunc Conſule, dein Septemviro, denique Duumviro, Viro artis criticæ & philologicæ eruditionis per id ætatis facile principe, opitulante, ut optimis libris theſaurus ille librarius augeretur. Hinc tanta optimorum & rariſſimorum Operum copia: hinc tanta librorum græcorum præſtantiſſimorum, ex* Aldina, Stephaniana, Iuntina, Plantiniana *officinis profectorum vis, quâ ad aliarum invidiam Bibliotheca patria etiamnum ſuperbit. Nec dubium, quin* Hœſchelii *quoque hortatu factum ſit*, *ut* Marcus Velſerus, *triennio ante Noſtrum fatis functus, ampliſſimam Bibliothecam ſuam poſtremis voluntatis ſuæ tabulis publicæ Bibliothecæ inferri (quod etiam ſub Noſtro factum eſt.) juſſerit (c)*: de quo videas velim præſentis *Bibliothecæ Auguſtanæ Alphabetum II, p.* 200, ubi WENDLERI

(c) Hæc ex BRUCKERO et CROPHIO *ll, cc.* deſumpſi.

LERI de hac *Velſeriana* Bibliotheca præclarum elogium verbatim expoſui.

Triplici autem maxime modo de Bibliotheca ſibi concredita bene mereri conatus eſt HOESCHELIUS: videlicet dum *Catalogum græcorum Codicum* in ea extantium confecit et publicavit: dum Viris litteratis ex ea variîs modîs ſuppetias rogatus, imo ultro (*) ac ſponte, tulit: dum ipſemet ex illa plurima inedita opera eruditione mira, inſolita diligentia produxit in lucem.

Ut de *Catalogo græcorum Codicum* primò agam — Abierant anni circiter *viginti*, ex quo Vir quidam eruditus (*d*) *græca* Bibliothecæ patriæ *cimelia* à ſe deſcripta orbi litterato communicârat ſequenti titulo: *Catalogus græcorum librorum manuſcriptorum Auguſtanæ Bibliothecæ: quem ea Reſpublica ideo edendum curavit, ut eos vel viris doctis interpretandos, vel diligentibus typographis* (*e*) *conferendos*,

(*) In huius rei confirmationem unus teſtis ſufficit CASAUBONUS, in *Epiſtola ad Noſtrum XXVIta.* ſcribens: *Allatum mihi eſt, habere te, Hoeſcheli doctiſſime!* Athenæi Epitomen MSS*tam.* *Eò ſtatim adjeci Epiſtolæ jam ſcriptæ preces meas, ut eius libri uſum mihi ... concederes ... Sperabam ſane, quæ tua humanitas eſt, non denegaturum hoc te mihi, præſertim rogatum ... At ecce! opinione mea falſus ſum, tu enim petitionem meam non exſpectaſti: ſed ultro librum .. utendum miſiſti. O benignitatem obviam atque prolixam!*

(*d*) *Iac.* BRUCKERUS *Hieronymum* WOLFIUM fuiſſe, putat; quod is illo tempore Bibliothecæ curam habuerat. Ceterum hunc *Catalogum* pauciſſimis viſum eſſe, nec niſi duabus plagulis conſtare, idem BRUCKERUS affirmat: uti et ſolos librorum titulos breviſſime indicari.

(*e*) Mutârat ergo *Senatus Auguſtanus* ſententiam ſuam; nam cum prius *Senatus Baſileenſis* nonnullos iſtorum Codicum petiviſſet, â *Ioanne Oporino* deſcribendos, repulſam tulit. V, *Pauli à* STETTEN *Chronick von Augſpurg*, p. 374.

dos, modo de iis ſartis tectis ſuo tempore reſtituendis caveant, ad augenda rei litterariæ commoda communicaret. in 4to. Auguſtæ Vindel. Ex officina Michael. Mangeri. 1575. Hanc propenſam Eruditis obſecundandi voluntatem conſiliumque vere nobile proſequens Senatus *Auguſtanus*, cùm, mox memoratus, *indiculus* ſive hiulcus eſſet ſive inveniri amplius haud poſſet, auctore maxime *Marco* VELSERO, in mandatis HOESCHELIO dedit, ut novum horum *Codicum Catalogum* conficeret: quem is juſſa exſequens poſtquam publicavit, non hiſtoricè ſolum, ſed criticè etiam elaboratum (*f*), ita placuit Eruditis, ut honorificentiſſimis eum judiciis paſſim exornarint: quæ quo minus hôc locô fuſius proponam, temperare mihi plane nequeo. Ab *Antonio* POSSEVINO (*g*) inter præſtantiſſimarum Bibliothecarum *Indices* accenſetur. COLOMESIUS (*h*) affirmat: *Nous n' avons point de Catalogue des Manuſcripts plus docte, ni mieux digéré, que celui-ci. Auſſi, a-t-il été dreſſé par David Hoeſchelius, ce celebre Bibliothecaire d' Augsbourg, où les Savans paſſent jamais, ſans rendre hommage a la Bibliotheque et a celui, qui en avoit la direction* (*i*). BAYLIUS (*k*) inquit: *Le Catalogue des Manuſcripts grecs de cette Bibliotheque composé de Hoeſchelius & publié l' an*

(*f*) Vide inferius in *Catalog. Opp. Noſtri, No. XVII.*
(*g*) In *Appendice ad Apparatum ſacrum.*
(*h*) In *Bibliotheque choiſie.*
(i) Iſta latinè ſic reddi poſſunt: *Non habemus Catalogum MSStorum hôc aut doctiorem, aut digeſtum melius. Confecit autem illum David Hoeſchelius celebris ille Bibliothecarius urbis Auguſtæ, quam Eruditi non tranſeunt, quin Bibliothecæ, et illi, qui huic præeſt, homagium profiteantur &c. &c.*
(k) In *Dictionnaire hiſtor. & crit.*

en 1595 eſt de main de maitre (*l*). *Io. Alb.* FABRICIUS (*m*) hunc *Catalogum* veteri illo anni 1575. *longè meliorem locupletioremque* appellat. *Antonius* REISKERUS in *Præfat. ad Catal.* teſtatur : *Indicem hunc non tantùm copiâ præſtare, ſed et quoad methodum et formam non paucis gaudere prærogativis &c. Adrianus* BAILLETUS (*n*) poſtquam ſuperius allata COLOMESII verba adduxerat, eundem in ſequentia verba addentem inducit: *Et qu' effectivement Dav. Hoeſchelius étoit de plus propres du monde pour gouverner une bibliotheque* (*o*). Hæc de *Cataloga.*

Quid jam de HOESCHELII erga Litteratos voluntate, pronóque eorum incœpta adjuvandi ſtudio, certe maximo, dicam? Videtur mihi ille ê Bibliotheca ſibi credita, veluti e quadam ſpecula, benevolentiæ, aſſiduitatis et doctrinæ ſuæ radios per totum orbem ſparſiſſe. Aliis Litteratorum Codices manuſcriptos utendos transmiſit. Alios Lectionum variantium, ex iisdem Codicibus multa diligentia excerptarum, compotes fecit. Aliis denique, tranſmiſſîs doctîs obſervationibûs ſuîs, lucem prætulit, eorúmque dubia diſſolvit. Liceret mihi, Lector! in confirmationem dictorum, nubem teſtium provocare; ſin minus hoc in alium locum ſervarem, quô amicos *Noſtri* longiori ſerie nominabo. Iſtud inpræſentiarum monuiſſe ſufficiat, nullum fere eius ætatis exſtitiſſe litteratum Virum: qui

(*l*) Latinè: *Catalogus MSStorum. græcorum huius Bibliothecæ ab Hoeſchelio compoſitus, editusque in lucem anno* 1595. *partus eſt magiſtri in arte*, ùt aiunt.

(*m*) In *Biblioth. græc. T. XIII. p.* 533.

(*n*) In *Iugemens des Savans*, T. *II. P. I. p.* 214.

(*o*) Latinè: *Et quod revera Hoeſchelius omnium aptiſſimus fuerit, qui Bibliothecam regeret.*

qui non aut per litteras aut coram HOESCHELIUM convenerit: non eius ſententiam exquiſiverit: non eius opem flagitandam ſibi duxerit.

Iſtîs erga doctos officiîs non contentus HOESCHELIUS, ſuarum maxime partium eſſe cenſuit, ut ipſemet ad venerabiles illas antiquitatis reliquias excutiendas, ſuâque operâ publicandas aggrederetur: quod ipſum favente is Minervâ, feliciſſiméque perfecit. *Hinc tot veterum Græcorum Scripta, è carcerum et pulveris ſquallore producta. Hinc tot emendationes Auctorum græcorum, accurato judicio multaque criſi factæ. Hinc tot eius doctiſſimæ Adnotationes, in quibus nihil ſuperflui eſſe recte* COLOMESIUS *monuit, & quibus tot Fragmenta anecdota è manuſcriptis deſumpta apte interſeruit;* uti teſtatum reliquit *Iac.* BRUCKERUS: & ſubſequens *Catalogus Operum Noſtri* tum evidentiſſimè, tum copioſiſſimè demonſtrat. Præſtitit autem hæc omnia HOESCHELIUS *pro ſingulari, quæ ipſi inerat,* εὐστοχία (*p*) *et* ἀγχίνοια (*q*) *quibus adjutus locis deſperatis medicinam ſæpiſſime attulit. Præſtitit pro vaſtiſſima græcorum Scriptorum lectione, quâ exercitatiſſimus* παραλληλισμὸν (*r*) *Veterum plerumque in margine adnotavit* (*s*). Præſtitit deinde ſumma quoque fide, quam *Fronto* DUCÆUS, *Jeſuita* doctiſſimus, in *Notis ad Homilias S. Chryſoſtomi* prædicans, ait: *Licet noſtræ Communionis non ſit, bona tamen fide textum exhibuit;* adeo ut HOESCHELIO laus ea maneat propria: quod tum eccleſiaſticæ, tum profanæ

(*p*) Ac ſi dicas: *dexteritas in conjecturando.*

(*q*) Sonat idem, atque *ingenii acumen.*

(*r*) Puta: *ubi Veteres ſecum mutuo conſentiunt, aut verbo ac dictionibus ſibi mutuo reſpondent.*

(*s*) Hæc BRUCKERUS *l. c. p.* 459.

ſanæ Reipublicæ commodo maximo ex Bibliothecæ *Auguſtanæ* penetralibus et *Scripturæ libros*, & *Patres*, & *Philoſophos*, & *Hiſtoricos* ſacros ac civiles, & *Grammaticos*, aliaque vel primùm eduxerit in lucem, vel ſaltem emendatiora & redintegrata, addito textu originario, vulgârit.

Quemadmodum *Noſter* ſategit, ut Libri, a ſe edendi, quam emaculatiſſimi, modísque omnibus perfecti exirent; ita haud ſegnius ſtuduit, ut iidem quam nitidiſſimi, nec ſine externa ſpecie ac venuſtate quadam, in publicam lucem emergerent. In eum finem hortator extitit *Marco* VELSERO, ut *Typographiam ad inſigne Pinûs* conderet, tum ab hoc celeberrimo Muſageta, dum opes ei ac vita manſerunt, tum aliis magnis Viris per viginti, et quod excurrit, annos multis impenſis ſuſtentatam, *ex qua, elegantiſſimis typis græcis atque latinis, operam commodantibus egregiis typographis Ioanne Prætorio, Davide Franckio, Chryſoſtomo Dabertzhofero*, vel *Daberio* (Hoc ſe nonnunquam nomine vocavit) & *Michaele Mangero præſtantiſſimæ lucubrationes non* HOESCHELII *duntaxat, ſed aliorum quoque doctorum virorum mundiſſimo habitu, chartâque pulchra, ſolida*, albicante *prodiverunt*: quæ editiones omnes *rarioribus*, nonnullæ *rariſſimis* libris accenſeri ſolent, nec *Hoeſcheliano* ſolum nomini, ſed etiam urbi *Auguſtæ* perennaturam gloriam jure meritiſſimo conferunt. Eſſet, cur hôc loco pauliſper vagarer, pluribúsque de iſta *Typographia* tractarem; niſi hoc ante me alii, nec indocte, præſtitiſſent: uti *Io. Georg.* SCHELHORNIUS *ſenior* (*t*), dein & *junior* (*u*),

(*t*) In Libro: *Ergötzlichkeiten. IX. St.*

(*u*) *Beyträge zur Erläuterung der Geſchichte. IV. St.* p. 177. *ſeqq.*

Iac. BRUCKERUS (*x*), atque *Georg. Guil.* ZAPFIUS (*y*) quorum *Obſervationes* non probare non poſſum; unum ſi demas, nimirum quod huius *Typographiæ* originem anno 1594. illigent: quam in annum ſequentem (1595) rejiciendam eſſe cenſeo, nec male (ut puto) in ſubſequenti *Catalogo Operum Noſtri*, *N^is.* *XV*. & *XVI*. evinco. Sed ad *Noſtrum* revertatur oratio.

Ut melius capias, Lector benevole! quomodo ad id doctrinæ faſtigium, ad tantam eruditionis famam pertigerit HOESCHELIUS, ſcias velim, id duabus maxime rebus effectum eſſe: videlicet propenſo Optimatum favore, et dulci litteratorum Virorum amicitia. Inter fautores ac patronos *Noſtri* nominandi mihi ſunt Matthæus, et Marcus *Velſeri* (*z*): Antonius *Fuggerus* (*a*): Wolfgangus *Palerus* Patritius Auguſtanus (*b*): Ioannes Georgius, Daniel, Ioannes Iacobus, & Jeremias *Oeſterreicheri* (*c*): Nicolaus, & Sigiſmundus *à Burghauſen* Equites Sileſiaci (*d*): Ioannes *Græmus* Comes in Montrois (*e*): Albertus *à Stetten* (*f*): Bonaventura *Bödeccerus*, Elcoviæ Dominus, Conſiliarius Cæſareus (*g*): Caſparus & Melchior *Erhardi* Cives Auguſtani (*h*): Carolus *Rehlingerus* (*i*): Io. Matthæus *Wacke-*

(*x*) In *Miſcellaneis Hiſtor. philoſ. crit. litter. p.* 455.

(*y*) In *Buchdrucker - Geſchichte von Augſpurg. T. I. ſub finem.* Confer etiam, ſi lubet, quæ ego monui in *Alphabeto II. Bibliothecæ* meæ *Auguſtanæ*, *p.* 198.

(*z*) De Matthæo *Velſero* vide infra in *Catalogo Opp. Noſtri*, *N. I. IV.* De *Marco* non attinet pluribus dicere; quis enim eſt, qui neſciat, eum HOESCHELIO quam impenſiſſime faviſſe?

(*a*) V. *Ibidem*, *N. VI.* (*b*) V. *Ibidem*, *N. XI.*

(*c*) V. *Ibidem*, *N. XII.* (*d*) V. *Ibidem*, *N. XX.*

(*e*) V. *Ibidem*, *N. XXIV.* (*f*) V. *Ibidem*, *N. XXV.*

(*g*) V. *Ibidem*, *N. XXIX.* (*h*) V. *Ibidem*. *N. XXXIII.*

(*i*) V. *Ibidem*, *N. XXXVII.*

Wackerus à Wackenfels Eques, & Conſiliarius cæſareus (*k*): Andreas *Bohemus* vel *Behem* ſenior (*l*): *Senatus* univerſus tum *Auguſtanus* (*m*), tum *Norimbergenſis* (*n*).

Amici autem *Noſtro* fuere plurimi, iique doctrinæ laude per illa tempora florentiſſimi. Horum e numero ſunt Georgius *Laubius* perdoctus Medicus Auguſtanus (*o*): Theodorus *Canterus* Jurisconſultus (*p*): Joachimus, & Philippus *Camerarii*, filii Joachimi Camerarii ſenioris (*q*): Adolphus *Occo III.* editis libris percelebris Medicus Auguſtanus (*r*): Iacobus *Monavius* Jurisconſultus (*s*): Hieronymus *Commelinus* doctus Typographus (*t*): Franciſcus *Raphelengius* itidem eruditus Impreſſor librorum (*u*): Io. Georgius *Herwartus* ab Hohenburg maximi nominis Vir (*x*): Conradus *Rittershuſius* (*y*): Thomas *Segethus* Scotus (*z*): Io. Georgius *de Werdenſtein* Canonicus cathedralis (*a*): Gregorius *Bersmannus* (*b*): Marquardus *Freherus* (*c*): Robertus *Thomſon* Anglus (*d*): *Duackerus* (*e*):

(*k*) V. *Ibidem*, *N. XXXIV.*
(*l*) V. *Ibidem*, *N. XXXVI.*
(*m*) V. *Ibidem*, *N. II. III. XXIX. XXXIX.*
(*n*) V. *Ibidem*, *N. XXXVIII.*
(*o*) V. *Ibidem*, *N. V. XIV.* (*p*) V. *Ibidem*, *N. XVI.*
(*q*) V. *Ibidem*, *N. XIII.* (*r*) V. *Ibidem*, *N. XIV.*
(*s*) V. *Ibidem*, *N. XV.* (*t*) V. *Ibidem*, *N. XVII.*
(*u*) V. *Ibidem*, *N. XXI.* (*x*) V. *Ibidem*, *N. XXVIII.*
(*y*) V. *Ibidem*, *N. XXXI.*
(*z*) V. *Ibidem*, *N. XXIX.* & in *Epiſtolis Noſtri* inferius dandis.
(*a*) V. *Ibidem*, *N. XXX.*
(*b*) De hoc in *Vita ſuperiùs* dictum, pag. 7.
(*c*) Vide in *Catalogo Opp. Noſtri*, *N. XXXII.*
(*d*) V. *Ibidem*, *N. XXXIV.*
(*e*) V. *Ibidem*, *N. XXXV.*

Laurentius *Rhodomanus* (*f*): Ioannes *Meurſius* (*g*): Fridericus *Sylburgius* (*h*): Henricus *Savilius* (*i*): Wolfgangus *Seberus* (*k*): Henricus *Stephanus* (*l*): Ioannes *Kirchmannus* (*m*): Fronto *Ducæus* (*n*): Daniel *Heinſius* (*o*): Theodorus *Zvingerus* Medicus Baſileenſis (*p*): Ioannes *Caſelius* (*q*): Iacobus *Schegkius* (*r*): Juſtus *Lipſius* (*s*): Bonaventura *Vulcanius*: Paulus *Merula*: Ioannes *Livineius*: Tobias *Adami*: Janus *Gruterus*: Godefridus *Iungermannus*: Elias *Putſchius*: Ioannes *Weitzius*: Henricus *Wottonius* (*t*): Georgius *Heniſchius*: *Van de Myle*: Conradus KIRCHERUS, de quo peculiari paragrapho inferius agam: Petrus *Pantinus*: aliique innumeri, omnes in omni doctrinæ genere excellentiſſimi Viri. His adjungendi veniunt nonnulli, qui arctioris, imo arctiſſimæ amicitiæ vinculis *Noſtro* cohæſerunt, uti Andreas *Schottus*, Jeſuita cumprimis doctus: *Iſaacus Caſaubonus*, cujus plusquam *quinquaginta* Epiſtolas ad *Noſtrum* etiamnum habemus, in queis multa *Noſtrum* docuit, et viciſſim à *Noſtro* doceri petivit; in quibus omnia fermè docta ſua conſilia cum *Noſtro* contulit, atque

(*f*) V. *Ibidem*, *N. XXXVII.*

(*g*) Vide *infra*, ubi de *Epiſtolis Noſtri* ago.

(*h*) Vide in *Catalogo litterariorum laborum Noſtri*, *qui alienis Operibus acceſſerunt*, *n.* 1.

(*i*) V. *Ibidem*, *n.* 2. (*k*) V. *Ibidem*, *n.* 4.

(*l*) V. *Ibidem*, *n.* 5. (*m*) Vide *infra*, ubi de *Epiſtolis Noſtri* ago.

(*n*) Vide infra in *Catalogo Operum à Noſtro promiſſorum*, *n.* 1. (*o*) V. *Ibidem*, *n.* 4.

(*p*) Vide in *Epiſtolis Noſtrò ad Remum*, *infrà* exhibendis, *N. VI.* (*q*) V. *Ibidem*, *N. VI*

(*r*) Ita teſtatur *Noſter* in *Notis* ad *Horapollinis Hieroglyphica* à ſe edita.

(*s*) V. Juſti *Lipſii Opp. Tom. III. p.* 364.

(*t*) V. *Bruckerum l. c. p.* 458. & *Crophium l. c. p.* 184.

que communicavit. Ioſephus *Scaliger*: Georgius *Remus* Patritius Auguſtanus, Juriſconſultus & Conſiliarius Norimbergenſis Reipublicæ, quem inter intimiores *Noſtri* amicos annumerandum eſſe, ſi alia deeſſent omnia, vel ſolæ XVI. *Epiſtolæ* à me *inferiùs* exhibendæ commonſtrant: Marcus denique *Velſerus*, ſtudiorum *Noſtri*, et eorum, quæ præſtitit, incentor, dux & adjutor ſummus: qui annua quoque penſione HOESCHELIUM donavit, notante GUNDLINGIO in *Hiſtorie der Gelehrtheit*. p. 1483. Nec intra ſolius *Latii* limites hærendum, ſed in *Græciam* quoque excurrendum mihi eſt, ubi *Noſter* Maximum *Margunium* doctiſſimum Epiſcopum *Cytherenſem*, et, huius haud dubie interventu ſibi conciliatos, Conſtantinum *Lucarim* & Leontium *Euſtratium* longe amiciſſimos habuit (*u*).

Ab his omnibus, uti poſterorum etiam temporum Eruditis, HOESCHELIUS et habitus eſt maximi, et honorificentiſſimis teſtimoniis ornatus: quæ ſi hôc locô paulo fuſius expoſuero, et Lectoribus meis pergratam, et famæ *Hoeſchelianæ* peraccomodam me rem facturum exiſtimo. A CASAUBONO Noſter *græcarum litterarum peritiſſimus*, & *Vir judicii recti* vocatur. SCALIGERUS, *de Photio* à *Noſtro* edito loquens, hoc ei elogium ſcripſit: *Tam egregium Scriptum non alio editore dignum erat, quam te; qui, tot bonorum auctorum editione, et eruditionem tuam & propenſum in litteras animum teſtari volueris.* Caſpar SCIOPPIUS (*x*) teſtatur: *eum abiturientes ex Germania Græcas litteras reprehendiſſe.* Conſtantinus LUCARIS, & Leontius EUSTRATIUS hoc *Noſtrum* encomio mactant: *græcas litteras ex Græcia*

(*u*) Hæc affatim teſtata habes, Lector! in *Catalogo Opp. Noſtri* brevi ſecuturo.

(*x*) In Libro: *de Arte critica*, p. 19.

cia exulantes in Hoeſchelio Auguſtæ domicilium eſſe nactas. Elogia, quæ in *Noſtrum* contulit *Marcus* *nius*, cum ſint quamplurima, ſtudioſè prætereo. In Libro: *Clariſſimorum litteris, ingenio, fama Virorum Effigies. Auguſtæ. fol.* 1612. (ubi et *Noſtri* viſitur, exhibens Virum gravem, honeſti et recti amantem, probum, moderatum) appellatur *magni illius Hieronymi Wolfii olim diſcipulus, nunc tanto magiſtro, liceat dicere, nulla celebritatis parte inferior.* Io. Alb. FABRICIUS (*y*) de *Noſtro* ait: *Poſt Camerarium neminem novi, qui inter Germanos tantum græcas litteras amplificaverit, atque in lucem protractis variis præclaris monumentis, eorumque collectionibus tam bene fuerit de elegantioribus ſtudiis promeritus, quem Dav. Hoeſchelius.* Henricus SAVILIUS (*z*) *non ſolum doctum ſed et acutum Virum* appellat. *Noſtri* ſequentibus etiam Adrianus BAILLETUS(*a*) meminit: *Multas editiones Auctorum Græcorum curavit: multas Notas, Lectionésque variantes addidit; ſed an multa traduxerit, neſcio. Ego novi Verſionem* Hieroglyphicorum Horapollinis, Homeliarum S. Chryſoſtomi adverſus Judæos, *Vitæ S. Antonii* ab *Athanaſio* ſcriptæ. Juſtus LIPSIUS vocat eundem *Virum eruditum et induſtrium.* Daniel HUETIUS affirmat: *præclarum quoque* Interpretando *ſibi paravit nomen David Hoeſchelius, quo quum nemo eruendis Antiquorum Scriptis felicius incubuerit, tum in iis latine quandoque reponendis vix ulli primas conceſſit. Quod ſi ſententias non aliquando com-*

(*y*) In *Biblioth. græc. T. XIII. p.* 532.

(*z*) In *Præfat. ad Notas*, Tomo V. *Chryſoſtomi* præfixas.

(*a*. In *Iugemens des Savans. T. II. P. III. p.* 409. Errat autem ibi *Bailletus*, inquiens: primam tantum *Homiliam in Judæos* excuſam fuiſſe.

compleret de ſuo (quæ aliàs eius eſt in rependendis verbis diligentia) ceterorum luminibus obſtrueret. KOENIGIUS Noſtrum *celebrem Philologum* nominat, addens: *Edidit Siracidem cum Notis; complures græcos Auctores (Procopium, Photium &c.) protraxit in lucem, adeoque de re litteraria optime meritus eſt.* INDEX *Librorum expurgandorum Madritanus anni* 1667. tale *Noſtro* teſtimonium tribuit, ut ſatis pateat, eum ſingulari in ſcribendo moderatione uſum eſſe. Eſt autem ſequens; *Hoeſchelius, Lutheranus licet, varia edidit veterum Auctorum græcorum Opuſcula cum Scholiis, in quibus vix occurrit, quod offendat: exceptis Epiſtolis dedicatoriis, quæ plerumque ſunt ad hæreticos.* SPIZELIUS ſequenti encomio, certe maximo, ornat: *Fuit, atque eſſe nunquam deſinet in doctorum memoria lucidiſſimum non Germaniæ ſolum, ſed et totius Europæ ſidus, quod ſummi paſſim viri magnifecerunt & admirati ſunt. Omnes Davidem Hoeſchelium ſuſpexerunt, eiusque certatim ambierunt amicitiam et familiaritatem. Hunc græcarum litterarum phoſphorum; hunc ruenti Græciæ divinitus ſuſcitatum tibicinem; hunc veterum librorum reſtitutorem,*

Lateri propior quo nemo Minervæ,
Gratior aut Phœbi, Pieridumve cliens fuerit,

crebro ſalutârunt; hunc immortali laude digniſſimum eſſe judicarunt, eoquod egregium de Republica litteraria bene merendi animum nunquam depoſuiſſet (*b*). Idemque SPIZELIUS (*c*) adjungere non dubitavit: *Præcipuum induſtriæ ſuæ curriculum* Hœſchelius *usque ad extremum vitæ ſpiritum in erudienda exercendaque in bonis litteris juventute* Auguſtana *conficiebat, non ignorans, quanta vis in prima illa inſtitu-*

(*b*) Hæc ex POPE-BLOUNTII *Cenſura*, p. 632.
(*c*) In *Templo honoris reſerato*, p. 329.

ſtitutione ad reliquum vitæ curſum ineſſet; tamque apte et eleganter hoc faciebat, ut nihil aptius: nam in iis ſcriptionibus, in quibus adoleſcentes exercebat, nil niſi grave, eruditum, fructuoſum continebatur, et ex Græcis cumprimis auctoribus, quos interpretabatur, ſententias, ad mores componendos idoneas, eligebat, fuſiusque explicabat; quinimo in munere ſcholaſtico annos ſex et triginta ita exegerat, ut tum diſcipulis ſuis, tum aliis exemplum eſſet probitatis, modeſtiæ, humanitatis, virtutumque omnium. Sinceram Hœſchelii *pietatem tum domi, tum foris, gratamque gravitatem, et erga ſingulos humanitatem ac benevolentiam nemo complecti oratione poſſet, etiamſi vellet. Et quam præclare quamque feliciter demandatæ ſibi functioni ſatisfecerit, plurimi teſtari poſſunt Viri eruditi, qui e variis* Germaniæ, Italiæ, Belgii*que civitatibus* Hœſchelii *gratia* Auguſtam *ſe contulerunt, quibus Viri huius inſtitutione uti, inque lingua græca proficere curæ et cordi fuit. Veré de illo dici poteſt, quod:*

Mille foro dedit juvenes, bis mille miniſtrorum
Adjecit numero, purpureæque togæ.

Cum inſuper celebratiſſimæ Bibliothecæ Auguſtanæ *adminiſtratio ipſi eſſet demandata, omni virium niſu eius procuravit incrementum; nec ulli parcens labori, libros excuſos pariter ac manuſcriptos, maxime græcos, melioris item notæ Authores, ac librorum editiones conquiſivit; ſicque Bibliothecam* Auguſtanam, *veluti publicum aliquod ærarium, inſtruxit ad omnium promiſcue indigentiam ſublevandam. Et cum rariſſimorum* Codicum MSS. Græcorum, *magno ære ab* Antonio Eparcho *Epiſcopo* Corcyrenſi *coëmptorum copiam eſſet conſecutus, maximam curam adhibuit, ne theſaurus iſte librarius in arcanis Bibliothecæ huius receſſibus, veluti in perpetuo quodam cuſtodire-*

ſodiretur carcere; ſed in publicam etiam lucem, magna cum totius Reipublicæ litterariæ bono et commodo, prodiret.

Nihil itaque famæ *Hoeſchelianæ* officient, puto, quæ adverſus eum in *Scaligerianis ſecundis, p.* 112. minus honorifica legere eſt: *Hoeſchelius Lutherien, mais docte; Si Velſer ne le ſoûtenoit, on l'auroit deja chaſſé: Il eſt bien pedan, mais bon homme: Hoeſchelius en ſon Procope a fait imprimer des fragment de mes lettres, et de celles de Caſaubon: Hoeſchelius non eſt magnus Græcus, ſed diligentiſſimus.* Hucusque *Scaligeriana.* Latinè: *Hoeſchelius Lutheranus, ſed doctus: Niſi eum Velſerus tueretur, jam expulſus fuiſſet: Putide litteratus eſt, attamen vir bonus: In Procopio ſuo fragmenta litterarum mearum & Caſauboni imprimi fecit &c. &c.* Nihil hæc, inquam, officient famæ *Noſtri*: ſed enim *Scaligeri* ipſius, qui parùm ſibi conſtare, inde aperte dignoſcitur; præſertim cùm, præter ſuperiùs allegatum encomium, etiam ſequens in *Epiſt.* 389. HOESCHELIO ſcripſerit: *Quantum et hoc præſens, et futura ſæcula tot bonis Auctoribus, quos edidiſti, demerearis, ſcriberem tibi; niſi ſcirem, te hoc non facturum: niſi intelligeres, quantum eô ipſô litteras juves, quæ per negligentiam quotidie pereunt.*

Sed encomiorum ſatis — Plura adhuc quisquis ſibi cupit, adeat MAGIRUM in *Eponym. crit.* BOECLERUM in *Bibliograph. crit.* Io. FABRICIUM in *Hiſtor. Biblioth. ſuæ.* NICERONII *Memoires pour ſervir à l'Hiſtoire des Hommes illuſtres &c. T. XXVIII.*

Nil miror poſthæc, tali Viro, qualis HOESCHELIUS fuit, ab aliis quoque Rebuspublicis honores decretos fuiſſe. Sic *Baſilea* eum ſibi petivit, uti CROPHIUS diſerte teſtatur: Sic & *Norimberga* ſuum eſſe voluit, docendæ, *Altdorfina* in Academia,

mor-

moralis doctrinæ muneri præficiendum (*d*). Sed neutrâ harum vocationum (ſive nolente *Noſtro*, ſive aliis id præpedientibus) exitum ſortiente *Auguſtæ* reſtitit HOESCHELIUS, ubi anno 1614. ſummum amicum & patronum ſuum *Marcum* VELSERUM, morte ſibi ereptum, luxit: quo caſu uti *Muſæ inſanabile vulnus acceperant*, ita & HOESCHELII vena, ſatis hactenus fæcunda, exaruit. Supervixit is quidem triennium, cuius ſpatiô adjuvandæ juventuti & amicis colendis, æque ac in omni vita, ſtuduit (*e*). Interim vel tunc litterarum curam haud adeo ſepoſuit, ut de vulgandis nonnullis plane ultra non cogitaret. Etenim ex *Epiſtola XV.* inferius danda diſcimus, eum anno 1616. *Proverbia Salomonis* ad modum *Eccleſiaſtici* à ſe emiſſi, publicare ſecum conſtituiſſe: ſed hoc propoſitum, interveniente *Noſtri* morte, præpeditum fuiſſe merito dolemus.

Fuit autem *Davidi* noſtro annus â reparata per divinum Redemptorem ſalute MDCXVII. vitæ huius mortalis poſtremus; quo ipſo ad diem XIII. Calend. Novembris humano conſortio valedixit. Etſi vero inter homines eſſe deſierit HOESCHELIUS, tamen merita eius & laus manent, manebuntque, quamdiu Reſpublica litterata ſtabit, et ſuus bonis litteris ſtudiisque gravioribus honor erit.

Mortalitatis vero ſuæ probe ſibi conſcius *Noſter*, & horæ feralis oppido memor, vivus ſibi monumentum jam anno 1606. legerat ſequenti epigraphe:

S. D. S.

(*d*) V. CROPHIUM, *l. c. p.* 186. & BRUCKERUM, *l. c. p.* 458. Ex his concludes, quàm adductorum *Scaligeri* verborum fides vacillet?

(*e*) Conſule, ſi lubet, Epiſtolas *Noſtri* infrà exhibendas, *N. XII. XIII. XIV. XV. XVI. XVII.*

OMNIS. CARO. FOENUM

S. D. S.
DAVID. HOESCHELIUS. A
ANNAEI. GYMNASII
PRIMARIUS
SPE. MINIME. DUBIA
LAETAE. RESURRECTIONIS
ET
GLORIAE. SECUTURAE
SUIS
JULIANAE. HUBERAE
CONIUG. AMANTISS
AC
LIBRORUM. OSSIBUS
HUNC. QUIETIS. LOCUM
AN. CHR. MDCVI. ELEGIT

DN. EDUCET. ME. IN. LUCEM

MEMENTO. EXTREMA

DOMINUS. LUX. MEA. EST

C. I. R. S
DAVID. HOESCHELIUS
AUGUSTANUS
PETRI. F. PETRI. N
GYMNASII. AD. D. ANNAE
RECTOR
EIUSQ. CONJUX
JULIANA
HIERONYMI. HUBERI. F
MATTHAEI. N
SIBI. AC. LIBERIS
SPE. CERTA
BEATAE. REPARATION
AN. GRATIAE. MDCVI
M. H. FF. CC

Cum

Cùm autem mortuum *Ioann. Baptiſta*, & *Joann. Fridericus*. è gente *Hainzelia*, litteris & litteratis ornandis nata, ſepulchro patrio inferri (quod honoris genus prius *Betuleio* & *Wolfio* exhibuerant) juſſiſſent, hoc ei Epitaphium poſuere (*f*)

DAVIDEM. HOESCHEL. AUGUSTANUM
PELASGAE. LITTERATURAE
ANTESIGNANUM
XYSTO. BETUL. ET. HIERON. WOLFIO
IOAN. BAPT. ET. IOAN. FRID
HAINZELII
FRATRES. E. VI. SUPERSTIT
IN PATERNO. MON
L. M. IUNGENDUM. CC
NASCITUR. III. ID. APRIL. A. MDLVI
OB. XIII. KAL. IXBR. AN. CHR. MDCXVII
SCHOLAE. ANNEAE. PRAEFUIT
ANN. XXXVI

Reliquum eſt, ut de rebus *Noſtri* privatis ſeu domeſticis pauca dicam. Annô 1581. die 24. Maii connubium iniit, uti CRUSIUS in *Annal. Suevic. Dod. III. p.* 777. diſertè teſtatur, cùm virgine *Regina Gunthlerina*. Hac (ut credibile eſt) brevi fatis defuncta, uxorem alteram duxit (quod audivimus) *Julianam*, Hieronymi *Huberi*, filiam, ex qua filios ſuſcepiſſe *Noſtrum* inde liquet, quod unum horum Iſaaco *Caſaubono*, amico ſuo præcipuo, commendârit, *Genevæ* collocandum: et quod *Caſaubonus* in *Epiſtola anni* 1602. hunc ſuum amicum de morte unius filiorum conſolari non omiſit. *M. Danielem* HOESCHELIUM inter didaſcalos ſcholæ *Annæanæ* ad annum 1611. lego. *Paulus* patri ſuper-

(*f*) V. PRASCHII *Epitaph. August. P. I. p.* 180. 218. 219.

ſuperſtes *Michaëlem* genuit, quem M*agiſterii* honores Lipſiæ capeſſentem *Benedictus* CARPZOVIUS hisce affatus eſt:

Exoritur novus ergo ſacris ex oſſibus ultor
Hœſcheliæ *gentis, ſtirpemque inſtaurat avitam,*
Ac cineres animat magni, inſpiratque Davidis;
Quem dudum æternis extremo ſolis ab ortu
Vexit ad Heſperium nunquam moritura cubile
Gloria quadrigis: &, quantum ſuſtulit urbes
Magnificas inter caput alta Colonia *gentis*
Rhætorum, Vindone *ſuo perfuſa* Lyco*que,*
Tantum ipſe in doctis, longo quos ordine multos
Egregie fœcunda dedit, caput extulit: et ſe
Non mage Welſeris, atque iſto, jactitat illa.

& qui *Michael* anno 1669. in Gymnaſio *Annæanæ* docere cœpit, fatisque anno 1706. conceſſit (g).

Sed jam ad enumeranda Opera *Noſtri*, pergendum mihi eſt: quod eò libentiùs facio, quò in illis, per Bibliothecas indagandis, æquiorî fortunâ uſus ſum præ cunctis, qui de *Noſtro* ante me ſcripſêre, Auctoribus: cùm ferme omnia HÖESCHELII meletemata (pauca ſolum ſi demas; quod monere non prætermitto) meis oculis perluſtrârim, manibusque meis tractaverim: ex quo ad te, Lector benevole! duplex commodum redit; videlicet ut & tutò fidere queas iis, quæ affirmo: & ut accipias *Catalogum* hunc â ſphalmatis, quæ in priores irrepſerant, multis expurgatum, juxta ac multîs, quibus iidem deficiunt, rebûs auctum, atque illuſtratum quam optime. Primo itaque exhibeo *Catalogum Operum Noſtri typis ſeparatim procuſorum.* Hunc ſequitur *Index Operum Noſtri, qui alienis operibus acceſſêre, aut ſaltem accedere debuiſſent.* Succedit *Elenchus Epiſtolarum*

à N

(g) V. CROPHIUM *l. c. p.* 101. 103. 195.

à Noſtro extantium. Finem facit *Indiculus Operum à Noſtro promiſſorum vel meditatorum.*

Opera *Noſtri* typis ſeparatim excuſa ſunt ſequentia

1577.

I. *Oratio græca de humani generis lapſu eiusdemque reſtitutione, recitata ſub initium anni 1577. publice in celeberrima Schola Laugingana, auctore Davide Hoeſchelio Auguſtano. Lavingæ. in 4to. Folia ſeu Pagellæ 8.*

Dedicatio græco-latina ad Matthæum *Welſerum*, Chriſtophorumque *Baumgartnerum* Septemviros, & Carolum *Hoſium* Senatorem dirigitur, ut ſpecimen ſtudiorum, præcipue in *græcis* litteris, alumnus ederet (*a*). Extat in Bibliotheca publica *Auguſtana.*

(*a*) Ita teſtatur Iac. *Bruckerus* in *Miſcellaneis Hiſtoriæ philoſoph. crit. litterar. p.* 460.

1587.

II. Ομιλίαι θεοφόρων τίνων Πατέρων: *Homiliæ quædam ſacræ Baſilii M. Gregorii Nyſſeni, Nazianzeni, Ioannis Chryſoſtomi, Cyri, Germani in præcipuas anni ferias; cum Fragmento Cyrilli Alexandrini. Studio & opera Davidis Hoeſchelii A. e libris calamo exaratis partim emendatiores, partim nunc primum editæ, cum eiusdem Notatiunculis, rerum item ac verborum Indice. Auguſtæ. Typis Michael. Mangeri. Græce.* in 8°. *Alphabetum I. Pagellæ* 120.

Dedicatio *prior* ad Ant. Chriſtoph. *Rehlingerum* & Ioann. *Velſerum* Duumviros, Conſules, & Senatum data eſt à *Noſtro*, inter alia dicente: *Has* (Homilias) *vobis, Viri magnifici! inſcribere volui; quod veſtra liberalitate veterum illorum MSS. Codicum* (Bibliothecæ publicæ) *utendorum copia mihi facta*

ſt. . . . Sequuntur *Teſtimonia Veterum de Baſilio &c.* Carmen græcum προτρεπτικὸν *Fabricii* (haud dubie *Simonis*) de quo egi in *Alphabeto III. Bibliothecæ* meæ *Auguſtanæ*, *p.* 10. aliaque latina Gregorii *Bersmanni*, Georgii *Remi*, Ioannis *Maioris* (ſive Mair) Auguſtani, Georgii (*a*) *Moeſchi* A.

Homiliis S. Io. Chryſoſtomi &c. Dedicationem *ſecundam* præfixit *Noſter* ad Hieronymum *Waltherum* IC. Io. Henr. *Linckium*, Conradum *Helum*, Georg. *Vitellium*, Scholæ curam non minimam gerentes, addens: *Verſus Nazianzeni* ἀπόῤῥητους *cum ſtudioſis adoleſcentibus communicabo, modo illos aliunde ſupplere poſſim. Quadringenti enim et octoginta e Codice Auguſtano fideliſſime cum paraphraſi à me transſcripti Verſus, minima eorum pars videntur, qui deſiderantur* (*b*).

Confer *I. A. Fabricium*, *Tom. XIII. p.* 534.

(*a*) De *Moeſcho* inferius paucula annotabo, inter *Epiſtol. Noſtri. N. XIII.*

(*b*) De his *Verſibus* vide inferius *ad annum* 1591.

1587.

III. *Philonis Judæi Opuſcula tria* 1. *Quare quorundam in ſacris litteris mutata ſint nomina?* 2. *De formatione Evæ ex Adami latere & de utriusque lapſu.* 3. *Somniorum Joſephi, Pharaonis, pincernæque ac piſtoris allegorica Expoſitio, græce nunc primum edita ſtudio & opera Davidis Hoeſchelii A. M. eiusdemque notatiunculis alicubi illuſtrata. Ex Bibliotheca Auguſtana. Francofurti, apud Io. Wechel. in* 8°. *Folia ſeu Pagellæ* 143.

Dicatum Opus Antonio Chriſtophoro *Rehlingero*, & Ioanni *Welſero*, Duumviris, *Conſulibusque* ac *Senatui* Reipublicæ *Auguſtanæ* abs *Hoeſchelio*, *Artium Magiſtro* (Sic ego duas illas litteras *A. M.* inter-

interpretor) *ad D. Annam præceptore claſſico.* In ea dedicatione *Philonis* eruditionem laudat *Noſter*, & cum *Petro* Apoſtolo collocutum eſſe putat, totumque *Philonem* ſuo nitori reſtituere promittit. Textui in margine adjecit loca Scripturæ, in calce *Notas* complures, quibus partim, quæ ipſe Auctor alibi traderet, vel eadem, vel dilucidius: partim Patrum teſtimonia nonnulla ex MSS. inſeruit; et *Philonis* quoque errores detexit. Nominat vero ſe *tyronem* & in hanc arenam modo *deſcendentem* (*a*).

Hic *Noſtri* labor poſtea recuſus, cum aliis *Philonis* Operibus, eſt *Genevæ.* 1613. *Antverpiæ.* 1614. *Pariſiis.* 1640. item *Francofurti.* 1691. & in ſplendida ac rara editione *Thomæ* MANGEY, *T. I. p.* 66. 620. Confer, ſi lubet, I. A. *Fabricii Biblioth. græc. T. III. p.* 166. 109. 118. & *Catalogum Biblioth. Bünau. T. I. p.* 159.

(*a*) Propter emendationem quandam in *Notis* allatam plagii *Noſtrum* accuſat *Petrus Faber*, præcipitanter, notante lac. THOMASIO *de plag. litter.* §. 497. *p.* 208. uti obſervavit BRUCKERUS *l. c.*

1588.

IV. *S. Ioannis Damaſceni Presbyteri Oratio græco-latina in Transfigurationem Domini & Servatoris noſtri Ieſu Chriſti, ad MSS. Codicis Auguſtani fidem emendata et integritati reſtituta. Acceſſit Appendix complurium locorum Philonis, Baſilii M. Nazianzeni, Athenæi, et aliorum Auctorum, qui partim corriguntur, partim redintegrantur. Opera Davidis Hoeſchelii A. M. Auguſtæ. Typis Michaelis Mangeri, in 8o. Pagellæ* 68.

In Dedicatione ad Matthæum *Velſerum* (*a*) Ædilem & Scholarcham, *Noſter* ait: *Hunc litterarium laborem .. tuæ Amplitudini potiſſimum inſcripſi.*

(*a*) De Matthæo *Velſero* egi in *Alphabeto II. Biblioth. Auguſt. p.* 228.

ſi... quod non olim tantum eius patrocinio & liberalitate ſtudia continuare mihi licuerit, ſed et nuper, beneficio novo (quo illo, neſcio) *quam mei provehendi cupida eſſet, eadem A. T. abunde ſatis declararit...* In margine, & in fine occurrunt Notationes *Noſtri.*

Hunc Libellum diligenter recenſuit I. A. *Fabricius* in *Bibl. græc. V. XIII. p.* 541.

1589.

V. Γάμικα Παραγγέλματα καὶ ἑτερ' ἄλλα ἔπη: *Præcepta conjugalia & alia quædam Carmina in honorem Nuptiarum Cl. & D. Viri D. Georgii* LAUBII *(a) Medici Auguſtani... celebrandarum VII. Idus Julii.* 1589. *Auguſtæ. Edita a Davide Hoeſchelio Auguſtano M. in* 4to. *Pagellæ* 12. *Græce & Latine.*

Dicavit *Noſter* memorato *Sponſo*, *obſervantiæ & grati in eundem, bene de ſe meritum, animi ergo.* Ait inter alia: *verſus Veterum ſe in honorem nuptiarum excudendos curare, quam verſus ſuo Marte ſcribere maluiſſe.* Sunt autem Carmina iſta: *Pſalmus CXXVIII. Græco metro expreſſus*, quem *Noſter* totidem verſibus latinis reddidit: *Gregorii Nazianzeni Præcepta conjugalia ad Olympiadem*: Eiusdem de *Providentia*, de *Tolerantia*, de *Paupertate philoſophante* Verſus: *Supplicationesque* duæ *ad Chriſtum.* Omnia (præter illa *Præcepta conjugalia*) hactenus anecdota.

(a) Huius *quondam nec infelicis, nec ineruditi apud Auguſtanos Medici* Vitam habes infra in *Mantiſſa.*

1589.

VI. *Synonymia latino-græca D. Martini* RULANDI, *in duas partes conjunctas diſtincta: olim ab illo congeri cœpta, nunc paſſim emendata, et magna tam vocum quam phraſium acceſſione locupletata, opera David. Hoeſchelii. in* 8°.

Præcedit duplex Dedicatio; *prior*, ut parti primæ; poſterior, ut parti ſecundæ initium faciat; ambæ ad unum eundemque D. Antonium *Fuggerum* Comitem Kirchbergæ & Weiſſenhorni &c. qua *Noſter* tum Gentis *Fuggeriadæ* in litteras et litteratos merita univerſim, tum ſingillatim *Antonii* extollit, eiusque munificentiam, qua oblata ſibi a *Noſtro* Opuscula *quam liberaliſſimè remuneratus eſt*, laudat. *Prior* Dedicatio data eſt 7. Idus Auguſti, 1589. *poſterior* pridie Calend. Martii, 1590. Hinc colligo, his annis *Synonyma* iſta, *Hoeſchelii* curîs aucta atque *innovata*, exiviſſe. NICERONIUS certe *l. c.* recenſet Editionem *Auguſtanam*, in 8°. anni 1590. dein *Genevenſes* anni 1612. 1618. & 1646. *Iac.* BRUCKERUS *l. c. p.* 470. memorat editiones *Auguſtanas*, anni 1607. 1612. *Lipenius* in *Bibl. philoſoph. p.* 614. adducit *Genevenſem*, anni 1613. *Colonienſem*, anni 1650. Ego vidi editionem anni 1594. Typis *Mich. Mangeri*, & aliam anni 1618. ex typographia Iacobi *Stoer*, in 8°. vulgatam, à NICERONIO ſuperiùs indicatam. Item editionem *Colonienſem* anni 1624. lego apud *Theophil.* GEORGI in *Bücher - Lexicon.*

Teſte *Thoma* HYDE, in *Catalogo Biblioth. Bodlejanæ*, *Noſter* hiſce *Synonymis* addidit *Ignatii Scaphophylacis magnæ Eccleſiæ*, *Alphabetum morale*; ſed nec *Bruckerus*, nec *ego* in exemplaribus, à nobis viſis, illud reperire potuimus.

1591.

VII. *Oratio S. Gregorii Nyſſeni, de Filii & Spiritûs ſancti Deitate. E Codice MSSto. Reipublicæ Auguſtanæ nitori atque integritati reſtituta, ſtudio & opera Davidis Hoeſchelii A. Augnſtæ Vindelicorum, excudebat Michael Manger.* 8°. *Pagellæ* 16.

Nun-

Nuncupavit Io. Georg. *Hermanno* adoleſcenti, *quem et ingenuis artibus deditum, & pietati inprimis ſtudere* ſciebat: *in quo*, addit, *recte mi Io. Georgi! tam avi tibi* ὁμωνύμῳ *p. m.* (*cuius amicitiam magnus ille Deſiderius Eraſmus, Olympia Fulvia Morata, & alii docti* (*a*) *coluerunt*) *quam optimi doctiſſimique parentis tui D. Hieronymi, de me quoque bene meriti, veſtigia ſequeris*. In margine apparent Lectiones variantes. In fine additur *Catalogus Opp. Nyſſeni*, iis aſteriſcô notatis, quæ excudit Mich. *Mangerus*. Sed hic *Catalogus* non tam plenus et perfectus eſt, ac ille, quem anno 1593. *Gregorii Nyſſeni Opuſculis* ſubjecit.

Confer I. A. *Fabricium T. VIII. p.* 157.

(*a*) Hos inter fuit & Viglius *Zuichemus* ab Aytta, cuius plures *Epiſtolas* ad Georg. *Hermannum* videſis in PAPPENDRECHTI *Analect. Belgic.* Confer SCHELHORNII *Amœnit. hiſt. eccleſ. T. I. p.* 700.

1591.

VIII. *S. Gregorii Nazianzeni, Theologi, Arcana ſeu de Principiis Verſus CCCCXXCII. cum paraphraſi græca :Eiusdem Carmen contra Apollinarium. Item de Poëmatis a ſe editis, & quædam alia Græca, nunc primum edita. Lugduni Batavorum* 1591. *in* 8°. *item* 1598. (*a*)

(*a*) Ita *Iac.* BRUCKERUS *l. c.* provocans ad *I. A.* FABRICII *Biblioth. Græc. T. XIII. p.* 543. & *P. I.* CROPHIUS in *Hiſtoria Gymnaſii San-Annæani, Auguſtæ*, vernacula *p.* 197. De editione anni 1598. teſtatur etiam NICERONIUS *l. c.* Mihi, etſi ſollicite inquirenti, hunc librum videre haud datum.

1591

IX. *S. Gregorii Nazianzeni Definitiones*. Eſſet hoc loco de iſtis dicendum; ſed quia *primam* editionem anno memorato factam videre mihi non

contigit, de editione *ſecunda* ad annum 1599. *infra*, *N. XXVII.* eò prolixius agam. NICERONIUS *l. c.* titulum huius editionis ſic effert: *S. Gregorii Nazianzeni Definitiones Rerum ſimplices Verſibus jambicis CCLXVII. cum latina proſaria verſione & notis. Anonymi Definitiones ordine alphabetico, ex Codice Bibliothecæ Palatinæ. Heidelbergæ.* 1591. *in* 8°.

1592.

X. *Maximi Margunii Epiſcopi Cytherenſis* (a) *Poemata aliquot ſacra, græce nunc primum publicata ſtudio & opera Davidis Hoeſchelii A. M. E Bibliotheca Reipublicæ Auguſtanæ. in* 8°. *Lugduni Batavorum. Ex Officina Plantiniana. Apud Franciſcum Raphelengium. Græcè. Pagellæ* 12.

Poemata hæc cuncta verſibus hexametris ac pentametris ſcripta, meráque diſticha ſunt. Hinc BRUCKERUS, cui Opuſculum iſtud oculis uſurpare non licuit, aut ſaltem minus accuratè obſervatum fuit, *l. c. p.* 463. toto cœlo errat, dicens, hæc poëmata à *Rittershuſio* poſtea, anno 1601. latinis verſibus reddita, ac græco-latine vulgata eſſe; nam, quæ *Rittershuſius* edidit, vere meréque *Anacreontica* MARGUNII ſunt, & opus omnino diverſum, de quo vide *infra*, *N. XXXI.*

(a) De hoc Viro, anno 1574. ad cathedram *Cytherorum* in *Cypro* inſula evecto, eiusque Scriptis videri poterit *I. A. Fabricius in Bibl. græc. T. X. p.* 538. & ipſe ex dictis corrigendus.

1593.

XI. *D. Gregorii Nyſſeni Opuſcula quinque.* 1o. *De Profeſſione chriſtiana.* 2o. *De Perfectione, & qualem Chriſtianum eſſe deceat.* 3o. *Anagogica vitæ Moſis enarratio.* 4o. *Contra Apollinarium.* 5o. *De Fide. Græce nunc primum edita ſtudio & opera Davi-*

Davidis Hoeſchelii Auguſtani. Lugduni Batavor. Ex officina Plantiniana. in 8°. Pag. 96.

Dicavit Wolphgango *Palero*, Patritio Auguſtano, litterarum ac litteratorum Patrono. Dedicationi ſuccedunt *Epiſtolæ binæ* Max. *Margunii*, una ad *ſacræ Philoſophiæ Studioſos*, altera ad *Hoeſchelium.* Sequuntur Opuſcula *tria* priora *S. Gregorii*, quorum *tertium* antecedit rurſus *Epiſtola* Max. *Margunii* ad *Hoeſchelium.*

Opuſcula reliqua, videlicet *quartum* & *quintum*, nuncupavit *Noſter* Georgio *Remo*, tum adhuc *Guilielmo* Comiti *Widano* à Conſiliis, amico veteri & pyladeo, inter alia dicens: *Quæ tibi nuncupata juris publici ubi voles facere, non deerit . . . D. Thomas* CANTERUS, *ad quem perferenda illa curare poteris. . . .* Subjicitur denuo Epiſtola Max. *Margunii* ad *Hoeſchelium*, cui ſuccedunt memorata duo Opuſcula.

Uſus eſt autem *Noſter* ad hæc edenda Codice *Auguſtano*, & alio *Margunii.* Addidit omnibus *Notas* ſuas, & ad calcem *Catalogum Opp. Nyſſeni*, ex *Auguſtana*, *Margunii*, & *ſua privata* collectum, quem inde recudi fecit *I. A.* FABRICIUS in *Bibl. græc. V. XIII. p.* 538.

1593.

XII. *Nomenclator, ſive Index vocum trilinguis, in quem eæ fere dictiones ſecundùm generum ſeriem conjectæ ſunt, quæ in præceptis Grammaticæ occurrunt, indicata ſimul earundem declinatione. Auguſtæ Vindel.* in 8°.

Dedicavit *Io. Georgio*, *Danieli*, *Io. Iacobo*, & *Ieremiæ Oeſterreicheris* commenſalibus olim ſuis, ac patronis: *quorum munificentiæ ſe plurimum debere; præter alios multos, fatetur: quippe qui ſibi,*

vix facta fratris ſui Georgii *in Academiis ſtudiorum cauſſâ commorantis mentione, illico mæcenatis manum porrexiſſent.*

In *Præfatione* ait, *ſe, quod cives Auguſtani conquererentur, trahi in ſcholis filios, hoc opus, Georgii* Heniſchii *conſilio, ſuſcepiſſe: uti vero hoc libro* Nominum *genera &c. oſtendiſſet, ita ſe aliô* Verba *comprehenſurum*; quod an præſtiterit, valde dubito.

1594.

XIII. *D. Ioannis Chryſoſtomi, Archiepiſcopi Conſtantinopolitani, Oratio in diem natalem Servatoris noſtri Ieſu Chriſti, edita nunc primum ſtudio & opera Davidis Hoeſchelii Auguſtani, ex Bibliotheca Auguſtana. in 8°. Auguſtæ Vindel. Typis Mich. Mangeri. Græce. Pag. 15.*

Sacravit *Ioachimo*, & *Philippo* CAMERARIIS; huic, Conſiliario: illi, Archiatro *Norimbergenſibus*; ut *bene de ſe merendi cupidiſſimis gratum animum declararet.* Unica eſt *Oratio*; ob quod corrigendus I. A. *Fabricius*, plures eſſe innuens in *Bibl. græc. T. VII. p.* 653. 654.

1594.

XIV. *Andronici Rhodii, Philoſophi peripatetici, Libellus* περὶ παθῶν, *id eſt: De animi Affectionibus: Et Anonymus de virtutibus & vitiis; editi opera Davidis Hoeſchelii Auguſtani. Auguſtæ Vindel. Typis Michaelis Mangeri. in 8°. Græce. Pag. 24.*

In *Dedicatoria* ad Adolphum *Occonem* ἐκ τριγονίας ἰατρὸν, Marcum *Windium* compatrem ſuum, & Georgium *Laubium*, Medicos Auguſtanos, *Noſter* inquit: *Non diſſimilis argumenti Libellus Andronici Rhodii in bibliothecis hactenus latuit: cuius apographum ab eximie reverendo & doctiſſimo viro D. Max.* Margunio .. *ut primum accepi, cum noſtro Chalcogra-*

grapho, ut exprimeret, egi. Commodum vero accidit, ut amicus meus Fridericus Sylburgius *de hoc meo propoſito certior factus, eiusdem Auctoris exemplum manuſcriptum ex Hiſpania ab Andrea* Schotto *ſibi miſſum mecum communicaret. Collatis itaque inter ſe diverſis antigraphis operam dedi, ut ille quam integerrime ederetur.* Libello (*a*) præcedit Epiſtola *Margunii* ad *Marcum Papadulum.*

Verſionem latinam *Paraphraſi Nicomacheorum Ariſtotelis* adjunxit HEINSIUS. Confer I. A. *Fabricii Biblioth. græc. T. II. p.* 151.

(*a*) *Tam pauca exemplaria impreſſa eſſe*, monet *Meurſium* in Epiſtola anno 1614 exarata HOESCHELIUS, *ut haud ſciat, ulláne* (*quæ bibliopolæ eſt negligentia*) *Francofurtum venerint?* Confer etiam Epiſtolas *Noſtri* ad *Kirchmannum.*

1594 (*).

(*) Hic annus certo certiùs in mendo cubat.

XV. *Gennadius Scholarius Patriarcha Conſtantinopolitanus de Prædeſtinatione à Davide Hoeſchelio, Aug. nunc primum editus. Auguſtæ Vindel. ad inſigne pinus. Cum privilegio cæſareo perpetuo. in* 4*to.* *Græcè. Pag.* 17.

Dicavit *Noſter* hoc meletema *Monavio.* (*a*) ſequenti inſcriptione: *Have. Iacobe. Monavi. Ampliſſime. Nobiliſſime. Bene. Tibi. Bene. Tuis. David. Hoeſchelius. Virtutum. Tuarum. Admirator. Earum. Ergo. Amoris. Et. Obſervantiæ. Ergo. Erodito. Te. Mnemoſyno. Merentem. Merito. Mactum. Voluit.* Sequitur Opus, quod *Epiſtola* græca Maximi *Margunii* ad *Noſtrum*, die 18. Julii, anni α φ ι ί data clauditur; in qua *Margunius* (Ut mox latinis vocibus utar) ſequentia ſcribit: *Mittitur tibi viciſſim à nobis*

(*a*) De *Monavio* Vratislavienſi, docto ICto. videſis ADAMI *Vitas* ICtorum.

bis aliquod munuſculum, parvum illud, ſi tuis comparetur, quibus nos jugiter locupletas: At ſi doni voluntatem, non dignitatem ſpectes, citò illud, etſi parvum, magnum videbitur. Eſt præterea magnum, ſi argumenti, quod pertractat, dignitatem attenderis; agit namque de Prædeſtinatione, *quæſtione in materia theologica plurimum neceſſaria. Accipe igitur benigne et, ſi volueris, maiorem ei operam impende, tradens imprimendum chalcographis....*

Annus impreſſionis in *Titulo*, præter regulam conſuetam, ſic exprimitur: MDVIC. quod denotare videtur annum 1594. Sed vereor ego, ne mendum typographicum irrepſerit; nam 1°. Libellus excuſus eſt litteris græcis maioris moduli, quales eſt videre in ſequenti *Synopſi VII. Conciliorum, anni* 1595. quam, *novi hîc typi primitias*, aperte vocat *Hoeſchelius* (Vide mox ſubjiciendum *N. XVI.*) 2°. Maxime vero obſtat numerus anni, Epiſtolæ *Marguniane* adſcriptus: quem haud alium, ac annum *nonageſimum quintum*, interpretari poſſe exiſtimo. Quod ſi hoc ſtat, rectéque ego ſentio (uti mecum doctiores ſentiunt) *Gennadius*, quem primùm, annô 1595. medio, *Hoeſchelius* dono accepit, anno 1594. imprimi omnino non potuit. Hinc corrigendi ſunt *Iac.* BRUCKERUS, *I. G.* SCHELHORNIUS *junior*, quorum alter in *Miſcellan. Hiſt. crit. philoſ. litter. p.* 464. alter in *Beyträge zur Erläuterung der Geſchichte &c. IV. Stück, p.* 186. hunc *Gennadium* & (quod conſequens eſſet) typographiæ *ad inſigne pinûs* initia ad annum 1594. referunt. Neque nos horum, utut doctorum, Virorum commovere auctoritas debet, aliter ut ſentiamus; nam *prior* Opus ipſum non inſpexiſſe: *alter* Epiſtolam *Margunii* minus accurate excuſſiſſe videtur.

Con-

Confer, ſi lubet, *I. A. Fabricii Biblioth. græc. T. X. p.* 372. Vide *G. G.* ZAPFII *Buchdrucker-Geſchichte von Augſpurg. T. I. p.* 180. quem & ipſum ex præmiſſis corrige quoad originem *typographiæ ad inſigne pinûs*: quam anno 1594. cœpiſſe, ex hoc *Gennadio* probari non poteſt.

1595.

XVI. *Synopſis ſeptem SS. Conciliorum œcumenicorum. Græce. Ex Codice MSS^to. Bibliothecæ Auguſtanæ. Auguſtæ Vindel.* in 4to. *Ad inſigne pinûs. Cum privilegio Cæſaris. Pag.* 9.

Dedicavit *Noſter Theodoro* CANTERO *Ultrajectenſi* Conſuli monens: *Quum, Vir ampliſſime! primus iſthic per litteras mecum amicitiam inieris: primus, iſtic viciniæ, libellos quosdam meos regio charactere, non absque ſumptu aliquo tuo, imprimendos curaris* (a); novi hîc typi græci primitias (b), *Conciliorum generalium ſynopſin, græce nunc primum editam, tuo etiam nomini potiſſimum inſcribo....*

Hoc *Noſtri* Opus COMMELINUS *Gelaſii Cyziceni Actis Concilii Nicæni I.* ſubjunxit: et *Elias* EHINGERUS ad calcem *Canonum Apoſtol. & Concilior.* in 4to. 1614. *Wittebergæ* excuſorum addidit. V. *I. G.* SCHELHORNIUM *juniorem l. c. p.* 187.

(a) Libelli hi videntur eſſe: *S. Gregorii Nazianzeni Arcana. Maximi Margunii Poemata aliquot. S. Gregorii Nyſſeni Opuscula quinque*, de quibus vide *ſupra* ad annos 1591. 1592. 1593.

(b) Ecce! quinam Liber primus in typographeo *ad inſigne pinûs* litterîs græcîs maioris moduli excuſus fuerit, quibus et mox ſequentes Libri: uti *Catalogus Græcorum Codicum*; *Horapollinis Hieroglyphica*; *Camariotæ Synopſis Rhetoricæ*; *Cabaſilæ Oratio*; & antea memoratus *Gennadius* ipſe excuſi ſunt.

1595.

1595.

XVII. *Catalogus græcorum Codicum, qui ſunt in Bibliotheca Reipublicæ Auguſtanæ Vindelicæ, quadruplo quam antea auctior. Auguſtæ Vindel. ad inſigne pinûs.* in 4to. *Cum Privilegio cæſareo perpetuo. Pagellæ* 32.

Initium Operis facit Inſcriptio ſequens: Quisquis Reipublicæ litterariæ faves, ſive Lector! ſive Typographe! horum omnium Codicum, ſive interpretandi, ſive conferendi, ſive edendi, ita tibi futura copia eſt: ſi de iis incolumibus reſtituendis caveris. In *Dedicatione*, quâ hanc lucubrationem *Hieronymo* COMMELINO *typographo*, eique perdocto, *in propenſæ voluntatis mnemoſynon* offert, monet *Hoeſchelius*, quæ ſequuntur. *Theſauri ſub terra defoſſi nullum eſſe fructum, Ptolomæus ille Philadelphus olim dixit.... Hoc certe conſilio novum Bibliothecæ Auguſtanæ indicem à me confieri voluiſſe... Marcum* (*a*) Velſerum .. *ipſe mihi perſuadeo, ut &c. &c.* Confer, ſi lubet, MORHOFII *Polyhiſt. T. I. p.* 57. 58.

In ipſo *Catalogo* accurate notata initia opuſculorum et inſcriptiones: in margine indicata, quæ edita ſint, quove loco, editore & typographo. BAILLETUS aſſerit: *Catalogum* hunc anno 1605. fuiſſe recuſum: in quo alios Viros doctos, uti *Conringium*, *Labbæum*, *Wendlerum*, *Caveum* ſecutus eſt. Sed *Iac. Bruckerus* horum auctoritates omnes

(*a*) Non ſolum juſſu *Velſeri* prodiit hic CATALOGUS, ſed etiam ære, uti diſcimus ex *Epiſt. Noſtri* ad *Kirchmannum*. Dubius autem hæreo, utrum vox: *æs*, hôc locô potius *ſumptus*, an vero *characteres* denotet?

omnes reprobat, dicens: hanc editionem eorum nemini viſam eſſe, & *Auguſtanis* plane ignorari.

Exemplar huius *Catalogi*, annô 1595. procuſi, poſſidet *G. G.* ZAPFIUS autographis *Hoeſchelii* obſervationibus auctum & emendatum.

Tanti fecit hunc *Noſtri* Catalogum *Bernardus de* MONTFAUCON, ut illum *Bibliothecæ Bibliothecarum Manuſcriptorum novæ* inſerendum duxerit; etſi integrum non expreſſerit. Fuſe etiam de eodem *Catalogo* agit CLEMENT in *Biblioth. curieuſ. &c. Tom. VI.* Confer *G. G.* ZAPFII *Buchdrucker-Geſchichte von Augſpurg. T. I. p.* 181. Reliqua in laudem huius *Catalogi* habes *ſuperius*, *pag.* 16.

1595.

XVIII. *Hieroglyphica Horapollinis, à Davide Hoeſchelio fide Codicis Auguſtani MSS. correcta, ſuppleta, illuſtrata. Auguſtæ Vindel. ad inſigne pinûs. Cum Privilegio cæſareo perpetuo. in* 4to. *Alphabetum I. Pag.* 26

In nuncupatoria ad *Marc.* VELSERUM iſta occurrunt memoratu digna: *Tibi, Vir ampliſſime! cur hos libellos inſcribam, multæ me cauſſæ impellunt. Te enim auctore ac hortatore laborem hunc ſuſcepi: tuo ſolius beneficio typis adeo elegantibus myſtica hæc* ποιημάτια (a) *prodeunt. Et quemadmodum olim Bernardinus* Trebatius *Vicentinus, primus horum* ἱερογλυφικῶν *interpres Conrado* Peutingero *IC. primo reliquiarum antiquitatis in urbe noſtra indagatori ſuam lucubrationem nuncupavit: ita tibi earundem* παλαιοτήτων, *quas vocant, inſtauratori atque interpreti, & primo Annalium Auguſtanorum ſcriptori, eundem* Horapollinem *a me recognitum jure dicandum duxi patriæ noſtræ ocello, per quem litteras hîc renaſci*

(a) Confer *Epiſt. Noſtri* ad *Kirchmannum.*

naſci vere dixerim.... Succedit nuncupatoriæ *Epiſtola* græca *Maximi* MARGUNII, *Noſtro* longè amiciſſimi, *ad Philoſophiæ Studioſos*. Sequitur Opus ipſum cum verſione Bernardini *Trebatii*, non Io. *Merceri*, uti in averſa titulo pagina dicitur (*b*): *Merceri* verò Notas ſuis junxit *Hoeſchelius*. Opus claudit *Epiſtola* græca memorati *Maximi* MARGUNII ad *Hoeſchelium*. Juvat aſſuere, quæ *A.* SCHOTTUS M. VELSERO de hoc Libro ſcripſit: *Interpretor quotidie de ſuperiore loco* Hieroglyphica.... *Laborem mihi valde minuit David* (Hœſchelius) *notis additis; digitum enim ad fontes intendit...* Vide *G. G.* ZAPF *Bruchdrucker-Geſchichte von Augſpurg. T. I. p.* 183.

Doctos hos *Noſtri* labores *Io. Piſeu*, ſed latine duntaxat, accedere *Io. Pierii Valeriani Hieroglyphicis* a ſe editis juſſit: eosdem in ſuas areolas derivavit *Cornelius de* PAUW, *Horapollinem* anno 1727. *Trajecti ad Rhenum*, in 4to. denuo vulgans.

Confer *Io. A. Fabricium*, *T. I. p.* 90. & *Catalog. Biblioth. Bunav. T. I. p.* 58. 59. MORHOFII *Polyhiſt.* qui editionem *Auguſtanam* anni 1605. in 4to. adſtruit: quod & NICERONIUS *l. c.* facit.

Præ-

(*b*) Ita affirmat BRUCKERUS *l. c.* ſed ei contradicit *I. G.* SCHELHORNIUS *junior*, *l. c. p.* 189. monens: ſe contuliſſe *Textum latinum* cum *Verſione* TREBATII *Baſileenſi* anni 1518. & diſcrimen adeo magnum detexiſſe, ut affirmare non dubitet, meliorem *Merceri* verſionem abs *Hoeſchelio* datam fuiſſe. Rem optime extricat NICERONIUS *l. c.* dum dicit: *Fallitur* BAILLETUS, *in Jugemens des Savans no.* 905. *aſſerens, Verſionem latinam, huic editioni additam*, Hœſchelii *eſſe. Fallitur ſimiliter* LABBÆUS *in Mantiſſa antiquariæ ſuppellectilis aſſirmans, eam Ioannis* Merceri *eſſe; nam eſt Bernardini* Trebatii *Vicentini, ſed abs* Hœſchelio *recognita.*

Prædictus *G. G.* ZAPFIUS etiam huius Opellæ exemplar, autographis *Hoeſchelii* Notulis interſtinctum, poſſedit. Tum has, tum præcedenti *No. XVII.* indicatas *Notulas* anecdotas juris publici facere, mecum inſtitueram primitus; ſed, cùm maximam partem *græcæ* eſſent, animi ſententiam mutavi: quod *græca* multis noſtræ ætatis hominibus parum placitura arbitrabar, utpote quibus jam ſordere vel *latina* cœperunt, haud advertentibus, ſublatô principum linguarum ſtudiô, veram ſolidamque doctrinam omnem brevi tempore interituram eſſe.

1595.

XIX. *Synopſis Rhetoricæ Matthæi Camariotæ a Dav. Hoeſchelio edita. Auguſtæ Vindel. ad inſigne pinus. Cum privileg. cæſar. perpetuo. in 4to.* Pag. 12.

Dicavit *Noſter* Georgio *Mæſcho* Auguſtano, Collegæ ſuo, φιλέλληνι (a): quod *non ſolum ſecum in hac lingua auditor Hieronymi Wolfii fuiſſet, ſed ne nunc quidem illius ſtudium aſpernaretur* ... Dedicationem excipit Epiſtola *Margunii* græca, qui *Noſtro* hoc Opuſculum miſerat. In fine occurrit rurſus alia Epiſtola dicti *Margunii.*

Aliam editionem, mihi haud viſam, anni 1597. in 4to. memorat *Iac.* BRUCKERUS *l. c.* hoc titulo: *Matthæi Camariotæ* συνοπτικὴ παράδοσις τῆς Ῥητορικῆς: *Compendium Rhetoricæ, editum curâ D. Hoeſchelii Aug. Vind.*

Recudi fecit Io. *Schefferus, Hamburgi* in 8o. 1675. Vide *Fabricii Bibl. græc. T. IV. p.* 475. item *Lambecium* in *Comment. de Biblioth. Vindobonenſi, T. VII. p.* 385. *n. A.* ubi corrigit *Hoeſchelium*, qui Opus hoc *Matthæo Camariotæ*, ſola *Margunii* conjectu-

(a) Interpretare: *Amator græcæ linguæ.*

jectura nixus, adſcribit; etſi, ſecundùm Codicem ipſum *Marguniamum*, incerto auctori (ἀδήλῳ) tribuatur. Addit, *Camariotæ Compendium Rhetoricæ* quod MSS*tum.* in memorata Bibliotheca extat; diverſum omnino eſſe ab eo, quod *Noſter* vulgavit. Confer *I. G.* SCHELHORNIUM *juniorem*, & *G. G.* ZAPFIUM *ll. cc.*

1595.

XX. *Nicolai Cabaſilæ Oratio contra Foeneratores à Davide Hoeſchelio edita. Auguſtæ Vindel. ad inſigne pinûs. Cum Privilegio cæſareo perpetuo. in 4to. Pag. 12. græcè.*

Nobiliſſ. & Ampliſſ. Viris Nicolao & Sigismundo à BURGHAUSEN, *in Stolz, Equitibus Sileſiacis, hanc Orationem, ſtudii perpetui monimentum, lib. mer.* dedicavit *Noſter.* In fine adjecit binas *Margunii* Epiſtolas græcas, à quo hanc *Orationem* acceperat, etſi *non integram.*

Confer I. A. *Fabricii Bibl. græc.* T. *V.* in *Nilis, p.* 73. 74. in *Notis* & *G. G.* ZAPFII *Buchdrucker-Geſchichte &c. T. I. p.* 185.

1597.

XXI. *Lamprias de Scriptis Plutarchi Chæronenſis; et græce et latine nunc primum editus. Auguſtæ Vindel. ad inſigne pinûs. Excudebat Ioannes Prætorius. in 4to. Pagellæ.* 12.

Dicavit *Noſter* Franciſco *Raphelengio* typographo, dicens: M*itto ad te*, Raphelengi *præſtantiſſime! librorum* Plutarchi *Catalogum typis expreſſum, quem antiquitatis ſcrutator diligentiſſimus, Andreas* Schottus, *hâc tranſiens nobis reliquerat calamo exaratum &c.* Ineditos P*lutarchi* libellos, additîs aſterîcis, ab editis ſollicite diſtinxit *Hoeſchelius.*

Acce-

Acceſſit hic *Noſtri* labor *Operibus Plutarchi*, græce et latine, *Francofurti* 1599. duobus in *folio* voluminibus excuſis. Eundem recudi fecit *I. A.* FABRICIUS in *Biblioth. græc. Vol. III. p.* 333. ob id corrigendus, quod, *Hoeſchelium* hunc *Catalogum* e (neſcio) qua Bibliotheca Italiæ accepiſſe, perperam moneat: uti bene obſervavit *Iac.* BRUCKERUS in *Miſcell. Hiſt. philoſ. crit. litter. p.* 465. ubi etiam *p.* 471. perſonatum CLARMUNDUM in *Vitis Eruditorum*, vernaculè ſcriptis, aſſerentem: *Abs Hoeſchelio Plutarchum editum fuiſſe*, redarguit, eumque *Lampriam de Scriptis Plutarchi* cum ipſo *Plutarcho* miſcuiſſe, affirmat.

Confer, ſi lubet *G. G.* ZAPFIUM *l. c. p.* 189.

1597.

XXII. *Hermetis Triſmegiſti Iatromathematica ad Ammonem Ægyptium, a Dav. Hoeſchelio Aug. græce et latine edita, fide MSS. Codicis emendata, ſuppleta, cum Notis. in* 8. *Auguſtæ Vindel. typis Mich. Mangeri. Pag.* 32.

Dicavit *Noſter* ſequenti inſcriptione: *Ornatiſſimo Viro Ioanni Bartholomæo Rollenbuzio T. Pharmacopoeio Auguſtano Medicinam aſtrologicam ter maximi Sacerdotis, Philoſophi, Regis David Hoeſchelius Aug. Amoris ergo Donum.* In fine addita eſt *Ioann. Stadii* Interpretatio liberior.

Confer, ſi vis, *I. A. Fabricii Bibl. græc. T. I. p.* 59. & *Iac. Bruckerum l. c. p.* 465.

1597.

XXIII. *Baſilii Seleuciæ Epiſcopi Homilia de Infantibus ab Herode occiſis, a Dav. Hoeſchelio Auguſtano, fide libri calamo exarati redintegrata & e-*

mendata. Auguſtæ Vindel. ad inſigne pinûs. Io. Prætorius excudebat. in 8o *Pagellæ* 12. *græcè* (*a*).

Titulum Dedicatio excipit ſequens: *Galliæ Ocello Iſaaco Caſaubono Homiliam Baſilii Seleucienſis Epiſcopi*: De Infanticidio Herodis, *a ſe interpolatam fide Codicis MSti. David Hoeſchelius Auguſtanus, Mompeſſulum profecturo, voti ergò D. D.* In fine pauculas *Notas* adjecit *Noſter.*

Prodiit rurſus ſeparatim hæc *Homilia* (unà cum altera eiusdem argumenti, Auctore anonymo) additis *verſione* Georgii *Remi*, *eiusdem*que et *Noſtri Notis*, *in* 4*to.* *Heidelbergæ.* 1598 (*b*).

(*a*) Vide *G. G.* ZAPFIUM *l. c.* qui Opus iſtud in Bibliotheca monaſterii *Weingartenſis* exſtare monet: unde illud commodatò accepi.

(*b*) De hac editione *ſecunda* teſtatur *I. A.* FABRICIUS in *Biblioth. græc. T. VIII. p.* 133.

1599.

XXIV. *Appiani Sophiſtæ Illyrica, quorum hactenus non niſi Fragmentum extabat, è Codd. MSS. Reipublicæ Auguſtanæ à Davide Hoeſchelio Auguſt. græce nunc primum edita. in* 4*to.* *Auguſtæ Vindel. ad inſigne pinûs. Cum Privilegio cæſareo perpetuo. Pag.* 9.

Dicavit *Noſter* Ioanni *Græmo* Comiti *de Montrois*, *Scotorum* nobiliſſimo, dicens inter alia: *Hanc Hiſtoriam, Comes illuſtris! tuo nomini dicare volui; quum ex horum ſis numero, qui utrumque ſunt experti: & varia hominum diverſis in locis ingenia, & linguas tam veteres illas elegantes ac cultas, quam novitias et vulgares appellari ſolitas didicerunt. Eodem me ſingularis tua humanitas impulit ac ſummum benevolentiæ ſtudium, quô me, antea ignotum tibi, hic complecti non es dedignatus....*

Confer I. A. *Fabricii Biblioth. græc. T. III. p.* 397. unde diſces, hoc *Noſtri* labore (ſi quis poſt

poſt Alexandr. *Tollium* (*a*) *Appianum* vulgare cogitet) editionem exornari debere: et, ſi vis, G. G. *Zapfium l. c. p.* 189.

(*a*) Edidit is *Appianum* anno 1670. *Amſtelodami.*

1599.

XXV. *S. Ioannis Chryſoſtomi de Sacerdotio Libri VI. graeci & latini*, 700. *amplius locis emendati, aucti, illuſtrati ope librorum manuſcriptorum ex Bibliotheca Palatina & Auguſtana. Opera Dav. Hoeſchelii Auguſtani. Auguſtæ Vindel. E typographeio M. Mangeri. in* 8o. *Alphabetum.* 1. *Pag.* 100.

Dicavit *Noſter* Alberto à *Stetten* Conſuli *Auguſtano*, cuius in ſe benevolentiam & in ſtudioſos liberalitatem laudat. Nuncupatoriam excipiunt Epiſtola græca Margunii ad *Noſtrum*, & alia *ad ſacræ theologiæ Studioſos*: Veterumque teſtimonia. Verſio latina Iacobi *Ceratini*, & Germani *Brixii* eſt. Ad calcem Notæ *Hoeſchelii* poſitæ ſunt.

Confer I. A. *Fabricii Bibl. græc. T. VII. p.* 651. ubi ait: hos *Noſtri* labores in græco-latinas *Chryſoſtomi* editiones *Ducæanam*, *Pariſiis*. 1641. aliásque migraviſſe.

1599.

XXVI. *S. Maximi Martyris Myſtagogia. Ex Codicibus MSStis. Reipublicæ Auguſtanæ & Maximi Margunii, græce nunc primum edita, cum interpretatione latina. Eiusdem S. Maximi Definitiones, integritati reſtitutæ, opera Davidis Hoeſchelii Auguſtani. Ex officina typographica Ioannis Prætorii. in* 8o. *Pag.* 92.

Præeunt Epiſtolæ græcæ *Hoeſchelii* ad Max. *Margunium*, & huius ad *Hoeſchelium* reſponſoria. Alia Epiſtola *Margunii* ſequitur ad *ſacræ Philoſophiæ Studioſos*. Notulæ paucæ ſunt. Verſio latina *Gentiani Herveti* eſt.

Confer I. A. *Fabricii Bibl. græc. T. VIII. p.* 733. 740. & *Bruckerum l. c. p.* 466.

1599.

XXVII. *S. Gregorii Nazianzeni Definitiones Rerum ſimplices, græce primum ex Auguſtana Bibliotheca editæ a Dav. Hoeſchelio cum eiusdem Hoeſchelii Notis, et latina Verſione Ioannis Leunclavii V. C. nunc recuſæ. in* 8°. *Ex Officina Mich. Mangeri. Pag.* 15.

Hæc eſt Editio, quam vidi; *primam* namque anno 1591. *Heidelbergæ* prodiviſſe, tum ex dictis & dicendis patet: tum etiam prodit *Dedicatio* HOESCHELII data anno 1591. Idibus Martii, quæ et huic *ſecundæ* Editioni præfigitur, ſcripta ad Petrum *Steurnagelium* I. V. L. Dicaſterio Auguſtano a Libellis, compatrem ſuum & Ioannem *Stirzelium* ampliſſimo Ordini ibidem a Manibus, ut gratum pro beneficiis acceptis animum oſtenderet. Ibi inter alia ait: *Editæ ſunt ante XX. annos* (1571) *Definitiones S. Gregorii, ſed hæ duntaxat latine, interprete .. Io. Leunclavio. Verum quia dulcius ex ipſo fonte bibuntur aquæ, non ingratum me doctis facturum exiſtimavi, ſi, qua eſſent lingua ſcriptæ, easdem publicarem. Uſus ſum autem Codice inclyti Senatûs Auguſtani....*

In *Catalogo Bibliothecæ Bodleianæ* a *Thoma* HYDE vulgato memorantur: HOESCHELII *Notæ ad Gregor. Nazianz. Definitiones rerum ſimplices. Heidelbergæ.* 1591. in 8°.

Notas *Hoeſchelii*, ſuæ *Definitionum S. Gregorii* editioni, anno 1678. *Lipſiæ*, in 8°. vulgatæ inſeruit Adam. *Rechenberg.* V. *Catal. Biblioth. Bünau. T. III. p.* 82.

XXVIII.

1600.

XXVIII. *Geographica Marciani Heracleotæ, Scylacis Caryandenſis, Artemidori Epheſii, Dicæarchi Meſſenii, Iſidori Characeni. Omnia nunc primum, præter Dicæarchi illa, a Davide Hoeſchelio Aug. ex manuſcriptis* Codicibus *edita. Auguſtæ Vindel. ad inſigne pinûs. Græce. in* 8°. *Pag.* 112.

Conſecravit *Noſter* Io. Georg. *Herwarto ab Hohenburg*, I. V. D. Exaſſeſſori ſummi tribunalis Imperii, & Excancellario ſupremo SSmi. utriusque Bavariæ Ducis, Conſiliario eiusdem intimo, Præſidi *Suabæ*, inclytorum Statuum Bavaricorum Cancellario, ſequentia monens: *Cuiusmodi, eruditæ antiquitatis, anagraphæ poſteaquam in M. Velſeri.. manus inciderunt, primo eas quoquo tempore imprimendas eſſe cenſuit.* Uſus eſt autem *Hoeſchelius* in conferendo Apographo *Velſeriano* Codicibus *Palat. Elect.* & Iſaaci *Caſauboni*, itemque Io. Georg. *Herwarti.* Habes ibi & Iſaaci *Caſauboni* Epiſtolam ad *Noſtrum*, et Excerpta ex litteris Iof. *Scaligeri* ad eundem: in margine variantes Lectiones: in fine Notas *Hoeſchelii*, & Schediaſmata Henrici *Stephani* de Opere *Dicæarchi*, deque *Sophoclis* apud Dicæarchum verſibus.

Confer I. A. *Fabricii Biblioth. græc. T. III. p.* 33. & *G. G. Zapſium l. c. p.* 192.

1601.

XXIX. ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΦΩΤΙΟΥ. *Librorum, quos legit Photius Patriarcha, Excerpta & Cenſuræ, quatuor MSStis. Codicibus ex Græcia, Germania, Italia, Gallia collatis. David Hoeſchelius, Auguſtanus, primus edidit. Notis, in quibus multa Veterum Fragmenta antehac inedita, illuſtravit. Auguſtæ Vindel. ad inſigne pinûs. Cum Privilegiis S. C.*

Majeſtatis & chriſtianiſſimi Regis Galliarum. in folio. Alphabeta 10. *Pagellæ* 30.

Splendidiſſimo Operi præmittitur Dedicatoria *Noſtri* ad *Quirinum* REHLINGERUM, & *Marcum* VELSERUM *Duumviros* urbis *Auguſtæ* Præfectos, ac totum Collegium *Septemvirûm.* Succedit *Epiſtola* græca *Maximi Margunii ad litterarum amatores.* Hanc excipiunt Veterum de *Photio* Teſtimonia: Elegia Jani *Gruteri* maxime in laudem VELSERI, qui permagnam in hoc Opere partem habuit: Georgii *Remi* & Conradi *Rittershuſii* Epigrammata tum græca, tum latina: Thomæ *Segeti* Scoti Carmina. Succedit ipſa *Bibliotheca* et eius *Index.* Huic ſubjiciuntur PHOTII *Epiſtolæ aliquot*, Bonaventuræ *Bodeccero*, Domino *Elcoviæ*, S. C. M. â Conſiliis, una cum *Notis in Bibliothecam*, â *Noſtro* dicatæ verbis ſequentibus: *Cum, Vir ampliſſime! non hîc tantum coram, verum etiam abſens per litteras*, Photii Bibliothecam *mihi diligenter commendâris, nec quicquam eorum prætermitti volueris, quæ ad illam ſive augendam, ſive ornandam & expoliendam facerent: nactus volumen* Epiſtolarum *eiusdem* Photii *e Libris Max.* Margunii .. *calamo exaratis ineditum, ſuaſu Virorum doctorum, conſenſu etiam D. Caroli* Rehlingeri *Affinis tui, Scholarchæ noſtri, paucas quasdam inde excerptas.... imprimendas curavi. Has tuis auſpiciis in lucem prodire patiaris, Vir magne! qui NB.* nulli ſumptui peperciſti, quo Theſaurus hic ê tenebris erutus juris tandem publici fieret: *Quo nomine ut poſteritas omnis plurimum tibi debebit, ita gratias publice ago & habeo, quas poſſum maximas. Tuæ autem cenſuræ acerrimæ non has ſolum* Epiſtolas *ſed et* Notas in hoc Opus Photii eruditiſſimum *ſubjicio, quas &c. &c.* Ad calcem legere eſt: *Auguſtæ Vindel.*

del. Ex officina typographica Ioannis Prætorii. Anno MDCI.

Quanto ambitu petita, quanto data ſit Editio hæc, quam inſuper typorum nitor, chartæ munditia, totus denique habitus mire commendant, aperte teſtantur inſertæ *Caſauboni* & *Scaligeri* Epiſtolæ, qui *Noſtro* ſuas quoque *obſervationes* transmiſerunt (*a*). Ceterum hic HOESCHELII noſtri labor pluries poſtea recuſus prodiit; nam poſtquam *Andreas* SCHOTTUS eam *Bibliothecam* latine (*b*) convertiſſet, dicatam Marco VELSERO, illa *Auguſtæ*, anno 1606. tomis duobus, altero *græco* altero *latino*; dein *Genevæ* uno tomo, græco-latine, columnatim anno 1613. denique eodem modo *Rothomagi* anno 1653. væniit (*c*). Confer *Philippum* ALLEGAMBE in *Biblioth. Script. Soc. Jeſu.*

Epiſtolæ PHOTII, à HOESCHELIO vulgatæ, rurſus in Collectione *Epiſtolarum Photii*, quæ *Londini.* 1651. cum Verſione latina *Richardi Montacutii* edita fuit, prodivere, unâ tamen omiſſâ, quæ *Ioanni* πραιποσίτῳ καὶ πατρικίῳ inſcribitur.

(*a*) Confer Daniel. *Heinſium* in *præfatione Ariſtarchi. Fabricii Bibl. græc.* T. IX. p. 379. Mart. *Hanckium de Scriptoribus Rer. Byzantin. p.* 395. *I. G.* SCHELHORNII *Beyträge &c. IV. St. p.* 194. 201. BAUMGARTNER *Nachrichten von merckwürdigen Büchern*, 7. *Theil. p.* 506. *G. G.* ZAPFIUM *l. c. p.* 195.

(*b*) Hanc editionem, itidem *ad inſigne pinûs* impreſſam eſſe ſumptu *Velſeriano*, diſcimus ex *Epiſt. Noſtri* ad *Kirchmannum.* Confer *Io. G.* SCHELHORNIUM, & *G. G.* ZAPFIUM *ll. cc.* ſi placet.

(*c*) Mirari ſatis nequeo, GUNDLINGIUM in *Hiſtorie der Gelehrtheit*, *p.* 1483. ſcribere: hanc *Photii* editionem haud raram eſſe; cum tamen *Hoeſcheliana* omnia, & Libri *ad inſigne pinûs* excuſi rarioribus accenſeri debeant.

1601.

XXX. *Phrynichi Epitome Dictionum Atticarum Libri III. ſive Ecloga à Petro Ioanne Nunneſio Valentino integritati reſtituta, latine converſa, eiusdemque et Davidis Hoeſchelii Aug. Notis, in quis & aliorum Auctorum loca partim emendantur, partim illuſtrantur, aucta* in 4to. *Auguſtæ Vindel. Typis Michael. Mangeri. Cum inſigni pinus, & S. C. Maj. privilegio. Alphabetum* 1. *Pagellæ* 36.

Præcedit *Nunneſii* ad Andr. *Schottum* Dedicatio in modum *Inſcriptionis* exarata. Sequitur *Nuncupatoria* Dav. *Hoeſchelii* ad Io. Georg. *de Werdenſtain* (*a*) Canonicum Eichſtadienſem atque Auguſtanum, Ducis Boiorum Conſiliarium, in qua *Noſter* ſequentia monet: *Non erat animus, Notis Nunneſii, et doctis & copioſis, mihi ab Andr. Schotto hic Auguſtæ relictis quicquam attexere. Sed cum &c.... Quod obſervationum genus tibi.. inſcribere nihil ſum veritus, cum me non lateat, quàm à teneris annis fueris in omni ſtudiorum genere verſatus, quàm variorum Auctorum lectione delectatus. Unde eam tibi eruditionis laudem peperiſti, qua non tantùm paſſim locorum ad tui amorem et obſervantiam viros quosque doctiſſimos invitaſti; ſed Principum etiam illuſtrium favorem.. atque amicitiam conciliaſti. Neque te hac* προσφωνήσει *offenſum iri cur ſperem, facit ſingularis tua humanitas & benevolentia, quâ me complecteris. Ne dicam,.quod alia quæcunque à me hactenus edita & probaſti, & in hoc laborum genere ſedulò ut pergerem, auctor nunquam non fuiſti.*

Ante

(*a*) De iſto Viro pauca monui in *Bibliotheca Auguſtanæ Alphabeto IV.* p. 207. Hoc in cauſſa fuit, cur locum, ſupra verbatim allatum, eidem perhonorificum, hîc attexere volui. Etiam in *Supplementis*, ad finem huius *Alphabeti* annectendis, nonnulla de eo moneo.

Ante *Indicem rerum* poſuit *Noſter Epiſtolas V.* quatuor *Baſilii M.* unam *Antipatri ad Baſilium*, ex Codice græco *Auguſtano* primum a ſe editas, *græce.*

Hunc *Noſtri* laborem additis Ioſ. *Scaligeri Notis* in *Phrynichum*, & *Nunneſii Notas*, *Trajecti ad Rhenum* recudi fecit Io. Cornel. *de Pauw* in 4°. 1739. Vide inferius, ad annum 1603. *N°. XXXV.* Confer *Catalog. Biblioth. Bünav. T. I. p.* 158. & I. A. *Fabricium* in *Bibl. græc. T. IV. p.* 523. *G. G. Zapfium*, *l. c. p.* 194.

1601.

XXXI. *Maximi Margunii*, *Epiſcopi Cytherorum*, *Hymni anacreontici*, *cum interpretatione latina Conradi Rittershuſii.in* 8°. *græco - latinè. Auguſtæ. Ex officina typographica Ioann. Prætorii. Pagellæ* 72.

Hymnos iſtos *anacreonticos*, omnino diverſos à *Poematibus* MARGUNII, de quibus ad annum 1592. *N°. X.* dixi, *Conradus* RITTERSHUSIUS *Hoeſchelio* noſtro inſcripſit *græca Epiſtola*, ex qua diſcimus: „ *Rittershuſio* Auguſtam advecto *Noſtrum* „ dono dediſſe *Hymnos* hos ea conditione addita, „ ut illos, latine redditos, typi ope vulgaret. “ Laudat deinde *Rittershuſius*, inter amicos alios, quorum alloquio fruitus fuerat, nominatim Marcum *Velſerum.* Tandem in laudes *Margunii* excurrit. *Rittershuſii* epiſtolæ ſubnectuntur *duæ Epiſtolæ* ipſius *Margunii* ad eundem. Sequuntur Carmina in *Rittershuſium* encomiaſtica Gregorii *Bersmanni*, Georgii *Remi*, Michaelis *Virdungi*, Huldrichi *Buchneri P. L.* His ſuccedunt Hymni *Margunii*, ad quorum finem adſuta videre eſt varia pia *Carmina*, Conradi *Rittershuſii*, Thomæ *Golneri* Franci, Melch. *Kochii* IC. Ioann. *Pici* Mirandulæ, Georgii *Remi*. Præcipue ibi annotandus venit antiquus *Hymnus*,

quem ex *membranis*, apud Marcum *Velſerum*, menſe *Auguſto* anni 1599. deſcripſiſſe ſe fatetur idem *Ritterskuſius*: quique de 12. lapidibus pretioſis (*Apocalypſeos c.* 21. *v.* 19. 20.) agit. Itaque nullam aliam partem in hac opella *Noſter* habet, quam quod eius edendæ & conſilium dederit, & curam geſſerit; de quo vide inferius inter *Epiſtolas Noſtri*, *N°. III.*

1602.

XXXII. *Adriani Iſagoge SS. Litterarum: & antiquiſſimorum Græcorum in Prophetas Fragmenta, opera David. Hoeſchelii Auguſt. ex manuſcriptis Codicibus edita. in 4to. Cum Privilegio cæſareo. Auguſtæ Vindel. Typis Ioannis Prætorii. Cum inſigni pinus. Græce.* Pag. 48.

Averſa *Tituli* pagina exhibet *Contentorum elenchum* ſequentem: *I. Adriani Iſagoge, é Codd. MSS. Boico, & nob. V. Marq. Freheri. II. Synopſis Prophetiarum, incerto Auctore, ex Auguſtano Codice. III. Heſychii presbyteri Hieroſolymorum* στίχηρα *ſive* κεφάλαια *in XII. Prophetas minores, & in Eſaiam, ex membranis Bibliothecæ Auguſtanæ. IV. Argumentum in Hieremiam, Ioann. Chryſoſtomi, ex Cod. Boico: & in Threnos,* ἀδέσποτον, *ex Auguſtano Codice. V. Argumentum in Ezechielem, Theodoreti: Aliud item, Polychronii, é membranaceo Codice Auguſtano. VI. Argumentum in Danielem, ex Codice Bavarico. VII. Africani & Origenis Epiſtolæ* ἀμοιβαῖαι *de hiſtoria Suſannæ, ex Bibliotheca V. Cl. Andr. Schotti Antverpiani: cum fragmento de Suſanna, Io. Chryſoſtomi, ex Auguſtano Codice. VIII. Synoptica Hiſtoria de vita et obitu Prophetarum,* ἀδήλου. *Ex eodem membranaceo Auguſtano Codice.* Hæc ſunt contenta Operis — Succedit Epiſtola *Noſtri* ad Marquardum *Freherum* dedicatoria, cuius exordium

ordium eſt: *Redit ad Te, Vir eximie,* Adrianus *tuus, neque is absque foenore, ut arbitramur. Non enim ſolum cum alio MSS^to. Codice, quem e Boica Bibliotheca... Io. Georg.* Herwartus ab Hohenburg *M. Velſero.. miſit, tuum contulimus &c. &c.* In margine citationes Textuum Scripturæ, in fine *Notas* ſuas addidit *Hoeſchelius.*

Opus hoc *Noſtri*, inſertum *Criticis ſacris, T. VI. p.* 10. Edit. *Francofurtenſis*, habes, Lector! ex editione *Londinenſi*, Io. *Pearſonii*, eorundem *Criticorum* illò translatum. Confer I. A. *Fabricii Bibl. græc.* T. *IX. p.* 381. BUDDEI *Iſagog. in Hiſtor. theolog. litterar. p.* 1429.

1602.

XXXIII. *D. Ioannis Chryſoſtomi contra Judæos Homiliæ VI. græcè nunc primùm III. MSS. Codicibus Palatino, Auguſtano, & Cyprio inter ſe conlatis: latinè partim modo, partim emendatiores ac integriores, quam antea, editæ, opera Davidis Hoeſchelii. Auguſt. Auguſtæ. Ex typographeo Ioannis Prætorii. in* 8°. *Alphabetum* 1. *Pagellæ* 96.

Dicavit *Noſter* Caſpari et Melchiori *Erhardis* civibus *Auguſtanis*, quorum *in eos, qui Eccleſiæ, qui Scholis ſerviebant: in adoleſcentes eruditæ doctrinæ deditos* munificentiam prædicat; *Melchioris* præſertim, *qui nec æri ſuo pepercerat, quò editio hæc maturari poſſet.* Sequuntur Epiſtola *Margunii* ad Chriſtianos amantes Chriſti: alia *eiusdem*, uti & Conſtantini *Lucaris* ac Leontii *Euſtrathii* (a) amicæ *Epiſtolæ* græcæ ad *Noſtrum*: item Joſephi *Scaligeri* latina ad eundem. In fine *Hoeſchelius* addidit *Iſido-*

(a) Hic *Cyprius* fuit, & ex *huius* membranis, quas ex patria *Auguſtam* ſecum attulerat, *Hoeſchelius* ſupradictos *Sermones* transſcripſit.

Iſidori Peluſiotæ Epiſtolam *de abolita Judæorum Politia*, & *Notas*.

Hunc *Noſtri* laborem, tum alii Editores *Chryſoſtomi*, tum maxime Bernard. *Montfauconius*, (quem vide *T. I. p.* 583. *ſeqq.*) ſaltem ex parte adoptandum ſibi duxit. Confer *I. A. Fabricium*, *T. VII. p.* 653. 654.

1603.

XXXIV. *Eclogæ Legationum: Dexippi Atheniensis, Eunapii Sardiani, Petri Patricii & Magiſtri, Priſci Sophiſtæ, Malchi Philadelphenſis, Menandri Protectoris. Cum Corollario excerptorum è Libris Diodori Siculi amiſſis, XXI. XXII. XXIII. XXIV. XXV. XXVI. Omnia è MSS. Codicibus à Davide Hoeſchelio Auguſtano edita. Auguſtæ Vindel. Typis Io. Prætorii.* Additum eſt inſigne pinûs. *Cum Privilegiis S. C. Majeſtatis, & chriſtianiſſimi Regis Galliarum. in* 4to. Græcè. *Alphabetum* 1.

Sacravit *Noſter* Io. Matthæo *Wackero* à Wackenfelſa, Equiti, S. C. M. à Conſiliis Imperii aulicis, ſequentia monens: *Eius* (Libri) *quæ de Legatis agit, partem Fulvius* Urſinus.... *ante annos aliquot quam multos edidit; partem ex SS^mi.^* Maximiliani *Boiorum Ducis & Cl. Viri Andreæ* Schotti *bibliotheca, quæ nemini rem publicam juvare cupienti non patet, nos jam evulgamus.... His corollarium addidimus*, Eclogas Librorum Diodori Siculi *amiſſorum, quas ex Codice Ludovici* Alemanni *Florentini doctiſſimus R.* Thomſon *Anglus mecum amice communicavit. Hæc Veterum monimenta, Vir ampliſſime! tibi tantæ dignitatis tantæque eruditionis dicare non fuiſſem auſus, niſi.. Marcus* Velſerus *Duûmvir noſter, amicus tuus me confirmaſſet:* *cuius*

tuius liberalitati editio hæc debetur.... Nil dicam de beneficio (quodnam illud ? in obſcuro eſt) *quo me in reipublicæ litterariæ commodum ornaſti maximo &c.* Ex quibus Codicibus iſta hauſerit, HOESCHELIUS peculiarî paginâ indicavit, Veterumque teſtimonia præfixit, annotationes autem nullas adjecit.

Ex primæva editione iſta hæc poſtea in *Corpus Hiſtoriæ Byzantinæ* (Editionis tum *Pariſinæ*, tum *Venetæ*) reſectis tamen, quæ interea cum ipſo *Diodoro* vulgatæ fuerant, *Legationum Eclogis*, tranſierunt.

Confer *Io. A. Fabricium*, *Biblioth. græc. T. IV.* *p.* 230. 491. & *I. G.* SCHELHORNIUM *junior. l. c. p.* 196.

1603.

XXXV. *Ad Phrynichum et eius Interpretem, Viri illuſtris Notæ à Dav. Hoeſchelio editæ. Ex typographia Michael. Mangeri. in* 4to.

Vide *ſuperius*, *No. XXX.* Hic labor non eſt *Noſtri*, ſed enim *Ioſephi* SCALIGERI, ipſo *Hoeſchelio* teſtante in *Epiſtola* ad MEURSIUM, 1603. ſcripta: „ Mitto tibi *Notas ad Phrynichum* eius, quem „ *aquilam in nubibus* appellat LIPSIUS; quod aciem „ oculorum ipſius nihil fugiat; de quo DUAKERUS „ hæc ad me: *In Phrynicho quam elegantes ſunt* „ *Obſervationes magni illius noſtri?* Memini, quum „ adhuc Andreas *Dudithius* viveret, indignari ip- „ ſum ſæpius ſolitum, quod in legendis Auctori- „ bus ipſe animadvertere non potuiſſet, *quæ* SCA- „ LIGER *aliud agens, vel ſomnians etiam, depre-* „ *hendiſſet. Sed eſt hæc virtus magnorum ingeniorum,* „ *ut, quod alii vix immenſo labore conſequi poſſunt,* „ *ipſis ſub manu naſcatur.*" Confer *I. G.* SCHEL-

HOR-

HORNIUM *junior. l. c. p.* 195. Hoc Opus videre mihi haud licuit.

1604.

XXXVI. *Sapientia Sirachi, ſive Eccleſiaſticus. Collatis Lectionibus variantibus membranarum Auguſtanarum vetuſtiſſimarum, & quatuordecim præterea exemplarium. Addita Verſione Latina vulgata, ex Editione Romana. Cum Notis Dav. Hoeſchelii Auguſtani, in quibus multa SS. Patrum loca illuſtrantur. Cum inſigni pinûs. Auguſtæ Vindel. apud Ioann. Prætorium. in 8°. Alphabetum* 1. *Pagellæ* 56.

Dicatum Opus *Andreæ Bohemo N.* ſeniori, virtute ac prudentia ornatiſſimo, mœcenati litterarum honorando, ubi *Noſter* ait: *Salutaria vitæ ac morum præcepta .. non e Lyceo, non ex Callirhoe Attica, non ex hortis eius, qui noluit ſubveniri erroribus; ſed ex Academia cœleſti illa, ex fontibus Iſraeliticis, è SS. Litterarum Paradiſo .... ſumenda ſunt.* Laudat deinde *Noſter* ſtudium, quo mæcènas iſte non ſolum ad huiusmodi Libros legendos, ſed etiam ad eos in uſum & utilitatem juventutis edendos incubuit, imitatus *Velſerum* et alios.

Recuſum Opus hoc in *Criticis ſacris*, *T. III*, p. 1782. Edit. *Francofurtenſis*, eò translatum ex Editione *Londinenſi*, *Io. Pearſonii*, eorundem *Criticorum.*

Confer I. A. *Fabricii Hiſtor. ſuæ Biblioth. T I.* p. 278. *Le Long Biblioth. ſacr. Io. Frid. Mayer Bibl. Biblioth. Diſſert. ult. I. G.* SCHELHORNIUM *junior. l. c. p.* 197. & G. G. ZAPFIUM *l. c. p.* 199. *Auguſtinum* CALMETUM in *Bibliotheca ſacra.*

1605.

XXXVII. *Origenis contra Celſum Libri VIII. & Gregorii Neo-Cæſareenſis Thaumaturgi Panegyris*

gyris in Origenem, a David. Hoeſchelio ex Biblio-thecis elect. Palat. Boica et Auguſtana græce et la-tine nunc primum editi. Acceſſere Notæ & Indices. Auguſtæ Vindel. ad inſigne pinûs. Cum privilegio cæ-ſareo. in 4to. Alphabeta 5. Pagellæ 42. In fine: *Imprimebat David Franck.*

Inſcripſit Carolo *Rehlingero*, Domino in *Burck-walden*, Judicii Auguſtani Aſſeſſori & *Scholarchæ*, cuius liberalitate typis vulgatum eſt hoc Opus. In-terpretatio eſt *Sigiſmundi Gelenii*, paſſim tamen correcta: in margine variantes Lectiones et loca *Veterum* adjecta, in Notis *αποσπασμάτια Veterum*, imprimis *Origenis* ex *Philocalia* inſerta. Adjutores huius laboris *Noſtro* fuerunt Iſaacus *Caſaubonus*, cuius etiam *Epiſtolam* habes *p.* 497. & Laurentius *Rhodomannus*, de quo conſule in ipſo *Opere, p.* 496.

Poſtremus *Opp. Origenis* editor Carolus *de la Rue* meminit huius operæ *Noſtri* verbis ſequentibus: *Anno 1605.. Libri VIII. contra Celſum græce et latine pro-diverunt, interprete Sigiſmundo Geſlenio, cum Notis D. Hoeſchelii. Eosdem denuo græce adjuncta Geſlenii in-terpretatione Cantabrigiæ 1658. in lucem dedit Gui-lielmus Spencerus. Hæc editio typis recuſa eſt Can-tabrigiæ 1677. Græca, prout Davidis Hoeſchelii edi-tio ferebat, ſecutus eſt Spencerus...*

Confer I. A. *Fabricii Bibl. græc. T. V. p.* 219. *Catalogum Biblioth. Bunav. T. III. p.* 68. *I. G.* SCHELHORNIUM *junior. l. c. p.* 198. *G. G.* ZAPFIUM *l. c. p.* 202.

1607.

XXXVIII. *Hiſtoriarum Procopii Cæſareenſis Li-bri VIII. nunc primum græce editi. Acceſſit Liber de ædificiis Juſtiniani fere duplo quam antea auctior, operâ David. Hoeſchelii Aug. Auguſtæ Vindel. apud David. Francum. Cum Privilegiis S.* C. *Maj. et Re-gis*

gis chriſtianiſſimi. in folio. Græce. Alphabeta. 5. *folia, ſeu pagellæ* 20.

Dicavit Chriſtophoro *Furero* & Paulo *Harsdörfero* Duumviris, Septemvirûmque Collegio, & Decurionum Ordini Reipublicæ *Norimbergenſis*, his inter alia verbis: *Amplitudinis veſtræ patrocinium Procopio noſtro quærendum exiſtimavi, idque eo audacius, quod huius mihi auctor etiam .. M. Velſerus .. exſtiterit: Quin et ea de cauſſa, ut hæc grati animi quædam eſſet ſignificatio pro ſingulari illa in me Amplitudinis veſtræ voluntate, cuius ſuffragiis ad munus docendi publice in celeberrima Altdorfii Academia veſtra vocatus fui.*

Codicem unum ex Bibliotheca *Boica* Io. Georg. *Herwartus*: alium Joſeph. *Scaligerus* paſſim à ſe emendatum: tertium Iſaacus *Caſaubonus* manu exaratum pereleganti Petri *Chabanæi* (*a*) *Noſtro* ſubmiſerunt. Idem *Caſaubonus*, quæ ad Librum *de ædificiis Juſtiniani* ſupplendum Carolus *Labbæus* IC. e veteri Codice transſcripſit, *Hoeſchelio* communicavit. Sumptus maturandæ editioni neceſſarios Io. Georg. *Oeſterricher*, Ioannes *Huep-her*, & Wolfgangus *Emekofer*, cives Auguſtani, ſuppeditaverunt. In margine Lectiones variantes, in fine Notæ *Hoeſchelii*, & Indices comparent.

Hoc *Noſtri* labore, *tanquam fundo novæ editionis*, uſum ſe profitetur *Claudius* MALTRETUS, qui *Procopium* poſt *Noſtrum* edidit, quem videſis in *Corpore Hiſtoriæ Byzantinæ*, editionis *Pariſienſis*, dein et *Venetæ*.

Conſule *I. A. Fabricii Biblioth. græc. T. VI. p.* 251. *I. G.* SCHELHORNIUM *junior. l. c. p.* 207. *G. G.* ZAPFIUM, *l. c. p.* 208. XXXIX.

(*a*) Fuit hic CASAUBONI ex ſorore nepos, optimus *adoleſcens*, quem mors præmatura rapuit. V. CASAUBONI *Epiſtolam* 387.

1610.

XXXIX. *Alexiados Libri VIII. ab Anna Comnena de Rebus à Patre geſtis ſcripti. Nunc primum a David. Hoeſchelio A. ex Auguſt. Reipublicæ Bibliotheca editi. Auguſtæ Vindel. ad inſigne pinus. Cum Privilegio cæſar. perpetuo. Græce. in 4to. Alphabetum 1. Pag. 6.*

Nuncupavit *Noſter* Marco *Velſero* & Ioann. Iac. *Remboldo* Duumviris, SeptemvirúmqueCollegio *Auguſtano*, Opus *magni viri* (ut ait) *auctoritate* a ſe ſuſceptum. In præfatione dolet, *non niſi octo Libros dare ſibi licuiſſe*, & *hos quoque perpetuò fere lacunatos*: unde optat, ut malo huic occurrat Petrus *Faber* Senator Tholoſanus, *apud quem magni Cujacii Codicem exſtare dicebatur.* Sed hunc fata vivis citius eripuerunt. Addit *Latinorum* teſtimonia de *Alexio Comneno.* In margine Lectiones variantes, in fine Notas *Hoeſchelii* habes. NICERONIUS *l. c.* ait: *Reperitur in aliquibus Catalogis etiam editio anni* 1618. *quæ forſitan una eſt atque eadem cum præſenti.*

Poſt *Noſtrum* Alexiadem edidit Petrus *Poſſinus* Libris XV. retentis *Hoeſchelii Notis*, quam habes in *Corpore Hiſtoriæ Byzantinæ* (editionis tum *Pariſinæ*, tum *Venetæ*) ubi ait: *Hoeſcheliano* huic labori, *utut lacerata & incredibiliter mendoſa data fuerint, tamen ſuam apud viros doctos gratiam conſtitiſſe.*

Conſule I. A. *Fabricii Bibl. græc. T. VI. p.* 391. *Hanckium de Script. Byzantinis. T. I. p.* 513. *Boecleri Bibliogr. critic. p.* 311.

1611.

XL. *Vita S. Antonii Eremitæ à S. Athanaſio græce ſcripta, è Codice Boico nunc primum edita cum David. Hoeſchelii Aug. Interpretatione & Notis. Au-*

guſtæ Vindel. ad inſigne pinûs, imprimebat David Franck. in 4to. Pagellæ 88.

Inſcripſit *Noſter* Antonio *Velſero* (*a*) Epiſtola *græca*. In fine *Lectio varians* adjicitur, ex Codice MSSto. Henrici *Savilii*. Acceſſit *Pariſienſi* editioni *Opp. S. Athanaſii*, à Petro *Nannio* 1627. vulgatæ: demum in editionem Bernardi *Montfauconii* migravit, utut ab hoc Viro doctiſſimo abſolutior edita.

Conſule I. A. *Fabricii Bibl. græc. T. V. p.* 302. *Ingolſtadii* editam male (ut in aliis) *Spizelius* in *Templo Honor. reſer.* aſſerit, notante Iac. *Bruckero. l. c.*

(*a*) De huius meritis in Rem litterariam egi in *Alphabeto II. Biblioth. Auguſtan. p.* 147.

1611.

XLI. *D. Auguſtini Liber de Geſtis Pelagii, nunc primum editus. Cum privilegio cæſareo perpetuo. Auguſtæ Vindel. ad inſigne pinus.* in 8o. *Pagellæ* 58.

Huic editioni præfatum eſſe *Hoeſchelium*, monet *I. G.* SCHELHORNIUS *junior l. c*, &, haud dubie hunc ſecutus, *G. G.* ZAPFIUS *l. c.* etſi nomen *Noſtri* ibi haud appareat: unde neſcio, utrum hæc opella *ei* ſatis recte tribuatur. In *præfatione* dicitur: *Libellus antehac omnes Auguſtinianorum Operum conquiſitores . . fugit; nunc demum* Fæſulis *in Bibliotheca Abbatiæ* S. Bartholomæi *Cann. Regg. Lateranenſ. repertus. Eius antigraphum cum Scipio* Cobellutius . . . *Româ ad Marc.* Velſerum *Duûmvirum Auguſtanum miſiſſet, viſum pulcherrimæ gemmæ publicam lucem non eſſe invidendam. . . . Exemplum Roma miſſum cum fide expreſſimus, &* lectiones variantes *ad oram adſcriptæ*, inde ſunt: *ſed quæ in ima pagina, pleraſque Antonius* Velſerus

rus *Canonicus Friſingenſis inter legendum ſubitaria conjectura annotavit; paucas aliquas, audaciores paullo non, agnoſcit.* ... Ex his corrigendi ſupracitati *Schelhornius* & *Zapfius*, qui narrationi ſuæ aliquot leviora errata inſperſerunt.

1612.

XLII. *Philonis Judæi de Mercede Meretricis non accipienda in Sacrarium Tractatus. Græcè. Ex MSSto. Codice Auguſtano, cum Notis. Auguſtæ.* 1612. *in* 8o. Hunc Libellum, quem videre mihi haud licuit: & quem poſteriores *Opp. Philonis* editiones omnes exhibent, ſola NICERONII, dein & *I. A.* FABRICII (in *Biblioth. græc. Libro IV. p.* 111. 112.) auctoritate memoro.

1614.

XLIII. *Philo* περὶ τῆς ἑβδόμης: *de Numero ſeptenario, græce editus à David. Hoeſchelio. Auguſtæ. Vindel.* in 4to. *Adjecta Fragmenta II. Libri eiusdem de Providentia*; deinde *Nicetæ de ſeptem mundi Admirandis; denique locus Hippocratis de ſeptem Gradibus vitæ humanæ*, & *S. Gregorii Nyſſeni, ex ſermone de Pentecoſte, de numero ſeptenario.*

Ita teſtatur *Iac.* BRUCKERUS *l. c. p.* 470. citans *Fabricii Biblioth. græc. T. XIII. p.* 302. Confer, ſi lubet, *I. G.* SCHELHORNIUM *juniorem*, *G. G.* ZAPFIUM, *ll. cc.* Mihi, quò minus hanc editionem viderem, iniquior fortuna obſtitit.

Primus edidit HOESCHELIUS, ex Codice, ut conjectura eſt, *Vaticano*, No. 379. Verſio *Federici Morelli* nomen præfert, illo tamen Viro in multis indigna admodum; unde eam de novo conficiendam ſibi duxit *Thomas* MANGEY in nova *Opp. Philonis* editione: quam vide *T. II. p.* 277.

Hoc loco non attexere non poſſum, quae in *Catalogo Bibliothecæ Bunavianæ T. III. p.* 54. lego: *Philonis omnia, quæ extant, Opera ex accuratiſſima Sigiſmundi Gelenii & aliorum interpretatione, partim ab Adriano Turnebo è Chriſtianiſſ. Regis Bibliotheca, partim à* (*NB*) Chriſtiano Hœſchelio *ex Auguſtana, edita & illuſtrata. Huic noviſſimæ editioni acceſſere variæ Lectiones, et elegantiſſimus eiusdem Philonis de Septenario Libellus & de Providentia Dei Fragmenta. Francofurti.* 1691. Quis *Chriſtianus* iſte HOESCHELIUS fuerit, diu anceps hæſi; donec inſpecto ipſo *Opere* detexi, *Catalogum Bunavianum* turpe mendum præferre, et legendum eſſe *Davide* (non *Chriſtiano*) HOESCHELIO: cuius ſuprà memoratus labor huic editioni et ipſe acceſſit.

1624.

XLIV. Poſt fata *Noſtri* prodiverúnt: *P. Terentii Afri Comœdiæ ſex germanico-latinæ, terſiſſimis Verſionibus Cll. & Doct. p. m. Virorum, Matthiæ* SCHENCKII & *Davidis* HOESCHELII, *Scholæ Annæanæ olim Primariorum. Opera et ſumptibus Bernardi* HEUPOLDI, *Scholæ eiusdem Præceptoris* (*a*) *foras datæ anno*:

A IoVe prInCIpIVM, De IoVe fInIs InIt. *Auguſtæ Vindel. Excudit David Franck. in* 8°.

Ita BRUCKERUS *l. c. p.* 471. & CROPHIUS in *Hiſtoria Gymnaſii San-Annæani, Auguſtæ* vernacula, *pag.* 198. docent. Prior *fœtum* indignum *tantis nominibus, haud dubie ex dictatis, eorum diſcipulis olim oblatis, conſarcinatum eſſe* judicat. Poſterior, allatam BRUCKERI ſententiam comprobans, inquit:

(*a*) HEUPOLDI merita pandi in *Alphabeto III. Bibliothecæ* meæ, *p.* 222. 223.

inquit: „ Credibile eſt, SCHENCKIUM hæc talia
„ diſcipulis, quorum in numero & HOESCHELIUS
„ tum fuit, dictaviſſe: deinde HOESCHELIUM,
„ *claſſi V.* præfectum, eadem elimaſſe, ſuisque
„ rurſum diſcipulis in privatum uſum propoſuiſſe:
„ denique HEUPOLDUM typis evulgâſſe, exiguo ho-
„ nori Auctoribus futura; quippe qui longe politio-
„ ra producturi fuiſſent, ſi litteratis ac doctis offe-
„ renda ſcripſiſſent; nec unicè in diſcipulorum gra-
„ tiam Verſionem iſtam, absque multa præpa-
„ ratione, labore proletario adornaſſent. Iſtud cer-
„ te manet: fieri haud potuiſſe, ut SCHENCKIUS
„ & HOESCHELIUS, unitis viribus atque juncta o-
„ pera, in hac Verſione facienda elaborârint: Un-
„ de eſt, cur Librum hunc ſcholaſticum HOESCHE-
„ LIO ipſi tribuere dubitem.“ Confer, ſi lubet, I. A. *Fabricii Biblioth. latin.* & GOTTSCHED in Libro: *Vorrath zur Hiſtorie der dramatiſchen Dichtkunſt*, *p.* 184.

Poſt Libros â *Noſtro* ſeorſim vulgatos, jam de litterariis Laboribus *Hoeſchelii*, qui alienis Operibus acceſſerunt, aut accedere debuiſſent, dicendum eſt. Huius generis ſunt.

1°. *Notæ* aut (ſi mavis) *Obſervationes in Clementem Alexandrinum*, de quibus *Fridericus* SYLBURGIUS (*a*) teſtatur: *Contribuerunt autem ad hanc Editionem doctiſſimi Viri; Theodorus Canterus, Ioannes Arcerius, David* Hœſchelius, *&c. &c. . . Attamen etiam excerpta MSSta. nonnusquam aliquid opis attulerunt, quæ nobis pauciora Palatini Codices, plura* Hœſchelio *ſubminiſtravit liber Auguſtanus, quamquam confuſus &c. paſſim mutilus ac depravatus.* Ex editione *Sylburgiana* tranſierunt hæ

 Notæ

(*a*) Edidit hic anno 1592. *Heidelbergæ*, in *fol. Clementis Opera.*

Notæ in editionem *Oxonienſem* à Ioann. *Pottero* adornatam anno 1715.

2°. *Obſervata ad S. Ioannis Chryſoſtomi Opera.* Hinc *Henr.* SAVILIUS in limine editionis ſuæ ſequentia profiteri non dubitavit: *Egregiam nobis & ſtrenuam operam navarunt Viri ampliſſimi doctiſſimique... Thuanus, Marcus Velſerus...* *David* Hœſchelius.... *Itaque Librariis noſtris aditus patefactus ad Bibliothecam regiam Lutetiæ, Palatinam,* Auguſtanam *&c. &c.* Videſis etiam *Tomum VIII.* editionis *Savilianæ*, ubi *Caſtigationes & variantes Lectiones ad Homilias S. Chryſoſtomi in Geneſin, & Epiſtolam ad Romanos ex MSS*[tis.] *Auguſtanis* à *Noſtro* collectæ occurrunt.

3°. *De Cœna Domini.* De hoc meletemate vide inferiùs, ubi de *Epiſtolis Noſtri* ago, *n°.* 5.

4°. *Notationes in Julii* POLLUCIS *Onomaſticon*, quas Wolfg. *Sebero* communicavit, teſte *Epiſtola* inferius danda, *n°.* 8. De his ſcripſit Iſaacus *Caſaubonus* ad *Seberum* ſequentia: *Crucior exſpectatione editionis; cum præſertim adſit tibi* Hœſchelius, *Vir græcarum litterarum peritiſſimus, & judicii recti*: Et *Seberus* ipſe operam, ſibi à *Noſtro* præſtitam, in *præfatione* his verbis expreſſit: *Tertium Codicem MSS*[tum.] *e Bibliotheca Auguſtana ad me curavit* Hœſchelius; *cui Notarum quoque bonam partem refero.* Tranſierunt hæ poſteà unà cum *Seberi* Notis in ſplendidiſſimam editionem *Pollucis*, anno 1706. *Amſtelodami*, abs Tiberio *Hemſterhuyſio*, in *folio* vulgatam.

5. *Annotata in Thucydidem*, quæ ad Henr. *Stephanum* miſiſſe ſe, in quadam *Nota* ad *Io. Damaſceni* Orationem *de Transfiguratione Domini*, ipſus monet. Sed illis antequam *Stephanus* uteretur, diem is ſuum obiit: quare *Noſter* Iſaac. *Caſaubonum*

per

per litteras ſciſcitatus eſt, utrum nihil horum in Bibliotheca *Stephaniana* ipſi occurriſſet. Reſcripſit *Caſaubonus* anno 1599. ſequentia: *Quod ſcribis de* Notis *tuis in Thucydidem, non memini quicquam tua manu ſcriptum invenire, cum* Stephanicæ *Bibliothecæ reliquias non poenitendas nuper recognoſcerem. Sed fieri poteſt, ut id exemplar aut manus, aut oculos noſtros fugerit. Spero* Paulum Stephanum, *ubi primum erit occaſio, ſub incudem magnum illum Scriptorem eſſe revocaturum & tuo beneficio uſurum: me certe habebit hortatorem aſſiduum.* Ceterum *Annotationes in Thucydidem manuſcriptas Hoeſchelii* (fors ex Bibliotheca *Stephaniana* eò delatas) in Bibliotheca *Argentoratenſi* ſervari, refert BOECLERUS in *Bibl. crit. c. 5. p.* 162.

6°. *Annotationes ad Iſaaci* CASAUBONI *meletema*, hoc titulo: *Inſcriptio vetus græca, continens dedicationem fundi ab Herode M. Rege actam, nuper ad urbem Romam in via Appia effoſſam*, quas à *Iacobo* BRUCKERO, *Auguſtano* magni nominis Erudito, ſibi communicatas *Io.* LAMIUS noviſſimæ editioni *Opp.* MEURSII inſeruit, ubi vide *T. I. p. XIII.* & *T. VII. p.* 875. Has ex *Italia* receptas memoratus BRUCKERUS Bibliothecæ *Auguſtanæ* intulit, ne forte priſtina fata (tineis et ſquallori ereptæ fuerant) experirentur. Confer BRUCKERI *Miſcellanea &c. p.* 473.

7°. *Notæ in Michaelis* APOSTOLII (*a*) *Paroemias*, quas *Petrus* PANTINUS, harum *Paroemiarum* editor

(*a*) APOSTOLIUS, *Byzantinus*, patria à Turcis occupata exul, ê Græcia in Italiam venit medio *ſæculo XV.* Primò benignè a *Beſſarione* habitus, poſtea eius liberalitate deſtitutus, in *Creta* inſula libris deſcribendis vitam toleravit. Vide *I. A.* FABRICII *Biblioth. græc. T. III. p.* 285. & *T. X. p.* 222.

tor *Lugduni Batavorum*, *in* 4to. 1619. cum ſuis annotationibus conjunxit: uti ex COLOMESIO (*Bibliotheque choiſie*) monet NICERONIUS, *l. c.*

8°. *Poematia varia & Epigrammata*, *græca* (*a*), *latina* (*b*), quæ à *Noſtro*, etſi pro ſua modeſtia *nec à Muſis afflatum ſe*, *nec labra caballino fonte ſibi proluta eſſe*, fateri voluerit (*c*), confecta reperiuntur in diverſis Libris ea ætate publicatis. Hinc ob *græca* merito inter *græcos Poetas* locum *Noſtro* aſſignavit *Laurentius Craſſus* in *Hiſtor. Poet. græc.* quorum in numerum adſcribere eundem omiſit *Lizelius.*

(*a*) V. BRUCKERUM *l. c. p.* 472. & CROPHIUM *l. c. p.* 199.

(*b*) Confer *Philipp. Iac.* CROPHIUM, *l. c. p.* 94. Vide item ſuperiùs in *Catalogo Opp. Noſtri* N^o. *V.* & *Parentalia Georg.* TRADELII. *Auguſtæ*, *in* 4*to.* 1599. cui & ipſi inter amicos *Davidis* noſtri locus dandus eſt, et cuius Vitam deſcripſi in *Alphabeto III*, *p.* 209.

(*c*) Vide *Dedicationem* ad *Præcepta Conjugalia &c.* ſuperius N^o. *V.* indicata.

De *Epiſtolis* Noſtri — Non hôc locô repetam illas HOESCHELII Epiſtolas, quas per decurſum *Catalogi Operum à Noſtro* editorum, ſuo quasque ordine paullo ante indicavi. De reliquis dicendum.

1. In *Marq.* GUDII & *Claud.* SARRAVII *Epiſtolis* a BURMANNO editis, *T. I. p.* 187. occurrunt *Noſtri* Epiſtolæ IV. ad Ioann. *Kirchmannum*, & I. ad Ioannem *Meurſium*, omnes (ut Iac. *Bruckerus l. c.* ait) *luculenti teſtes & voluntatis Noſtri erga Viros doctos*, *& exacti in rebus ad criticam artem ſpectantibus judicii* (*a*). 2. Idem BURMANNUS in *Sylloge Epiſtol. T. II. p.* 353. exhibet Epiſtolas *Noſtri* III. ad Joſephum *Scaligerum.* 3. Rurſus I. ad Joſeph. *Scaligerum* inter *M. Velſeri Opp.* ab *Arnoldo* edita

(*a*) Confer *Catal. Bibl. Bunav. T. I. p.* 1926.

ta, *p.* 799. 800. extat. 4. Epiſtolam I. *Noſtri* ad Joachimum *Camerarium* in CRENII *Animadverſionibus philologicis & hiſtoricis*, *T. VI. c.* 3. §. 2. *p.* 184. leges. 5. Epiſtolæ II. *Noſtri*, quas inter illa: *De Cœna Domini*, ad Iſaacum *Caſaubonum*, in *Epiſtol. Caſaubon. Collectione.* 1709. *Roterodami. pag.* 651. 664. reperiuntur. 6. Epiſtolas V. *Noſtri* ad Ioannem *Meurſium* in nova *Opp. Meurſii* editione *Florentina*, *T. XI. p.* 124. 170. 193. 238. 249. Ioannes LAMIUS exhibuit. 7. Habetur etiam *Noſtri* Epiſtola ad *Jungermannum*. 8. Similiter aliquot Epiſtolæ extant in *B. G.* STRUVII *Actis litterariis*, uti monet ARENHOLD in *Biblioth. Epiſtolarum*. 9. WOLFII *Supellex epiſtol. & litter.* de ſequentibus *Noſtri* Epiſtolis teſtatur: de *una*, ad quem, non additur: de *una* ad *Georg.* REMUM: de *una*, ad MEURSIUM. 10. Epiſtolas XVI. hucusque anecdotas, proſpera forte mihi oblatas, ad dictum Georg. *Remum* ICtum. & Conſiliarium *Norimbergenſis* Reipublicæ, in fine huius *Narrationis* ego do.

Hactenus de Epiſtolis *Noſtri*, quarum notitia habetur. At ſunt procul omni dubio multo plures adhuc, quæ in Bibliothecis latent. In Bibliotheca certè *Krafftiana* Epiſtolas *Noſtri* extitiſſe, monuit SCHELHORNIUS in *Amœnitatibus litterar. T. III. p.* 116. & ſiquæ forte alicubi ſunt aliæ.

Denique, ut & de Operibus â *Noſtro* promiſſis vel meditatis pauca dicam, ſunt illa:

1°. *Homiliæ VI. S. Ioannis Chryſoſtomi contra Eunomianos.* Has ſe publicaturum, & ſex alias, cum duobus MSS. collatas, recudendas curaturum eſſe, *Noſter* ad oram *Catalogi MSS. Bibliothecæ Auguſtanæ* annotavit. In *Præfatione* vero ad *Nomenclatorem* ſuum monuit, ſe præter *S. Ioann. Chryſoſtomi Orationes contra Judæos*, & *Libros de*

Sacerdotio (Prodiverunt ambo hæc Opuſcula typis excuſa, ut ſuperius, *Nis. XXV. & XXXIII.* habes) alia quoque huius *Patris* Scripta prælo adornâſſe. Nihil tamen horum (uti bene obſervavit *Iac.* BRUCKERUS *l. c. p.* 471.) foras prodiit, nec etiam prodiiſſe, notavit I. A. *Fabricius*, qui in *Bibl. græc. T. VII. p.* 654. editiones *Homiliarum* quam diligentiſſime recenſet. Iſtud ideo factum, cum *Bruckero* conjicio; quia circa illa tempora & Fronto *Ducæus*, *Pariſiis*: & Henricus *Savilius* in *Anglia* edendo *Chryſoſtomo* operam impenderunt: quibus, utpote Viris ſibi amiciſſimis, haud dubie Collectanea ſua Noſter communicavit; uti quidem de *Savilio* ex præmiſſis plane conſtat.

2. *Prophyrius* περὶ ἀποχῆς τῶν ἐμψύχων: ſive *de Abſtinentia animalium.* Conſule *Epiſtol.* ad *Kirchmannum.*

3. *Gnomici Scriptores.* De his ſcripſit *Meurſio* anno 1603. in verba ſequentia: *Huius generis alia ſubjicerem, niſi de his ipſis* Gnomicis Scriptoribus, *cum tribus MSS. Codicibus à me collatis, edendis: ut & de* Theognide *ad totidem libros comparato cogitarem.* Adde *Epiſt.* ad *Kirchmannum.*

4. *Epictetea*: *Enchiridium*, *Arianus*, *Simplicius*. De his ad *Meurſium* anno 1610. ſcripſit ſequentia: *Aliter modo vices rependere non poſſum, donec* Epicteta *recognóro, ad quæ cum doctiſſimus D. Heinſius ſuppetiarum quid pridem promiſerit, ei etiam Alexiadis exemplar mitto, ut calcar addam.* Confer aliam (ſi lubet) ad eundem *Meurſium* anno 1614. datam uti & litteras *Caſaubono* ſcriptas anno 1612. item *Epiſt.* ad *Kirchmannum*, & *Jungermannum.*

5. *Cyrillus adverſus Julianum Apoſtatam.* Promiſit in *Epiſt.* ad *Kirchmannum.*

6. *Pſelli Logica*, quam ſe vulgaturum *in præfatione* ad *Nomenclatorem* ſuum pollicitus eſt: *ſi ei in typographiis locum impetret, quia Librarii eiusmodi libros abhorrent; quòd paucos emptores habeant.*

7. *Philocalia Origenis à Baſilio M. & Gregorio Nazianzeno ex Scriptis eius collecta.* Vide mox citatam *Præfationem* ad *Nomenclatorem*.

8. *S. Gregorii Nyſſeni* λόγον κατηχητικὸν, de quo vide eandem *Præfationem*. Forſitan hic eſt *Sermo* ille: *Quod non putandum ſit, tres dici Deos oportere*, quem græce *cum quibusdam aliis ad Chriſt. Plantinum* (*a*) *miſit, ut imprimeretur*: qui quomodo perierit, neſcire ſe dolet, cùm tamen *Sylburgius*, ſe miniſtro certe tradidiſſe, reſcripſerit.

(*a*) Vide *Catalogum Operum S. Gregorii Nyſſeni*, quem *Noſter* ad calcem *Opuſculorum V.* eiusdem *S. Patris* a ſe anno 1593. editorum adjecit. Confer *Catalogum Codd. græcor.* à *Noſtro* editum, *p.* 36. *n.* 62.

9. *Carmen aureum* (Pythagoræ) *ad fidem MSStorum. reſtitutum*, quod vulgaturum ſe, *Kirchmanno* in quadam ad eum *Epiſtola* promiſit. Confer *Epiſtolam Noſtri* ad *Meurſium* anno 1603. ſcriptam, *p.* 125. novæ Editionis *Florentinæ*, Opp. *Meurſii. T. XI.*

10. *Proverbia Salomonis*, de quibus, *cum membranis non unius Bibliothecæ collatis*, ea forma, quâ prius *Siracidem* ſive *Eccleſiaſticum* (*a*) vulgaverat, vulgandis ſe cogitare, annô 1616. in Epiſtola ad Georg. *Remum* data ſcripſit. Vide inter *Epiſtolas* mox ſubdendas, *decimam quintam.*

(*a*) Vide ſuperius in *Catalogo Opp. Noſtri*, *No. XXXVI.*

Non eſt, benevole Lector! non eſt plane, eur dubitem, horum nonnulla, typîs expreſſa, lucem viſura fuiſſe, ſi longius vitæ ſpatium *Noſtro*

ſtro datum fuiſſet: nec, eô ſatis ſupremis functô; relicta *Autographa*, quæ plena bonæ frugis, plena doctrinæ fuiſſe, ex editis quilibet judicet, fœdum plane in modum disjecta diſtractáque fuiſſent; uti CROPHIUS *l. c. p.* 192. dolenter refert.

Scilicet hæc eſt rerum humanarum inconſtantia ingens, hæc longe triſtiſſima viciſſitudo, ut, quod multo labore & ſollertia indefeſſa congeſſeris, incautus id atque illiteratus hæres facile interire patiatur: quod ipſum in doctis maximorum Virorum reliquiis accidiſſe multoties & acerbe doluit litterata Reſpublica, probe cognitum habens, quanto iſtud damno ſuo, quanto detrimento eveniat. Sed apage nænias, nil profuturas!

Succedant *Epiſtolæ Noſtri* XVII. hucusque anecdotæ, ne forte et has ſiniſter aliquis caſus, aut fortuna iniquior erudito orbi æternùm ſubducant.

DAVI-

DAVIDIS HOESCHELII
EPISTOLÆ XVII
ANECDOTÆ,
INSPERSIS NOTULIS
AD EARUM INTELLIGENTIAM
FACIENTIBUS.

Monitum.

Epiſtola I. melius *Atteſtatum* ſive *Teſtimonium* cuiu appellari poterit. Reliquæ XVI. omnes ad (giun REMUM Juriſconſultum percelebrem, & Con rium *Noricum* (Huius *Vitam* in *Alphabeto I. B theca* meæ *Auguſtanæ*, pag. 153 — 169. propoſui HOESCHELIO ſcriptæ fuerunt. Eas ut hôc locô, e tographis, à *Georg. Guil.* ZAPPIO mihi benigne (municatis, integras darem, *Hoeſchéliani* nominis (britas ſuaſit.

I.

Lectori benevolo Salutem!

Cum multæ ſunt rationes, quibus hominum generi nunquam non inſidias ſtruit ſerpens ille antiquus; tum duæ potiſſimum, Tyrannis et Hypocriſis. Illam intelligo, quum aperto is agit Marte; hanc, quum cuniculis oppugnat, idque vel per ſeſe, vel per homines atheos, quorum is miniſterio utitur. Alterum horum experti ſunt primi parentes, quibus iſte ἰσοθείαν *promittere, legem Dei violaturis, non dubitavit: alterum filius ipſorum Abelus, contra quem divino cultui vacantem manus fratris Caini armavit. Eſtque hæc Eccleſiæ calamitas fere perpetua, quam aut violentiâ, aut impoſturis ſimulate opprimere conatur. Sed, quæ Dei eſt immenſa miſericordia, mergi nonnunquam, haud ſubmergi eam patitur: et ſemper viros excitat iis præditos donis, quibus Satanæ conatus impediant, atque irritos faciant. Tales vidi hactenus, præter alios, in familia hîc Auguſtæ* Ehingeriana (*a*) *extitiſſe fratres, qui ſinguli avitum et paternum ſecuti veſtigium, Theologiæ ſtudio (quæcunque pericula in hoc ſint extimeſcenda) animum appulerunt, et ſpecimina futuræ in palæſtra chriſtiana induſtriæ adhuc ephebi ediderunt. Multum namque refert* εὐθὺς ἐκ νέων οὕτως ἢ οὕτως ἐθίζεσθαι. *Quo plus ſpei de* Samuele *etiam* EHINGERO *poteſt concipi, ingenio et natura vel maxime ad Theologiam idonea prædito. Neque non ſolum pium atque aſſiduum in litterarum cultura ſe geſſit, verum et* ἤπιος *fuit (quod in miniſtro D. Paulus requirit)* πρὸς πάντας τοὺς συμμαθητὰς αὐτοῦ; *ut omnino confidam, ubi*

occa-

(*a*) De iis, qui ex familia *Ehingeriana* Theologiæ ſtudio ſeſe ſacraverunt, eorumque geſtis videſis *Iac.* BRUCKERI *Vitam Eliæ* EHINGERI, *p.* 2. *ſeqq.* in *Notis*.

occaſio diſcendi uberior ſeſe obtulerit. eos ipſum Θεῷ συνεπινεύοντος *facturum progreſſus, quibus vel patriæ, vel alii cuicunque politiæ olim cum fructu ſit ſerviturus. Proinde rogatos velim viros cordatos et doctos, conſilio, auxilio eundem* Samuelem (*b*) *juvent, quo facilius curſum abſolvat, et maturius ſuam is operam aliis publice navare poſſit. Lector quisquis bene vale!*

Exaravit Auguſtæ Vind. 3. *Cal. Maji, Anno* 1610.

David HOESCHELIUS A.
Scholæ ibid. Rector
mppa.

(*b*) *Hic Samuel* EHINGERUS Problemata ethica ſelecta *præſide Martino* BANZERO *Auguſtano, poſtea Profeſſore Wittebergenſi, publica diſputatione ventilavit, munerique ſacro Holzhuſii in Francis præfectus fuit*: uti monet *Iac.* BRUCKERUS *l. c. pag.* 12. qui idem alias *Litteras commendatitias* ab eodem HOESCHELIO, et *Georg.* HENISCHIO anno 1609. *Samueli* datas, *l. c. p.* 11. exhibet.

II.

S. Gratum perquam mihi fuit, clariſſime D. Doctor! animi tui ſtudium et candor; quamquam ſatis perſpecta jam olim ſinceritas fecit, ut te ſemper, ut me alterum, deamarim. Recepi Nicephorum, *ſed non ſignificaſti quidquam de nova editione, illamne moliaris tu, an alius? Mitto* γεωγραφικὰ (*Illorum interpretationem præ manibus habet* D. RITTERSHUSIUS) *quæ curavi exprimenda* (*a*), *ne nihil hoc mercatu* Francofurtum. *Proximo* Θεοῦ θέλοντος *forſan habebitur* Photius; *omnia ſecundo* (*b*) *edita præter*

Notas

(*a*) Vide ſupra, in *Catalog. Opp. Noſtri, No. XXVIII.*

(*b*) *Secundò* ait, uti ego autumo; quia jam anno 1560. *Photii Myriobiblon, Venetiis*, in folio vulgatum fuit teſte LIPENIO in *Biblioth. theol. T. I. p.* 580.

Notas, quas ut contraham, eſt neceſſe, niſi, contra promiſſum Catalogo Francofordiano *factum, emtores velim remorari, non ſine labe. Hæc curſim, adeſt enim* Cancellarius Monacenſis (*c*), *qui me vocat. Bene vale!*

Non. VIIIbr. 1600. *Auguſtæ Vindelicorum.*

Nemeſin (*d*) *recuſam, e catalogo librorum intellexi; ubi ergo non deſuerint exemplaria, forſan abs te impetrabo unicum; niſi velis alterum adjicere pro* D. VELSERO, *ſeu alio quocunque amico.*

(*c*) Eſt is procul dubio *Io. Georg.* HERWARTUS, Vir ipſe doctiſſimus.

(*d*) De hoc Opere REMII vide *Alphabetum I. Bibliothecæ meæ Auguſtanæ, p.* 160.

III.

S. Niſi ex tuis litteris intellexiſſem, Doctor clariſſime! Politarchæ veſtro cum podagra luctam ſubinde, ut olim WOLFIO *noſtro cum lithiaſi, eſſe: mirarer, ne quid diſſimulem, ipſe quoque moram illam. Et, verum ut fatear, non ſemel à noſtro ſum interrogatus Poliucho* (*a*) *quid* Noribergâ? *Noſti quippe, Magiſtratum aliquando ex benevolentiæ ſtudio, erga ſubditos aliorum, colligere, ſibi quoque faveri. Sed hæc ad te, qui certior voluiſti fieri, nihilne dum? Mitto literas communi amico, quibus incluſa prima charta* Ἀνακρεοντείων (*b*). *Fretus candoris conſtantiâ ipſius, juſſi chalcographum in excudendis reliquis pergere. Pro ſingulis chartis ſingu-*

(*a*) *Urbis Præfectus.*

(*b*) Sunt *Maximi* MARGUNII *Hymni anacreontici*, quos cum interpretatione *latina* anno 1601. in 8º. *Auguſtæ* edidit *Conradus* RITTERSHUSIUS, & HOESCHELIO præviâ græcâ *Epiſtolâ* dicavit. Vide *ſuperius* inter *Opp. Noſtri* ad annum 1601. *No. XXXI.*

ſingulos petit Joachimicos, *non* (*ut antea*) Hiſpanicos: *quum exemplaria quadringenta ſe redempturum promiſerit, ducenta purioris, totidem craſſioris papyri, id eſt, ſolius chartæ pretium, præter illud typographicum, quod pro multitudine philyrarum, quas nonnulli vocant, plus minusve.* PHRYNICHI Ecloga Dictionum Atticarum (*c*) *ſub prælo eſt, quod haud memini, an proxime ſcripſerim: quam ſequetur editio* Homiliarum VI. Io. CRYSOSTOMI κατ' Ιουδαίων (*d*). VELSERUS *noſter jubet me periculum facere in* Rehlingero (*e*) *noſtro, num ſumptum recipere in ſeſe velit*, PROCOPII *Hiſtorici, qui luce perquam dignus, eâ linguâ, videtur, quâ ipſe ſcripſit; quum ita male ab interprete acceptus ſit: quod tentare cogito. Bene vale!* Thomas Segetus (*f*) *juvenis* (*ut vere judicas*) *eruditiſſimus vivit* Venetiis, *niſi locum mutarit: nam in ære iſthic fuit aliorum.*

Exaratum Auguſtæ Vindelicorum. 1601. *pridie Penteceſtes.*

IV.

(*c*) Vide *ſupra in Catalogo Opp. Noſtri No.* XXX.

(*d*) Vide *ibidem, No. XXXIII.*

(*e*) Eſt haud dubie *Quirinus* REHLINGERUS, qui cum *Marco* VELSERO Duûmviratum geſſit, aut etiam *Carolus* REHLINGERUS Scholarcha, cujus ſumptibus poſtea ORIGENES *contra Celſum* anno 1605. abs HOESCHELIO editus eſt.

(*f*) *Thomas* SEGETHUS gente *Scotus*, poſtea anno 1628. *Tractatus Variorum de Italiæ Principatibus. Lugduni Batavorum* edidit. V. LIPENII *Biblioth. jurid. p.* 422. & JOECHERN *Gelehrten-Lexicon.* Extant etiam ab eo: Μελετήματα ὑπόγυα *ad Ampliſſ. V. Henricum* WOTTONUM *Equitem, SSmi. Britanniæ, Galliæ, Hiberniæ Regis ad Venetam Rempublicam Legatum. Hanoviæ.* 1597. ut docet EHINGERUS in *Catalogo Biblioth. Auguſtan. p.* 852. Eius Carmina habes in limine (ut ſuperius monui) *Photii* ab *Hoeſchelio* 1601. *Auguſtæ* editi, quibus præcipue *Davidis* noſtri humanitatem prædicat. De hoc *Segetho* mentio recurrit inferius in *Epiſtola XV.*

IV.

S. Qui tibi has adfert, Doctor clariſſime! receptus in Scholam noſtram fuiſſet, niſi muſicæ imperitia eum impediiſſet. Ne igitur aliam diſceſſûs hinc cauſam habuiſſe videretur, rogavit, ad certum iſthic hominem literarum quid ipſi ut darem; per quem in quamcunque Norimbergæ *ſcholam aditus pararetur. Ignoſcas igitur, faceſſam tibi quod negotium, et tantulum adeſſe non gravaberis ei, quantulum res tuæ ſinent. Bene vale. Raptim Auguſtæ Vindelicorum,* 6. *Id. Junii. A.* 1601.

V.

S. Mitto, clariſſime D. Doctor! per te D. CASELIO *exemplar* Siracii (*a*) *a me editi, qui ſi tuo ſuffragabitur calculo, non male operam videbor poſuiſſe. De* Prudentii hymnis *quidam edendis cogitat, cuius cum* Giphanius ὁ μακαρίτης *manuſcriptum exemplar habuerit, vide an ope* D. RITTERSHUSII ἐν χρήσει *ad tempus impetrari poſſit. Literas abs te mihi ſcriptas legit* VELSERUS: *non item (quod nolui)* Hoeningo (*b*) *inſcriptas,* διὰ τὴν ἐυσεβῆ παῤῥησίαν τῆς τοιαύτης ἀπεχθῆ. *Unde hoc huius ad te epiſtolium, gemina epigraphe, quia ſeorſim mittere animus erat. Theſium compilator eſt* ὁ αὐτὸς, *qui e colloquiis cum noſtro illas congeſſit potius, quam digeſſit, ſic tamen ut* ὁ δεῖνα (*c*) *prius legerit, qui mihi in heſterna cœna dixit: non eſſe refutatas theſes, ſi quis iubeatur legere hunc vel iſtum. Eâdem ſe ratione poſſe* Bellarminum *aut* Stapletonem *legendum di-*

F 2 *cere*

(*a*) Vide *ſupra*, in *Catalogo Opp. Noſtri*, *No.* XXXVI.

(*b*) Eſt ſine dubio *Marcus* HENNINGUS, de quo in *Mantiſſa* vide.

(*c*) Vox hæc idem ſonat ac *quidam*, *aliquis*. Quem ſibi velit hîc HOESCHELIUS, dictu perdifficile eſt.

cere, qui tractatum de Eccleſia Wittakerianum *publice refutarit; ut alius* Bleſſæum, *lingua Gallica. Ad vitam* Volſii (*d*) *noſtri, quæ potero colligere, mittam proxime. Bene vale et* τῇ ταχυγραφίᾳ *ignoſce; maturat enim diſceſſum* ὁ κομίζων.

Non. Sextil. A. 1604. *Auguſtæ Vind.*

Si minus videbitur faſciculus, CASELIO *mittendus, munitus; tuum quoddam adde* καλυμμα *aut fidelius tabellario committe.*

(*d*) Eſt *Hieronymus* WOLFIUS, celeberrimus Philologus, Rector Gymnaſii *San-Annæani Auguſtæ*, & Bibliothecæ publicæ Præfectus: Deſcripſit in variis ſchedis in *Vitam* ipſe ſuam, quam noſtro ævo excerptim dedit *Iac.* BRUCKERUS in *Miſcellan. Hiſtor. philoſoph. litterar. critic. p.* 356. *ſeqq.*

VI.

S. Intellexi, Doctor clariſſime! G. WILLERUM (*a*), *cuius frater nunc latet, dum paſſus eſt perſuadere*

(*a*) Eſt is *Georgius* WILLERUS Civis & Bibliopola *Auguſtanus*, qui primus *Catalogos Librorum*, etiamnum mercatoribus librariis uſitatos, in vulgus edidit ab annô 1564. quorum poſtea Collectio prodiit hoc titulo: *Collectio, in unum corpus, omnium Librorum hebræorum, græcorum, latinorum, nec non germanice, italice, & hiſpanice ſcriptorum, qui in Nundinis Francofurtenſibus ab anno* 1564. *usque ad Nundinas autumnales anni* 1592. *partim novi, partim nova forma et diverſis in locis editi vernales extiterunt, deſumpta ex omnibus Catalogis Willerianis ſingularum Nundinarum, & in tres tomos diſtincta &c &c. &c. in 4to. Ex officina typographica Nicolai Baſſæi.* 1592. Dicavit *Baſſæus* hunc Catalogum *Philippo Ludovico* Comiti *de Hanau & Rheineck*, Domino in *Münzenberg*, de *Noſtro* dicens: *Conſcribendorum Catalogorum primus auctor extitit &c.* Vide *Theſaurum bibliothecalem, T. I. p.* 5. 6. Retinuit autem WILLERUS hunc *Catalogorum* publicandorum morem multo poſt tempore

dere ſibi ut Conſiliorum BEROI (*b*) *exemplaria omnia redimeret, tanquam opus maxime futurum venale; quia contrarium nunc experiatur, non niſi tum* Norihergâ *ſibi ruraturum* Biblia *illa nova huc adferri; cum* (*quod in aliis libris diſtrahendis fiat*) *accepturus ſit a quibuscunque litteras, qui mitti ea ſibi cupiant. De Vita* VOLFII *noſtri, quam legit noſter etiam politarcha* (*c*), *quid cenſeas, velim ſcribas. Putat enim idem ille, poſſe in pauciora* (*idque tua opera*) *contrahi, quum alicubi liberius ſcripſiſſe quædam videatur. Et memini,* ZWINGERUM *mihi ſcribere* τὸν μακαρίτην, *quod* παθητικώτερον *de* CASTALIONE VOLFIUS, *molliri poſſe, ut defuncti manibus parcatur, Viri de litteris eruditis meritiſſimi* (*d*). *Num* M. . . . *reddiderit faſciculum tibi, fac ſciam, cui incluſeram* Sirachii *exemplar* D. CASELIO (*e*). *Hæc raptim ſub ipſum* Petri de Ladfeur

pore. Hinc in Bibliotheca FF. VEITHIORUM, *Auguſtæ*, habetur eiusdem *Willeri Catalogus Francofurtenſium Nundinarum autumnalium anni* 1625. *vernalium anni* 1626. autumnalium anni 1626. omnes in 4to. *Auguſtæ*, per *Michaelem Stör* impreſſi. Patris exemplum ſecuti filii *Elias* & *Georgius* ſimiles *Catalogos* publicârunt; de quo vide Perilluſtris *Pauli à* STETTEN *junioris Kunſt - Gewerb - und Handwercks - Geſchichte von Augſpurg. T. II.* p. 11. ubi tamen annus impreſſionis in mendo cubat.

(*b*) De editione *Conſiliorum* BEROII, *Auguſtæ* anno 1601. â *Io.* DREZLERO accurata vide *Bibliothecam* meam *Auguſtanam*, *Alph. I. p.* 48.

(*c*) Interpretare: *Urbis Præſes.*

(*d*) *Sebaſtianus* CASTALIO & ZWINGERUS Medicus, notiora Eruditis nomina ſunt, quam ut plura de iis dicere, opus ſit.

(*e*) Eſt is *Io.* CASSELIUS, Philoſophiæ et Eloquentiæ Profeſſor *Helmſtadii*, qui anno 1613. humanis valedixit de quo videri poterit ADAMUS in *Vitis Philoſoph.* HENRICI *Vitæ eruditiſſim. Viror.* WITTE *Diarium.* *Acta*

ſeur *Colonienſis diſceſſum. Bene vale, Vir præſtantiſſime!*

15. *Cal. VIIbr.* 1604. *Auguſtæ Vindel.*

Acta Eruditorum latina. **Huius CASSELII jam in præcedenti *Epiſtola* mentionem fecit HOESCHELIUS noſter.**

VII.

S. Accipies, clariſſime D. Doctor! a patruele tuo ciſtam, cui exemplaria (*a*) Procopii *IIX. ſunt incluſa, compacta, et quinque rudia. Septena inter VII-Viros diſtribuenda, et octavum pro Bibliotheca Urbis publica. De quinque, unum offerre non gravaberis D.* Achatio *cum literis ad ipſum; alterum D.* Camerario *IC. addita ſalute plurima; tertium tibi; quartum* Rittershuſio; *quintum, cuicunque videbitur e Senatorum numero deberi. Quod ſi plura cenſebuntur aliis etiam mittenda, fac ſciam; habebis occaſione prima. Nobilem D.* Nuzelium *rogavi, ut meo nomine inclyto Senatui offerre dignetur, quod tua voce ab illo facile impetrabis. D.* Achatius (*neſcio*) *quem* Arlicum *interpretem in ſui memoriam* Auguſtanæ *Bibliothecæ donum promiſit. Idem quos* Livii *libros habeat* m. ſ. *ex ipſo, velim, cognoſcas: novam namque editionem illius Hiſtorici molitur* Gruterus *propter Codicem optimum* Palatinum. *Hæc raptim; tu amici negotium juva. Bene vale.*

Auguſtæ Vindelicorum, pridie Paſchatis chriſtiani. A. S. N. 1607.

(*a*) Vide *ſupra* in *Catalogo Opp. Noſtri, No. XXXVIII.*

VIII.

S. Rector Scholæ Schleuſingenſis (*a*) *ſub prelo habet novam* Pollucis *editionem, Doctor clariſſime! et*

(*a*) **Eſt *Wolfgangus* SEBERUS, qui annô 1608. POLLUCEM**

et de nonnullis me conſuluit locis, qui corrigi poſſe exiſtimem. Monui pro eo, ac potui: quas ad ipſum literas per mercatorem iſthic, Dn. P. Heugelium *curare poteris, eius (ut colligo) patronum. Litera* P. *utrum* Paulum *an* Petrum *notet, ignoro: facile explorabis. Mitto exemplum Theſium D.* Ritterſhuſio (*b*); *nam te prius arbitror a me accepiſſe. Num adhuc animus ſit tibi* Hypomnemata Græcorum Patrum *in* Proverbia Salomonis *edere, recognita prius abs te: fac ſciam. Id fieri optat* A. SCHOTTUS (*c*). *Bene vale.*

Auguſtæ Vindel. 4 *Cal. Julii. A. S. N.* 1607.

D. RITTERSHUSII Iſidorum *exſpecto.*

LUCEM *Francofurti*, apud *Wechel.* in 4to. *græce et latine* edidit, uſus duobus Codicibus MSStis. *Palatinis* atque *Auguſtano.* V. FABRICII *Bibl. græc. T. IV. p.* 490. De SEBERO conſuli poterit LUDOVICI *Notit. Ephor. Schleuſingenſ.*

(*b*) *Conradi* RITTERSHUSII nomen notius eſt in Reipublica litteraria, quam ut plura de eo monere opus habeam.

(*c*) *Andream* SCHOTTUM puta Jeſuitam doctiſſimum, MOESCHELIO noſtro amiciſſimum.

IX.

S. Tardius reſcribo, Doctor clariſſime! quia prius nihil literarum dare volui, quam intelligerem, Rehlingero *ſuam fidem in docendo ac diligentiam* Knopæum *tuum probare. Sic igitur paucis habeto. Cum heri alia de cauſſa me D. Scholarcha ille conveniret; qualem ſe novus* παιδοτρίβης *gereret, primo omnium interrogavi. Is, quantum præ ſe tulit, eius induſtria et moribus acquieſcit. Quando verò ſit aliò, quemque in locum hinc filium cum Pædagogo miſſurus: ut primum cognovero, faciam ut ſcias. Litteras his incluſas velim ad* D. RITTERS-

 HUSIUM

HUSIUM *tuto perferendas cures: iis enim Chirographum continetur nobilis Dn.* Reinholdi à GHEREN *Regiomontani, qui convictorem egit, agetque in ædibus eiusdem* D. RITTERSHUSII, *a quo cum prius eſſet mihi de meliore nota commendatus, impetravi ei hic mutuo florenos quadraginta. Quos per te mihi fide bona* μεσιτείᾳ τοῦ κυρίου Ριττερσουσίου *occaſione prima quaque miſſum iri confido. Quod ſi acceptam illam pecuniam retinere, et tantundem hic a Dn. fratre numerum mihi numerari volueris: perinde fuerit. Modo de re omni certiorem me temporius digneris facere. Nam aliunde accepi, et noſti, quam id genus hominum* ἐμπορικὸν *ſolutionis mora offendatur. Ne igitur officium amico propter amicum præſtitum, mihi fraudi ſit: patiaris negotium hoc tibi eſſe curæ. Bene vale.*

Auguſtæ Vindel. Cal. VIIIbr. 1608.

Si quid κομιστοῦ *exſolveris, fac ſciam; reddetur.*

X.

S. Liberatus, Cl. Dn. Doctor! pulvere ſcholaſtico M. Seberus, *ad eccleſiaſticam evectus eſt dignitatem. Qui quum* Alexiados (*) *partem a me acceperit, caſu hic aurigâ illius transeunte, cum editionis initium fieret: ad eum cures velim per amicum Dn.* Heugelium, *iſtic quem habet, chartas etiam reliquas. Adjunxi exemplar, eidem incluſum faſciculo, pro Eccleſiæ* Schleuſingenſis *antiſtite: a quo accepi verſus quosdam hactenus in* Naz. (a) *deſideratos, qui vere proximo typis* Lutetianis *lucem aſpicient. Cogitant de nova editione* Pariſiis *etiam Scrip-*

(*) Vide *ſupra*, in *Catalog. Opp. Noſtri, No. XXXIX.*

(a) Puto legendum eſſe: *Nazianzeno.*

Scriptorum Syneſii; *ut et* Baſileæ *Operum* Philonis, *Græce*, *quidam* Koening, *bibliopola: modo huius conſilium non intervertat peſtis, quæ illic graſſatur, quâ medicus et phyſicus eximius* πανοικὶ *eſt mortuus Theod.* Zvingerus *p. m. Quid commodi ſit ſperandum e conventu* Monacenſi, *forte cognoſcam ex tuis. Ad pacem certe non videntur nutare Scripta illa* πολιτευτικὰ, *quæ legi, et in Catalogo* Vuilleriano *extant, nec tamen amplius venalia proſtant: primum* Ἐξέτασις Epiſtolæ monitoriæ Regis Britanniæ (*b*)... *Alterum vernaculâ linguâ editum*, (*ut* Exetaſis) *nomine et loco fictitiis; illa latine, forma* octava: *hoc* quartâ, *hac epigraphe*: Herren Chriſtophen von Ungersdorf Chriſtliche Gratulation oder Glückwünſchung an die Evangeliſch Landſtend in Oſterreich, wegen behaupter und erhaltner Augſpurgiſch Confeſſion. *In hoc, præter alia reperiuntur hæc verba*..(*c*).. *Ab iis, qui talia in ſuo Dominio* (*quod vocant*) *imprimi patiuntur*, οὐκ εἰρήνην οὐδὲ γνησιότητα, ἔγωγε μᾶλλον δὲ πόλεμον καὶ λυκοφιλίαν *mihi pollicerer. Tu ſi quid conjeceris melius aut certius, ex te lubens cognoſcam, quem omnino rogatum velim*, τῶν κοινῶν πέρι *ad me libere ſcribere, ne tædeat: par, quantum potero ſcieróve, reddam. Bene vale.*

Auguſtæ Vindel. Non. IXbr. 1610.

(*b*, *c*) His locis HOESCHELIUS amico ſuo prolixe exponit *ſcommata et convicia adverſus Principes &c.* in dictis Libris occurrentia: quæ plane ſupprimenda duxi.

XI.

S. En proficiſcitur tandem ad vos, clariſſime D. Doctor! Heinhoferus (*a*) *tuus. Qui, quum cum*

mor-

(*a*) *Hainhoferi*, clari cives *Auguſtani*, fuêre; quos inter præcipue memorandus venit *Philippus* HAINHOFER, de-

morbo fuerit conflictatus aliquot ſeptimanas; nec paucioribus, liberatus licet adverſa valetudine, à Schola abſuerit: valde vereor, ut examinatori cuicunque, pro eo ac par erat, ſit reſponſurus. Quare ſubſidio ſibi diligentiam velim comparet, ut hactenus neglecta compenſet; quum præſertim ingenio videatur eſſe tardiuſculo, quod quali quali συζητήσει *facile cognoſces. Plura ex literis prius exaratis: quibus addo, non videri mihi pacem* Monachii, *ſed inducias tantummodo factas, cum in pago (ne quid de aliis ſcribam) nobis vicino*, Hauſteten, *numerus militum augeatur. Feruntur et* Saxones *de* Juliaco *novas turbas, non abſque publica Germaniæ noſtræ clade, moturi. Mirum etiam hoc pleriſque accidit omnibus,* περὶ τῆς ἱεροχήσεως *tam altum agi ſilentium: quum eius non minus ſervituti eximendæ, quam* Juliacenſis *belli cavendi, princeps illuſtriſſimus* Anhaldius *Imperatoriæ Majeſtati autor extiterit. De ſingulis, ſi placet, aut vacat, tuum reſponſum expectabo.* Πάλιν ἔῤῥωσο.

Non. IXbr. Calculo novo, 1610. *Auguſtæ Vindelicorum.*

Quid fiat Novellis, *quando eas ſimus à communi amico habituri? Quid item* Nomocanoni τοῦ Φωτίου; *utrum illum quoque (eo fine à me pridem ipſi miſſum) cogitet utraque lingua edere* (*b*), *per occaſionem expiſceris licet.*

XII.

de quo in *Mantiſſa* paulo fuſius agam: & quem *Georg.* REMUS, is ipse, ad quem ſupra poſita *Epiſtola* ſcripta eſt, *Adfinem ſuum & Amicum optimum maximum* vocavit in *Carmine funebri* anacreontico, quô unius é filiis *Philippi* noſtri mortem decoravit. V. *Bibliothecæ* meæ *Alphabetum I. p.* 163.

(*b*) Quis hic *communis amicus* fuerit, me doctiores divinent? niſi forte ſit, *Conradus Ritterſhuſius.*

XII.

S. Extorſi tandem, Doctor clariſſime! pridem quod ſolvi oportebat, aureum nummum, quem Rabo *dediſti mutuum, et Ducatum* διπρόσωπον *in laborum compenſationem. Quod ſi majus eſt debitum (vel meritum eſt) nam et expenſas feciſti et occupatus fuiſti: libere ſcribito; cum Dn. Carolo* Rehlingero *agere poſſum,* ὅτι ἡ μετριοφροσύνη πάνδηλος ἐστι. *De reliqua pecunia, pro convictu, Cl. Dn.* Queccius *(a) à priore mercatore, ut antea, eſt accepturus, quidquid expenderit. Celare non poſſum, exiſtimare Dn.* Herwartum *(b) ſumptus fore majores, quam ſchedâ primum huc miſſâ fuerit oſtenſum. Pro menſa enim, cum cereviſiæ ſextario, petiti 44. fl. pro Muſæo et lignis fl. 12. pro lectulo 6. fl. pro lotrice fl. 3. Cuius ſumma annua (honorarium namque pro inſtitutione et repetitione hîc excipio) foret fl. 65. Secundum rationes ſpacii trimeſtris huc miſſas (quamquam non ſemper exponuntur eadem) ſumma eſſet exceſſura longe beneficium, quo tres illos alumnos ornare mæcenates ipſorum decreverunt. Quare admoneri poterunt iidem, ut quam parciſſime, contenti maxime neceſſariis, vivant.*

Cum porro animus ſit, meum quoque filiolum circiter Paſcha mittere Altorfium, *cui non niſi 40. fl. impetravi ſtipendium, velim præmunias per viam, per occaſionem; donec ipſe ad D.* Queccium *ſcripſero: quibus conditionibus domi ſuæ poſſit, velitve illum, 13. annor. puerum, alere. Lectulum habebit proprium; ſed cur ægre cum aliis vivere ipſum, patiar, cauſa vel maxima, quia tot exempla corruptorum pravis ſodalitiis in dies ſingulos video. Mittet*

(a) Vide paulo inferius in *Epiſtola XIV.*
(b) Vide *ibidem.*

tet D. Rumlerus (*c*) *quoque illuc filium, et ſuo ſumptu nepotem ex ſorore noſter* Mæſchus, *qui ſimul poterunt apud vel Dn.* Queccium, *vel alium forſan, Muſæum et menſam habere; modo ſpatium ſit in eius domicilio. Sed paucis prius ſcribere non gravabitur, quō pretiō. De aliis* σὺν Θεῷ *aliàs. Bene vale.*

Auguſtæ Vind. 7. *Cal. Mart.* 1616.

(*c*) Vide inferius in *Epiſtola XVII.*

XIII.

S. Gratum fuit, D. clariſſime! ex tuis litteris cognoſcere, florenos quinquaginta utriusque noſtrum, meo et Mœſchi (*a*) *nomine,* Altorphium *te curaſſe; octiduum enim ante Dn. fratri tuo tantundem pecuniæ in auro a nobis fuit numeratum. Longe autem gratior tuus in patriam ardens amor; cui* (*quantum in te eſt*) *conſultum cupis laborando ſolicite de viro illo, qui cum laude ac fructu juventutem in artibus dicendi erudiat. Quæ enim Scholarcharum eſt mens, Mathemata minus huic ætati arbitrantur prodeſſe, quam* τεχνικὰ *iſta* προπαιδεύματα; *ideoque nobis offerri harum diſciplinārum ſolertem magiſtrúm geſtiunt; quia* Heniſchius (*b*) *noſter viribus*

(*a*) Georgium *Moeſchum* ab anno 1578. in Schola *Annæana*, Auguſtæ docuiſſe, tradit Phil. Iac. *Crophius* in *Hiſtoria* vernacula eiusdem *Scholæ*, p. 100. Epitaphium eius in cœmeterio ſuburbano teſte *Praſchio* fuit ſequens: *D. O. M. D. Georgio Moeſchio. Vir in ſtudio theologico, ling. orient. & matheſi eximius, Præceptor Claſſis III. Scholæ Anneæ fideliſſ. pie in Chriſto cælebs obdormiens XXIV. Julii, anno Chriſti MDCXVIII. nunc vero futuram piorum reſurrectionem exſpectans....*

(*b*) Eſt *Georg.* HENISCHIUS, Vir doctiſſimus & Mathematicus inſignis, qui *Auguſtæ* docuit, ſimulque artem medicam exercuit.

ribus tam corporis, quam animi exhauſtus, vere γέρων (*ut* Lucianus *loquitur*) *παλίμπαις*. *Plura me ſcribere non patitur ſubitus hinc abitus τοῦ γραμματοφόρου, filius D.* Buſenreiteri (*c*) *ſororius, a quo haſce accepturus es. Bene igitur vale.*

Auguſtæ Vindel. 15. *Cal. Julii. A.* 1616.

(*c*) Vitam *Io.* BUSENREITERI, *Auguſtani*, Juris Profeſſoris in *Altdorfina* Academia, dedit WILL in *Nürnbergiſchen Gelehrten-Lexicon.*

XIV.

S. Nunquam eſt petitum a quoquam, Doctor clariſſime! Formulæ Concordiæ (*quam vocant*) *ut ſubſcriberet, Scholæ operam qui navaret. Nuper autem, quum parens diceretur Eccleſiaſtes* Ambergæ, *filius putabatur favere magis partibus illius loci, quam huius: ad quam ſuſpicionem declinandam volebant vel* Altorfii *cum D.* Schoppero (*a*) *vel hic cum uno et altero Eccleſiæ Miniſtro amicam συζήτησιν fieri. Unde qui poſtea eſt receptus* Magiſter Wittembergicus, *a nemine, Religionis nomine appellatus fuit. Miſit doctiſſimus* M. Queccius (*b*) *literas noſtro* Herwarto (*c*) *quibus certiorem ipſum fecit de progreſſu trium illorum in ſtudiis eo, quo diligentiam probarint Scholarchis, ideoque publicis prælectionibus audiendis digni fuerint judicati. Gratulabar illis; D. Carolus* Rehlingerus *συγχαίρει: verum ecce*

(*a*) De *Iacobo* SCHOPPERO conſule ZELTNERI *Vitas Theolog. Altdorfinor.* Inhæſit is tenaciter *Formulæ Concordiæ*, unde et cum *Volcarto* aliisque *Crypto-Calvinianis* colliſus eſt. Obiit, quà *Rector Altdorfinæ Academiæ*, anno 1616. die 23. Septembris.

(*b*) Eſt procul omni dubio *Georg.* QUECCIUS, doctrinæ moralis & græcæ linguæ Profeſſor *Altdorfinus*, de quo, ſi lubet, vide FREHERI *Theatrum Eruditor.* & WITTE *Diarium.*

(*c*) Indico, hunc HERWARTUM Scholarcham fuiſſe.

tet D. Rumlerus (*c*) *quoque illuc filium, et ſuo ſumptu nepotem ex ſorore noſter* Mæſchus, *qui ſimul poterunt apud vel Dn.* Queccium, *vel alium forſan, Muſæum et menſam habere; modo ſpatium ſit in eius domicilio. Sed paucis prius ſcribere non gravabitur, quō pretiō. De aliis* σὺν Θεῷ *aliàs. Bene vale.*

Auguſtæ Vind. 7. Cal. Mart. 1616.

(*c*) Vide inferius in *Epiſtola XVII.*

XIII.

S. Gratum fuit, D. clariſſime! ex tuis litteris cognoſcere, florenos quinquaginta utriusque noſtrum, meo et Mœſchi (*a*) *nomine,* Altorphium *te curâſſe; octiduum enim ante Dn. fratri tuo tantundem pecuniæ in auro a nobis fuit numeratum. Longe autem gratior tuus in patriam ardens amor; cui (quantum in te eſt) conſultum cupis laborando ſolicite de viro illo, qui cum laude ac fructu juventutem in artibus dicendi erudiat. Quæ enim Scholarcharum eſt mens, Mathemata minus huic ætati arbitrantur prodeſſe, quam* τεχνικὰ *iſta* προπαιδεύματα; *ideoque nobis offerri harum diſciplinarum ſolertem magiſtrum geſtiunt; quia* Heniſchius (*b*) *noſter viribus*

(*a*) Georgium *Moeſchum* ab anno 1578. in Schola *Annæana*, Auguſtæ docuiſſe, tradit Phil. Iac. *Crophius* in *Hiſtoria* vernacula eiusdem *Scholæ*, p. 100. Epitaphium eius in cœmeterio ſuburbano teſte *Praſchio* fuit ſequens: *D. O. M. D. Georgio Moeſchio. Vir in ſtudio theologico, ling. orient. & matheſi eximius, Præceptor Claſſis III. Scholæ Anneæ fideliſſ. pie in Chriſto cælebs obdormiens XXIV. Julii, anno Chriſti MDCXVIII. nunc vero futuram piorum reſurrectionem exſpectans....*

(*b*) Eſt *Georg.* HENISCHIUS, Vir doctiſſimus & Mathematicus inſignis, qui *Auguſtæ* docuit, ſimulque artem medicam exercuit.

ribus tam corporis, quam animi exhauſtus, vere γέρων (*ut* Lucianus *loquitur*) παλίμπαις. *Plura me ſcribere non patitur ſubitus hinc abitus* τῦ γραμματοφόρυ, *filius D.* Buſenreiteri (*c*) *ſororius, a quo haſce accepturus es. Bene igitur vale.*

Auguſtæ Vindel. 15. *Cal. Julii. A.* 1616.

(*c*) Vitam *Io.* BUSENREITERI, *Auguſtani*, Juris Profeſſoris in *Altdorfina* Academia, dedit WILL in *Nürnbergiſchen Gelehrten-Lexicon.*

XIV.

S. Nunquam eſt petitum a quoquam, Doctor clariſſime! Formulæ Concordiæ (*quam vocant*) *ut ſubſcriberet, Scholæ operam qui navaret. Nuper autem, quum parens diceretur Eccleſiaſtes* Ambergæ, *filius putabatur ſavere magis partibus illius loci, quam huius: ad quam ſuſpicionem declinandam volebant vel* Altorfii *cum D.* Schoppero (*a*) *vel hic cum uno et altero Eccleſiæ Miniſtro amicam* συζήτησιν *fieri. Unde qui poſtea eſt receptus* Magiſter Wittembergicus, *a nemine, Religionis nomine appellatus fuit. Miſit doctiſſimus* M. Queccius (*b*) *literas noſtro* Herwarto (*c*) *quibus certiorem ipſum fecit de progreſſu trium illorum in ſtudiis eo, quo diligentiam probarint Scholarchis, ideoque publicis prælectionibus audiendis digni fuerint judicati. Gratulabar illis; D. Carolus* Rehlingerus συνεχάρη: *verùm*

ecce

(*a*) De *Iacobo* SCHOPPERO conſule ZELTNERI *Vitás Theolog. Altdorfinor.* Inhæſit is tenaciter *Formulæ Concordiæ*, unde et cum *Volcarto* aliisque *Crypto-Calvinianis* colliſus eſt. Obiit, quà *Rector Altdorfinæ Academiæ*, anno 1616. die 23. Septembris.

(*b*) Eſt procul omni dubio *Georg.* QUECCIUS, doctrinæ moralis & græcæ linguæ Profeſſor *Altdorfinus*, de quo, ſi lubet, vide FREHERI *Theatrum Eruditor.* & WITTE *Diarium.*

(*c*) Indico, hunc HERWARTUM Scholarcham fuiſſe.

ecce poſtridie venit ad me ἰδιογνώμων (*d*) *iſte*, (*ut literis ad eundem D.* Queccium τὸν δεῖνα *vocavi*) *meque* ἀντιλέγοντα *coegit ſcribere*: translationem illam præmaturam noſtris diſplicere. *Quæſo me apud amicum purges, ne levitatis crimine præter meritum noter: eumque jube, ſcripturum ad me, tuis potius includere, quam beneficiariorum literis; ne utriusque noſtrûm* παῤῥησία *ipſi pateſiat. Plurimum certe obſtat ſæpenumero prudentum conſiliis et bonorum commodis, haud ſcio, qua ſua felicitate. In odio ſiquidem eſt plerorumque omnium: et tamen pervincit. Deus ipſi aut det mentem ſaniorem, aut nos tandem* (*ſi mereamur*) *hoc onere levet. Bene vale* μακάριστε, *et amicos plurimum à me ſaluta.*

Auguſtæ Vindel. 10. *Cal. Julii*, 1616.

(*d*) Ἰδιογνώμων eſt, qui peculiares ſibique ſoli proprias ſententias in animo fovet. Quem hoc verbo notet HOESCHELIUS, penitus ignoro, niſi ſit unus ex Scholarchis eius ætatis.

XV.

S. Literas non unas, Doctor clariſſime! Pragam *pro privilegio libris edendis impetrando miſi; ſed nihil reſponſi accipio. Certiorem igitur me velim facias, num Thomas* Segethus (*a*) *illic locorum adhuc vivat, per quem id negotii peragi poſſe confido. Quia* Proverbia Salomonis *cogito ea forma imprimenda curare, qua prius* Siracidem, *et quidem cum membranis collata non unius Bibliothecæ: id velim tibi dare negotii, ut* (*qui antea* Spicilegium (*b*) *in illa edidiſti*) *interpretationem in te reciperes pſalmorum et hymnorum* ἀνεκδότων, *qui in* Codice Conſtantinopoli *empto* τῶν Παροιμιῶν τοῦ Σολομῶντος *eidem adſcribuntur*

(*a*) Eſt idem, de quo ſuperius *Epiſtola III.* dictum fuit.

(*b*) De REMI Lucubratione *in Proverbia Salomonis* vide *Alphabetum I. Bibliothecæ meæ Auguſtanæ*, *pag.* 161.

buntur: quorum apographum mittam, ubi primum conſenſeris. Nam potes, et quia potes, non negabis hoc Eccleſiæ, qui etiam D. Auguſtini *operibus operam nonnullam es navaturus. Eius* Auguſtini *primum vidi tomum, cuius in titulo promiſſa e præfatione (in qua ſolius* Eraſmi *editionem ſecutos ſe profitentur) non video, quam ſint futura ſplendida. Extant eiusdem Opera* Venetiis *impreſſa, item* Lugduni *forma 8ª. In hac margini additur varians Lectio, quæ illam novam editionem ornaret maxime, niſi in Notis ad Operum calcem Appendix eiusmodi ſit expectanda. Puerile eſt vitium, quod velim tamen abeſſe,* àtque, quísque, néque, *notari accentu: quem tum demum tolerare poſſumus, quum eſt copula. Ut ſi dicam,* quò doctior, quóque humanior, eo commendatior. *Sed ſi dictio* quoque *idem ſignificat, quod* etiam, *accentus eſt otioſus. Verum hæc hactenus. In ipſo etiam Titulo pro* Monimenta *malim* Monumenta. *Dicimus enim* documenta, emolumenta *&c. Verum iſta defendant, iis qui utuntur. Tu ſcis, neque Gallos, neque Anglos, neque alios alibi locorum doctos iſtis uti. Hæc raptim. Bene vale.*

Auguſtæ Vindelicorum. 14. *Cal. IXbr.* 1616.

XVI.

S. Mitto Autographa, unius Auguſtani; *alterius* Pomerani; *uterque, lectis tuis litteris, manum atque operam obtulit. Parentibus ambo nati honeſtis; niſi quod ipſos optarim, progreſſos in literis eſſe altius. Sed alterum ἡ καλλιγραφία forſan commendabit; cuius fidem in deſcribendo expertus eſt D.* Byrglius. *Adſcribo ſal. pl. a meo genero, qui gratias agit habetque pro benevolentiæ ſtudio, in* Herdeſiano (*a*) *illo negotio. Librum D.* Minderi (*b*) de Peſtilentia

(a) Vide mox ſequentem *Epiſtolam XVII.*

(b) De *Raymundo* MINDERERO, Medico *Auguſtano* peritiſſimo, vide in *Mantiſſa.*

recuſum iri, et quidem auctiorem, prioribus exemplaribus jam diſtractis, ajunt: interea mitto eiusdem Doctoris Aloëdarium. *Hæc raptim,* λακωνικῶς. *Bene vale.*

Pridie feriarum D. Matthæi, 1617.

D. Heniſchii *filius revixit. Ecce enim, Profeſſoris defuncti vicem ſubit* Monſpeliæ (*ſive in* Monte Peſſulo) *dum alius ſurrogetur: ipſe, ut ait eius ſoror, literas ad te daturus; quod maturius velim fieri, quum locus* Altorphii *adhuc vacet. Peccabit, mea opinione, graviter ſenem parentem* παλίμπαιδα *atque alios non aliter honorans; pecuniæ haud ſcio quantum ſibi mitti cupit.*

XVII.

S. Autor fui, clariſſime Domine! D. fratri tuo, ut D. Rumlerum (*a*) *ipſe conveniret, voluntatem eius coram cognoſceret, eademque occaſione* αὐτόπτης *filium. Annuo fere ſpacio adfuit ſcribæ ſenatorio; manum ei et expeditam et elegantem arbitror eſſe. Moribus eſt temperatis moderatisque, facie liberali, niſi quod progreſſus in literis non ille, quem velim.* Pomeranus *cæteroqui, ſperare ſe ait, ſcribendo emendari poſſe, quod minus jam arrideat; fidem promittit atque induſtriam. Quare tu pro arbitrio delige ex his duobus eum, in quem animus magis inclinaverit. Gener meus rogat, ne graveris formam præſcribere quitantiæ (quam vocant) qua D. D.* Herdeſianos (*b*) *acquieturos exiſtimes, ne officium humanitatis, quod nolit, fraudi tibi ſit. Incluſum epiſtolium* Beitmillero *tradi velim: cuius intereſſe arbitror, mature accipere. Pluribus non opus, nam cætera ex aliis. Bene vale.*

Auguſtæ Vind. Cal. VIIIbr. 1617.

(*a*) Credo eſſe *Ioann. Ulric.* RUMLERUM, de quo inferius in *Mantiſſa* agam.

(*b*) Sunt mea opinione *Io. Chriſtophorus* & *Juſtinus* fratres, filii *Chriſtophori* HERDESIANI celebris Conſiliarii *Norici*; quorum hic Conſiliarius, alter Syndicus Norimbergenſis fuit. V. JOECHERN *Gelehrten - Lexicon.*

MANTISSA

MANTISSA
AD
VITAM ET EPISTOLAS
DAVIDIS
HOESCHELII.

MVSEVM BRITANNICVM

Nota, Lector!

In præcedenti *Vita* & *Epiſtolis*, inter alia mentio injecta eſt *Philippi* HAINHOFERI, *Marci* HENNINGI, *Georgii* LAUBII, *Raymundi* MINDERERI, *Ioannis Ulrici* RUMLERI. De his cùm plura dicenda ſuppeterent, quam quæ ibi commode per modum *Notæ* exponi poterant, te ad præſentem *Mantiſſam* remittendum duxi, in qua *Notitias* de *quinque* Viris iſtis doctiſſimis â me pridem collectas jam in medium afferendo datam fidem libero. Adjeci aliam quoque *Notitiam* de *Hieronymo* LAUBIO Medico, idque ob ipſam nominis affinitatem, tum quod eundem ex poſteris ſupradicti *Georgii* LAUBII fuiſſe, mihi plane perſuaſum habeam.

HAINHOFERUS (*Philippus*)

Noſter, cuius mentio ſuperius *pag.* 89. incidit, anno MDLXXVIII (*) die 21. Julii, *Auguſtæ*, patre *Melchiore* opulento mercatore, matre *Barbara Hörmannin de Guttenberg* (*a*) natus, vix quinquennis, cum matre, quæ *Georgio* MYLIO Superintendenti Auguſtâ ob turbas, *Gregoriani* Calendarii occaſione excitatas, pulſo addictiſſima fuerat, *Hieronymo* BECHLERO Viro docto, poſtea ducalis *Cameræ Wirtembergicæ* Conſiliario, in diſciplinam traditus eſt, quocum ætatis anno fere 16. fratre *Hieronymo* comitante, in *Italiam*, *Patavinámque* Academiam venit optimarum artium & linguarum, præcipue vero Juris cognitione ingenium exculturus. Traducto *Patavii* biennio *Senas* profectus, ibi ſub Legum Doctore LUCCARINIO de quodam *Inſtitutionum* paragrapho publice diſputavit. Poſthæc, peragrata *Italia* in *Germaniam* revectus, *Coloniam Agrippinam* petiit, ut ſermonis *gallici* ac *belgici* perfectam ſibi ſcientiam compararet. At peſte ibi coorta, iter per *Belgium*, maximaque Germaniæ emporia inſtituit: quô confectô patrios lares anno 1598. reviſit: ibidemque anno 1601. *Reginam Weiblingerinam*, *Georg. Ulrici* mercatoris cum primis divitis, ac materteræ ſuæ filiam connubio ſibi junxit.

Quemadmodum *Philippus*, dum in *Italia* fuit, perque diverſa itinera ſua mirum erga varia artis opera amorem, nec minorem in illis dijudicandis dexteritatem contraxerat; ita paulo, poſtquam

 patriam

(*) Vide *Monumentum* eius *ſepulchrale*, inter PRASCHII *Epitaph. T. I. p.* 184.

(*a*) MOEHNERUS in *Genealog. Patriciar. Stirpium MSSta.*

patriam repetierat, ad condendum *Muſæum* quoddam animum adjecit: idque picturis maximorum *Italiæ*, *Belgii*, *Germaniæ* artificum, variis naturæ partubus, priſcæque artis operibus, inſtrumentis mathematicis, horologiis, automatis, aliisque rebus non niſi rariſſime obviis, ad ſummam intuentium omnium admirationem, inſtruxit: quæ inter *Scrinium* eluxit; opus muſivum, vermiculatum, gemmisque rariſſimis ornatum: de quo ipſemet teſtatur: illud ab inſpicientibus inter *Mundi miracula* octavô locô connumeratum fuiſſe: quod poſtea Senatus *Auguſtanus*, 6000. Imperialibus redemptum, *Guſtavo Suecorum* Regi anno 1632. dono obtulit (*b*). Noſter autem HAINHOFERUS mox aliud ſimile *Scrinium* æque pretioſum elaborari juſſit, quod deinde *Auguſtus*, Dux *Brunsvicenſis* 6000. Imperialibus comparavit.

Hinc *Dominicus Cuſtos*, Chalcographus peritiſſimus, Librum: *Clariſſimorum litteris, ingenio, fama Virorum Icones, Auguſtæ.* 1612. non ſolum *Noſtro*, quà *eruditarum, elegantium et ſubtilium artium æſtimatori candidiſſimo & fautori meritiſſimo* inſcribere; ſed etiam eundem in hæc verba alloqui minime dubitavit: *Scimus te elegantiæ omnis æſtimatorem et judicem adeo gnarum, adeo amantem: non latinæ modo eruditionis, ſed et exoticarum aliquot linguarum adeo doctum & ſcientem: talium aliarumque virtutum nomine non uni ex Principum ordine adeo acceptum eſſe, ut, inter Germaniæ Principes, ſi vel ſolos* Boiorum *et* Pomeraniæ *Duces in te optime adfectos nominem, illi inſtar omnium eſſe poſſint. Quanquam etiam in hac urbe ædes tuas a Princi-*

(*b*) *Paul. à* STETTEN *ſenior in Chronick von Augſpurg. T. II. p.* 179. 182. *Paulus à* STETTEN *junior* ponit 6500. Imperiales.

Principibus quibusdam inſpectas, & elegantiæ quandam in hoc genere officinam nuncupatas norimus &c. Hinc merito jure à STETTENIO (*c*) *Vir doctus & Matheſeos cumprimis expertus*, appellatus eſt.

Hoc modo cùm Principibus innotuiſſet, dignus quoque ab illis habitus eſt, cuius operâ ſuis in negotiis uterentur. Sic anno 1607. à *Galliarum* Rege: anno 1610 a Marchione *Badenſi*, itemque a *Philippo*, *Pomeraniæ* Duce *Agens* eſt renunciatus: â quo poſtremo etiam mandatum accepit, *Matthiæ* neo-electo Romanorum Imperatori de adepta cæſarea dignitate gratulandi: quod cum *Francofurti* facere non poſſet, morbo ſubite correptus; poſtea *Norimbergæ*, valetudini ſpe citiùs reſtitutus, effecit, quando *Matthias* eam urbem tranſivit, ditiones ſuas repetiturus. Idem *Pomeraniæ* Dux tam in amoribus habuit *Noſtrum*, ut filium eius, *Philippum Hainhoferum*, ſacro ê fonte levare dignatus ſit (*d*), nec quieſcendum ſibi putârit prius, quam *Noſter*, *Stettinum* profectus, ibi Principem ſuum coram ſalutâſſet. Extant in hanc rem: *Carmina gratulatoria Amicorum in feliciſſimum iter, quod nobilis & ampliſſimus D. Philippus Hainhofer Patritius Auguſtanus ad aulam Stettinenſem confecit. Auguſtæ.* 1617 (*e*). In eo itinere abs memorato Philippo Duce, in *Conſiliariorum* album adlectus fuit: quod honoris genus & Dux *Brunsvicenſis*, *Auguſtus*, Princeps perdoctus anno 1625. in *Noſtrum* conferre dignatus eſt. Dux quo-

(*c*) *Paul. à* STETTEN *ſenior l. c. p.* 746. *Paul. a* STETTEN *Erläuterungen der in Kupfer geſtochenen Vorſtellungen &c.* 4°. *p.* 99.

(*d*) V. PRASCHIUM *l. c. p.* 185.

(*e*) V. EHINGER *Catalog. Biblioth. Auguſt. p.* 877.

que *Boiorum*, *Wilhelmus*, ei negotia varia demandare non dubitârat.

Neque ſolum exteris Principibus, ſed et patriæ ſuæ inſerviit *Noſter*. Iam longiori ex tempore membrum is erat *Senatûs majoris* (ùt aiunt) quippe *Patritius minorum gentium*; ſed nullo publico negotio fungebatur. Verum anno 1628. *Curator Zechæ*, vernacule *Zechpfleger*, *ad D. Annæ*, & anno ſequenti (1629) *Aſſeſſor Dicaſterii urbici* (Stadt-Gericht) eſt conſtitutus.

Paulo poſt mutari *Auguſtæ* facies Religionis, et ſiniſtriora *Acatholicis* ingruere tempora cœperunt; quibûs quas legationes *Noſter* obiverit: quæ pertulerit: quid deinde *Guſtavo*, *Suecorum* rege, depopulata *Germania* etiam *Auguſtam* urbem obſidente ac capiente geſſerit, diſcere tibi licet, Lector! ex *Pauli à* STETTEN *junioris* Libro: *Lebens-Beſchreibungen zur Erweckung bürgerlicher Tugend*, *T. I. p.* 269. *ſeqq.* ex quo multa per decurſum huius narrationis excerpſi: cui addes *Pauli à* STETTEN *ſenioris Hiſtoriam* vernaculam *Auguſtanam*, *T. II.* Ab hoc eodem Rege inter *Patritios*, quorum plures is tum creavit, connumeratus *Noſter*, multisque gratiæ omnino ſingularis teſtificationibus ornatus fuit: Per idem quoque tempus novo Senatu lecto *Ædilitiam* dignitatem accepit. Sed belli illius fortunâ converſa etiam ſua omnia converſa vidit HAINHOFERUS noſter: qui ex illo tempore ſibi, Muſisque vixit; donec tandem anno 1647. die 23. Julii mortalitatem explevit, perturbatis nonnihil rebus ſuis.

Nihil, typis procuſum quod eſſet, repperire à *Noſtro* potui; at *Manuſcripta* eius varia extant. Etenim

I. De-

I. Deſcripſit *itinera* à ſe in adoleſcentia & ſtudiorum tempore facta, eàque in accuratum *Diarium* redegit: quod in ducalem Bibliothecam *Guelpherbytanam* poſtmodum tranſiviſſe, putat *Paulus à* STETTEN *junior*, *l. c. p.* 272.

II. Multâ diligentiâ *itinera*, à ſe in virili ætate confecta, litteris mandavit: uti *iter* ad Ducem *Pomeraniæ* aliasque in tranſitu aulas: item aliud ad Ducem *Saxoniæ* aliosque Principes, pro cauſſa *Acatholicorum* circa tempora belli *Suecici* ſuſceptum: quæ ambo *Diaria* vidiſſe ſe in memorata Bibliotheca, teſtatur mox laudatus *Paulus à* STETTEN *l. c. p.* 276. 278. Huc pertinet, quod LAMBECIUS in *Commentar. de Biblioth. Vindobon. Cæſar. T. II. p.* 915. recenſet, *Volumen chartaceum, in folio, multis imaginibus æri inciſis exornatum, quo continetur Philippi Hainhoferi Relatio Germanica de itinere ſuo in Aulam Dreſdenſem & reditu Auguſtam Vindelicorum anno* 1629.

III. *Stemmatographiam familiæ ſuæ* confieri juſſit, venuſtate et arte, quæ ibi inter ſe certant, alias fere omnes vincentem. V. *Paul. à* STETTEN *juniorem*, *l. c. p.* 276. 284. 285.

IV. Maioris momenti eſt Opus, quod *Paulus à* STETTEN *ſenior* in *Hiſtoria* vernacula *Auguſtanæ urbis Tom. II.* in prævia *Notitia Scriptorum Rer. Auguſt. No.* 2. *A.* 6. recenſet hoc titulo: *Philipp Hainhofers &c. &c. Diarium die ſchwediſche Occupation der Stadt Augſpurg betreffend vom* 7. *April* 1632. *bis* 5. *Octobr.* 1635. Opus ſolidè ſcriptum & publicis auctoritatibus munitum, Judice eodem *Paulo à* STETTEN; qui ſe illô, non ſine multo fructu, in conſcribenda patria eius ætatis hiſtoria uſum eſſe, candide profitetur.

Paraverat ſibi *Noſter* numeroſam pretioſamque Bibliothecam, quæ poſt eius obitum Bibliothecæ *Guelpherbytanæ* illàta eſt, unà cum Libris eius muſicis; nam et *artis muſicæ*, præcipue *teſtudine* ludendi, peritus exſtiterat. Quo *Muſæum* eius devenerit, neſcitur; credibile tamen, illud *Noſtro* fatis functo, diſſipatum fuiſſe.

HENNINGUS (*Marcus*)

Qua origine natus ſit HENNINGUS noſter, de quo ſuperiori *pag.* 83. dictum, memoriæ prodidit *Martinus* CRUSIUS, ipſe amicus *Noſtri*; dum in *Annal. Suevic. Dod. III. p.* 834. ſequentia ſcripſit: *Egit Gregorius* HENNINGUS, *amici mei* Marci *pater, ab anno* 1549. *usque ad* 1584. *Advocatum Auguſtanæ Reipublicæ, ortus ex oppido Luſatiæ ſuperioris, Lauba, patre Nicolao, ibi conſule. Factus autem Doctor Juris in Italia anno* 1554. *Patavii fuerat: uxoremque anno* 1556 *ex mercatoria Stenglinorum familia, Felicitatem, Marci Senatoris filiam, Lucæ Medici ſororem duxerat: et anno* 1586. *usque in ſequentem annum apud Palatinum, Georgium Ioannem, Cancellarii munus obierat. Nunc* (1590.) *ſenectute et valetudine debilis eſt.*

Hæc de ortu *Noſtri* CRUSIUS. Eum in patria ſchola *San-Annæana* docuiſſe, ad annum 1594. aſſerit *Philipp. Iacob.* CROPHIUS in *Hiſtoria* vernacula eiusdem *Gymnaſii p.* 101. Inter celebres autem *Genealogos* annumerat FABRICIUS in Libro: *Abriſs einer allgemeinen Hiſtorie der Gelehrtheit. T. III. p.* 989. *&* 991. Inter claros *Germaniæ Poëtas* recenſendum jure eſſe, dicenda confirmant. Scripta *Marci* reperire mihi contigit ſequentia:

I. *Carmen elegiacum* prolixum in *Adolphos Occones*, celeberrimi nominis *Medicos Auguſtanos.* Extat

Extat in *Vitis* OCCONUM à *Iac.* BRUCKERO. in 4to. editis.

II. *Carmina in Nuptias Antonii Fuggeri & Barbaræ Comitiſſæ de Montfort anno* 1591. *celebratas, verſibus heroicis ſcriptum*: quod Epithalamion, *egregium*, nominare non dubitavit *Mart.* CRUSIUS *l. c. p.* 837.

III. *Hiſtoria nova et vera de ampliſſimo regno Chinæ. in* 8°. *Francofurti.* 1599. V. LIPENII *Biblioth. philoſoph. p.* 276.

IV. *Tyrolenſium Principum, Comitum, ab anno virginei partus* 1229. *usque ad annum* 1599. *Eicones ſingulorum: Inſignia: quorundam Emblemata. Ex Raymundi Fuggeri &c. Muſæo. Cælatura & officina Dominici Cuſtodis; cum Epigrammatis & brevibus Eulogiis* Marci Henningi *in fol. Aug. Vindel.* 1599. *iterum* 1623. V. EHINGER *Catalog. Biblioth. Auguſtan. pag.* 567.

V. *Atrium heroicum Cæſarum, Regum, aliorumque Summatum ac Procerum, qui intra proximum ſæculum vixêre, aut hodie ſuperſunt, imaginibus LXXII. illuſtratum. Chalcographo & editore Dominico Cuſtode, anno ſæculari* 1600. *cum Proëm. et Epigramm. M. H. A. V.* (Lege Marci Henningi Auguſtano-Vindel.) *Pars I.* 1600. Eiusdem *Atrii &c. Pars II. Eicones* XXXI. 1600. Eiusdem *Atrii &c. Pars III. Eicones XXX.* 1601. Eiusdem *Atrii &c. Pars IV. Eicones XXXIII.* in ſolio. *Typis Ioann. Prætorii.* 1602. V. EHINGER, *l. c. p.* 559. 567.

VI. *Saxoniæ Ducum Cæſarib. creand. VII-Virûm; & cæterorum à Friderico I. ad Chriſtianum II. fratres & agnatos genuinæ Effigies cum Collect. & Epigrammat.* Marci Henningi *in fol. Auguſt. Vindel.* 1601. V. EHINGER *l. c. p.* 568.

VII. *Ad illuſtrem, magnificum & nobiliſſimum Virum D. Ioannem Wolfgangum Freimonium* (*) *in Randeck &c. ſcriptum Carmen* a Marco Henningo. *Auguſtæ Vindel.* 1603. V. EHINGERI *Catalog. Biblioth. Auguſt. p.* 853.

VIII. *In ſecundas, ſecundiſſimas, Nuptias SS^mi. Principis* Ferdinandi II. *electi Romanorum Imperatoris, cum SS^ma. Principe Virgine* Eleonora *Mantuæ Duciſſa, anno* 1622. *Oenipontе celebratas Carmen ſyncharisticum.* in 4to. *Auguſtæ Vindel. E Typographeo Saræ Mangiæ viduæ.* Ibi inter alia canit:

Ille ego, Vindelicam quando Auguſtiſſime Cæſar!
Cæſareo intrâſti Auguſtam ſublimis honore (a).
— — — — — — —
Ille ego, Zindelio *qui Carmina pauca* Philippo
Tum ſcripſi, proavûm atque tuas tangentia laudes:
Zindelius *quæ aptata* ſuis *tibi Carmina* plectris
Obtulit atque modis (*quin & placuiſſe recordor*)
Ille ego jam redeo. — — — —
— — — — — — —
Quamlibet & primus *me* ſexageſimus *annus* (b)
Ævi urgens Carmen cogit frigeſcere....
— — — — — —
Nunc, ex quo vixi Linzi (c), *trigeſimus annus*
Nobilibusque fui non male gratus, abit.
Nec mihi Nobilitas viſa eſt humanior usquam
Auſtriacâ, Teuto nobile quidquid habet.

Tum

(*) De Vita & Scriptis clariſſimi huius Viri vide Librum: *Allegemeines hiſtoriſches Lexicon. Baſel.* Confer *Io. Nep.* MEDERER *Annales Academiæ Ingolſtad. T. II*

(a) *Ferdinandus II.* anno 1619. *Auguſtam* adveniens inde profectus paulo poſt eſt *Francofurtum*, in Regem Romanorum eligendus.

(b) Ex hoc colligitur, *Noſtrum* circiter anno 1561. in dias luminis auras prognatum fuiſſe.

(c) Puta: *Lincii.*

Tunc Schallenbergus, *tunc me* Tſchiernemblus *amabat*
Tunc Hohefelderi, *tunc* Starhebergiaci:
Jörgeri, Polhemiadæ; *quosque* Auſtria *plures*
Supra Anaſum *claros germine dives alit* (*d*)
Pene tamen binis *vixi illic* meſſibus (*e*)....

IX. *Fragmentum Epiſtolæ*, à *Noſtro* ad *Carol.* STENGELIUM anno 1621. ſcriptæ, exhibui in *Alphabeto III. Bibliothecæ Auguſtanæ*, *p.* 138.

(*d*) Ecce! Quantorum Virorum gratiâ fruitus ſit *Noſter*?

(*e*) *Ab anno*, ut ipſe teſtatur in margine, 1591. *usque ad annum* 1593. Quid autem muneris ibi geſſerit, non indicat.

LAUBIUS (*Georgius*)

Georgii LAUBII ſuperiùs in HOESCHELII *Vita pag.* 35. mentio incidit; qua de re, dati inibi promiſſi memor, hôc locô afferam, quæ de illo dicere habeo.

Natus is *Auguſtæ* annô à partu Virginis MDLIV. *bonis & honeſtis parentibus*, ubi ætatem addiſcendis litteris aptam attigit, liberalium artium præcepta in patrio Gymnaſio *ad S. Annam*, ſub Viro celeberrimo *Hieronymo* WOLFIO, imbibit. Inde *Tubingam* miſſus, ita ad ſtudia incubuit, ut, *nondum expleto vitæ anno* 18. jam ſupremis in *Philoſophia* honoribus capeſſendis idoneus fuerit judicatus. Quibus geſtis, cum *naturali quodam impetu ad medicinam ferretur*, & veniâ et ſumptibûs neceſſariis à parente impetratis, in *Gallias* contendens, *Montempeſſulanum*, ex longiſſimo temporis ſpatio ſingulari *Medici ſtudii* fama florentiſſimam Academiam, venit: Ibi *aliquantiſper commoratus*, in *Italiam* abiit, inque ea orbis regione *Paduam*,

Paduam, *Piſas*, *Florentiam* luſtravit, eventu tam proſpero, ut in quodam poſtremæ urbis noſodochio medicandi partes ſibi concreditas habuerit: annoque 1576. ætatis 22. in *Piſana* Academia ſolito apparatu *Medicinæ Doctor* renunciatus fuerit (*a*).

Hôc modô, jatricâ laureâ inſignitus, & â priſcarum linguarum, *græcæ* præſertim, humaniorúmque litterarum ſcientiâ inſtructiſſimus domum rediit, in qua *præclariſſimos ſtudiorum eius profectus imi ac ſummi ſubſellii cives, quibus aptiſſima de ingeniis recte judicandi facultas inerat, tum agnovere celeriter, tum eiusdem exitu longe feliciſſimo uſi ſunt* (*b*).

Uxores habuit duas: *priorem*, Veronicam *Weiblingerinam*, quam anno 1576: *poſteriorem*, Ioannam *Rehmiam* primariæ familiæ virginem, quam anno 1589. connubio ſibi junxit; ex *prima* quinque, ex *ſecunda* quatuor liberorum pater effectus. Poſtremas nuptias *David* HOESCHELIUS edito Libello: *Præcepta conjugalia &c.* condecorandas ſibi duxit (*c*). Qui idem ſuam erga *Noſtrum* amicitiam, nomini eius *Andronicum Rhodium* conſecrando, teſtari voluit.

Annum

(*a*) V. ADAMI *Vitæ Medicor. p.* 153. & FREHERI *Theatr. Erudit.*

(*b*) Vide mox citatum ADAMUM & CRUSIUM in *Annal. Sucvic. Dod.* 3. *p.* 834. ubi ad annum 1590. inquit: *Auguſta Vindelica multos claros hoc tempore habebat Doctores medicos, ut Marcum* WINDIUM, *Ioann.* SCHEURLINUM, *Io. Ulr.* RUMLERUM (De hoc paulo poſt dicam) *Caſparum* GUTTMANNUM.... *Georg.* LAUBIUM, WIRGUNGUM *&c. &c.*

(*c*) Vide ſuperius inter *Opp.* HOESCHELII, *No. V.* item *No. XIV.*

Annum 1597. fatalem *Noſter* habuit, & præmatura et celeri morte vivis ereptus; nam cum epulo cuidam nuptiali intereſſet, graviſſimis repente doloribus correptus, domúmque reportatus, 10. die Novembris exſpiravit, cùm annos vixiſſet nonniſi 43. Corpus eius terræ mandatum fuit in cœmeterio ſuperiore ante *Portam*, quam vocant, *rubram*; uti docet epitaphium *Noſtri*, à *Daniele* PRASCHIO allatum (*d*).

Melchior ADAMUS in *Vitis Medicor.* p. 153. ſequenti *Noſtrum* eiusque mores encomio ornavit: *In praxi ſeu medicinæ facienda, fungens munere Phyſici Reipublicæ Auguſtanæ, fuit fidelis et felix, erga Deum pius, in lectione Bibliorum aſſiduus. In vita civili pacificus,* αὐταρκὴς; *& tam diviti, quam pauperi in ſuo officio fideliter præſto fuit: beneficus erga egenos omnes, præcipue ſcholaſticos, ſi quos bonæ indolis noverat.*

Tempus, quod â praxi medica vacuum nactus fuit, optimis ſtudiis dicavit *Georgius* noſter: cuius rei evidenti argumento ſunt Libri, quos partim edidit, partim prælo paravit. Sunt illi

I. *Ioannis Anglici Praxis medica*: Roſa Anglica *dicta, quatuor libris diſtincta: de morbis particularibus; de febribus; de chirurgia; & pharmacopoeia; emendatior & in meliorem redacta ordinem; recens edita opera et ſtudio Cl. V. Doct. Philippi Schopfii Phyſici Durlacenſis &c.* in 4to. *Auguſtæ Vindelicorum. Typis Michaelis Mangeri.* 1595. Dicavit SCHOPFIUS (*e*) Librum hunc *Noſtro*, quem *Medicum & Philoſophum præſtantiſſimum, amicum ſuum obſervandum* appellat, monens ſequentia, ex qui-

(*d*) In *Epitaph. Auguſtan. T. III. p.* 94.

(*e*) De *Schopfio* videri poterit KESTNERUS in *Mediciniſches Gelehrten-Lexicon.* 4to.

quibus, quid laudis ex hac editione ad *Georgium* noſtrum redeat, diſcimus: *Quia conſuetudine receptum eſt, ut libro cum novo tum veteri, aut qui acceſſione aliqua locupletatus atque correctus de novo euditur, patronus aliquis quæratur, cuius auſpicio in lucem prodeat; tu mihi, Cl. Vir! ex multis ſolus occurris, cui hoc jure quodam me debere ſentio. Nam ut taceam beneficia tua, cumulate in me collata, necdum compenſata, inſuper etiam meretur hoc tua præclara doctrina conjuncta cum virtute: meretur hoc tua humanitas, qua tibi multorum Doctorum animos devinxiſti: denique hoc meretur nominis tui celebritas & exiſtimatio, quam tibi medendi uſu acquiſiviſti. Sed nec hoc diſſimulandum eſt: quod autor fuiſti, quod* συνεργὸν (*f*) καὶ ἐργοδιώκτην (g), *ut Roſa Anglica omnibus numeris abſoluta in publicum ederetur: quod ſumptus hoc nomine feciſti, non gloriæ ſtimulis aut lucri impulſus, ſed utilitatis publicæ propoſito atque amore &c.*

II. *Lucæ* OSIANDRI *Commentarios in Pſalmos Davidis* ex latino in linguam vernaculam convertit.

III. *Simeonem* SETHUM, Medicum celeberrimum, ex græco in latinum ſermonem tranſtulit. V. *David.* HOESCHELII *Catalogum MSStorum. Biblioth. Auguſtanæ, p.* 55. ubi dicitur: „*Noſtrum* „ hunc præclarum Medicum ex Codice *Auguſtano* „ emendâſſe, & cum nova Verſione latina typis „ committere voluiſſe“. Confer *Fabricii Biblioth. græc. T. X. p.* 321.

Neque hoc, neque præcedens *Opus*, interveniente *Noſtri* morte, lucem vidit: *Noſtri* (inqum) cuius

(*f*) Vox hæc idem ſonat, ac *Adjutor*, propriè *Cooperator*.

(*g*) Eſt is, qui *Opus* aliquod *urget*.

cuius etiam honorificam mentionem faciunt KESTNERUS in *Mediciniſches Gelehrten - Lexicon.* KOENING in *Biblioth. vet. & nov.* BRUCKERUS in *Vitis Occonum.* WILL in *Biblioth. Noric.*

LAUBIUS (*Hieronymus*)

Georgio LAUBIO Medico, Medicus alter apte jungitur *Hieronymus* LAUBIUS; tum ob ipſam nominis affinitatem; tum quod ex ſupradicto *Georgio*, fors abavo, originem duxiſſe, mea quidem opinione, cenſendus ſit.

Hunc *Hieronymum* patriâ *Auguſtanum* fuiſſe, ex *Catalogo Collegarum illuſtris Academiæ cæſareo-Leopoldinæ Curioſorum Naturæ* didici: de adoleſcentia autem illius, et ſtudiis in juvenili ætate comperire hactenus quivi nihil, præterquam quod ſe totum arti medicæ conſecrârit. Atque in hoc ſtudii genere quam amplam ſibi tum eruditionem tum famam comparaverit, inde judicatu facillimum eſt, quod jatricæ ſcientiæ ſubſidiis adjutus in exteram adeo aulam penetrarit, *Regis Daniæ Medicus aulicus*, (quem eum *Acta* memoratæ *Academiæ* vocant) et *Noſodochii regii Hafnienſis Medicus* (Hoc honoris titulo illum MANGETUS in *Bibliotheca Scriptorum Medicorum T. III.* ornat) conſtitutus.

Inter mox memoratæ *Academiæ* membra anno 1718. *Hieronymum* noſtrum, ſub nomine *Fauſtini*, adlectum fuiſſe, teſtatur *Catalogus Collegarum* eiusdem *Academiæ*, nº. 333.

Exſtant ab illo (uti monet MANGETUS *loc. cit.*) in *Ephemeridibus* ſæpius laudatæ *Academiæ Germanicis*,

Cen-

Centuria III. & IV.

Obſervatio 162. *Paracenteſis abdominis ſæpe reiterata.*

Centuria V. & VI.

Obſervationes: 21. *De abſceſſu Ovariorum.* 22. *De Anatome Calculoſæ.*

Centuria VII.

Obſervationes: 39. *De anatome abſceſſu cerebri Defuncti.* 40. *De Steatomate in cavitate pectoris.* 41. *De notabilibus in anatome Hydropici inventa.*

Centuria VIII.

Obſervationes: 21. *Caries oſſis bregmatis & temporum dextri cum cerebri putrefactione.* 22. *Calculoſi & ulcere renis afflicti Anatome.* 23. *Abſceſſus lumbaris cum carie vertebrarum dorſi & lumborum.*

Centuria IX.

Obſervationes: 14. *Paralyticus ex carie cranii, et apoſtemate cerebri.* 15. *Ex lue venerea olim curati, poſtea febri pectorali demortui Anatome.* 16. *In phthiſici anatome ren ſiniſter duplex repertus.* 62. *Poſt variolas confluentes hydrops pectoris & abſceſſus hepatis.* 63. *Arenulæ in glandula pineali repertæ.* 64. *De rene monſtroſo Hydropici.*

Centuria X.

Obſervationes: 6. *Vulnus capitis ad cerebrum usque penetrans poſt* 5. *ſeptimanarum decurſum lethale.* 7. *De vulnere thoracis per accidens lethali.* 8. *De vulnere lienis et renis ſiniſtri lethali.* 9. *In flexura cubiti graviter vulnerati anatome.* 10. *Ex ſcirrho ventriculi Vomitus aſſumptorum diuturni.* 83. *Puellæ hydrocephalicæ anatome.* 84. *Cordis inſolita magnitudo in cadavere aſthmate convulſivo Defuncti.* 85. *De ventriculi expanſione ſtupenda in cadavere ebrii.* 86. *Hepar magnum et purulentum hæmorrhagiæ narium diuturnæ cauſſa.* Hucusque MANGETUS.

Præte-

Præterea à *Noſtro* in *Actis phyſico-medicis* memoratæ *Academiæ* in 4to. habentur.

Volumine I.

Obſervationes: 148. *Spina ventoſa femoris ſiniſtri: Vomicæ pulmonum duræ.* 149. *Dolor lumbaris cum motu femoris abolito ex abſceſſu interno et carie vertebrarum.* 150. *Ulcus in dorſo magnum ad pleuram penetrans cum carie coſtarum.* 151. *Aſthma grave cum hernia umbilicali.* 152. *Vomicæ pulmonum, et partium abdominis: Serum copioſum in capite.*

Volumine II.

Obſervationes: 17. *Empyematicus abſceſſu ſponte orto et aperto præter ſpem convaleſcens.* 18. *Abſceſſus ſaccatus in thorace phthiſici.* 19. *Pericardicum ſanguine diſtentum, et cor arroſum in cadavere orthopnoici.* 20. *Pericardicum cartilagineum cum corde coalitum in cadavere hydropici.* 21. *Lienis et Renis ruptura ex caſu ab alto lethalis.* 22. *Cranium et ſternum curioſum Scorbutici cum calculis pulmonum.* 103. *Coſtarum a ſterno ſeparatarum coalitus novus: Coli in inteſtinum rectum prolapſus.* 104. *Scorbutici ulcera ſinuoſa varia.* 105. *Cachecticus cum carie ulceroſa brachii, manûs, et genu.* 106. *Parotides exulceratæ cum vomicis pulmonum et meſenterii.* 107. *Empyema cum ſanguine intra pericardium extravaſato.* 108. *Lienteria ex abſceſſu meſenterii magno.* 109. *Aortæ oſſeſcentia in ſene apoplectico.*

Dedit *Noſter* haſce poſtremas *Obſervationes* ex *Haſnia*, anno 1728. 14. Febr. In ſequentibus *Voluminibus* nulla *Noſtri* amplius occurrit mentio: Unde conjicio, eum fors morte interceptum humanis valedixiſſe.

MINDERER (*Raymundus*)

Raymundus noſter, de quo ſupra pag. 95. mentio facta eſt (*), *avum maternum* habuit Laurentium *Danum* ſive *Thennum*: patrem *Balthaſarem*, *inſignes ac famoſos ſui temporis Chymicos*: matrem *Mariam Annam Thennin*. Fratre uſus eſt *Gottfrido*, aurifice: ſorore *Maria*, quæ *Bartholomæo ab Eſch* pictori nupſit (*a*).

Non habeo, cur dubitem, *Noſtrum* maturè diſcendis litteris humanioribus admotum fuiſſe. Subin verò *Ingolſtadium* veniens ibi ſtudia ſua proſecutus eſt: in cuius Academiæ *Inſcriptorum* albo ad annum 1590. non ſine ſpeciali hoc elogio memoratur: *Inter recens Academiæ Inſcriptos multi hoc anno inſignesque viri ac juvenes exſtiterunt.... Raymundus* Mindererus *Auguſtanus*, *magni poſtea nominis Medicus*, *atque editis etiam libris clarus.* Inſignitus eſt autem *Noſter*, Doctoris Medici honoribus, in mox memorata *Academia* anno Chriſti MDXCVII (*b*).

Maximos â puero & per ſtudiorum tempora patronos expertus eſt DD. *Erneſtum* & *Io. Albertum*, Comites *de Oettingen &c.* horumque parentes illuſtriſſimos; quod gratus agnovit, in *Dedicatione* ad *Threnodiam* ſuam *medicam* dicens: *Secunda vero*

(*) *Auguſtanum* patriâ fuiſſe, innuit JOECHERUS in *Gelehrten Lexicon.* Sed huic aperte contradicit Vir doctiſſimus MICHEL in *Beytrügen zur Oettingiſchen Geſchichte &c. T. III. p.* 101. monens: *Noſtrum* in Dynaſtia *Oettingo - Wallerſteiniana* natum fuiſſe. In *Epitaphio* inferius apponendo *domô* (non patria) *Auguſtanus* vocatur.

(*a*) V. PRASCHII *Epitaph. Auguſt. T. II. p.* 93. & Præfationem *Noſtri* ad Opus ſuum de *Calcantho.*

(*b*) V. MEDERER *Annal. Acad. Ingolſtad. T. II. p.* 102. 149.

vero haud minus urgens (cur hoc Opuſculum ipſis dedicaret) *cauſſa*, *meæ in vos ſubmiſſæ obſervantiæ candor extitit*, *per quem fateor*, *me poſt Deum omnia à vobis piisque parentibus veſtris accepiſſe* : *ita ut Oettingano veſtro ſtemmati* . . . *cuncta debeam. Huius enim munificentia educatus*, *nutritus*, *ſuffultus*, *ac beneficiorum cumulata multitudine quaſi preſſus hucusque fui. Atqui vero Oettingani vos Comites*, *parentes veſtros* . . . *repræſentantes*, *quos ideo parentes appello*, *vos* (*inquam*) *me in ſtudiis educaſtis*, *in Academiis hinc inde alimoniam mihi præſtitiſtis*, *victum amictumque ſubminiſtraſtis*, *&* *humanioribus* . . . *ſtudiis exemptum & ad medicam Facultatem animum applicantem*, *ulteriorum gratiarum ſuperadditione*, *itineris mei medici curſum promoviſtis.*

Tametſi ex prædictis ſatis clare pateat, præter *Ingolſtadianam* alias quoque *Academias* viſitatas à *Noſtro* fuiſſe, hactenus tamen, quæ nam illæ fuerint, invenire mihi non licuit. Igitur ad certiora convertor. *Noſter* ſtudiis itineribusque ſuis eruditis defunctus *Auguſtam* redivit, ubi anno MDCVI. ædiculam *S. Ægidio* ſacram et domum *Vicariæ* (ut aiunt) Vicinis ad pium hoc opus concurrentibus, inſtauravit teſte *Carol.* STENGELIO (*c*), qui *Inſcriptionem* ſupra portam eius Eccleſiolæ poſitam hanc affert:

AEDICULAM. DEO.
ET. MEMORIAE.
SANCTI. ÆGIDII. SACRAM.
SITV. ET. VETUSTATE.
CORRUPTAM. VICINIA.
PRIVATA. IMPENSA. RESTITUIT.
ANNO. MDCVI.

(*c*) In *Commentar. Rer. Auguſt. T. II.* p. 324. 325.

Annus ſequens (1607.) magnam in civibus *Auguſtanis*, & per totam viciniam ſtragem edidit, lue contagioſa exorta; cui ut occurreretur, *Noſter*, à Senatu *Noſodochio peſtilenti præfectus*, una cum *Carolo* WIDEMANNO (*d*), *Io. Iacobo* SCHISLERO, & *Hieremia* CNEULINO (*e*) multa diligentia, ac ſtudio multo laboravit. Cumque ſingulari Dei beneficio *inter tot ac tanta tam funeſtarum infectionum pericula ab omni intoxicationis vitio & malignitate cuſtoditus fuerit, dignum eſſe judicavit, ut quæ in tam gravi morbo apud ægros notaſ-*

(*d*) *Carolus* WIDEMANNUS, patriâ *Monacenſis* fuit, *Auguſtæ* vero artem medicam factitavit, ubi anno 1616. *Collegii Medici Vice-Decanus* renunciatus eſt. Obiit annô 1638. reliquens: 1o. *Annotata medico-chymica*, quæ *G. H.* WELSCHIUS ſuis *Chiliad. II. exotic. Curat. & Obſervat. medicin.* inſeruit. 2o. *Annotata* alia *medico-chymica*, quæ idem WELSCHIUS in ſuis *Centuriis IV. Conſil. medicinal.* exhibet.

(*e*) *Hieremias* CNEULINUS, filius *Tobiæ*, de quo mox dicam, artis medicæ Doctor, & per 28. annos Noſodochii peſtiferi Præfectus fuit. Obiit die ultima Decembris, anni 1631. V. BRUCKERI *Vitas Occonum*, *pag.* 25. & 26. *Tobias* autem CNEULINUS, patria *Giengenſis* Suevus, anno 1572. in *Baſileenſi* Univerſitate *Medicinæ Doctor* creatus, & *Auguſtæ* anno 1576. Noſodochio peſtilenti, additô annuô 150. florenorum ſtipendiô, præeſſe juſſus eſt. (Vide mox laudati BRUCKERI *Vitas Occonum*, & FABRICII *Hiſtorie der Gelehrtheit. T. III. p.* 540.) Reliquit *Obſervationes* ſeu *Hiſtorias medicas*, quas *Ioannes* SCHENCKIUS poſtea *Operi Obſervationum medicarum*, *rarum*, *novarum* à ſe edito inſeruit; in *prævio Auctorum elencho* de *Noſtro* dicens: *Medicus Auguſtanus induſtrius, qui in conquirendis tum aliorum, tam ſuis quoque Hiſtoriis mittendis ſedulam operam navavit.* Virum *celebratiſſimum* vocat *Lucas* SCHROECKIUS in *Hygæia Auguſt. p.* 12. Ter *Decanatûs* munere functus vitam finiit anno 1601. die 7. Decembris.

notaſſet & obſervaſſet: quin etiam ex fida prædicto-rum DD. Collegarum, qui in eadem arena ſecum cum tanto morbo deſudârant, communicatione didiciſſet, boni publici cauſſâ divulgaret. Itaque edidit ſuum Libellum *de Peſtilentia*, quem *Marco* VELSERO & *Ioanni Iacobo* RHEMBOLTO Duumviris, *Septemvirûm*que Collegio dedicavit. Quæ prima *Noſtri* Opella, ut prodiit, doctorum calculos plurimorum tulit ita, ut protinus in alienas diverſas ac exteras regiones fuerit diſtracta (*f*).

Quare non ſolum huius Opuſculi editionem *ſecundam* anno 1619. multis petentibûs, præcipue *Helvetis Acronianis, & ad Hercyniam Sylvam habitantibus, utpote quorum fines non ante multos annos plurimorum hominum ſtrage milleque miſeriis* inimica hæc lues repleverat, adornavit; ſed alia quoque plura, pro eo, quô agebatur, Proximum adjuvandi (*) incenſô ſtudiô vulgavit, magno virorum doctorum applauſu excepta. Ubi vero anno 1617. *Diſquiſitionem* ſuam *de Calcantho* edidit, adverſarios ſibi *Ætium* CLETUM, *Petrum* CASTELLUM (g) alioſque (ſive quod *virtuti ſemper comes*

 eat

(*f*) V. Dedicationem *Noſtri* ad *Libellum* ſuum *de Peſtilentia. Editio altera.*

(*) Paſſim hoc ſtudium apertîs verbîs declarat in *Præfationibus* ſuis.

(g) *Ætius* CLETUS, Medicinæ Doctor *Romæ*, *Exercitationem de Calcantho* adverſus *Noſtrum* edidit. De *Petro* CASTELLO, patria *Romano*, Medico conſuli poterit MANDOSIUS in *Biblioth. Roman.* & *Keſtnerus* in *Biblioth. medic.* Fuit alius quoque CASTELLUS (*Ioannes*) *Auguſtanus*, Philoſophiæ ac Medicinæ Doctor, hactenus pauciſſimis notus: qui, primum ingenii ſui partum, *Tractatum de Peſte, nec non de ipſius cauſſis, ſignis, præ-*

eat invidia, ſive quod *veritas diſputando limari debeat*) expertus eſt; ſed contra hos cauſſam *Noſtri* dixit defenditque *David* VERBEZIUS Medicus Auguſtanus (*h*). Hinc tantum abfuit, ut iſta controverſia famæ *Raymundi* noſtri nocuerit, ut eidem etiam amplificandæ conduxerit.

Certe maxima iatricæ ſcientiæ laude claruiſſe MINDERERUM, plurimorum Nobilium, Ducis quoque Bavariæ *Maximiliani*, atque ipſius Romanorum Imperatoris *Matthiæ*, qui eum in *Archiatrorum* ſuorum numerum adſcribere minime dubitârunt, judicium confirmat: deinde etiam ſynchronorum Scriptorum clariſſima teſtimonia evincunt. A *Carolo* STENGELIO (*i*) audit is *famoſus*, *inſignis ac celeberrimus Medicus*. A *Petro* ECKHOLTO (*k*) Phyſico *Lindavienſi* extat ſequens *Noſtri* encomium: *Mindereri doctrinam ut admiror, ita eius labores et conatus in adornanda Medicina ſinceriori plurimum laudo & celebro. Optandum eſſet, ut Academicis laboribus et ſtudiis ſolum vacare, et libris edendis, adjuvando ſic quam plurimos, inhærere poſſet: & non ſolum ægrotis ſanandis, ubi tamen etiam feliciſſimus eſt, vacare et tempus inſumere cogeretur. In ipſius* Pharmacopœia, & Tractatu contra Peſtem

præſagiis, curatione et præſervatione, Auguſtæ, in 8o, Chriſtoph. Mangi typis anno 1608. excuſum *Wolfgango Theodorico* Archiepiſcopo *Salisburgenſi*, cui multis nominibus obſtrictus fuerat, dedicavit.

(*h*) *David.* VERBEZIUS *Carno-Lubeanus*, Medicus, *Auguſtæ*, *Ulmæ*, *Stuttgardiæ*, *Argentorati*, denique *Spiræ* artem medicam factitavit. Præter alia, de quibus *Lindenum* in *Scriptor. Medic.* & WITTE in *Diar. biograph.* videſis, ſcripſit: *Reſponſionem pro Raym.* MINDERERI *Diſquiſitione jatro-chymica de Calcantho.*

(*i*) In *Commentar. Rer. Auguſt. l. c.*

(*k*) V. *Aloedarium marocoſtinum Noſtri*, p. 227.

Item multa habentur, ex ipſius inventu, ut rara, ita mihi approbata; ut iis in mea etiam praxi qualicunque utiliter et cum laude utar, & in curandis ægris multum proficiam; quare ipſum meritò amo ac veneror.... Deus largiatur ipſi longævam vitam, ubi haud dubie profecturus in dies plurimis prodeſſe, et ſuas lucubrationes multis communicare, et ſic æternum nomen nanciſci poſſit. Accedit *Philippus* HOECHSTETTERUS, et ipſe doctus Medicus Auguſtanus (*l*) qui, poſt mortem *Noſtri*, eius *A-*

(*l*) *Philippus* HOECHSTETTERUS *Auguſtanus*, Medicinæ Doctor, Phyſicus patriæ urbis fuit. Ab eo extant, *I°. Rararum Obſervationum medicinalium Decades tres &c. in 8o. Auguſtæ Vindel. apud Sebaſtianum Mylium, typis Andreæ Aperger* 1624. *II°. Rararum Obſervationum medicinalium Pars ſecunda, continens* Decades *tres ſequentes, nimirum IV. V. VI. &c. in 8o. Auguſtæ Vindel. Apud Sebaſtianum Mylium* 1627. In huius *ſecundæ partis* Dedicatione, qua illam Senatui *Auguſtano*, omnibusque univerſim Civibus *Auguſtanis* ſacravit, tractat *Noſter* Quæſtionem: *Utrum medicè vivere ſit, miſerè vivere?* De iſtis *Obſervationibus* ait *Lucas* SCHROECKIUS celeberrimus Medicus *Auguſtanus* in *Hygeia* ſua: *Opus inſigni labore, induſtria, et doctrina refertum... nulla unquam ætas venerari deſinet. III°.* Secunda vice edidit *Raymundi* MINDERERI *Aloëdarium* multis auctum, de quo ſuprà. Obiit anno Chriſti 1635.

Exſtitit etiam quidam *Ioann. Philippus* HOECHSTETTERUS, quem *filium* præcedentis JOECHERN in *Gelehrten-Lexicon T. II. p.* 1634. facit, ſed mendoſè; cùm SCHROECKIUS paulo ante laudatus *l. c.* eum *nepotem* præcedentis fuiſſe, & phyſicatum *Rottenburgi ad Tubarim* accepiſſe, diſerte affirmet. His adducor, ut credam: *Noſtro* patrem fuiſſe *Ioann. Philippum* HOECHSTETTERUM, qui teſte *Paulo à* STETTEN in *Chronica vernacula, T. I. p.* 559. artem medicam jam anno 1640. *Auguſtæ* exercuit. Sed ad *Ioann. Philipp.* HOECHSTETTERUM filium redeo. Is anno 1670. in *Ienenſi* Academia

loedarium ſecunda vice vulgavit; *cui editioni, ne ſola prodiret, alios Auctoris partus Höchſtetterus adjunxit, animatus eo Auctoris verbo: quod ſua arcana tempore hoc bellifrugo velit omnibus eſſe in rapinam; quodque is per hos fœtus, quamvis cælebs, poſteritati ſe victurum dixiſſet.* Tum ſubdit HOECHSTETTERUS: *Fuit certe Raymundus in inveniendis medicamentis ſollers et ingenioſus: in applicandis dexter et felix: habuitque purgantia medicamenta benigniora, ſibi quaſi obſequentia; ita ut fortiora diagridiata, &, quæ coloquinthidem habent, quaſi neglexerit. Ideo, hanc ſortem et fortunam ſecutus, multa, eaque utilia peperit medicamenta ex ſublimi et judicio prægnante ingenio, quibus deinde fæcunda & felix ſubſcripſit praxis. Quæ cum in ſuis editis hinc inde ſparſa eſſent, aut adhuc in officinis noſtris*

mia, ſub præſidio *I. T.* SCHENCKII Medicinæ Doctor creatus eſt habita prius I°. *Diſſertatione* de *Cinnamomo. in 4to.* Extant quoque à *Noſtro II°.* Diſſertatio *de Lapide fulminari. III°. Rararum Obſervationum medicarum Decades VI. antehac editæ* (puta à *Philippo* HOECHSTETTERO avô, ut ſupra) *quibus nunc acceſſere quatuor aliæ Decades, nunquam hactenus viſæ &c. in 8o. Francofurti et Lipſiæ. Apud Laurentium Sigiſmundum Cornerum.* 1674. Confer KESTNERI *Biblioth. medic. p.* 476.

Multo ante hos tempore vixit etiam aliquis *Joſephus* HOECHSTETTERUS, cui (ſi MOEHNERO in *Stematograph. Stirpium Patritiarum Auguſtanarum MSSta.* credimus, pater *Ioannes*, mater *Catharina Ehingerin* de *Balzheimb* fuit; & â quo extat: *Bernardini Occhini* (Hic, deſerta fide catholica & Ordine *S. Franciſci*, ex *Italia* in *Germaniam* profugus aliquamdiu *Auguſtæ* concionatus fuerat) *Zwanzig Predigen von den fürnehmſten Hauptſtücken chriſtlichen Glaubens &c. aus dem italiäniſchen überſetzt durch Joſeph Höchſtetter. in 4to. Neuburg an der Thunaw gedruckt bey Hannſen Kilian.* 1545. V. *Catalogum Biblioth. Bünavian. T. III.*

noſtris recondita, *noluimus eius Lectores privare*, *ſed huic* Aloëdario *adnectere*, *ut ſit inſtar alicuius peculiaris* Diſpenſatorii RAYMUNDI.

Quid jam Philippum *Menzelium* (*m*) Medicinæ Doctorem & Profeſſorem Ingolſtadianum: Ioannem *Bayerum* Rhainanum, Jure conſultum: Edmundum *Hollingum* (*n*) Anglum, itidem Medicinæ Doctorem & Ingolſtadienſem Profeſſorem: Albertum *Menzelium* (*o*) filium ſupra laudati *Philippi*, Doctorem medicinæ & Profeſſorem ibidem: Gregorium *Gaſtelium* (*p*) Priorem San-Udalricanum Auguſtæ: Julium *Schillerum*, Juris Doctorem: Ioannem *ab Eſch*, Canonicum S. Mauritii itemque S. Petri: & Carolum *Stengelium* (*q*) commemorem, qui omnes encomiaſticis *Carminibus latinis*, *Stengelius* etiam *græcis*, Libello *Noſtri de Peſtilentia* præluſerunt: quibus addi poterit Ioannes *Hornungus* (*r*) Rottenburgo-Tuberanus, Phyſicus *Heidenheimenſis*. Quid Philippum Mauritium *Schonlinum*, Archiatrum Friſingenſem: Bartholomæum *Moſerum* (*s*) *Henrici a Knöringen* Epiſcopi Auguſtani & Collegii Dillingani Phyſicum ordinarium: atque Maximilianum *Mermannum*, Phyſicum Auguſtanum nominem, qui *Noſtri* Opus

(*m*, *n*, *o*) De his tribus doctiſſimis Medicis vide *Annales Academ. Ingolſtad.* a *Ioann. Nepom.* MEDERER editos. *T. II.*

(*p*) De *Gregorio* GASTELIO pauca dixi in *Alphabeto III.* præſentis *Bibliothecæ Auguſtanæ*, *p.* 135.

(*q*) STENGELII merita fuſe expoſui in dictæ *Bibliothecæ Alphab. III. p.* 133-181.

(*r*) HORNUNGUS minime incelebris Medicus fuit, de cuius Scriptis vide LIPENII, tum etiam KESTNERI *Biblioth. medic.*

(*s*) MOSERI Lucubrationes recenſent iidem LIPENIUS & KESTNERUS.

eripuit. Epitaphium eius, præclarum certe, exhibet *Praſchius* (*a*):

HIC. SITUS. EST
RAIMUNDUS. MINDERER. DOMO. AUGUSTANUS
MEDICANDI. ARTE. PROXIMUS. HIPPOCRATI
MATTHIÆ. IMPERATORIS. AUGUSTI
MAXIMILIANI. BOIORUM. PRINCIPIS
INCLUTÆ. REIPUBLICÆ. AUGUSTANÆ
MEDICUS. PRIMARIUS
PUBLICIS. INGENII. MONUMENTIS. ÆTERNUS
RELIGIONE. CATHOLICUS
MORIBUS. INTEGRIS. ET. INCULPATIS
CÆLEBS. INTACTUS
FAMA. ET. VIRTUTIBUS. NOBILIS
EHEU
QUAM. ALIIS. SALUTEM
FELICI. CURA. SÆPE. ATTULIT
IPSE. TANDEM. ÆGER. NON. ÆGRE. PERDIDIT
VT. ÆTERNAM. REPERIRET
ANNO. P. C. N
CIƆ. IƆC. XXI. III. IDUS. MAIAS

Lucubrationes, â *Noſtro* relictæ, ſunt quæ ſequuntur:

I. *De Peſtilentia Liber unus veterum & neotericorum obſervatione conſtans. in* 8°.

Hanc editionem (quam *anno* 1608. factam monet EHINGERUS in *Catal. Biblioth. Auguſt. p.* 397. conſentiente etiam MANGETO in *Biblioth. Script. Medic.*) dicavit *Noſter Marco* VELSERO & *Io. Iac.* RHEMBOLT Duumviris, *Septemvirûmque* Collegio; ùt ſuperiùs monui: cùm vèro citò hæc divendita fuiſſet, *ſecundam* paravit, *Ioanni*

(*a*) In *Epitaph. Auguſtan. T. I. p.* 227.

ni Iacobo REMBOLTO (*Velſerus* interea fatis con-ceſſerat) & *Hieronymo* IM - HOFIO Duumviris *Septemvirûm*que Collegio conſecratam, impreſſam *Auguſtæ* in 8°. *Apud Andream Apergerum.* 1619.

II. *Aloëdarium Marocoſtinum in* 8°. *Auguſtæ* 1616. *Apud Chriſtophorum Mangium.* Dicavit *Noſter Georgio*, *Ioanni*, *Hieronymo*, & *Maximiliano* FUGGERIS, quorum a multis annis Medicus ordinarius fuerat. In *Præfatione* ſequentia monet: *Hæc* Raymundus *veſter jam ferme inclinans, ac rerum numeroſa viciſſitudine defeſſus, licet adhuc juvenis videri poſſit, attamen laborum onere ſeneſcens poſteritati ſubjunxit*, . . . Aloëdarium *hocce in patriæ uſum et pii Phyſici memoriam offerens* . . . *Quod ſi Deus vitam ac ſalutem dederit*, *recuſum* de Peſtilentia *libellum meum, eundemque auctum* & *locupletatum adjecto* Indice; *et addita ſimul* de Febre porphyroide ſeu petechiali *Appendice ſpectabis.* Præſtitit etiam promiſſum *Noſter* (uti ex *N°. antecedenti* vides) anno 1619.

Ceterum *Aloëdarium* hoc, â *Philippo* HOECHSTETTERO auctius, ut ſuperiùs monui, prodiit annô 1622. & 1626. Confer, ſi lubet KESTNERI *Biblioth. medic. p.* 663. & SEGUIERII *Biblioth. botanic.*

III. *De Calcantho ſeu Vitriolo, eiusque qualitate, virtute ac viribus, nec non medicinis ex eo parandis Diſquiſitio iatro - chymica, frigidis ac crudis quorundam de Vitriolo ſiniſtre ſententium opinionibus & ſententiis oppoſita. in* 4to. *Auguſtæ Vindel. Apud Saram Mangin.* 1618. Conſecravit *Ioanni* FABRO (*b*) *Bambergenſi*, *Medicinæ Doctori*, *Pauli*

(*b*) De *Ioanne* FABRO, Medico doctiſſimo, vide KESTNERI *Biblioth. medic.* JOECHERN *Gelehrten - Lexicon.* MANGETI *Biblioth. Script. Medic.*

li V. ſimplicium medicamentorum Præfecto &c. amico et fautori ſuo ſingulari, qui ipſe à *Noſtro*, pandi ſibi accuratius Vitrioli uſum ac vires, flagitârat. Confer KESTNERUM *l. c. p.* 664. 665.

IV. *Threnodia medica, ſeu Planctus Medicinæ lugentis. in* 8°. *Auguſtæ Vindel. Excudebat Andreas Aperger.* 1619. Hoc Opus, in quo Medicinam a variis malignis objectionibus, impoſtutis Agyrtarum & magicis præſtigiis tuetur, artique innocenti apologiam ſcribit, dicavit *Noſter Erneſto*, & *Ioanni Alberto*, Comitibus *de Oettingen*, patronis ſuis maximis. Vide FABRICII *Hiſtorie der Gelehrtheit, P. I. p.* 603.

V. *Medicina militaris, ſeu Libellus caſtrenſis &c. Gemaine Handſtücklein zur Kriegs-Artzney gehörig, mit wohlgegründeten Experimenten gezieret, und den gemeinen Soldaten, Ritter, und Knechten zum Nuzen an den Tag gegeben, in* 8°. *Augſpurg. Durch Andream Aperger.* 1620. Dicavit *Noſter* Ottoni Henrico FUGGERO, Baroni in *Kirchberg &c.* S. C. M. Tribuno militum. Rurſus prodiit Liber *Auguſtæ* 1626. teſte LIPENIO in *Biblioth. medic. p.* 266. KESTNERUS in *Biblioth. med. p.* 487. memorat editionem *Norimbergenſem*, anni 1667. monens, CONRINGIUM in *Introduct. ad Art. medic.* de hoc *Noſtri* Libello, *C. VII.* §. 13. perquam honorifice ſcribere: imo *C. XII.* §. 4. *eum parvum quidem, ſed elegantiſſimum* vocare. Ego vidi editionem *Norimbergenſem* in 12°. à *Jeremia Dümler* excuſam ſine nota anni, cuius ad calcem adjectum eſt

VI. *Conſilium, oder räthliches Gutachten, die jeztſchwebende und unter den Soldaten mehrertheils graſſirende Sucht* (Morbus erat *Hungaricus* dictus) *betreffendt.* Datum eſt *Conſilium* iſtud anno 1620.

die

die 20. Novembris. Confer *Theophili* GEORGI *Bücher - Lexicon*, ubi huiusmodi meletema *Noſtri*, in *Batavam* adeò linguam verſum, anno 1719. *Amſtelodami* prodiiſſe monemur.

VII. *Pharmacopoeia Auguſtana*, cum *Præfatione* Noſtri, qui eam Senatui *Auguſtano* conſecravit. De præſtantia huius Operis ſuperius pag. 118. *Petrus* ECKOLTUS *Lindavienſis* teſtatus eſt. *Iac.* BRUCKERUS in *Miſcellaneis Hiſtor. crit. philoſ. litterar. p.* 499. ait: *Eam ab Adolpho* OCCONE *III. primum editam, a ſucceſſoribus vero, inprimis* magni nominis et experientiæ Medico Raymundo MINDEKERO *emendatam et auctam, in plerisque S. R. I. locis, ditionibus, urbibusque, imo in exteris quoque regionibus pro norma rei pharmaceuticæ habitam & uſurpatam fuiſſe.*

VIII. *Epiſtola Medica*, quam exhibet *Ioannis* HORNUNGI ſupracitati *Ciſta medica*, *in qua Epiſtolæ clariſſimorum Germaniæ Medicorum aſſervantur.* 1625. *Norimbergæ. in* 4*to.*

RUMLERUS (*Ioann. Ulricus*)

De RUMLERO, cuius mentio ſuperius *p.* 96. facta eſt, hôc locô monenda ſunt ſequentia:

Is *Auguſtæ* patre *Macario* natus, inclyti *Achillis Pirminii* GASSARI, itidem Medici *Auguſtani* ex filia nepos, exeunte ſæculo XVI. et XVII. ineunte floruit. *Eum valde præclara indole præditum, majorumque exemplis ad optima incitatum, ſuis præcipue ſumptibus in diverſis Germaniæ Italiæque Academiis rariſſima munificentia alebant Udalricus & Antonius, ſplendidiſſima illuſtriſſimæ proſapiæ* Fuggerinæ *lumina, & naufragantibus litteris fauſtiſſimi Caſtores, non naturæ quidem, ſed inu-*

ſitata

ſtata eruditione, prudentia, et liberalitate gemini. Etenim RUMLERO *(uti aliis plurimis) non tantum vitæ neceſſaria, ſed etiam libros, ceteraque diſciplinarum inſtrumenta larga manu ſuppeditârunt.. Sic jactis artium et medicinæ fundamentis ſolidioribus*, Florentiam *miſſus eſt, ampliſſimis commendatitiis inſtructus, quæ liberam illi praxis facultatem à SS*^mo.^ *Etruriæ Duce impetrarent. Nec fruſtra ſane, ut qui, præmiſſo examine, mox eam,* Adſiſtentis *titulo, in noſocomio S.* Mariæ novæ *obtinuerit. Spartam idcirco nactus ſibi videbatur, quam omni cura et induſtria ornaret: Quidquid enim notatu dignum quotidie occurriſſet, præter plurima alia à fautoribus et amicis communicata, futuris quondam uſibus adnotabat, laboribus quoque pharmaceuticis & chemicis operationibus, occaſione data, intentus. Accepta dein* Baſileæ, *manu Caſparis* Bauhini *ſuprema Laurea in patriam revocatus, & Jeremiæ* Martii, *poſt unum aut alterum, ſucceſſor nominatus à Senatu, plurimis annis noſodochii curam magna cum laude atque induſtria non minus, quam magno graviſſime ægrotantium levamento geſſit. Exſtitit apud Georg.. Hier.* Velſchium, *famæ maximæ Medicum Auguſtanum, qui* Noſtri *ſuppellectilem librariam, poſt eius obitum, ſuam fecit, in huius rei memoriam integrum* Diarium *propria* Noſtri *manu ſcriptum, in quod tam nomina ægrotantium, quam affectuum ſpecies, & remediorum ſucceſſum ſingulis diebus referebat. Neque ſolum civibus in urbe, ſed et extra moenia nobilibus Viris, circumcirca acceſſitus aut litteris conſultus, omnibus inſerviendo maxime ſatis fecit, Cl. Medico, Georg.* Laubio, *huic eum fortunæ, amica commendatione, paulatim admovente. Quin ab extrema Britannia SS*^ma.^ Anna *Regina, aliquot* Epiſtolis italice ſcriptis, *hoc eum hono-*

honore dignata eſt, ut integrum Pharmacothecium, medicamentis ſuæ valetudini convenientibus refertum, ab illo mitti ſibi poſtularet. Collegis præterea ſuis, quos plurimos doctiſſimosque habebat, prudentia, eruditione, & humanitate ſingulari adeo commendatus extitit, ut ſæpius Collegii medici Præſidem *lectum, adſcriptis in albo Medicorum nomini eius ſequentibus verſiculis, tanquam inſigni eloquio, condecorarint.*

Huic ſcopus unus erat, cunctis prodeſſe, nocere
Nemini, amare bonos, & tolerare malos.

Sic ultra tres & triginta annos patriæ inſerviens, anticipante nonnihil climacterico illo, quem Cæſar Auguſtus *apud* Tranquillum *ſenibus periculoſiſſimum pronunciavit, ex hydrope obiit lienis præcipue ſeditione excitato, non tamen omnino ignoto exitu, utpote quem, per adverſas ſtellarum errantium revolutiones ſibi comminatas, ex aſtrorum ſcientia, qua non vulgariter pollebat, diu ante præviderat.* Extant à *Noſtro:*

I. *Obſervationes medicæ;* quas habes in *Georg. Hieron.* VELSCHII *Sylloge Curationum &c.* in 4to. *Auguſtæ Vindel.* 1668.

II. *Miſcellanea Obſervat. Conſil. &* E*piſtol. medic.* quæ reperiuntur in VELSCHII *Conſiliorum medicinalium Centuriis IV. Ulmæ* in 4to. 1676.

III. *Schediaſmata varia epiſtolica;* Extant *ibidem.*

IV. *Collectanea & Experimenta;* quæ invenire eſt in VELSCHII *Exoticarum Curationum &c. Chiliadibus II. Ulmæ.* 1676. in 4to.

V. Diligentiæ *Noſtri* debentur *Marcelli Cumani Obſervationes medicæ*, quas, dum *Florentiæ* egit, ſibi oblatas ex Autographo deſcripſerat, dein vero VELSCHIUS ſuo ære, inter reliquos RUMLERI libros, coemptas in *Sylloge Curationum &c.* edidit.

Finis *Mantiſſæ.*

KIRCHERUS (*Conradus*)

Patria *Auguſtanus*, ſtudiis *Tubingæ* vacavit; ubi recitato Problemate hebraico (*Utrum inimicis maledicendum*) quantam linguæ ſacræ cognitionem ſibi comparâſſet, luculenter oſtendit: quando in ea Academia anno 1581. die 16. Auguſti abs *Samuele* HAILANDO, quartùm Decano, *Artium et Philoſophiæ Magiſter* renunciatus fuit (*a*).

Succedente tempore Eccleſiaſten egit *Donauwerdæ* (*b*) primo, deinde *Jaxtdorfii*.

Inter celebres *Philologos* collocat *Noſtrum* GUNDLINGIUS in *Hiſtorie der Gelehrtheit*. Claris *Lexicographis* annumerat FABRICIUS in *Hiſtorie der Gelehrtheit T. I. p.* 113. & *T. III. p.* 923. Exſtant ab eo:

I. *Concordantiæ veteris Teſtamenti græcæ, hebræis vocibus reſpondentes* πολύχρηστοι. in 4to. *Francofurti. Volumina II. Apud Claudium Marnium & Hæredes Ioannis Aubrii.* 1607. Opus vaſtum, eleganter excuſum: quod, ſeptennali labore a ſe confectum, Auctor *Senatui Auguſtano* conſecravit, *cuius munificentiam ac liberalitatem ab ineunte ætate in ſe exundantem* ſenſerat. Secutus eſt autem *Noſter* tum in ſcribendo *Opere* iſto exemplum *Xyſti* BETULEII (*c*); nam quemadmodum is *græcas Novi Teſtamenti Concordantias* condiderat, Senatuique patrio ſacraverat: ita & *Conradus* noſter *Veteris Teſtamenti Concordantias græco-hebraicas* collegit, et memorato *Senatui* dicandas exiſtimavit.

Quare

(*a*) V. *Mart.* CRUSII *Annales*, *Dodec. III. p.* 774. & Eiusdem *Germano-Græciam*, *p.* 103. 104.

(*b*) V. *Ibidem*, in *Paralipomenis*, *p.* 75.

(*c*) BETULEIUM, & eius *Concordantias N. T.* laudavi in *Alphabeto V. Bibliothecæ Auguſtanæ*, *p.* 2. 16.

Quare ait; *Ex ingentibus laborum fluctibus eluctatus ad tutiſſimum patriæ portum appello, & ſacrum* Concordantiarum *iſtarum Theſaurum ... Dominationi Veſtræ humillime offero: & ſicut* Betuleius *p. m. Auguſtanæ Reipublicæ ſacrum eſſe voluit, quod indefeſſo ſtudio collegerat; ita veſtigiis* Cognati *iſtius mei inſiſtens ego, quidquid hoc eſt, eidem, patriæ ſcilicet ſuaviſſimæ, dicatum eſſe cupio ... Ex Muſæo Suevo-Werdano ...*

In egregio hoc Opere foras producendo *Conradum* noſtrum doctiſſimum, vir itidem doctiſſimus, *Godofredus* JUNGERMANNUS adjuvit; de quo *Noſter* in *præfatione* teſtatur: *Ubi calamus peccavit meus, egregiam in eo operam ...* JUNGERMANNUS (*d*), *ad prælum ſingula legendo repetens, me abſente præſtitit.* Inter Viros autem et Amicos eruditiſſimos, qui *Noſtro*, ut Opus hoc perficeret, piè juxta ac pertinaciter inſtiterunt, principem locum *David* HOESCHELIUS tenuit, *uſum eius in græcis etiam Patribus urgens ſubinde & commonſtrans.* Unde bene (meâ ſententiâ) conjicit *Petrus* BURMANNUS (*e*), de hoc Opere intelligendum eſſe HOESCHELIUM, quando is anno 1601. *Joſepho* SCALIGERO ſcripſit: *Amicus quidam meus deſcribit Indicem græcum veteris Teſtamenti, à ſe magno labore conſtructum. Ei vere biblico Theſauro typographum quæro, atque id negotii* BONGARSIO *dedi.*

I 2 Præ-

(*d*) JUNGERMANNUS plura edidit, & *Correctoris* in officina *Wecheliana* munus obivit: ex qua ipſa KIRCHERI Concordantiæ prodiverunt, uti additum in fine *Inſigne* evincit.

(*e*) In *Sylloge Epiſtolarum à Viris illuſtribus ſcriptarum. T. II, p.* 354.

Præclare de hoc Opere judicavit *Auguſtinus* CALMETUS in *Bibliotheca ſacra* ſcribens: *Opus eſt utiliſſimum, non Scripturæ tantum lectioni inſerviens, ſed addiſcendo etiam, quam potiſſimum ſignificationem ſingulis hebræis vocibus Veteres græci Interpretes aſſignaverint; ſicut etiam legendis græcis Patribus plurimum confert. Cum autem Auctor non niſi græca Complutenſi editione in Opere adornando uſus fuerit, optandum fuiſſet, ut potius Romanam, Complutenſi ſine controverſia præſtantiorem, prætuliſſet. Prodiit iterum Opus illud duobus Voluminibus, in folio, Antverpiæ et Ultrajecti.* 1718. *cui editioni Abrahamus* TROMMIUS *præſidens ordinem, quem Kircherus ſecutus eſt, immutavit. Ille enim hebræum alphabetum præſtituit: Trommius græcum maluit &c. &c.* ACTA *Eruditor. Lipſienſium, ad annum* 1719. *p.* 49. poſt commemoratas TROMMII *Concordantias* dicunt: *Equidem jam ante ipſum... Conrad.* KIRCHERUS *ſimili opera defunctus erat, &* Concordantias *in LXX. Interpretum Verſionem, quas ſua laude Trommius mactat, ſatis diligenter ſcriptas ediderat; ſed præterquam quod ille liber, rarior factus, in tabernis librariis haud amplius compareret &c. &c.* Confer *Le* LONG *Bibliothecam ſacram. Richard* SIMON *Biblioth. choiſie T. I. p.* 256. VOGT *Catalog. Libror. rarior. p.* 336.

II. *De Uſu Concordantiarum græcarum in Theologia.* in 4to. *Wittebergæ.* 1622. V. LIPENII *Biblioth. Theolog.* & *Allgemeines hiſtoriſches Lexicon.* WOLFIUS in *Supellect. epiſt. & litter. p.* 34. indicans *Volumen* 272. *Epiſtolarum* ad *Balthaſarem* MEISNERUM (*f*) ſcriptarum, addit ſequentia: *Sunt in*

(*f*) Fuit is Profeſſor *Wittebergenſis*, de quo videri poterit *Freherus* in *Theatro Eruditorum.* WITTE in *Memoriis &c.* ROLLIUS *de Profeſſoribus &c.*

in his paucæ quædam ad alios ſcriptæ. Præ reliquis eminent Io. Andreæ, *Chriſtoph.* Arnoldus .. *Conradus* KIRCHERUS.

MAYR (*Georgius*) Soc. Jeſu.

Dum *Georgium* MAYRUM (*) nomino; Virum nomino multigena eruditione præditum, plurimarum linguarum (græcæ præſertim ac hebraicæ) longe peritiſſimum; de quo ſi plura in medium attulero, eò majorem abs lectoribus meis gratiam initurum me confido: quo pauciora, hactenus de illo memoriæ prodita, invenire eſt.

Protulit *Georgium* noſtrum, & Societati Jeſu tum in Germania naſcenti, & Orbi litterato perutilem futurum, *Raina* urbs *Bavariæ* ad *Lycum* amnem ſita, anno circiter MDLXIV. Is, cum puer adhucdum in triviali ſchola eo usque profeciſſet, ut characteres *Tituli*, imagini Chriſti e cruce ſuſpenſi ſuperſcribi ſolitos, latinos eſſe cognoſceret: neſciret tamen, quæ qualesque eſſent reliquæ litterarum notæ; percontatus eſt â ludimagiſtro, quid notæ illæ ſibi vellent? Repoſuit hic: litteras eſſe idiomatis, quo tum gens *Græcorum* extera, tum *Hebræorum*, ex qua multos per viciniam oberrare noverat *Noſter*, uterentur: de reliquo his litterarum ductibus nil indicari aliud, quam quod *Latini* ſuo charactere ſignarent. Sen-

(*) Bene diſtingui â *Noſtro* debet alius *Georgius* MAYER *Monacenſis*, artium liberalium Magiſter, & Parochus *Tegernſeenſis*: a quo vidi. I. *Gemeine Beichtform* .. *ſampt andern kleinen, ſchönen und geiſtlichen Tractätlin. in* 8o. *Tegernſee.* 1577. *II. Ein kurzer, doch nuzlicher Tractat von den dreyen Haupttugenden, als Glaub, Hofnung und Liebe &c.* in 4to. *Ibidem.* 1578. quem dicavit *Erneſto* ê Ducibus *Bavariæ*, Epiſcopo *Hildeſhemenſi* & *Friſingenſi*, Patrono ſuo.

ſit mox puer vehementi ſe deſiderio accenſum, linguam non *latinam* duntaxat, ſed et *græcam hebraicam*que addiſcendi. Atque ocyus triplici huic ſtudio, quantum per ætatem magiſtrosque licuit, totum ſe improba diligentia impendit (*a*). Scilicet â parvis ſæpe initiis ad maxima itur.

Sic dum ad ſtudia impigrè incumbit, labentibûs annîs in Academiam *Ingolſtadienſem* defertur; ubi annô MDLXXXIII. novendecim annorum juvenis, poſt abſolutam *Dialecticam*, Societati Jeſu ſeſe addixit. Rem ſequentibus verbis narrant *Annales* eiusdem *Academiæ*, *T. II. p.* 82. „ Dedit *Academia* noſtra eodem anno (1583) „ *Ordini Jeſuitarum* egregium tyronem *Georgium* „ *Mayerum* ... jam tum trium linguarum peri„ tum, *latinæ* ſcilicet, *græcæ*, & *hebraicæ*, qua„ rum ſpecimina prorſus præclara exhibuit in O„ puſculis græcis & hebraicis â ſe editis".

Jactîs itaque in *Bavariæ* urbe, cui *Landsberga* nomen, vitæ religioſæ pro *Societatis* more fundamentis, ſtudia ſua, linguarum præcipue veterum & externarum, reſumere minime intermiſit multo majori, quam antea, tum opportunitate tum progreſſu: adeo ut, poſtquam ſacerdotio initiatus fuerat, tribúsque ſolennibus votis ſeſe obſtrinxerat, denuo in Academiam *Ingolſtadienſem* veniens, anno MDXCIII. græcæ. ac hebraicæ linguæ elementorum tradendorum munus in illa *Univerſitate* acceperit; in quo bene gerendo eam operam diligentiamque poſuit, ut *Annales* prædictæ *Academiæ T. II. p.* 131. & 133. ſequens ei elogium ſcribere non dubitârint: *Referunt Acta Univerſita-*

(*a*) Hæc iisdem ferme verbis teſtatur *Ignatius* AGRICOLA in *Hiſtor. Soc. Jeſu, Provinciæ German. ſuper. T. II. p.* 262.

verſitatis ad hunc annum, hebraicarum litterarum cognitionem, quae ab aliquot annis fere neglecta jacuerat ob Auditorum paucitatem, magna cepiſſe incrementa; cum duodeni ex ſaecularibus Theologiae Auditoribus magno ardore ad illud ſtudii genus animum applicarent, ac brevi tempore proceſſus facerent non poenitendos, operâ maxime Georgii MAYERI, *qui eam Lectionem hoc anno pro* Cornelio Adriani *ſuſcepit.*

Fluebat annus MDXCVI. cum *Noſter*, neſcio qua de cauſſa, aut quorum negotiorum ergò, *Romam* (*b*) ivit (ſucceſſorem in docendi munere nactus *Adamum* (*c*) TANNERUM) niſi forte hoc eo conſilio factum ſit, ut in hac terrarum orbis dominatrice urbe, ad quam omnium regnorum incolae confluunt, haberet, ut exterarum linguarum ampliorem ſibi cognitionem pararet, partámque in emolumentum ſanctae Religionis effunderet: de qua re videri poterit infrà in *Catalogo Opp. Noſtri No. VII.*

Quamdiu *Romae* ſubſtiterit, dicere non habeo. In *Germaniam* autem reverſus, annô MDXCVIII. ab illuſtriſſima *Fuggerorum* gente in Concionatorem ad *S. Mauritii* in urbe *Auguſtana*, & primus quidem ex *Sociis*, adoptatus fuit: ubi poſthac ad vitae ſuae finem uſque per annos *viginti quatuor* manſit, dignus ob id, cui in hac *Bibliotheca* locum dem.

In ea ſtatione poſitus *Noſter*, totum ſe tum *ſacris*, tum *litterariis* occupationibus impendit. De *ſacris* — Rei catholicae ſtabiliendae multis modis,

(*b*) *V. Annales Academ. Ingolſtadienſis*, à *I. N.* MEDERER editos, *T. II. p.* 146.

(*c*) De TANNERO vide ALLEGAMBIUM, SOTVELLUM, *Annales* mox citatos, WITTE *Diarium.*

dis, præcipue apud *Bavariæ* Duces & Antiſtitem Auguſtanum Henricum *à Knöringen*, inſigniter ſtuduit: præſtantî, quâ diverſorum idiomatum genera complexus fuerat, memoriâ ſuffultus adverſarios ſolide revicit: xenodochia pauperum, contubernia militum, reorum ergaſtula lubentiſſime perluſtravit: nec unquam plus operæ Procerum amplitudini, quam Popelli tenuitati tribuit. Sed iſta prolixius expoſita habes apud ALLEGAMBIUM (*d*) & *Ignatium* AGRICOLAM (*e*) ex quibus hæc delibâſſe ſufficiat.

De *litterariis* — Intermedio tempore amata ſtudia, linguarum maxime exterarum, proſequebatur ſtrenue: qua in re pluribus aptiſſimis circumſtantiis adjuvari ſe ſenſerat. Prima fuit binorum Virorum, *Societati* ſumma poteſtate præfectorum, *Claudii* videlicet AQUAVIVÆ & *Mutii* VITELLESCI æqua voluntas: AQUAVIVÆ quidem, *qui cum eminentioribus ſcientiis ſingularem amorem cognitionemque græcæ ac hebraicæ linguarum conjunxerat: & illas litteras non ſolum ipſe in graviſſima ætate, occupationum autem mole propemodum infinita, tanquam veteres ac jucundos amicos ſæpiſſime ac tantum non quotidie inviſere ſolitus fuerat: ſed etiam easdem ſuis pro Inſtituti ratione et B. Ignatii decreto, plurimum commendare ſtuduerat* (*f*): VITELLESCI vero, quem *Noſter* ſic affari (*g*) minime dubitavit: *Inter communia vota, quibus R. T. Paternitati animi corporisque vires quam maxime diutur-*

(*d* In *Biblioth. Script. Soc. Jeſu.*

(*e*) In *Hiſtor. Soc. Jeſu*, *Provinciæ German. ſuper. T. II. p.* 262. 263. &. *T. IV. p.* 329.

(*f*) Hæc teſtatur *Noſter* in *Dedicatoria* ad ſuum *Thomam à Kempis*.

(*g*) In *Dedicatoria* ad *Vitam S. Ignatii* 1616. editam.

diuturnas ad Societatem .. recte adminiſtrandam omnes illius filii a Deo O. M. enixe flagitamus, illud haud poſtremum eſt, ut in hac religioſa familia, cum aliis ſcientiis, linguarum quoque principum ſtudia in dies magis, ipſius conſilio & auctoritate, ubique efflore- ſcant, atque ab ipſius deceſſore (Aquaviva) *in hunc finem ſapienter cogitata, imo non infeliciter coepta ad optatum exitum perduci poſſint.* Accedebat *Gregorii* ROSEFFII Rectoris primum Collegii *Auguſtani*, poſtea totius Provinciæ Præſidis nutus: Sociorumque, PONTANI maxime & RADERI (*h*) tum in Collegio *Auguſtano* manentium, et ſingulari græcæ litteraturæ laude florentium exemplum. Mire hæc omnia ſecundabat Viri cuiusdam ex ordine eccleſiaſtico primarii pia liberalitas: cuius, etſi nomen, fors ipſomet jubente, reticuit *Noſter*, at munificentiam ſilendam haud duxit; etenim in *Præfatione, trigeſima Aprilis*, anno 1614. data, ad *Faſciculum Litaniarum græco-latinum*, *typis S. Nicolai* a ſe editum ſequentia monet: *Quam opellam à me haud invito ſuſceptam mox inſigni ſua liberalitate eccleſiaſtici ordinis Vir quidam primarius Auguſtæ complexus eſt. Is enim cum intellexiſſet, huius Libelli pretium, ſi e noſtratibus typographis quiſpiam novos utriusque linguæ typos in hanc editionem ſuis ſumptibus comparaturus eſſet, multo maius futurum, quam ut a tenuioris fortunæ adoleſcentibus commode emeretur*, hoſce novos *ipſe* typos non exigua impenſa curatos, *pro ſuo in pietatis ac litterarum ſtudia amore, tam huius, quam aliorum Libellorum latino-græcorum editioni poſthac (ut ſperandum eſt) inſtituendæ benigne donavit.* Hæc de ſtudiorum adjumentis, quæ *Noſtro* adfuerunt.

(*h*) ROSEFFII, PONTANI, RADERI laudes accurate perſcripſi in *Alphabeto V. Biblioth. Auguſtan.*

Liceat mihi hôc locô digredi pauliſper, & de *Inſigni* atque *Typis S. Nicolai* paulo fuſius dicere. I°. *Inſigne S. Nicolai* ſaltem jam anno 1613. exſtitiſſe, ex *Catalogo Opp.* noſtri *Georgii*, inferius exhibendo, *N°. III.* diſcimus. Exhibet autem *Inſigne* hoc effigiem *S. Nicolai* epiſcopi, cui circumſcriptum lemma: *Beneficentiæ et Communitatis nolite obliviſci*, legere eſt. 2°. *Typis S. Nicolai* procuſa dicuntur plura opuſcula, inferius recenſenda, *No.II. III. VII. VIII. IX.* 3°. Qua ratione *Inſigne* iſtud typis *novis*, latinis & græcis, à quodam Viro primario eccleſiaſtici ordinis auctum fuerit, paulo ante moniti fuimus — Hinc amplecti nequeo ſententiam *Georg. Guil.* ZAPFII, memoratum *Faſciculum Litaniarum* inter fœtus typographiæ *Velſerianæ* accenſentem, & hoc modo *Inſigne pinûs* cum *Inſigni S. Nicolai* miſcentem. Interim negare nolim, Virum illum eccleſiaſticum primarium, *Velſeri* aliorumque civium *Auguſtanorum* laudatiſſimo exemplo, ad ſimile quid audendum excitatum fuiſſe: nec etiam inficias iverim, *typos illos novos, à Viro illo primario non exigua impenſa curatos*, priſtinam mutâſſe ſedem, atque ê typographéo *Velſeriano*, cuius inſtrumenta et utenſilia, rebus VELSERI plurimum perturbatis, morteque eius paulo poſt ſecuta, fortaſſis jam diſtrahi cœperant atque diſpergi, ad *Inſigne S. Nicolai* migraviſſe. Plura tempus docebit.

Iam ad *Noſtrum* revertor — Pervaſit eruditionis *Georgii* fama omnem Germaniam; unde factum, ut paſſim ventitarent Epiſtolæ etiam à Principibus Viris, quibus varias quæſtiones ac dubia proponerent: et verò etiam reſponſa, quæ petierant, & dubiorum ſolutiones reciperent: præci-

pue

pue in ſacris litteris ad verbum interpretandis eius conſilia exquirebantur; adeo ut cum doctiſſimis viris, atque etiam cum *Roberto* BELLARMINO, frequens ei fuerit litterarum commercium (*i*). In hanc rem procul omni dubio plura invenire eſt in *Epiſtolis* doctiſſimi *Cardinalis* iſtius, quas *Iacobus* FULIGATTUS in unum volumen collectas *Romæ* 1650. apud *Manelphum* in 12°. vulgavit: ego autem, dum hæc ſcribo, *Auguſtæ* expiſcari non potui.

Hæc inter *Georgius*, ſtudiis jugiter intentus, *Novum Teſtamentum* noviter *græce* convertit, quod moriens *prælo paratum probatúmque reliquit*, teſte ALLEGAMBIO in *Biblioth. Script. Soc. Jeſu. p.* 551. Similiter *Martyrologium Romanum* in *eandem* linguam traduxit, teſtante SOTVELLO in *Biblioth. Script. Soc. Jeſu*, *pag.* 292. Inde vero ad maiora progreſſus, mox dictum ſanctum *Teſtamentum* ex latino in hebræum vertit, quaſi colophonem editis à ſe lucubrationibus additurus: quod magni laboris nec minoris momenti Opus ut ipſe accurate ſimul ac collato cum eruditis, qui in Urbe ex omni litteratura, omnique gente, ac tempore ſunt perquam multi, conſilio novis curis elimandum reſumeret, viſum eſt Moderatoribus operæ pretium, *Romam* evocare *Georgium*. Ivit is, ſed brevi, poſtquam advenit, in *Collegio germanico* non absque eruditorum luctu, rebus humanis valedicere coactus eſt, improbo ac inexorabili fato iſtos tres ingenii partus orbi litterato invidente (*k*).

Obiit

(*i*) ALLEGAMBIUS, & *Hiſtoria Soc. Jeſu. ll. cc.*
(*k*) Iidem *ll. cc.*

Obiit autem anno à reparata ſalute MDCXXIII. die 25. Auguſti, à natali ſuo LVIII. à vitæ religioſæ exordio XL.

Opera *Noſtri*, typis procuſa quæ habentur, ſunt ſequentia

I. *Evangelia & Epiſtolæ, quæ dominicis & feſtis diebus totius anni in Eccleſia legi ſolent*, in 12°. *Ingolſtadii, typis Adami Sartorii*, græcò-latinè. 1610. Edidiſſe *Noſtrum* hæc, utut ſuppreſſo nomine, teſtatur ALLEGAMBE in *Biblioth. Soc. Jeſu. p.* 157.

II. *Officium B. V. Mariæ latino-græcum in* 12°. *c. fig. ligno inciſis, & privilegio cæſareo*; rubronigrè. Acceſſerunt *Orationes* aliæ plurimæ. *Auguſtæ Vindelicorum, ad inſigne pinûs, imprimebat David Francus*. 1612. Præmittitur effigies *B. V. Mariæ* à Wolfg. *Kilian* nitidiſſime ſculpta. In *præfatione Noſter* ait: *Laude dignam operam*.. *Fridericus* MORELLUS ... *hoc in genere præſtitit, dum bene magnam* Mariani *iſtius* Officii *partem e latino in græcum ſermonem convertit. Atque utinam! huius pii libelli græco-latina extarent exemplaria. Verum illa aut non amplius venalia reperiuntur: aut quæ extant, ab illa correcta et de novo approbata latini* Officii *editione differunt, quam Clemens VIII. in poſterum uſurpandam præſcripſit. Hac igitur qualiquali opera noſtra effectum eſt, ut (facultate prius Romæ impetrata) hoc* B. Virginis Officium, *utraque lingua conſcriptum, nova iſthac forma ederetur.*

De hac editione meminerunt *I. G.* SCHELHORNIUS in *Beyträgen zur Erlauterung der Geſchichte. IV. St. p.* 206. & ex hoc G. G. ZAPF in *Buchdrucker-Geſchichte von Augſpurg. T. I. p.* 215. 216. Ego vidi eam in Bibliotheca *San-Udalricana*,

cana, uti & *alteram*, rubro - nigram itidem, cum epigraphe: *Auguſtæ Vindel. Excudebat Chriſtophorus Mangius, typis S. Nicolai.* 1615.

III. *Cantica Natalitia catholica, germanice, græce, latine. in* 8o. *Auguſtæ Vindelicorum. Ad Inſigne S. Nicolai.* 1613.

Huius Libelli Auctorem non alium, quam *Noſtrum*, eſſe, mihi locus, ætas, inſigne ipſum perſuadent penitus: tum etiam verba Præfationis, in qua dicitur: *Unà cum latinis ac germanicis Canticis, quæ Chriſto nato quotannis magno pietatis ſenſu accinere ſoletis*, græca *iisdem melodiis decantanda . . . nunc accipite, accepturi quoque alio tempore* hebraica *jam conſcripta; ubi eorum typorum copia comparata fuerit.* Et revera quinquennio poſt

IV. *Cantica paſchalia quadrilinguia*, (nimirum latinè, græcè, hebraicè, germanicè) *pietate doctrinaque florenti Collegio S. Hieronymi, in Academia Dillingana, dedicata, in* 8o. *Auguſtæ Vindel.* 1618. prodiverunt in lucem.

V. *Petri* CANISII *Catechiſmus græco - latinus*, cuius plures editiones factæ ſunt: quas omnes recenſere nec queam, nec velim.

Subſequentibus annis eundem *Cathechiſmum* etiam *hebraica Verſione* addita vulgavit: de qua editione dicere pergo.

VI. *Petri* CANISII *S. J. Theologi Catechiſmus catholicus cum interpretatione græca & hebraica, editus opera Georg. Mayr. in* 8o. *Dillingæ. Formis academicis. Apud Udalricum Rem.* 1621.

Sacravit *pietate doctrinaque præſtantibus Iuvenibus, in Societatis Jeſu Academiis, ſanctæ linguæ ſtudioſis*, dicens: *Quantopere multis jam annis multi*

ti

ti iidemque non vulgaris eruditionis Viri, trium principum linguarum amantes, deſiderarint, ut P. Petri Caniſii .. Catechiſmus *tot ante variarum nationum linguis* .. *evulgatus* græco *quoque et* hebraico *idiomate quaſi publice loqueretur, pluribus verbis hoc loco recenſere ſupervacaneum fuerit. Quam quidem duplicis iſtius interpretationis opellam*, pro veteri meo in utramque hanc linguam ſtudio *jam olim haud ægre mihi imponi paſſus ſum, verùm non pari eventu. Græca enim* Catechiſmi Caniſiani *verſio mox typos græcos paratos invenit, et annis jam non paucis diſcipulorum noſtrorum manibus teritur. Hebraicæ vero interpretationis editionem non ſolum typorum hebraicorum .. ſed etiam plurium vocum, quas ſacra hebraica V. T. volumina non ſuppetunt, inopia impedivit., Verum poſtquam piorum & communis boni amantium Virorum ſubſidio typi ipſius linguæ non exiguis ſumptibus comparati erant, paulo poſt hæc altera quoque remora tolli coepta eſt. Eruditorum enim hortatu eæ, quæ deſiderabantur, voces aut ſecundum analogiam e propriis radicibus hebraicis formatæ ac novatæ ſunt (Multæ enim res Chriſtianorum, ut veteribus Hebræis ignotæ erant, ita etiam nominibus caruerunt) aut ex probato uſu Rabbinorum petitæ, aut denique à Syris Chriſtianis, quorum lingua, Hebræam noſtram, matrem ſuam agnoſcit, acceptæ ſunt, non tamen absque aliorum huius linguæ peritorum conſilio & approbatione...*

VII. *Idem Catechiſmus imaginibus expreſſus, quas* (ut ALLEGAMBIUS *l. c.* teſtatur) *etiam addidit Catechiſmo* italico *Rob.* Bellarmini; & hiſpanico *Hieronymi* Ripaldæ; *quin et* gallico, & anglico, & germanico, ſlavonico, bohemico, & *aliis; ne cui genti deeſſet.* In eandem rem ſequentia *Hiſtoria*

Soc.

Soc. Jeſu, provinc. German. ſuper. T. II. p. 262. narrat : *Stupenda prorſus induſtria Compendium doctrinæ chriſtianæ à Petro* Caniſio *editum in alias linguas transferre eſt aggreſſus, perfecitque tam feliciter, ut jam vix natio ſit ſub ſole, quæ non percipiat linguâ ſuâ loquentem magnalia Religionis catholicæ. Nec enim ſoli exinde* Germani *&* Latini, *ſed etiam* Græci *ac* Hebræi, Itali, Galli, Hiſpani, Luſitani, Angli, Poloni, Bohemi, Slavi, *ipſi etiam* Sinæ *ex unius* Georgii *interpretis calamo opportunitatem nacti ſunt, orthodoxum dogma à* Caniſio *in quinque collectum capita, ſuo quisque legendi ſermone vernaculo.*

Huius *Catechiſmi imaginibus expreſſi*, addito *texto græco*, exemplar vidi *Auguſtæ*, apud Chriſtophorum *Mangum*, anno 1613. impreſſum, cum *Inſigni S. Nicolai. Venduntur à Ioanne Krugero Bibliopola.* in 8°. Præcedit Epiſtola *Noſtri* græca, in qua (ut ſtatim latino ſermone utar) præter alia monet : *Poſtquam Petri Caniſii Catechiſmum ante multum temporis Superiorum juſſu in græcum tranſtuli, brevi intellexi, hunc laborem meum, etſi exiguum, fructu neutiquam caruiſſe; nam Libellus iſte non ſolum ad privatam adoleſcentûm, ſed etiam ad publicam diſcipulorum in ſcholis noſtris utilitatem conduxit. . . . Nunc autem novam et priori majorem, diſcipulis noſtris gratificandi, occaſionem mihi capere videor : cum noſtratium Dominorum pia liberalitate*, imagines *ex buxo Indica confectæ fuerint, quibus orthodoxæ fidei noſtræ capita non inepte exprimuntur. Quod ipſum eo gratius accidit, quò pluribus linguis aptari hæ* icones *poſſint.* Subdit : „ *Catechiſmum Caniſii*, ſic ornatum, *latine* „ jam et *germanice* non ſine fructu vulgatum fuiſſe : „ nunc quod his duabus linguis præſtitiſſet, ſe græ-

„ cæ

„ cæ quoque illuſtri linguæ præſtare . . . ſperare-
„ que, fore: ut non ſolum aliis ubique diſper-
„ ſis, ſed etiam in ipſa *Græcia* ad *Societatis* ſcho-
„ las modò ventitantibus diſcipulis editio hæc,
„ imaginibus exornata, peraccepta futura ſit". Vidi etiam ſimilem editionem addito *textu gallico P. Io. Bapt.* ROMAIN, hoc titulo: *Le Catechiſme de Pierre Caniſius . . exprimé par images. Augsbourg. Avec Privilege de l' Empereur.* 1614. *in* 8o. In fine habetur *Inſigne S. Nicolai. Imprimé par Chriſtophle Mang. Les Exemplaires ſe vendent . . . . chez Iean Chardon Savoyart de nation &c.*

VIII. *Faſciculus ſacrarum Litaniarum ex SS. Scripturis & Patribus, Romæ approbatus, nunc primum in pium uſum ſtudioſæ Iuventutis græce redditus. in* 12o. *Auguſtæ Vindelicorum.* 1614. In fine: *Auguſtæ Vindelicorum. Excudebat Chriſtophorus Mangius typis S. Nicolai. Venditur ibidem à Ioanne Krugero Bibliopola.*

Confer G. G. ZAPF *Buchdruckergeſchichte von Augſpurg, T. I. p.* 218.

IX. *Thomas à* KEMPIS *de Imitatione Chriſti latino-græcus. in* 12o. *Auguſtæ Vindelicorum. Typis S. Nicolai.* 1615. In fine legitur: *Auguſtæ Vindel. Excudebat Chriſtophorus Mangius typis S. Nicolai.*

Dicavit *Noſter* hanc ſuam opellam *Claudio* AQUAVIVÆ S. J. Præpoſito generali, inter alia monens: mirum videri poſſe, quod *pius Auctor, cùm in tot támque variarum nationum, ubique extra Europam ſparſarum, linguas translatus fuerit, apud ſolos Græcos hactenus tacuerit. Quare ſe non tam ſuo amore, quo hanc linguam à puero ſe proſecutum eſſe non invitus fateretur, quam, Patrum ſuorum hortatu, eum interpretandum ſuſcepiſſe.*

X. In-

X. *Inſtitutiones Linguæ hebraicæ, in* 8o. *Auguſtæ, typis Chriſtophori Mangii* 1616. *Ingolſtadii* 1624. in 12°. *Lugduni.* 1659. in 8o. (Ita ALLEGAMBE, & BAILLET mox de novo citandi) *Norimbergæ.* 1695. in 8o. (Ita GEORGII *Bücherlexicon*) LIPENIUS in *Biblioth. philoſ. p.* 408. recenſet Editiones ſequentes: *Genevenſem* in 8o. 1623. *Lugdunenſ. Sequan.* in 8o. 1622. 1652. 1659. quæ poſtrema eadem eſſe videtur cum paullo ſuperius indicatâ.

Has *Inſtitutiones valde laudatas fuiſſe*, affirmat ALLEGAMBIUS *l. c.* & *Adrianus* BAILLETUS in Libro: *Jugemens des Savans T. II. P. III. p.* 205. de iisdem ſequens judicium ferre non dubitavit: *La Grammaire hebraique du P.* Mayr (a) *n' a pas été moins éſtimée que celle du Cardinal Bellarmin et il paroit, qu' elle a été d' aſſez grand uſage par le nombre de ſes editions.* Hoc ipſum Opus fuſius deſcribendum ſibi quoque duxit *Auguſtinus* CALMETUS in *Bibliotheca ſacra, P. III.* ubi, poſtquam de BELLARMINI *Inſtitut. ling. ſanct.* egerat, addit: *Inſtitutiones etiam refert Opus* Georg. Mayeri *ſæpius & variis in locis recuſum, nonò ac poſtremo* (b) *Tubingæ.* 1693. *in* 8°. *In ſex partes diſtributum exhibet, in prima rationem legendi & pronuntiandi Hebræum, in ſecunda agit de nomine, in tertia de verbo, in quarta de dictione, in quinta de ſyntaxi, in ſexta de poëſi Hebræorum. In calce legitur*

(a) Gallica hæc latinè ſic converti poſſent: *Haud minoris, quam Grammatica hebraica a Cardinale Bellarmino vulgata, æſtimata fuit Grammatica P. Mayr: et ex editionum numero patet, illam magno uſui fuiſſe.*

(b) Confer ſuperius dicta: et ex his corrige, quæ perperam narrat CALMETUS.

gitur exercitatio grammaticalis in Jonam, vel ſaltem id præfert editio Lugdunenſis anni 1622. Vir erat Jeſuita, & florebat anno 1622. Hôc enim data eſt Epiſtola eius dedicatoria ad Bellarminum Cardinalem. Confer LE LONG *Biblioth. ſacr.* quem, dum hæc ſcribo, ut ad manus haberem, fortuna negavit.

XI. *Vita S. Ignatii S. J. Fundatoris latino-græca, ex hiſpanica, quam R. P. Caſpar Quartemont eiusd. Societ. latinè reddidit. Interprete Georg. Mayr. in* 12°. *Auguſtæ Vindel.* 1616. In fine legere eſt: *Apud Chriſtophorum Mangium.* Præfigitur Effigies *S. Ignatii* à *Wolfgango Kilian* ſculpta.

Dicavit *Noſter* Mutio *Vitelleſco* S. J. Præpoſito generali.

XII. *Officium Angeli Cuſtodis Pauli V. P. M. auctoritate publicatum: in gratiam vero Congregationum B. Virginis Mariæ nunc primum latine ſimul ac græce editum operâ Georgii Mayr. in* 12. *Antverpiæ. Apud Heredes Mart. Nutii & Ioann. Meurſium.* 1617.

XIII. *Officium Corporis Chriſti, de Feſto & per Octavam, latine & græce editum, ac Fraternitati euchariſticæ Auguſtanæ dedicatum.* in 12°. rubro-nigre. *Auguſtæ Vindel.* 1618. *Ibidem* 1649. in 12.

In *dedicatione* laudat *Noſter* Marcum FUGGERUM, *cuius ſingulari pietatis ardore Fraternitas hæc, priorum temporum injuria obſcurata, priſtino ſplendori reſtituta fuit*: monetque, Libellum *nonnullorum, qui huic laudatiſſimo cœtui inſcripti erant, conſilio ac ſumptu primùm prodire.*

In fine addidit *Litanias de V. Sacramento Euchariſtiæ* & *Sequentiam S. Thomæ*: Lauda Sion, *græco-latine.*

XVI.

XIV. *Vita S. Ignatii centum imaginibus expreſſa*, quam (teſtante ALLEGAMBIO *l. c.*) nomine *Auguſtani Collegii* sereniſſimo *Bavariæ* Duci dedicavit. *Auguſtæ*. 1622.

Noſtri memoriam etiam agunt KOENIG in *Biblioth. vet. & nov.* WITTE in *Diar. biograph.* & OECHERN in *Gelehrten - Lexicon.*

MOIBANUS (*Ioannes*)

MOIBANUM Virorum doctiſſimorum amicitiæ t elogia omnino dignum reddunt, ut eius meioria in hac *Bibliotheca* cum laude agatur. Quod um facere paro, ducem aptiſſimum ſequi placet annem CRATONEM *Vratislavienſem* Medicum, qui *Noſtri*, quippe amici ſui ſingularis, Vitam *Conido* GESNERO Medico & Philoſopho eximio id penti, non ſine maximo doloris ſenſu, deſcripſit, urrationem ſuam ſequenti *Virgilii* verſu orſus:

Infandum, Geſnere! jubes renovare dolorem.

Patrem habuit *Noſter Ambroſium*, SS. Theogiæ Doctorem, in *Wittebergenſi* Academia opnarum artium Profeſſorem, poſteà Paſtorem *Vratislavienſem* (*a*): matrem *Annam* ex antiqua & udabili *Bonicorum* familia. His parentibus ad em 3. Kalend. Martii, anni MDXXVII. procrea-*Ioanni* noſtro tanta adfuit excellentia ingenii, valeret, ubi hoc vel mediocriter intenderet: atie ex ſe & naturâ ſuâ non modo plurimarum reim cognitionis capax eſſet, verum etiam inveendo ſagaciſſimus. Erat illi inſuper ea mentis licitas, ut & in exquirendis rebus plurimum

 alere-

(*a*) De *Ambroſio* MOIBANO videri poterit *Melch.* ADAMUS in *Vit. Theolog.* PANTKE *de Paſtoribus Vratiſlavienſibus.*

aleretur: & agitandis magna cum induſtria ob lectaretur. Hinc minime mirum videri debet eum temporis lapſu Virum, abundanti doctrina excultum, inque artibus optimis, litteris & linguis verſatiſſimum ac exercitatiſſimum evaſiſſe.

In prima pueritia *hebraicas* litteras à patre didicit: in publica autem ſchola à *M. Andrea* WINGLERO Ludimoderatore veteri et optimo, atque à *M. Balthaſare* NEANDRO in *latinis* litteris et primarum artium ſtudiis eruditus eſt. Domi quoque præclaros magiſtros habuit primum quidem *Antonium* CARCHESIUM Virum in græcis & latinis litteris ſummum, judicio politiſſimo præditum, cuius nominis ſplendor, cum propter Juris ſcientiam eximiam *cæſareus* factus ſit *Conſiliarius*, in ſummorum Regum ac Principum aulis innotuit: deinde *Hieremiam* VENETUM, cuius ingenium excellens, doctrinæ eruditio, judicii acrimonia magno Reipublicæ *Vratislavienſi* tum ornamento, tum in judiciis publicis adjumento fuit. Hi eum in *græcis* litteris & arte *poetica* exercebant. VENETUS etiam in *Muſica* & *Arithmetica* ita inſtituit, ut per omnem ætatem primæ informationis vis enituerit.

Cum vero ad γραφικὴν ſingulari naturæ impetu raperetur, non ſolum ſtudioſe imitatus eſt bonitatem manûs *M. Boni* ROSLERI Scriptoris optimi, & ad ſimilitudinem literæ eius prope acceſſit; ſed etiam imagines atque *picturas* exprimere conatus eſt. In iſta vero arte quantum, nullo unquam magiſtro uſus, naturæ vi atque incitatione profecerit, effigies præſtantiſſimorum hominum, quas ille pictas reliquit, teſtantur. Certe *Ioannes* CRATO, cuius verbis ipſiſſimis in hac narratione fere omni utor, in ſuo Muſæo tum *Ioannis*

nis Baptiſtæ MONTANI Medici celeberrimi (*b*) tum *Ioannis Baptiſtæ* HAINZELII (*c*) Conſulis Auguſtani imagines â *Noſtro* depictas adſervavit. Idemque CRATO ſubdit: *Meam etiam effigiem non ſolum artificioſiſſimè coloribus pinxit* (MOIBANUS videlicet) *verum etiam egregiè ſculptam non tam meo merito vel rogatu, quam ſuæ erga me voluntatis amiciſſima propenſione expreſſit.*

Hanc autem erga me illius affectionem amantiſſimam inde ſumpſiſſe initium arbitror: Quod cum adoleſcens ex Academia in patriam ante viginti duos annos reverſus eſſem, nec ille domeſticos præceptores haberet, rogatus a patre eius Ambroſio, cui nihil denegare poteram, aliquot menſibus illi, atque Georgio LAUREAE, *uſum præceptorum Dialectices & Græcæ linguæ in paternis meis ædibus, quanta maxima poteram diligentia, oſtenderim: atque ita illorum ſtudia adjuverim, ut me deinceps perpetuo, cum uterque Doctor artis medicæ factus eſſet, &, ſecundum vetus Dictum, magiſtrum ſuperarent, in præceptoris loco habuerint.*

Poſtea, cum MOIBANUS *Wittebergæ* ſupra quinquennium *Philippum* MELANCHTONEM audiviſſet, honorem, qui *Artium Magiſtris* tribui ſolet, quem nunquam affectaverat, ſibi delatum recepit, eodemque *Philippo* auctore ac hortatore *Norimbergam* profectus, ibi *D.* GEUDERI (*d*) liberos privatim erudivit, multosque verſus græce & latine

 ſcrip-

(*b*) Docuit is *Patavii* medicinam, de quo conſule *Freherum*, *Ghilinium*, *Keſtnerum*, *Teiſſierium.*

(*c*) *Io. Bapt.* HAINZELII, tanquam ſummi litterarum et litteratorum Mæcenatis, ſæpius in præſenti *Bibliotheca* mentio facta eſt. De eodem confer DOPPELMAYR in *Nürmbergiſchen Künſtlern*, p. 72.

(*d*) *Geuderi*, gens patritia *Norimbergenſis.*

ſcripſit: in qua exercitatione ſi diutius verſatus eſſet, haud dubie ad eum Poetices gradum in utraque lingua perveniſſet, quem non niſi ſumma ingenia, muſico incitata impetu, ſingularis ſtudii induſtriâ aſſequuntur.

Erat illo tempore ampliſſimæ Reipublicæ *Norimbergenſis* Medicus, Doctor *Cornelius* SITTARDUS *Colonienſis* vir in bonis literis præclare verſatus, et præſtantium ingeniorum amator et admirator maximus, qui plurimum *re herbaria* delectabatur. In huius igitur ſcientiæ cognitionem cum MOIBANUS quoque pervenire cuperet, conjunctiſſime cum *Sittardo* vivebat: et ſtudioſe deſcriptiones herbarum ex græcis Auctoribus, imprimis *Dioſcoride*, conquiſitas ita ſibi notas reddebat, ut memoriter recitare poſſet. Vires etiam inveſtigabat diligenter, et omni animi contentione, cum præclare in univerſa Philoſophia eſſet verſatus, ad rem medicam ferebatur. Id cum CRATO reverſus paulo poſt in *Germaniam*, et liberalitate atque benevolentia ſumma *D. Ioannis Baptiſtæ* HAINZELII, *Auguſtæ* retentus cognoſceret, pro ſua erga MOIBANUM ſingulari et propenſa voluntate, currentem, ut dicitur, excitavit, et ad eundem, quæ ſibi ad artem medicam diſcendam rectiſſima eſſe ratio videretur, ſumma fide perſcripſit. Quod amicitiæ obſequium quam ſibi gratum acciderit, quámque CRATONIS monitis adjutus ipſe fuerit, *Noſter* litteris ad CRATONEM tum ex *Italia*, tum *Germania* miſſis crebro poſtea gratiſſime profiteri, non intermiſit — Sed filum orationis perſequi placet —

MOIBANUS, poſtquam CRATONEM morari *Auguſtæ* compererat, bona cum gratia à GEUDERO hero ſuo dimiſſus, illò advolat, amicum ſuum

opti-

optimum conventurus. Sed cum ille iter in patriam jam inivisſet, memoratus *Ioannes Baptiſta* HAINZELIUS, omnium litteratorum fautor maximus, ſingulari atque perpetua benevolentia MOIBANUM complectendum ſibi duxit, et gratia atque auctoritate, qua in Republica illa præcipue florebat, perfecit, ut *Noſter*, præfectus ſtudiis filiorum præſtantiſſimi Viri *D.* MANLICHII, cum illis in *Italiam* ablegaretur. In ea regione vixit *Ioannes* noſter omni mente, cura, et cogitatione ſtudiis artis Medicæ deditus *Patavii* atque *Bononiæ* fere quadriennium, ac non modo præcipuos Doctores audivit: verum cum propter Græcæ et Latinæ linguæ peritiam res illi in perfacili cognitione verſaretur, diligenter Veterum ſcripta evolvit, et de præcipuis doctrinæ partibus ſententias doctiſſimorum hominum cognovit. Erat etiam in eo tanta ingenii agilitas et memoriæ bonitas, ut facile, quæ legeret vel audiret, obſervare poſſet. Proinde magna celeritate *Italicam* atque *Græcam* linguam, qua nunc vulgò utuntur, ita addidicit, ut cum *Italis* et *Græcis*, de quibus vellet rebus, colloqui poſſet. Quia vero in *Poetica*, *Muſica*, et *Pictura* ſingularem in modum excellebat, et ſcientiæ ſuæ documenta dare poterat, in præſtantium virorum et præcipuorum artificum notitiam pervenit; ac, cum aliis plurimum, ſibi perexiguum tribueret: ita eorum benevolentiam conciliavit, ut facile ab iis diſcere, et de eorum præſtantia ſua meliora facere illi liceret. Sed a Philoſophis & Medicis raro diſcedebat, qui quantum illius ingenio tribuerint, vel ex eo apparet, quod MAYNETUS (*e*) eximius Philoſophiæ et Medici-

(*e*) De *Maynetto* vel *Mainetto* agit MANGETUS in *Biblioth. Script. medic. T. II. P. I. p.* 129.

dicinæ Profeſſor *Bononiæ* librum ſuum περὶ αἰσθητηρίων καὶ αἰσθητῶν, verſibûs MOIBANI commendatum, in publicum exire voluerit. Scripſiſſe eum autem aliquid *de uſu atque abuſu ſenſuum* erudite atque piè, quod libro proponeretur, ſcire ſe CRATO: verum an divulgatum fuerit, cum eiusmodi meletemata in *Germaniam* raro perferantur, pro certo affirmare non poſſe, ait.

Interim duæ maxime res noſtri ſtudia turbaverunt; nam cum primum in Italiam venit, Ioannes Baptiſta *Montanus*, propter quem, ut tanquam dogmaticæ Medicinæ reſtitutorem audiret, impellente *Cratone* præcipue Italiam appetiverat, correptus morbo eſt, ex quo et deceſſit. Tertio poſt anno, videlicet, qui a Chriſto nato numerabatur MDLIV. patrem *Ambroſium* fato ſibi raptum amiſit; unde matris ſollicitudini ſubventurus inſequenti anno in *Germaniam* rediit, et poſteaquam cum *Hainzelio* et *Manlichio*, ad quorum voluntatem tanquam parentum conformare ſe ſtudebat, de loco, in quo artem, quam recte didicerat, exerceret, deliberaſſet, in patriam venit. Sed cum videret, omnia difficilia eſſe, atque mediocritatem et quîetem rebus omnibus anteferret, locum expetens, in quo Veterum ſcripta, ſine quibus neminem neque doctum neque prudentem Medicum fieri poſſe intelligebat, in otio penitus evolvere poſſet, *Ambergam Nariſcorum* ſe contulit, eique reipublicæ ſuam operam addixit. Dum in iſto loco fuit, cum CRATONE de interpretatione græcorum Auctorum in arte medica, de præceptis illius atque uſu plurima per litteras diſputavit: plurima inſigni diligentia per epiſtolas limavit, quibus ſe non modo excitatum,

ſed

ſed etiam magnopere adjutum fuiſſe, teſtari poſtea CRATO non erubuit.

Cæterum cum amici *Auguſtam* eum retrahere cuperent, uxoria re allicere conati ſunt. Itaque, oblatâ lectiſſimâ puellâ, conjugio eam ſibi jungi facile eſt paſſus. Sed neque ſic ſtatim *Auguſtæ* remanſit. Verum Eſtheram ſuam ſecum *Ambergam* deduxit. Inſtantibus autem amicis, ut rediret, et ſtipendio publico Senatus auctoritate ſibi decreto, anno MDLVIII. *Auguſtam* denuo venit; atque in iſta Republica cum ſumma integritatis, candoris, aliarumque virtutum laude ad extremum usque ſpiritum vixit.

Initio, cum nondum in hominum cognitione verſaretur, neque ſe more perverſo atque pervulgato Medicorum, in quibus minimum eſt veræ atque ſolidæ doctrinæ, oſtentare ingerereque poſſet, ne Senatui et Reipublicæ in vita otioſa videretur eſſe dedecori, convertendos ſibi e Bibliotheca publica *duos Libros* DIOSCORIDIS' *Anazarbæi ad Andromachum de facile parabilibus medicamentis* ſumpſit (*f*). Labente vero tempore cum optimi et ſapientiſſimi homines perſpicerent, eum in univerſa Philoſophia et Veterum cognitione ita verſatum eſſe, ut vix ulli ſcientiâ artis inferior videretur: uſu autem exercitationeque facile pleroſque alios ſuperaturum eſſe, illius conſilio in dubia vel adverſa valetudine uſi ſunt.

Qua fide autem, quàm ſollicita atque accurata conſiderantiâ, quàm diligente curâ munus ſuum obierit: quam ille æqualibus nunquam ſeſe præpoſuerit: quam ſenum conſilia non fuerit aſpernatus, ex viris illius ætatis optimis ac præſtanti-

(*f*) De his *Dioſcoridis* libris inferius pluribus dicetur.

ſtantiſſimis, quibus ille familiariter notus fuit, diſcere licuit. Verum ne ſic quidem malevolentiæ quaſi morſiunculas effugere potuit; quod ipſum tamen laudem illius augere atque illuſtriorem reddere judicamus.

Irritabilis quidem et ipſe erat, et movebatur ardentius; verum placabilem ſe facile præbebat. Utcunque ſit, morum et integritatis teſtes habuit maxime idoneos, ampliſſimos Viros *Hainzelios*, *Herwartos*, *Mantichios*: ſtudiorum verò, Virum illuſtriſſimum *Ioann. Iacob.* FUGGERUM, qui *Noſtro*, editionem *Dioſcoridis* paranti, Codicem MSS. *Oribaſii* e celebri ſua Bibliotheca utendum humaniſſime communicavit, ſicque ut *Dioſcorides*, mille locis depravatus, collatis veterum medicamentorum deſcriptionibus, integritati reſtitueretur plurimum contulit: *D. Achillem* GASSARUM: *Hieronymum* WOLFIUM: multosque alios doctos Viros.

Agebantur ea ætate plerique magni viri *Auguſtæ* veluti quodam animi impetu ad diſcendas mathematicas artes. Horum exemplo, inprimis vero *D. Pauli* HAINZELII (g) excitatus, in iſto ſtudii genere, induſtria et laboribus *Cypriani* LEOVITII

(g) *Paulus* HAINZELIUS, quantum mathematica ſtudia adamaret, ſatis oſtendit, dum in prædio ſuo, *Göggingæ*, anno 1570. auctore celebri Mathematico *Tychone de* BRAHE ſub dio mobilem *Quadrantem aſtronomicum* ingentis magnitudinis ex abiegnis trabibus conſtrui fecit, cui ſimilem *Germania* univerſa non viderat. Semidiameter enim XXI. pedes geometricos continebat ac in limbo 90. pro artificio gradus, ad ſolis &c. elevationes obſervandas aurichalco ſatis notabili quantitate inſculptos habebat. Sed egregia hæc machina quarto poſt anno ventorum violentiæ ceſſit.

VITII (*h*) ita brevi temporis ſpatio profecit, ut CRATONI ipſi, in hac ſcientia verſatiſſimo, admirationi eſſet. Certe eidem in quadam *Epiſtola* quaſi præſagiendo ſcripſit, ſe tum conjugis, tum ſuæ ipſius vitæ ob fatalem ſignorum cæleſtium concurſum haud parum metuere: quem metum vanum non fuiſſe, exitus docuit.

Hinc triſtiora me vocant, et præmatura *Noſtri* mors finem narrationi imponere celerius ſuadet. Amiſerat is conjugem, difficili partu filiolum grandem ac validum enixam, *conjugem optatiſſimam, fidiſſimam, obſervantiſſimam*, cuius deſiderium ferre haud valens præ dolore, quem immanente premebat, in febrim incidit, qua vigeſimo octavo poſt obitum conjugis die, nono autem Maji anni MDLXII. extinctus eſt, cum vixiſſet annos XXXV. menſes II. dies XVI.

Mortuum tum alii, tum præcipue Hieronymus *Wolfius*, et Joachimus *Camerarius* carmine epitaphio defleverunt; hic quidem græco, ille latino vocans Noſtrum *Medicum*, *Aſtrologum*, *Poetam*, Virum optimum, *græce latineque doctiſſimum* (*i*).

De litterariis MOIBANI laboribus nonnulla in decurſu orationis dicta ſunt, quibus jam, quæ ſequuntur, addes, Lector! *Loca* quædam *Galeni et Hippocratis* diligenter emendavit, eorumque converſiones correxit. Traductionem *Vitæ Belliſarii* e Græco, ut ajunt, vulgari adornavit. *Verſus* eius paucos extare, ex quibus tamen ingenii *No-*

(*h*) De LEOVITIO videri poterit *Hofmannus* in *Lexico univerſ.* VOSSIUS *de mathematicis Scientiis.* TEISSIERIUS.

(*i*) Habes hæc *Carmina* ad calcem *Dioſcoridis*, de quo paulo poſt dicam.

Noſtri excellentia eluceat, monuit CRATO. Plura alia affecta reliquiſſe *Ioannem*, tradidit Melchior *Adamus* (*k*). Verum hæc omnia in publicum haud dimanaſſe, credibile eſt. Moriens *Verſionem Dioſcoridis* commendavit Achilli Pirminio *Gaſſaro*, petens, ut Conrado *Geſnero*, de quo præclare ſentiebat, abſolvendam perpoliendamque mitteret. Igitur edita eius, quæ ſequuntur, ſunt Opera.

I. Ἐπιθαλάμιον *in Cl. et D. Viri, D. Raphaelis* Seileri *Auguſtani*, *J. U. Doctoris eximii*, *et Comitis Palatini Nuptias*, *anno MDLIX. X. Cal. Octobr. Auguſtæ Vindelicorum.* in 8°. *Excudebat Philippus Ulhardus.* Eſt Carmen *Græcum* prolixum a nullo, qui de *Moibano* hactenus ſcripſere, memoratum, a me in Bibliotheca Monaſterii *SS. Udalrici et Afræ*, *Auguſtæ*, obſervatum. De Raphaele *Seilero* autem videſis, Lector! *Bibliothecæ* meæ *Auguſtanæ Alphabetum I.* in quo Vitam eius et Scripta fuſe propoſui pag. 174 - 188.

II. Εὐπόριστα *Pedacii Dioſcoridis Anazarbæi ad Andromachum*, *hoc eſt: de Curationibus morborum per medicamenta paratu facilia*, *Libri II. nunc primum et Græce editi*, *et partim a Ioanne* MOIBANO, *partim vero poſt huius mortem a Conrado* GESNERO *in linguam latinam converſi*, *adiectis ab utroque Interprete Symphoniis Galeni aliorumque Græcorum Medicorum.* in 8°. *Argentorati.* 1565. Titulum ſequitur Ach. Pirmin. *Gaſſari* Epigramma in librum ipſum; huic ſuccedit Dedicatio Conradi *Geſneri*, qua opus *Senatui Auguſtano* inſcripſit, his inter alia verbis: „ Nova hæc huius volu-
„ minis . . . in illuſtre nomen veſtrum nuncupa-
„ tio

(*k*) In *Vitis Medicorum*, *p.* 55.

„ tio ... non meo ſed Ioannis *Moibani* nomine,
„ optimi ſane Viri et omni litterarum genere doc-
„ tiſſimi ... ante biennium apud vos pie defunc-
„ ti inſtituitur. Ereptus enim hic nobis eſt in
„ ipſo ætatis & ingenii vigore, conjugem paucos
„ ante dies extinctam, pupillis tribus relictis, ſe-
„ cutus". Dedicationem excipit Epiſtola *Gaſſari* ad Conr. *Geſnerum*, qua eum nomine *Ioannis* noſtri fatis defuncti rogat, ut ſuccedaneam *Dioſcoridi* operam impendat. Tum ſequitur Ioannis *Cratonis* Narratio de Vita *Noſtri* ad Conr. *Geſnerum*: *Geſneri* Epiſtola græca ad *Cratonem*, & Præfatio in Opus ipſum, cui inſertum habes Fragmentum Epiſtolæ *Noſtri* ad *Geſnerum*, quatenus illa *Dioſcoridis* editionem reſpicit. Opus claudunt Carmina ſuperius memorata *Camerarii*, *Wolfiique*, & *Index*. De reliquo hic *Dioſcorides* multo uſui fuit Ioann. *Schenckio*, quando is *Opus* ſuum *Obſervationum medicarum*, *rararum*, *novarum &c.* condidit.

III. Ex *Noſtri* Muſæo prodiit *Alexipharmacum* præſtantiſſimum, quod, a Ioanne *Cratone* acceptum, cum *Geſnero* communicavit. Extat id antidotum in Libello germanico, cui titulus: *Giftjager*, cura Wilhelmi *Triphylbodaeni* edito, anno 1567.

ROTH (*Henricus*)

Henrici ROTH memoriam ſeræ poſteritati ſervavit clariſſimi nominis Vir, exoticarum præcipue linguarum illuſtrator doctiſſimus, *Athanaſius* KIRCHERUS *Soc. Jeſu*, in *China illuſtrata*; *fol. Amſtelodami*. 1667.

Fuit

Fuit *Noſter* patriâ *Auguſtanus* (*a*), *Mogoricæ* in *India* Miſſionis Operarius indefeſſus, & linguæ *Brachmanicæ* doctiſſimus, â quo multa ad Opus, quod de *China* ſcribendum ſibi ſumpſerat KIRCHERUS, attinentia didicit; quando is ex regno *Mogor Romam* venit: intérque alia eidem *Kirchero* inſolitæ virtutis *lapides ſerpentinos*, â *Luſitanis*, *la Pedra della Cobra*, vocari ſolitos dono obtulit. Quin audíamus KIRCHERUM ipſum, in *Præfatione* ad *Chinam illuſtratam* de *Noſtro* & *Ioanne* GRUBERO *Linzenſi Auſtriaco*, laborum & itinerum ſocio, in hæc verba loquentem:

Subſecuti ſunt . . alii duo Patres Germani, P. Ioannes GRUBERUS *unus, alter P. Henricus* ROTH *Auguſtanus, Viri ſtudiorum cultu inſignes, nec non magna rerum experientia docti, qui eam mihi rerum rariſſimarum ubertatem contulerunt, ut iis deſcribendis ſingens copia pœne me inopem feciſſe videatur.* Et poſtquam multa de P. *Grubero* ſubjecit, addit: *Qui in laborum . . . ſocium P. Henricum* ROTH, *Virum prudentia & doctrina conſpicuum, Agræ tum rei chriſtianæ promovendæ intentum, adſcivit. Qui, dum hæc ſcribo, mecum continuo morantur, eaque, quæ ad divini Numinis gloriam & boni communis emolumentum quovis modo profutura nôrunt, communicare non ceſſant. Quoniam vero Patribus continuo in ſalute animarum procuranda diſtentis, neque otium tempuſque & media ad rariorum quarundam rerum, quas in ſuis per vaſtiſſimas illas mundi regiones ſuſceptis itineribus obſervârunt, notitias tum deſcribendas tum in lucem*

(*a*) V. *Chinam illuſtratam*, in *Præfatione*. Utrum autem *Noſter* patritia familiâ huius nominis, quæ *Auguſtæ* extitit, cretus fuerit, etſi vix dubitem, tamen aſſerere nolim.

lucem edendas ſuppetat, hoc à me contenderunt, ut; quæ tanto labore et ſudore compererant, blattis ac tineis cedere non ſinerem, ſed in unum volumen congeſta, in Reipublicæ litterariæ bonum publicæ luci traderem. Quod hoc Opere me præſtiturum, eis pollicitus ſum.

Debentur itaque ſollertiæ *Noſtri* plura meletemata, quæ laudatus KIRCHERUS, non ſine grata commemoratione nominis *Henrici* noſtri, ſuæ *Chinæ illuſtratæ* inſeruit.

I. *Iter ex Agra Mogorum in Europam, ex relatione PP. Ioannis Gruberi & Henrici* ROTH, *quod bis confecerunt.* Vide *l. c. p.* 85.

II. *Itinerarium S. Thomæ Apoſtoli ex Judæa in Indiam.* De hoc ſcribit KIRCHERUS *l. c. p.* 91. ſequentia: *Multum ſane luminis ab eximio P. Henrico Rhodio* (ROTH) *qui univerſam pœne Indiam peragraverat, accepi. Siquidem ex* Goa, *in* Mogolum *regnum, miſſus in* Dalcan, *quod modo regnum* Viſipor *dicitur*, Gati *monte ſuperato venit in* Colconda; *& hinc in* Montipur; *et recto in Boream itinere* Bengalam & Decanum *regnum; & hinc per* Delli *urbem recta* Agram, Moguli *regis curiam, pervenit. Quam autem rara et curioſa in tanto itinere obſervarit, ipſemet ſuo tempore in* ITINERARIO *ſuo luci dabit. Hic, inquam, cum de* Narſingiæ *regno, &* Meliaporæ *Reliquiis S.* Thomæ *celeberrimis rationaretur, dixit: in hunc usque diem in Chriſtianorum archivio præter alia* Iter *quoque, quod S. Apoſtolus ex* Judæa *in* Indiam *confeciſſet, conſervari, ſeque ex* ſyriaca *lingua in latinam verſum penes ſe habere: quod cum vehementer deſiderarem, votis meis non illibenter annuit. Eſt autem id, quod ſequitur &c. &c.*

III.

III. *Dogmata varia fabuloſiſſima Brachmanum, præcipue de decem Incarnationibus Dei, quas credunt Gentiles*, Indiani extra & intra Gangem *latinè interpretata, cum figuris*. Hæc exhibet KIRCHERUS *l. c. p.* 157. communicata ſibi à *Noſtro* de quo idem monere non omiſit: *Ut erat Brachmanicæ linguæ peritiſſimus, ita quoque ex ipſorum arcanioribus libris præcipua extraxit dogmata, ea intentione, ut Miſſionariis inter Brachmanes verſantibus modum, quo tantas abſurditates facilius confutare poſſent, traderet. Verum quia res conſideratione haud indigna mihi viſa fuit, hîc brevem eorundem enarrationem ipſis ſupradicti P.* Rothii *verbis ſubjungendam cenſui....*

IV. *Elementa linguæ Hanſcret, ſeu Brachmanicæ in India orientali*, quæ, *Tabulis V. æreis* inciſæ, peculiari attentione dignæ videntur; et de quibus KIRCHERUS *l. c. p.* 162. monet: *Utuntur Brachmanes nonnullis litteris, quas arcanas vocant, nullique tradere ſolent, niſi quos ex ſua ſecta iudicant eſſe ad eas diſcendas aptiores. Verum, uti ſupra dixi, cum P. Henricus* Roth, *iis ad veram ſalutis ſemitam deducendis totus intentus, ſine lingua & litteratura eorum id veluti ἀδύνατον videret, per quendam Brachmanem, ſumma benevolentiâ ſibi devinctum, et jam ad Chriſti fidem ſuſcipiendam inclinatum, totam & linguæ et litteraturæ, philoſophandique rationem litteris hiſce conditam, ſex annorum impenſo ſtudio conſecutus eſt. Verum ne quidquam curioſarum rerum omiſiſſe videar, hîc* Elementa *eorum, manu P.* Rothii *eleganter deſcripta, adnectam...*

V. *Epiſtola* vernacule ſcripta *ad quendam Sacerdotem Societatis Jeſu in Germania*, data *Ro-*

næ circa annum 1664. paulo ante prælium ad *S. Gotthardi.* Hanc exhibet *P. Joſephus* STOECKLEIN in Libro: *Der neue Welt-Bott &c. T. I. P. I. p.* 113. adjecta ſequenti præmonitione, quam latinis verbis reddere juvat:

„ *P. Henricus* ROTH, *Auguſtæ* in *Suevia* or-
„ tus multas *Aſiæ* regiones ſæpius peragravit,
„ tandemque *Agræ*, metropolî magni *Mogolis*,
„ anno 1653. reſedit. Inde quorundam negotio-
„ rum tractandorum juxta, ac novorum Opera-
„ riorum conducendorum cauſſâ *Romam* repetiit:
„ confectísque negotiis ſuis, una cum novis com-
„ militonibus *Agram* rurſus venit; ubi, diutur-
„ nis nec infructuoſis laboribus perfunctus, de-
„ mum ſpiritualis plenus ſolatii, anno 1668. die
„ 20. Junii, pie in Domino obdormivit. Plures
„ *Epiſtolas* exaravit, quarum non niſi una, â
„ me mox danda, et hæc quidem male tran-
„ ſcripta, ad manus meas pervenit.....“

Ita *P.* STOECKLEIN, qui *l. c. Epiſtolam* illam mox ſubjicit.

SENDERUS (*Clemens*)

Accidit SENDERO noſtro, docto Cænobitæ *San-Udalricano* & *Hiſtorico* induſtrioſiſſimo idem, quod compluribus Eruditis accidiſſe dolemus; de quorum commeritis laudibus tum ætas â noſtro ævo remotior, tum temporum, quibus vixere, turbulentia multum ſubtraxiſſe deprehenduntur. Profecto duæ res iſtæ efficiunt, ut pauca ſint, quæ de *Clemente* noſtro afferam. At vel hæc pauca, litteris mandata, ſeræ poſteritati ſervâſſe juvabit.

Primam lucem *Noſter* aſpexit *Lavingæ*, oppido ad *Danubium* ſito, anno Chriſti MCCCCLXXV.

in die *S. Clementi* ſacra, natus parentibus *Caſpare* SENDERO & Walburga *Reichenbeckin* de Aislingen, non omnino ignobilibus, uti conjicere ex eo licet; quod *patrem ſuum ſæpius Diætis & Tractationibus Principum interfuiſſe* narret: ſororemque ſuam Ioanni *Hitſtetter* de Laugingen, *Philippi* Comitis *Palatini*, & utriusque *Bavariæ* Ducis Interpreti, Præfectóque Coquinæ matrimonio junctam fuiſſe teſtetur.

De pueritia *Noſtri* & didaſcalis, quibus uſus eſt, dicere non habeo; cum horum nihil ipſe litteris prodiderit. Anno autem MCCCCXCVI. feria VI. poſt feſtum *S. Bartholomæi* Ordinem *S. Benedicti* in celeberrimo Aſceterio *Auguſtano* ad *SS. Udalricum & Afram* complexus eſt: ubi, jactis vitæ religioſæ fundamentis, anno ſequenti (1497) in feſto *Omnium Sanctorum* ſolennibus ad aram votis ſe totum Deo mancipavit. Quadriennio poſt (1501) ſacris Ordinibus initiatus, in feſto *Epiphaniæ Domini* primum ſupremo Numini Miſſæ ſacrificium obtulit.

Sic Deo & religioſæ familiæ addictus tempus, a ſacris occupationibus vacuum, ſtudiis laudabili admodum conatu ſacravit, incitatus (ut credere omnino fas eſt) ſyncænobitarum ſuorum, quos variis ſcientiis egregie imbutos tum Cænobium aluit *San-Udalricanum*, e: g: *Leonardi* WAGNERI, *Ioannis* GRIESHERR, *Wilhelmi* WITTWER, præcipue vero *Viti* BILDII (*a*) exemplis. Horum certe veſtigia quantâ diligentiâ ſecutus ſit *Noſter*, ex *Catalogo Opp.* infra ſubjiciendo quam clariſſime patet, in quo ingenii *Senderiani* partus ad annos 1503. 1504. 1505. 1507. comparent.

Exin-

(*a*) Horum omnium merita litteraria expoſui in *Bibliotheca* huius *Auguſtanæ Alphabeto I. & III.*

Exinde, proh dolor! annorum aliquot intervallum vitæ *Noſtri* ſeriem turbat usque ad annum 1517. quo eum in *Vrſinenſi*, prope *Kaufburam* civitatem imperialem, cænobio egiſſe, invenio & *inferiùs* liquide oſtendo. Quid vero ibi, aut quamdiu egerit, dicere haud queo.

Reverſus autem in ſuum monaſterium & ſcribendis libris ſtrenuam operam navare perrexit, & *Prioris* quoque munus annô 1527. geſſit (*b*). Vixit adhuc annô 1536. Obiit XVI. Calend. Februarii: quô annô, incertum.

Hæc de Vitæ *Noſtri* circumſtantiis — Iam de litterariis eius meritis — Præter *Poëſeos* & *Eloquentiæ* ſubſidia, quæ ſibi *Noſter* comparavit, *Juris* quoque *eccleſiaſtici* ſcientiam, et *Aſtrologiam* excoluiſſe eundem, omnino credibile eſt. Maximo autem *Hiſtorici ſtudii* amore ductum fuiſſe, commonſtrant tum *Chronicon* vernaculum *Auguſtanum*, tum *Volumina XI.* chronographica, in cænobii *San-Udalricani* Bibliotheca adhucdum aſſervata, de quibus omnibus dicere aggredior. Extant itaque â *Noſtro*.

I. Volumen *Juris canonici*, in cuius fine hæc legere eſt: *Finit Breviarius Decretorum ac Decretalium ſexti & Clementinarum totius canonici Juris excerptæ . . . per Fr. Clementem Sinder de Laugingen . . . anno ſalutis* 1507. in 4to.

II. Volumen *Adverſariorum aſtrologicorum*, in 8°.

III. *Armarius Animæ.* Eſt Codex ſpiſſus, chartaceus in 8°. dicatus *Ioanni* SCHROTT Abbati

(*b*) Narratas hucusque Vitæ *Noſtri* circumſtantias excerpſi ex *Manuſcriptis* ab eo relictis. De *Prioris* autem munere, à *Noſtro* adminiſtrato, teſtatur BILDIUS in quadam ſuarum *Epiſtolarum*.

San - Udalricano prævio *Carmine*, cuius hoc eſt initium:

> *I, Liber*! Auguſtam *fauſto omine, tramite recto*:
> Ulrici *ſacri limina tutus adi!*
> *Salve natale* (*) *ſolum! Dominum, divosque Patronos*
> *Abbatem, Fratres tuque ſaluta meos.*
> *Perlege*, Ioannes! *Fratrum venerabilis Abbas*,
> *Fratris* Clementis *paucula Scripta tui &c. &c.*

In fine habentur ſequentia: *Explicit Armarius Animæ .. editus & conſcriptus ... in monaſterio Urſinenſi ... anno ſalutis* 1517...

IV. *Chronick von der Stadt Augſpurg.* in 4to. Vidi hoc Opus, corio nigro tectum, in Bibliotheca *Collegii* quondam *Societatis Jeſu.* Vidit ante me *Felix Andreas* OEFELIUS Bibliothecarius electoralis *Bavaricus*, dum in bello annis 1740 - 1750 à *Maria Thereſia* Auſtriaca adverſus *Carolum VII.* Imperatorem geſto exulem aulam ſecutus, *Auguſtæ* vixit: unde etiam in *Peutingerianis* ſuis (*c*) ſequenti illud elogio condecorare non dubitavit: *Opus eſt plenum bonæ frugis.* SENDERUS *res Auguſtanas ſæculi XV. ad quas poſt paucas pagellas delabitur, diligenter & ingenue complexus eſt eâ diligentiâ, ut non tam annales, quam diaria patriæ ſuæ* (Rectius dixiſſet: *Auguſtæ*) *ad poſteros transmittere voluiſſe videri queat. Dignum omnino Opus, quod in lucem edatur integrum, nullaque ſui parte mutilatum!* Hæc OEFELIUS, Vir in dijudicandis Veterum Scriptis, dum fuit, perſpicax ſatis & aucutus; quod *Scriptores Rerum Boicarum* ab eo editi ſatis declarant. Idem *Chro-*

(*) Puta, *ob Profeſſionem religioſam.*

(*c*) Eſt Opus anecdotum, ab Viro hoc doctiſſimo, dum per illa triſtia tempora *Collegii Soc. Jeſu* Bibliothecam luſtrabat, congeſtum; quod mecum humaniſſime communicavit: uti ſæpius etiam *Epiſtolis* ſuis me ſalutare non eſt dedignatus.

Chronicon Noſtri, ſub titulo *latino* laudat *Paulus à* STETTEN ſenior in *Geſchichte der Stadt Augſpurg. T. I.* in *Vorbericht von Scriptoribus Rerum Auguſtanarum. §. I. n.* 31.

De reliquo *Chronicon* hoc, ab origine urbis ad annum 1536. excurrens, dedicavit *Noſter* anno 1536. die S. Ioannis Baptiſtæ, Hieronymo *Fuggero* (*d*) Cæſareæ Regiæque Majeſtati Conſiliario, Civi Auguſtenſi, Fautori ſuo, inter alia dicens: *Nachdem ich yberfliſſig geſpirt hab, was Liebe und Naygung E. H. zu diſer Kayſerliche Stadt tregt. . . Aus ſolichen geurſacht zu diſer geſchwinder geverliche Zeit gern wolt wiſſen haben, was ſich doch vor langer vergangner Zeit. . hye ſich hab zutragen. Auf ſolichs hab ich die Handt angelegt, und kurtzlich beſchrieben, wie es gſchrifftlich und mundlich mit groſer Mye, Arbait und Koſten an mich gelangt iſt: vil mit Beſcheydenheit umbgangen: nachtayllens verſchonet, ſo vil die Beſchreybung der Hyſtori hat künden gedulden* (*e*) . . . Ceterum SENDERUM in hanc *Chronicam* multa ex *Opere* ſuo *chronographico*, de quo mox agam, derivâſſe, cenſeo.

V. Multo majoris & molis, & momenti eſt ſic dicta *Chronographia Senderiana*, XI. Voluminibus in $4^{to.}$ conſtans: cuius primus (quod ſcio) meminit *Bernard.* PEZIUS in *Diſſertat. iſagog. ad Tom. I. Theſauri Anecdotorum. p. XXXIII.* addens: eam *magno Bibliothecæ San - Udalricanæ ornamen-*

L 3

(*d*) Natus is annô 1499. cælebs obiit annô 1538. de quo videri poterit Liber: *Imagines Fuggerorum & Fuggerarum. in folio.* 1618. *pag.* 7.

(*e*) En! ut SENDERUS diſerte proteſtetur: *ſe multa prudenter omiſiſſe, ſeque, quantum veritas hiſtorica pateretur, Proximo peperciſſe.* Hæc obſervâſſe, Lector! fructu non carebit in iis, quæ ſub finem huius Narrationis dicentur.

namento eſſe. Quare illam accuratius deſcribendam judico.

Itaque *Volumen* 1. à *Noſtro* anno 1523. finitum, continet Hiſtoriam ab orbe condito usque ad Chriſtum natum.

Volumen 2. anno 1524. finitum, res geſtas ab anno Chriſti 1. usque ad 311. complectitur.

Volumen 3. ab anno 311. in annum 564. patet.

Volumen 4. temporum curſu (*f*) intercidit.

Volumen 5. ab anno 1300. in annum 1439. circiter extenditur; in cuius fine leguntur: *Qua de cauſſa Dux Georgius p. m. dum generum ſuum Rupertum Palatinum hæredem ſui principatûs inſtituit, prætendebat, quod Ducatus ſuperioris Bavariæ ad eum non pervenerat jure hæreditario, ſed per modum emptionis: quare licite poſſit eundem Ducatum vendere ſeu ex teſtamento delegare ſecundum beneplacitum ſuum. Quæ res ſæpius in Diætis tractata et ventilata eſt, ut audivi â patre meo, qui ſæpius huiusmodi Diætis & Tractatibus interſuit, & demum Centenarius* 22. *die Maji, qui fuit dies S. Romani, feria ſexta ante feſtum Pentecoſtes, circa horam* 7. *noctis anno* 1523. mortalitatem explevit.

Volumen 6. anno 1526. â *Noſtro* abſolutum, Hiſtoriam ab anno 1440. ad annum 1493. exponit.

Volumen 7. itidem anno 1526 â *Noſtro* conſummatum, ab anno 1494. ad annum 1525. excurrit.

Volumen 8. ab anno 1525. usque ad annum 1528. extenditur. Huic *Noſter* titulum fecit: *Brevis Catalogus ſeditionum, tumultuumque, ac concurſantium Ruſticorum ſuperioris Germaniæ, doctrinæ Luthe-*

(*f*) Errat *P.* PEZIUS *l. c.* dicens: Volumen *quintum* periiſſe; cum tamen *quartum* hoc deſideretur.

Lutherana concitati &c. &c. Inſeruntur multa alia hiſtorica.

Volumen 9. continet *Hiſtoriam ab anno* 1528. *in annum* 1529. Sequitur *Hiſtoria Obſidionis Viennenſis*, præmiſſa ſequenti Admonitione: *Veridica urbis Wiennæ obſidionis per Turcas Deſcriptio, prout ego edoctus ſum ab his, qui huiusce rebus à principio obſidionis usque in finem inibi in urbe Wienna fuerunt; ſcilicet a nobili Viro Vito de Waldenburg SS. Regis Ferdinandi ſupremo Magiſtro virorum bellantium, Stipendiorum elargitore, atque Theſaurario; & Petro Stern de Labach eiusdem præfati Regis in bello latino Secretario: nec non à Sororio meo Ioanne Hitſtetter de Laugingen illuſtriſſimi Principis Philippi Comitis Palatini atque Ducis utriusque Bavariæ Interprete & coquinæ ſuæ Magiſtro.* Succedunt *Oratio ſacra* anni 1503. anni 1504. anni 1505. anni incerti: alia anni incerti: *Oratio capitularis* anni 1530. *Oratio* anni 1515. anni 1514. alia anni incerti (*) Totum Volumen clauditur *Vita S. Onuphrii*, â *Noſtro* deſcripta.

Volumen 10. res anni 1529. & Diætæ imperialis *Auguſtæ* anno 1530. habitæ exſequitur.

Volumen 11. narrat, quæ annis 1530 - 1533. evenerunt.

Volumen 12. varia *Acta publica*, ad Hiſtoriam *Ducatûs Würtembergici* attinentia, annorum 1520. 1532. 1533. & 1534. idiomate germanico ſcripta exhibet.

Ferme omnibus Voluminibus *Indicem Rerum* ſubjecit *Noſter*; cuius Opus (præprimis quod ad res ſui ævi attinet) optimæ notæ eſt, atque ita

 fuſe

(*) Has *Orationes* omnes *Noſtro* tribuendas eſſe, vix dubito. Illa anni 1530. plane *Clementis* eſt, ut *ſubſcriptio* docet.

fuſe geſta plura exponens, ut Auctor ephemeı des ſcribere voluiſſe videatur. Sæpius etiam *I ſtrumenta publica* inſerta conſpiciuntur. Sincerit tem Auctoris, quæ própria dos eſt Hiſtorici, ceı tiſſime vel hoc commonſtrat, quod ne quidem Ab batibus ſui monaſterii parcat.

VI. Hæc eſt Collectio *Senderiana*, ex qua poſ unius, à *Noſtri* morte, ſæculi ſpatium excerptu prodiit Liber: *Relatio de ortu & progreſſu Hære ſum in Germania, præſertim verò Auguſtæ Vindeli corum, ex antiquis Annalibus MSStis. cuiusdam contemporanei fideliter deſcripta, & nunc publici ju ris facta. in 4to. Ingolſtadii.* 1654. Opus ſimplic eſſe quidem, ſed ſincero ſtylo ſcriptum, uti re liqua *Noſtri* Opera, affirmare non dubitavit *Cor binianus* KHAMMIUS (*g*). At cenſuram Acatholico rum nonnullorum effugere illud haud potuit; a ſi Auctor nimis acerbo ſcriptionis genere uſus ſi Addunt tamen iidem, multa illud notatu dign continere, ac rarum eſſe (*h*). Confer, ſi lubet, *I Georg.* SCHELHORNII *Sammlung für die Geſchich &c.* 8. 1779. *Hiſtoriam litterariam Ord. S. Bene T. I. & IV.*

(*g*) In *Hierarch. Auguſt. T. III. Regul. p.* 110.
(*h*) In *Hiſtorie von Augſpurg, T. I.* in *Vorbericht Script. Rer. Auguſt.* §. 2. *n.* 2.

SUPPL

SUPPLEMENTA
AD
I. II. III. IV. V.
ALPHABETUM
BIBLIOTHECÆ
AUGUSTANÆ.

ALPHABETUM I.

ANEMOECIUS (*Wolfgangus*)

Pag. 9. *lin.* 34. poſt verba: *in Pandect. Brandenburg.* adde:

Hanc *ſecundam* editionem, cui præmittitur ANEMOECII *Dedicatoria ad optimæ indolis puerum Antonium Meutingium diſcipulum ſuum*, data *Auguſtæ, pridie Kalend. Junias*, anno 1533. fuſius deſcripſit *Michael* DENIS in Libro: *Wiens Buchdruckergeſchicht, pag.* 373. à quo ſequentia, ad Vitam ANEMOECII noſtri magis illuſtrandam, facientia diſcimus: „ nimirum eum, dum *Monachii* ad „ *S. Petrum* docuit (præter *Tatium* ALPINUM, Ju„ ris poſtea in Academia *Ingolſtadiana* Profeſſo„ rem) *Simonem* LEMNIUM, celebrem Poetam, „ à *Luthero* ſic dicta *Epiſtola paſtorali* impetitum; „ itemque *Wolfgangum* HUNGERUM, ſucceſſu tem„ poris in memorata Academia *Ingolſtadienſi* Ju„ ris Profeſſorem, Cancellarium *Friſingenſem*, Ad„ ſeſſoremque Judicii Cameræ imperialis *Spiren„ ſis* inter diſcipulos ſuos numerâſſe: eundem cum „ quodam PREITNERO *juniore* profectionem in „ *Italiam* præparâſſe: ſed ab illa à Decano *S. Pe„ tri* præpeditum fuiſſe; quod *Anemoecius* Veſperis „ intereſſe omiſiſſet, fors etiam animum ad eo „ tempore magis magisque increbeſcentes doc„ trinas propenſiorem oſtendiſſet: hinc eum, vo„ catione accepta, *Ulmam* annô 1532. ſeceſſiſ„ ſe, ibique haud ita diu commoratum *Auguſtam* „ veniſſe annô 1533.“

Pag. 10. *lin.* 20. poſt verba: in *Pandect. Brandenburg.* adde:

IV. *Aurea Dicta Pythagoræ.* Horum *Dictorum* explanationem ANEMOECIUM emiſiſſe, teſtis do-

cet

cet certiſſimus *Georgius* PRECHTIUS, qui poſt *Noſtrum* illa *Dicta* anno 1558. *Viennæ* in 4to. edidit, monens in *Dedicatoria*: „ Explanationem *Anemoecianam* ineptam; *ſuam ſuſiorem*, *nec verbis* „ *alligatam*, *ſed Religioni noſtræ magis conſentaneam eſſe*". V. *Michaelis* DENIS *Wiens Buchdrucker - Geſchichte*. p. 558. 559. Ceterum quô titulô, locô, annove editio *Anemoeciana* prodiverit, hactenus indagare haud quivi.

FABRI (*Ioannes*)

Pag. 69. *lin.* 5. poſt verba: *merito legendum &c. &c.* adde:

Hanc *Noſtri* lucubrationem *Nicolaus* OLAHUS *Hungariæ* Primas recudi fecit haud dubie *Viennæ*, annóque 1558; uti bene conjicit *Michael* DENIS in *Wiens Buchdrucker - Geſchichte*. *p.* 679.

Pag. 70. *lin.* 31. poſt verba: *&* QUETIF *l. c.* adde:

His editionibus annumeranda eſt *Viennenſis* latina, anni 1558. in 4to. quam mox memoratus *Olahus*, Archiepiſcopus *Strigonienſis*, ſuis ſumptibus publicavit, teſte *Michaele* DENIS in *Wiens-Buchdruckergeſchichte*, *p.* 567. qui affirmare non intermiſit, „ *Ioannem* FABRI in hoc Opere, multa S. Scripturæ, Patrum, & Antiquitatum eccleſiaſticarum lectione ſeſe exercitatiſſimum prodidiſſe".

GLETLE (*Joſeph Bernardus*)

Pag. 77. *lin.* 23. poſt verba: *Univerſit. Salisburgenſ. l. c.* adde:

GLETLEII noſtri cum laude nuper memoriam egit, provocans inter alia ad meam *Bibliothecam Auguſtanam*, *Judas Thaddæus* ZAUNER in Libro: *Biographiſche Nachrichten von den Salzburgiſchen Rechts-*

Rechts - Lehrern. in 8°. p. 38. ex quo, in ſupplementum à me in mox citata *Bibliotheca Auguſtana* dictorum, ſequentia excerpere libet:

„ GLETLEIUS juri diſcundo *Salisburgi* ſub *Hermanno* HERMETE & *Ioanne Balthaſare* BRAUNIO „ operam impendit. Fuit eorum e numero Juris„ Conſultorum *Salisburgenſium*, quos ſolida & re„ purgata doctrina commendat. Vir multæ lec„ tionis ac vaſtæ, & in Scriptis dijudicandis na„ ris oppido emunctæ. Videantur in eum finem „ eius *Quæſtiones ex Parte III. Pandectarum. C.* 21. „ *n.* 1. ubi Pandectarum Interpretes luſtrat, ac „ ſecernit: & præcipue eius *Selecta Juris publici*, „ *C.* 1. in quo eorum, qui ad illud usque tem„ pus *de Jure publico* ſcripſerant, Auctorum lu„ cubrationes tam rectô, quam liberô judiciô no„ tat. Præterea ſtylo uſus eſt puriore, & docen„ di ratione magis ſyſtematica, quam illius æta„ tis Jurisconſulti catholici conſueverant“.

Editiones Operum GLETLEII, à me ignoratas, ZAUNERUS memorat ſequentes: *Tractatus canonico - civilis de Teſtamentis. Pars. I. Salisburgi.* 1733. in 4to. *Selectæ Quæſtiones Juris ex Parte I. Pandectarum.* in 4to. *ibidem.* 1733. *Selectæ Quæſtiones Juris ex Parte II. Pandectarum.* in 4to *ibidem.* 1706. *Jurisprudentia fundamentalis, ſeu prima &c. ibidem.* 1735. 4to.

Ad Librum: *Anatomia Legis Amortizationis & Immunitatis eccleſiaſticæ*, quod attinet, ZAUNERO non probantur, quæ *P. Franciſcus* SCHMIER, & *Hiſtoria Univerſitatis Salisburgenſis* de eo, tum ad GLETLEII, tum ad ipſius Univerſitatis famam ſervandam, monuerunt. Contra placent illi, quæ perſonatus Editor, qui primum *octodecim* ab obitu *Noſtri* annis partum illum produxit in lucem, ipſe

ipſe lucifuga, aſſeverare non dubitavit. At huius Editoris haud tanta eſſe videtur auctoritas, ut fidem mereatur. Deinde (ut dem, GLETLEIUM de Immunitate eccleſiaſtica præter ſolitum ſenſiſſe) quis eſt, qui in ſe recipiat, larvatum editorem in *Opere*, ut ait, *poſthumo*, cui nomen ſuum præfigere ſtudioſe omiſit, non omnia licere ſibi putâſſe: adeo ut de vera jactati Auctoris mente jam certi quidquam ſtatui, amplius haud queat.

Utcumque ſit: memorata *Anatomia* rurſus anno 1740. *Heidelbergæ*, in 8°. typis excuſa fuit.

MARIANUS (*Chriſtóphorus*)

Pag. 127. *lin.* 24. poſt verba: *Bibliotheca theologi T. I. p.* 114. adde:

De hoc Opere *Noſtri* egit quoque *Frid. Gotthilf.* FREYTAG in *Adparatu litterario*, ubi *libros partim antiquos partim raros* recenſet. *T. I. p.* 109. candide profitens, ſe plane ignorare, quis, qualisve MARIANUS fuerit? Sed hoc ſatis abundéque ex iis, quæ ego de illo narro, diſcet, quisquis volet: atque inde cognoſcet, *non tam altum eſſe de Auctoris Vita ſilentium*, ac FREYTAGIUS pertendit. Vocat deinde idem hoc Opus „ *Argumen-* „ *tum Satyræ abſurdiſſimæ in Evangelicos Proteſtan-* „ *tes*, iocis, riſu, ineptiis, laſcivia plenæ, Plau- „ tinis magis, quam Paulinis dictis diſtinctæ, *ut* „ *Auctor ait.*“ Equidem hæc ſunt verba MARIANI in *Dedicatoria*, ſed, ut verus eorum ſenſus percipi queat, ecce tibi, Lector! locum iſtum non mutilatum, ſed integrum & omnibus ſuis verbis perſcriptum:

Sed fallor, an (neſcio quis) mihi aurem vellicat, & immurmurat: Tantóne Viro tantulum Con-

vivium

vivium dicari, et quidem â theologo, riſu, jocis, ineptiis, laſcivia plenum, Plautinis magis quam Paulinis ſententiis diſtinctum &c. Sane, *Reverendiſſime Præpoſite! rem iſte meram et meam loquitur. Et hic fuit hactenus mihi, quod aiunt, unguis in ulcere. Norunt enim amici cæteri, ſimilia me judicia & cavillationes pertimuiſſe, atque adeo vix tandem conceſſiſſe, ut* Convivium *hoc emitterent: non quod defenſio juſta deeſſet, ſed quod quietem turbis & litibus, quas mihi paratas ſciebam, anteferrem. Ceteroquin quod ad ipſum genus hoc ſcribendi attinet, tantum abeſt, ut iſta commentatum eſſe poeniteat, ut à quibusdam etiam gratiam ſperare poſſe aut debere videar. Quid enim eſt, in hoc* Convivio *Theologo Auctore indignum; ſive rem, ſive modum, ſive finem ſcriptionis huius conſideres?* Tum tria hæc capita: *Rem, modum, Finem*, multis exponit, ac purgat Auctor, quem, ſi lubet, vide.

REMUS (*Ægidius*)

Pag. 153. *lin.* 21. poſt verba: *donec tempus plura doceat*, adde:

Multiplici indagandi labore perfunctus ſequentia, ad *Noſtrum* ſpectantia, ulterius detexi:

Paviæ in *Italia* commorans, una cum *Ulrico* HUTTENIO Equite, græcis litteris ſtuduit. *Matthæo* LANGIO Cardinali &c. Archiepiſcopo *Salisburgenſi*, cuius *Vitam* in *Alphabeto V. Bibliothecæ* meæ *Auguſtanæ* fuſe expoſitam habes, *à ſecretis Epiſtolis*, poſtea etiam *à ſecretis Conſiliis* fuit. Quando idem Cardinalis â rebellibus Subditis anno 1525. in Arce *Salisburgenſi* obſeſſus fuit, una cum illo manſit, malorum ſocius. Unde &

II. *Hiſtoriam Obſidionis eius* ſcripſit: quam poſt duo ferme ſæcula *Marcus* HANSIZIUS in *Metropoli Salisburgenſi*, *pag.* 605 — 608. luci dedit.

De *Noſtro Caſparus Urſinus* VELIUS hæc cecinit:

Ægidius præſtante REMUS *cognomine, quo non*
Candidiorem animam Lucina in luminis auras.
Protulit, ipſe ſacras leges, Romanaque jura
Novit, & eſt inter Conſultos Principis unus.

& *Richardus* BARTHOLINUS (Vide FREHERI *Script. Rer. German. T. II. p.* 640 & 664.) in hæc verba ſcripſit: *Interim ego ad* COLOMITIUM *meum, quem Mecoenati ſimillimum judico, me contuli; ubi & Pierium* GRACCHUM (*Callimachum aut Philetam alterum; ita elegos ſcribit*) STABIUM, STIBORIUM*que Mathematicos, ac* Ægidium REM Jureconſultum, Virum tum moribus cultiſſimum, tum Hiſtoriarum diſputatorem ſubtilem ac eruditum, *conveni: qui apud* COLOMITIUM *convictores fuerant, nullusque non dies eſt, in quo & diſputando, & legendo quippiam præclarum aſſequi non poſſis*... Hoc BARTHOLINI teſtimonio adductus *Fauſtinus* PROCHASKA in Libro: *Miſcellaneen der Böhmich - und Mährischen Litteratur, T. I. p.* 75. noſtrum *Ægidium*, membrum *Sodalitatis Danubianæ* fuiſſe, aſſerere non dubitavit. Vide *Indicem* citati *Libri*: & *Michaelis* DENIS *Wiens Buchdruckergeſchicht. p.* 218: et *Alphabetum V.* meæ *Bibliothecæ Auguſtanæ, p.* 63.

Cum variæ ſint Scriptorum de anno, quo *Noſter* epiſcopatum *Chiemenſem* adivit, item quô annô vivendi finem fecit, ſententiæ; optimum fore judico, ſequi ea, quæ tradit Liber: *Parnaſſus Boicus.* in 8o. *CLXV. Bericht, pag.* 424. ubi ſeries Epiſcoporum *Chiemenſium* ex monumentis

Chie-

Chiemenſibus accurate diſponitur, ſuoque ſinguli loco nominantur; etſi hinc inde lacunæ occurrant, quæ ſuppleri haud poterant. „ Antecedit „ ibi *Noſtrum Bertholdus* PURSCHTINGER, non „ PIRSTINGER, qui anno 1508. epiſcopatui „ præeſſe cæpit, vulgavitque Librum: *Teutſche* „ *Theologey*, quem anno 1527. ex *Rottenhaſlach*, „ die 4. Decembris, *Matthæo* LANGIO Cardinali „ & Archiepiſcopo *Salisburgenſi* dedicavit. Unde „ corrigi debet *Catalogus Episcoporum Chiemenſium*, „ *Hiſtoriæ Salisburgenſi FF.* MEZGERORUM ſubne„ xus, qui jam anno 1520. *Bertholdo* ſucceſſo„ rem in epiſcopatu malè aſſignat (*). *Berthol*„ *do* ſuccedit *Ægidius* REMUS, *ex antiquiſſima fa*„ *milia Remiorum Auguſtæ, Canonicus cathedralis* „ prius *Paſſavienſis*: qui *rexit epiſcopatum annis* „ *ſex.* Hunc ſequitur *Hieronymus* MEITTINGE„ RUS, itidem Canonicus *Paſſavienſis*, qui anno „ 1536. epiſcopatum obtinuit &c". Hæc ſufficiant pauca quidem, at certa.

(*) *Eſt, cur dubitem, utrum hoc recte moneat* Parnaſſus Boicus; *nam cum* Matthæus LANGIUS *in* Epiſtola, *anno* 1528. *ad* Bertholdum *data, inferius in* Addendis ad Alphabetum V. *afferenda, eum vocet* Epiſcopum quondam Chiemenſem, *factum eſſe ſuſpicor, ut* Bertholdus *anno* 1520. *vel poſtea*, ob decrepitam ætatem (*ut ipſemet haud obſcure innuit*) *epiſcopatu deceſſerit.*

REMUS (*Georgius*)

Pag. 163. *lin.* 3. poſt verba: *Francof.* 1612. *excuſis*, adde.

Duo etiam *Carmina* noſtri *Georgii*, minime inſipida, in laudem *Epitaphiorum Auguſtanorum* à *Daniele* PRASCHIO in 4to. editorum habentur in limine eius Operis.

Pag. 164. *lin.* 28. poſt verba: *vulgatam migraverunt*, adde.

Similiter *Q. Aurel.* PRUDENTIUM illuſtrare non intermiſit, teſte *Io. Alberto* FABRICIO *Biblioth. lat. T. II.* dicente: *Notæ Georg.* REMII *in loca quædam* PRUDENTII *Cathemerinon*, *Apotheoſin*, *Hamartigeniam*, *Pſychomachiam*, *& contra Symmachum*, *leguntur in editione Weitziana*, *p.* 508. 519. Sancto inſuper *Auguſtino* operam navaſſe, REMUM, vel ſaltem navare cogitâſſe, teſtis eſt HOESCHELIUS, in *Epiſtola XV.* ſuperius *pag.* 95. allata. Idemque nos docet in *Epiſtola VIII.* ſupra *p.* 87. propoſita, REMUM editionem *Hypomnematum Græcorum Patrum in Proverbia Salomonis* meditatum fuiſſe.

Pag. 166. *lin.* 8. poſt verba: *Vol. I. n.* 10 *(f)* adde.

Epiſtolas XI. ad *Ioannem* MEURSIUM habes in Editione noviſſima *Florentina Opp. Meurſii. T. XI.*

Pag. 168. *lin. ult.* poſt verba: *vix crediderim*, adde.

XXIII. *Carmen* autographum, quô *Noſter* catholicum de Meritis bonorum Operum dogma taxavit, in *folio*, eóque unico, inter manuſcripta ſuæ Bibliothecæ habuit *Io. Wern.* HUBERUS *Baſileenſis*, teſte *Catalogo eius Bibliothecæ*, *p.* 13. *n°.* 60.

In Addendis & Emendandis

Ad Diatriben: de Origine & Incrementis Artis typographicæ in Urbe Auguſta Vindelica: *pagina penultima*, ubi de *Erhardo* RATDOLT ſermo eſt, adde poſt verba (*Vide litterariſches Muſeum. Vol II. faſc.* 2. *p.* 273.)

Saliſburgenſis pariter metropolitica Eccleſia *Erhardi* opera utendum ſibi cenſuit, dum ei *Statuta provincialia*, in Synodo anni 1490. conſcripta, transmiſit: quæ *Noſter* anno ſequenti (1491.) in

folio

olio, typis excudit. Extant in Bibliotheca *San-Udalricana*, *Auguſtæ*. Confer, ſi lubet, *P. Placi-di* BRAUN, Amici mei inprimis colendi, *Notit. hiſtor. litterar. P. II. p.* 217. ubi plura de *Ioanne* quoque BÆMLERO et controverſis *Bibliis*, anno 1466. ab eodem excuſis, videre eſt in *Præfatione*.

Pag. ultima, lin. ultima, poſt verba: *qui annis &c. &c. &c.* adde.

In numerum Typographorum *Auguſtanorum* venit inſuper *R. Paulus* ÆMILIUS, à quo in Bibliotheca electorali *Bavarica*; *Pentateuchus Legis* . . . *cum Lectionibus in lingua germanica per manus R. Pauli Æmilii in Auguſta*, *Anno* 304. *in folio*. extat: qui ÆMILIUS in fine ſuarum *Epiſtolarum* ad inclytiſſimum Virum *Widmanſtadium* ſe nominare ſolebat *Typographum* ad *S. Urſulam* (bei Santt Urſtſil) *Auguſtæ*; uti monet *Gerhoh.* STEIGEN-BERGER in *Verſuch von Entſtehung &c. der chur-fürſtlichen Bibliotheck in München. p.* 21. Confer *Paul.* à STETTEN *junioris Kunſt-Gewerb-und Hand-werck-Geſchichte von Augſpurg*, *T. II. p.* 10. ex quo diſcimus ſequentia, *pag.* 9. 10.

„*Erhardum* RATDOLTUM, antequam ad artem typographicam ſe contulit, ſcriniarium, non trivialem, ſed artificio ſum egiſſe: eumque anno 1473. quadriennio nimirum, priusquam *Venetiis* ad cudendos libros incubuit, ſtatuam Viri ex gypſo in Curia, haud proletariæ artis opus, finxiſſe„.

De Libro: *Tewrdannck*, anno 1517. *Norimbergæ* excuſo, diſputant, utrum Textus litteris mobilibus excuſus, an buxo inſculptus ſit? Hoc poſtremum in *Præfatione noviſſimæ Editionis* eius libri, *Auguſtæ* anno 1679. publicatæ, diſertîs verbîs aſſeritur: et ocularis accuratior inſpectio, ductúsque, ſupra infraque elementa ſeu litteras

conſpicui, probant. Eiusmodi enim typos typographi componere neſciunt. Quare ego argumenta, quibûs litteris mobilibus eſſe procuſum, aſſerere quidam conantur, poſthabens, veteri ſententiæ, Textum buxo inſculptum affirmanti inhærendum reputo: mecumque reputant plures, à me conſulti, typographi, quorum hac in quæſtione auctoritas magni ponderis eſſe cognoſcitur.

* * *

ALPHABETUM II.

CÆSAR (*Ioannes*)

Pag. 32. *lin.* 7. poſt verba: *appellatum eſſe innuit*, adde.

Hunc *Ioann. Baptiſtam* Cl. *Henr. Chriſt.* SENCKENBERG in *Præfat. ad T. I. Selectorum Juris & Hiſtoriarum*, *p.* 33. ubi de litterariis Urbis *Francofurtenſis* laudibus agit, unà cum *Pio Felice* CÆSARE, Eruditis eius Civitatis annumerat: et *l. c. p.* 549. *Syndicum* urbis eum nominans monet, *Ioannis Baptiſtæ*, haud dubie noſtri, „ *Notas in Statutum Francofurtenſe*, paucas illas, in quadam „ Bibliotheca privata ſe vidiſſe, at Bartolum et „ Baldum adeo ſonantes, ut his Monarchis magis, quam Reformationi intentus fuiſſe videatur.

CÆSAR (*Pius Felix*)

Pag. eadem, *linea ultima*, poſt verba. *Verſionem Germanicam*, adde.

Excutiens forte *H. C.* SENCKENBERG *Selecta Juris &c.* repperi, memorata duo Opuscula *Pii Felicis* noſtri diverſa inter ſe eſſe; nam *prioris* titulum ſic effert SENCKENBERGIUS:

Recht-

Rechtliche Deduction, Bedencken, und Antwort auf die frage: Ob (*) dem eingeriſſenen Unweſen in des H. R. Stadt Franckfurt die Rädleinsführer und Uhranheber deſſelben, vermög habenden Kayſerl. und Königl. Privilegien, vor des H. R. Acht, und andern Beſtraffungen befreyet ſeyn, oder nicht? *Gedruckt zu Höchſt im Iahr* 1615. *in* 4to. Hæc *Deductio* latine etiam anno eodem, in 4to. emiſſa fuit.

(*) Addendum videtur: *bey.*

DREXELIUS (*Hieremias*)

Pag. 55. *lin.* 16. poſt verba: *Germanica* 4000. adde.

Opus hoc, in linguam *gallicam* verſum à *P.* COLOMME *Barnabita*, nuper prodiit *Pariſiis*, apud *Briand*, ſub titulo: *Eternité malheureuſe &c.* Vide *Religions-Journal. Maynz. XIII. Jahrgangs V. Stück*, *pag.* 471.

IMHOF (*Auguſtinus*)

Pag. 83. *lin. ultima*, poſt verbá: *S. Auguſtini*, adde.

Memoriam *Noſtri* etiam agit *Io. Chriſtoph.* ADELUNG in *Fortſezung-und Ergänzungen des Jöcherſchen Gelehrten-Lexicon. T. II. p.* 2278. ubi ei adſcribit:

VIII. *Leben der S. Margaretha von Kreuz*, ex latino *Nicolai de Roncaglia.* 4to. *Auguſtæ.* 1687.

Errat autem ADELUNGIUS, Noſtrum *Auguſtinianum* faciens; nam aliud eſt, *Auguſtinianum*: aliud *Canonicum Ord. S. Auguſtini* eſſe.

MARSCHALLUS (*Matthæus*)

Pag. 36. *lin.* 3. poſt verba: *annis creverat*, adde.

Et ſtudiis in Academia *Ingolſtadiana*, in cuius *Annalibus*, *T. I. p.* 10. eum inter *Inſcriptos* ad annum 1475. lego, vacaverat.

VANNIUS (*Udalricus*)

Pag. 126. *lin.* 18. poſt verba: *virginei partûs* 1509. adde.

Condiderat nimirum circa illa tempora *Maximilianus* I. Imperator, Princeps litterarum bono natus, *Collegium* quoddam *Viennæ*, in quo *clariſſimi & ætate provectiores adoleſcentes* optimarum diſciplinarum præceptis erudiri ſolebant. Hoc ipſum nomine *Palæſtræ Viennenſis* (niſi me fallunt omnia) vocat *Noſter*: in quod tum PEUTINGERI commendatione, tum PEUTINGERO amiciſſimi *Blaſii* HOELZELII, interventu admiſſus, inter alios complures etiam *Ioann.* VOLSCIUM *Zwollenſem*, *Nicol.* GERBELLIUM, *Joach.* VADIANUM commilitones ſtudiorumque ſocios habuit; qui egregii juvenes in ſcribendis verſibus tractandaque poëſi inter ſeſe mira æmulatione certârunt: prout *Fauſtinus* PROCHASKA in Libro: *Miſcellaneen der Böhmiſch-und Mähriſchen Litteratur*, *T. I. p.* 72. 73. & VADIANUS ipſe in *Præfatione* ad Eclogam: *Fauſtus*: anno 1516. *Viennæ* in 4to. impreſſam teſtantur.

Pag. 126. *lin.* 19. poſt verba: *Noſtri & Ioann.* FRUTICENI, adde.

(Hunc *Sodalitatis Colomitianæ* membrum fuiſſe repperio in *Fauſtini* PROCHASKA *Miſcellaneen der Böhmiſch- und Mähriſchen Litteratur*, *T. I. p.* 74. 76. 79. ubi *Caſp.* VELIUM *Urſinum* citat, de FRUTICENO in hæc verba canentem:

Inſigni mihi ſede collocetur
Facundo Fruticenus *ore notus.*)

tum perge: *juvenum adhuedum* &c.

VELSE-

VELSERUS (*Marcus*)

Pag. 183. *lin.* 17. poſt verba: *texere in animo eſt*, adde:

Profectò quam acutè in Scriptis *Hiſtoricis* viderit, ſatis declarat eius de THUANI *Hiſtoria* iudicium. Miſerat ille Vir doctus *Noſtro* Opus ſuum, *Noſtri*que de eo ſententiam exquirebat: qui reſcribens THUANO, cum ei ſtyli elegantiam non ademerit, plerisque tamen gravioribus rebus ab eodem narratis vix quidquam veritatis ineſſe, modeſte quidem, ſed tamen ſatis aperte ſignificavit. En illius verba: *De Cenſura*, inquit, *quod petis; magna eſt futura Scriptionis ad omnem poſteritatem ſine controverſia commendatio. De rebus; Palaemon ego non ſedeo. Nimis quam difficile homini nato affectus exuere, et ſemper rectà ad veritatis ſcopum collineare. Caroli et Franciſci, exempli cauſſa, hiſtoriam quî non aliter Gallus, aliter Germanus narret? Nec unquam alter alteri, quòd veriſſimum eſſe ipſe credat, et quovis pignore contendat, tamen perſuadeat. Iam in ceteris eadem eſt ratio; ubi præſertim ad conſilia, ad iura provinciarum, ad bellorum cauſſas, ad privatam Principum vitam, et multo maxime ad cauſſam Religionis ventum. Veritas fere imo puteo latet. Nos ſummam ſæpe pro ea aquam libamus, aliena præſertim fide, tanquam hauſtris, uſi*: Apertius deinde *Noſter* ſuam de eo Opere mentem *Scipioni* GENTILI, id quidem ægre ferenti, cùm *Auguſtam* tranſiret, verbîs explicuit. Contra idem VELSERUS de BARONIO eiusque *Annalibus eccleſiaſticis* pro merito honorificentiſſimum judicium tulit. Sed, cum me breviorem eſſe, multa cogant, de his omnibus conſule *Hieronymi* LAGOMARSINII *Actionem in Thuanum*, inter *Julii* POGGIANI *Epiſt. & Orat. T. II. p.* 384. & 401.

 item

item *Caſp.* SAGITTARII *Introduct. in Hiſtoriam eccleſiaſt. p.* 155. & 295.

Pag. 207. *lin.* 8. poſt verba: *ausnehmend gezeigt* adde.

Cum in hoc Opere plura Numiſmata proponat VELSERUS, ob id *Anſelmus* BANDURUS *Noſtro* locum in *Bibliotheca* ſua *numiſmática* aſſignare nullo modo dubitavit, in qua ſequens eidem encomium ſcripſit, *pag.* XX.

Marcum VELSERUM *Auguſtanum, praecipuam inter Germanos ſuae aetatis Antiquarios eruditionis, diligentiae, judicii laudem merito jure conſecutum eſſe conſtat. Huius ſunt* Rerum Auguſtanar. Vindelicarum Libri VIII. &c. *cuius in Operis Libr. VI. Numiſmata quaedam in Rhaetia et Auguſtae Vindelicorum, ut quidem opinatur, cuſa: nec non alia in VII. et affabre ſculpta exhibuit, & accurate interpretatus eſt.*

Pag. 223. *lin.* 6. poſt verba: *á ſe demuo editos*, adde.

XI. Epiſtolam unam ad *Joſephum* SCALIGERUM (aliam, ab editis inter *Opp. Velſeri Norimbergae.* fol.) exhibet *Thomas* CRENIUS, in *Animadverſ. philolog. & hiſtor. T. IV. p.* 147. Exordium ſequens eſt: *Salve, Vir illuſtris! Liturgiae Romā Venetias jam redierunt: inde cis paucas dieculas hic exſpectamus &c. &c.* XII. Epiſtolas *duas* ad *Caeſarem* BARONIUM reperire eſt in eiusdem *Cardinalis Epiſtol. & Orationibus. Romae in* 4to. 1759. *Tom. I. p.* 277. & 465. in quarum prima *Annales eccleſiaſticos* laudat, tantúmque Opus ab alio, quam *Baronio* non potuiſſe perfici arbitratur: quasdam de Sanctorum Geſtis quaeſtiones proponit: demum *Fulvio* URSINO officioſam â ſe ſalutem nunciari flagitat; in *ſecunda* vero mittit BARONIO exemplar

Frag-

Fragmenti *cuiusdam Synodi*, ſæculo VIII. celebratæ, *nono Annalium Tomo* inſerendum.

Pag. 226. *lin.* 12. 13. poſt verba: *fors etiam p.* 803. 804. adde.

Certiora ſunt, quæ de *Catalogo Epiſcoporum Auguſtanorum*, â *Noſtro* contexto, monuit *Iacob.* GRETSERUS, in *Præfatione*, ad *Catalogum hiſtoricum Epiſcoporum Eichſtettenſium*, dicens: *Bonam operam navavit Caſpar* BRUSCHIUS . . . *cum Catalogum Epiſcopatuum, et qui eos adminiſtrârunt, Epiſcoporum collegit, collectosque in lucem dedit: cuius veſtigia alii poſtea ſecuti accuratius quarundam Dioeceſeon & Præſulum indices texuerunt, ut* SERARIUS *Moguntinenſium*, GUILLIMANNUS *Argentoratenſium, Marcus* VELSERUS *paulo ante mortem ſuam* (Obiit ille 1614. die 23. Junii) *Auguſtanorum, et Wiguleius* HUNDIUS *eorum, qui metropoli Salisburgenſi ſubjiciuntur.* Prodiit certe anno 1614. appoſito *Pinûs* inſigni, *Auguſtæ*, in 4to. *Epiſcoporum Auguſtanorum Vindelicorum Catalogus. Inſertis nominibus plerorumque Canonicorum et Civium Auguſtanorum, qui ad eccleſiaſticas dignitates evecti. Excudebat Chriſtophorus Mangus.* Dicavit *Ioann.* KRUEGERUS, Civis & Bibliopola Auguſtânus *Henrico* Epiſcopo Auguſtano, in *Dedicatoria* his verbis uſus - *Honorati & eruditi hominis Catalogus Epiſcoporum, Auguſtanorum, quam maxima potuit, cura ſtudioque compoſitus cum mihi nuper offerretur, feci non gravate, ut eum ſumptu meo excudendum darem. Nec videre potui, cui* συνταγμάτιον *iſtuc, vel pro ſucceſſione iuſtius, vel pro tempore* (in xeniolum videlicet anni huius novi) *commodius dedicarem, extra Celſitudinem veſtram.* . . . Tribuunt *Catalogum* hunc *Wolfgango* HARTMANNO Perilluſtris *Paulus â* STETTEN *ſenior* (Vide eius *Hiſtorie von Augſpurg, T. I.*

in *Vorbericht de Scriptoribus Rerum Auguſtanorum*) et haud dubie huius auctoritate motus WEGELINUS in *Bibliotheca Scriptorum Rerum Suevicarum, pag. LXII.* Sed ego hunc eſſe *Catalogum* illum, â GRETSERO indicatum: et (quod ſequitur) VELSERI eſſe, quaſi pro certo reputo. Perſuadet hoc teſtimonium GRETSERI ſynchroni; perſuadet locus impreſſionis, et typographeum ipſum, ex quo prodiit; perſuadet adeo tempus editionis; perſuadet denique, quod nullus alius *Catalogus Epiſcoporum Auguſtanorum*, circa illa tempora typis procuſus, habeatur. Interim non negârim, *Hartmannum* forſitan editorem *Catalogi* huius eſſe (quod infirma valetudo, familiaris rei triſtis perturbatio, aliæque tacitæ rationes VELSERO ſuaſerint, ut ne ſuum nomen præponeret) quanquam nec KOENIGIUS in *Bibliotheca veteri & nova*: nec Liber: *Allgemeines hiſtoriſches Lexicon*, dum alia HARTMANNI Opera recenſent, hocce ei attribuant.

* * *

ALPHABETUM III.

FREHERUS (*Marquardus*)

Pag. 36. *lin.* 8. poſt verba: *Commentarium, pag.* 194. & 352. adde.

Poſt SCHUTZIUM etiam *Anonymus* quidam ex Ordine *Minoritarum Conventualium*, in Opere â ſe vulgato: *Romani Pontificis ſumma Auctoritas, Jus, & Præſtantia &c. in* 4to. *Faventiæ.* 1779. multis FREHERUM redarguit, dignus, quem conſulas, Lector!

Pag.

Pag. 45. *lin.* 20. poſt verba: *filum abrumpit*, adde.

Quid de *Originibus* hiſce, tum etiam de *Corpore Juris Græco-Romani*, deque FREHERO ipſo ſenſerit *Conrad. Samuel* SCHURZFLEISCHIUS, exponit *Godefredus* WAGENER in *Schurzfleiſchianis* ſuis, *pag.* 76. verbis ſequentibus: *Marquardus* FREHERUS *Aſſertor Juris Palatini maximus. Videatur Liber* de Originibus Palatinis, *Liber* (*dico*) *multæ eruditionis et tuendæ Palatini Electoris cauſſæ peridoneus. Magis intellexit veterem Reipublicæ Germanicæ ſtatum, quam hodiernum* (*Goldaſtus de Regno Bohemiæ, II.* 16. *n.* 1.) *Edidit Tomos luculentos Juris Græco-Romani.*

STENGELIUS (*Carolus*)

Pag. 181. *lin.* 14. 15. poſt verba: *de hoc ipſo* Scripto *detineam*, adde.

Superat unum, quod monere plane debeo, nimirum *Noſtri Epiſtolas*, numerô XLI. ad *P. Ioannem* RIEBER Cænobitam *Weingartenſem* (Non BUCELINUM; uti male ſcripſit *G. G.* ZAPF in *Reiß-Beſchreibung durch einige Klöſter Schwabens.* 4to.) in dicto monaſterio exſtare; ex quibus res eo tempore geſtæ non parum illuſtrari poſſent.

THOMÆ (*Hieronymus*)

Pag. 208. *lin.* 27. poſt verba: *curavit recudendam*, adde.

Aſſuere hôc loco oportet, quæ de *Noſtro Godofr.* WAGENER in *Schurzfleiſchianis*, *pag.* 108. memoriæ prodidit: *Hieronymus* THOMÆ, *Auguſtanus*, *Gieſſæ æqualis meus* (videlicet SCHURZFLEISCHII) *& Poetices teutonicæ gnaviter ſtudioſus ac litterarum humaniorum mediocriter gnarus*, *animum*

ad

ad Jus applicavit, non oblitus Hiſtoriæ; modo non præcipitaſſet conſilium, cum uxorem Gieſſæ duceret: ex quo factum, ut, propter rem tenuem, Auguſtam Vindelicam recipere ſe, corrigendæ fortunæ cauſſa, coactus fuerit.

TRADELIUS (*Georgius*)

Pag. 218. *lin.* 2. poſt verba: *hilaritatem provocabat*, adde:

Facilis hæc et amoena converſandi ratio ita *Salomonem* FRENZELIUM *Vratislavienſem, Poetam laureatum*, affecit, ut is *Noſtro* eiusque filio *Philippo* ſuam *Brevem et ſuccinctam Adumbrationem Auguſtæ Vindelicorum urbis in Germania Auguſtiſſimæ*, verſibus conſcriptam, dedicandam omnino cenſuerit: Nam, cum ab iis non ſolum in amicitiam receptus, ſed ſpecialibus benevolentiæ ſignificationibus exceptus eſſet, cohibere ſe nequiit, quin publico ſcripto, tum ad gloriam urbis *Auguſtanæ* perpetuandam maxime idoneo, tum noſtris temporibus ob ipſam ſui raritatem plurimum commendabili, gratum eisdem animum palam teſtaretur.

* * *

ALPHABETUM IV.

KNOERINGEN (*Io. Egolphus de*)

Pag. 10. *lin.* 12. poſt verba: *quoad viveret, remaneret (b)* adde.

Ibi ita STIBLINO & DINNERO placuit, ut ii, ſua *de Cæde Melchioris Zobell Epiſcopi Wirceburgenſis Carmina* Noſtro dedicantes, non ſolum ſe *eiusdem multas ob cauſſas ſtudioſiſſimos*, libere *profeſſi ſint*; ſed etiam præclarum ſtudiorum teſtimonium

nium eidem dederint hiſce verbis: *Deus opt. max. ſtudia tua, quæ fæliciter & magno bonorum virorum applauſu ſuſcepiſti, ſemper gubernare ac provehere velit! ut olim te talem Reipublicæ præſtes, qualem te fore non modo ſperamus, ſed jam pro certo habemus ... Friburgi Briſgoiæ, die* 16. *Febr.* 1561. Vide *Ign.* GROPP *Script. Rer. Wirceburgenſ. T. I. p.* 317.

Pag. eadem, lin. 15. 16. poſt verba: *Canonicus Herbipolenſis et Scholaſticus*, adde.

(Et poſſeſſionem quidèm huius Canonicatus per Reſignationem *Martini de Helldritt* anno 1556. 29. Octobr. accepit: *Capitularis* dein factus eſt anno 1561. Ad *Scholaſtici* vero dignitatem adſcendit anno 1564. die 20. Novembris; uti monet mox citatus GROPP *l. c. p.* 717.)

Pag. 15. *lin.* 11. 12. poſt verba: *Eccleſiæ profuturos ſperabat*, adde:

Minime hôc locô prætereundum mihi eſt, quod de *Noſtro* in *Ignatii* GROPP *Scriptoribus Rer. Wirceburgenſ. T. I. p.* 57. narratur verbis ſequentibus: *Io. Ægolph. à* KNOERINGEN, *ſummi Templi* (Herbipoli) *Scholaſticus ... anno* 1565. *puerorum Scholam ad ſummam Ædem* (ibidem) *reformavit & redditibus annuis dotavit. Munificam Reformatoris operam Inſcriptio ſupra Scholæ januam exarata omnibus prætereuntibus, cum perenni eiusdem præconio, commendat:*

D. O. M.

Cum ad Dei laudem et Reipublicæ huius felicem diuturnitatem non minus pertineat, juventutem una cum pietate bonis litteris, probisque moribus inſtitui: quam urbem mæni-

mænibus cingi ac firmari; tutiſſimum quippe præſidium longæ incolumitatis in prudentum Virorum conſiliis & ſapienti omnium rerum adminiſtratione poſitum eſt. Quare Ioannes Egolphus ex nobili et équeſtri â Knoëringen familia natus, huius Templi Scholaſticus, & Auguſtanus Canonicus hancScholam & Muſarum Domicilium, authoritate ſummi huius Templi Senatûs, ex officio, quo fungebatur, legibus reformavit, ac certis quibusdam redditibus dotavit, Opusque præſens ſuis ſumptibus P. C. Anno Chriſti M. D. LXV.

SCHAUMBURG (*Petrus à*)

Pag. 26. *lin.* 78. ubi de *Ioanne a* WERDENBERG agitur, poſt verba: *peritis ubique munita*, adde.

Non ſolum autem ſuis, ſed & exteris ob doctrinam admirationi fuit; Hinc fama eius excitatus *Rudolphus* AGRICOLA *Friſius*, Vir in orbe litterato notiſſimus, a ſe *latine* verſum LUCIANI *Libellum de non facile credendis Delationibus* nomini *Ioannis* noſtri inſcribere non dubitavit, in *Dedicatione* præter alias Antiſtitis laudes hanc præcipue mirari ſe profitens, quod is adverſus Delationes, quas apud ipſum, utpote in principatu poſitum, multas fieri neceſſe ſit, tam invictum tamque immotum præſtet animum. V. *Rudolphi* AGRICOLÆ *Lucubrationes*. 4to. *Coloniæ*, *p.* 245.

Sub hoc digniſſimo Antiſtite vixit *Magnus* PIRGMANN vel PIRCKMAYER Plebanus in *Pfrontzen*, *Poenitentarius generalis* memorati Præſulis, et

et *Vicarius Chori* Eccleſiæ *Auguſtenſis*, ut ſemet ad annum 1478. vocat. Ab hoc vidi in Bibliotheca Eccleſiæ Cathedralis *Auguſtæ* manuſcriptum *Modum emendandi publicos peccatores in Indulgentiis plenariis pro S. Cruciata per Innocentium Papam VIII. conceſſis pro partibus Alamanniæ & præcipue in Dioeceſi Auguſtenſi obſervatum.* Obiit annô 1502. 5. Kal. April.

Pag. 27. *lin.* 34. ubi de *Friderico à* ZOLLERN ſermo eſt, poſt verba: *gloriari liceat*, adde.

Sub *Friderico* Epiſcopo exſtitit *M. Sixtus* HAUGEN, cuius memoriam ſervavit nobis Liber quidam Bibliothecæ Eccleſiæ cathedralis, hac ſubſcriptione: *Hoc Opus*, Graduale *dicier vulgo ſolitum, permaximis & cura et ſollicitudine* Magiſtri Sixti Haugen *reviſum et caſtigatum finit feliciter, impreſſum Auguſtæ induſtria & impenſis Erhardi Ratdolt.* 1494. *XII. Kalend. Julii.*

Sub eodem *Friderico* vixit quoque *Ioannes* ZIEGLER, â quo vidi in Bibliotheca RR^mi. Capituli Eccleſiæ cathedralis *Directorium*, in 4to. rubronigre impreſſum ab Erhardo *Ratdolt* anno 1497. 18. Kalend. Februar. in cuius capite leguntur ſequentia: *Quapropter* Fridericus *Dei et apoſtolicæ Sedis gratia Auguſtenſis Antiſtes* .. *Erhardo* Ratdolt *præbuit ſuum conſenſum ad imprimendum ſupradictum* Indicem ... *Quale Opus ſagacitas ſua diligenti diſcuſſione ac emendatione per venerabilem Virum Ioannem* Ziegler, *ſacerdotem ac vicarium chori Auguſtenſis, in hac parte expertum* ... *ſub debita diſpoſitione Feſtorum ſolennium celebrandorum, tam mobilium quam etiam fixorum, per Rubricas, ad modum Kalendarii conſummari fecit; pro quo orate.*

Pag-

Pag. 28. *lin.* 26. ubi de *Henrico à* LICTHTENAU agitur, poſt verba: STEINER 1766. *vulgato*, *p.* 137. adde

2. *Litteras Indulgentiarum* 40. *dierum*, Fraternitati *S. Crucis* in oppido *Schwarzach*, petente *Nicolao de* TETTELBACH *Armigero*, à *Noſtro* datas annô 1510. pridie Idus Martii, integras exhibet *Ignatius* GROPP in *Script. Rer. Wirceburgenſ. T. I. p.* 24.

Pag. 30. *lin.* 24. ubi de *Henrico de* KNOERINGEN ſermo eſt, poſt verba: *Academiæ T. II. p.* 113 & 117. adde.

Dehinc luſtravit *Italiam*, eiusque mores et ſtudia litterarum, *ut experientiam*, *prudentiam*, *civilis & eccleſiaſtici Juris peritiam*, *velut pretioſas merces*, *ſecum inde referret.*

Pag. 32. *lin.* 18. ubi de eodem *Henrico* ſermo eſt, poſt verba: *ſtudium vetat*, adde.

4. *Epiſtolam ad Cæſarem* BARONIUM, quâ *Noſter* luculentas non minus, quam ſinceras perſolvit gratias, quod *Cardinalis* huius fultus auxilio *Auguſtanam* adeptus ſit Eccleſiam, ſeque ei totum devovet ac conſecrat, habes in BARONII *Epiſt. et Oration. Romæ* in 4to. 1770. *Tom. III. p.* 271.

Pag. 35. *lin.* 30. poſt verba: *commendatum haberi velit*, adde per modum *Notæ* (*)

(*) Vixit ſub Cardinale *Petro* Magiſter *Rudolphus*, Plebanus Eccleſiæ majoris *Auguſtenſis*, cuius *Collectanea Sermonum* adſervat Bibliotheca monaſterii *S. Crucis Auguſtæ*. Aliquibus horum *Sermonum* adſcripti ſunt anni 1426. 1427. 1428. 1429. 1430. 1433. Huius *Rudolfi* meminit *Burckardus* ZENCK in *Chronica Auguſtana*, vocans eum *Doctorem*, & *Canonicum cathedralem*. V. OEFELII *Script. Rer. Boic. T. I. p.* 243. Fuit etiam ſeculo XV. (ſive hic, ſive alius) *Rudolphus*, Archipresbyter *Auguſtenſis* Eccleſiæ majoris; à quo in Bibliotheca eiusdem Eccleſiæ repperi *Tractatum de Benedictione Auræ adhibito SS. Sacramento.* De vi vocis: *Archipresbyter*, conſuli poterit DU-FRESNE in *Gloſſario Latinit.*

STADION (*Chriſtophorus à*)

Pag. 60. *lin.* 18. poſt verba: *nunquam moritura nominis fama*, adde.

In ſinu *Wolfgangi Andreæ* REHMI, de quo inferius dicetur (teſte *Georg.* ABERZHAUSER in quodam ſuorum *Manuſcriptorum*) immortuus;

Pag. 61. *lin.* 9. 10. poſt verba: *Angelus pacis dictus*, adde.

Funebri eum Carmine *M. Sebaſtian.* SOLIDUS *Guntianus* in *Necrophilorum ſeu Funerum Libro I.* proſecutus eſt, teſte *Michaele* DENIS in *Wiens Buchdruckergeſchichte*, *p.* 658. & 659. qui adjicit: *Virum plane excellentem fuiſſe Chriſtophorum, cui ne quidem* WERLICHII *plenum amarulentiâ Chronicon*, *T. II. p.* 277. *commeritas laudes denegare potuit.*

Pag. eadem, *lin.* 29. poſt verba: *Corpus Dillingam*, adde.

Comitantibus Reipublicæ *Norimbergenſis*, ut habet mox citatus ABERZHAUSERUS (Tanta, etiam poſt mortem, ei reverentia habita eſt) Conſulibus aliquot.

Pag. 63. *lin.* 8. 9. poſt verba: *et inſignem Mathematicum*, adde.

Poſt obitum à *M. Sebaſtiano* SOLIDO *Guntiano* Epicoediô in *Necrophilorum Libro II.* jure ac merito celebratum.

Pag. eadem, *lin.* 25. poſt verba: *Roffenſi Epiſcopo*, adde.

Sic anno 1530. editum à ſe *Ioannem Chryſoſtomum* dedicandum *Noſtro* cenſuit, quem ſancto huic Antiſtiti æquiparans ait: *Incomparabilis Epiſcopus felicibus laudatiſſimi Præſulis auſpiciis prodit in lucem. Neque enim parum multa inter vos conveniunt: vitæ integritas, divinarum litterarum amor, judicii*

rectitudo, veritatis libera profeſſio, nec vulgaris Zelus erga Chriſti ſponſam Eccleſiam....

Pag. eadem, lin. ultima, poſt verba: *Catal. Teſt. Verit. p.* 200. *b.* adde.

Præcipue autem videſis *Ignatii* GROPP *Script. Rerum Wirceburgenſ. T. I. p.* 300.

Pag. 64. *lin.* 7. poſt verba: *infra videbimus,* adde.

Hinc et *Ioannem* ECKIUM multâ gratiâ complexus eſt: quare is Epiſcopo noſtro ſuos *Commentarios in S. Dionyſii Areopagitæ Theologiam myſticam,* non ſine præclaro encomio, anno 1517. gratus dicavit.

Pag. 68. *lin. ult.* poſt verba: *& lectu digniſſimum,* adde.

Cuius præcipuos compilatores *Conradum* BRUNUM, *Iacobum* HENRICHMANNUM, & *Wolf. Andream* REHMUM, *Viros candore animi, rerum experientia, doctrina & ſapientia incomparabiles* fuiſſe, rurſus tradit allegatus ABERZHAUSERUS.

V. *Litteras Indulgentiarum* 40. *dierum* Fraternitati *S. Crucis* in oppido *Schwarzach* à *Chriſtophoro* noſtro, *Wormatiæ* anno 1521. die Veneris, 22. menſis Martii, petente *Nicolao de* TETTELBACH *Armigero,* conceſſarum exhibet *Ignatius* GROPP in *Script. Rer. Wirceburgenſ. T. I. p.* 24.

S. SYMPERTUS.

Pag. 79. *lin.* 11. poſt verba: *No. I. videri poterit,* adde.

Compertiſſimum deinde eſt, *Sanctum* noſtrum *Concilio Salisburgenſi I.* in oppido Boioariæ *Riesbach,* hodie Dynaſtiæ *Landishutanæ,* anno 709. celebrato adfuiſſe et ſubſcripſiſſe, uti videre eſt in *Conciliis Salisburgenſibus* à *P. Floriano* DALHAM vulgatis, *p.* 35.

TRUCH-

TRUCHSESSIUS (*Otho*) de Waldburg.

Pag. 97. *lin.* 18. poſt verba: *Herbipolenſem Præpo-ſuram*, adde.

Cardinali FARNESIO à *Paulo III.* commenda-am, anno 1554. obtinuit, poſſeditque usque ad nnum 1562, teſte *Ignat.* GROPP in *Script. Rer. Virceburgenſ. T. I. p.* 701.

Pag. 117. *lin.* 12. poſt verba: *emporium habeat*, dde.

Iſta ſufficiant de Academia *Dillingana*, cuius itia & progreſſus fuſius enucleatiusque tradidit *Joſephus de* SARTORI *in Monumento Gratitudinis* *Reſtaurationem Academiæ Ottoniano - Clementi- æ &c.* 1782. in 4to. quem, ſi lubet, conſulas.

Pag. 127. *lin.* 22. poſt verba: *Noſtro ſacraverunt*, dde.

In hunc cenſum quoque venit *Valentinus* PA-ÆUS (ſive *Valentinus Hartung*, *Frid*) de quo . 115. memini; qui *S. Ignatii Antiocheni Opuscu-*, *græce*, anno 1557. *Dillingæ*, per Sebaldum *Mayer* nitide excuſa Cardinali noſtro dedicavit ongâ, lectúque oppido dignâ *Epiſtola.*

AITINGER (*Wolfgangus*)

Pag. 147. *lin.* 23. poſt verbum: *Colonienſis*, adde.

Imo *Correctoris* munus, quod ea ætate mul-am doctrinæ commendationem habuiſſe nôrunt mnes, apud *Erhardum Oeglin* & *Georg. Nadler* ypographos *Auguſtanos* ab anno 1508. usque 1512. uſtinuiſſe *Wolfgangum*, monet Perilluſtris *Pau-lus à* STETTEN *junior*, in *Kunſt-Gewerb-und Hand-wercks-Geſchichte von Augſpurg, T. I. p.* 38.

KRETZ (*Matthias*)

Paucula de *Matthia* KRETZ attuli in *Alphabeto IV. Biblioth. Auguſtan. p.* 167. 168. Hiſce addi debent omnia, quæ modo expoſiturus ſum.

Patria *Noſtro* fuit *Landſperga*, urbs in finibus *Bavariæ ſuperioris* ad fluvium *Lycum* poſita; Patet iſtud ex *Iac.* HENRICHMANNI *Inſtitut. Grammatic.* & ALTENSTAIGII *Vocabulario Vocum* &c. in quorum fronte Epigrammata *Matth.* KRETZ *Landſpergii* occurrunt. Prodiviſſe autem eum in hanc lucem ſæculo XV. exeunte, inde conjicere licet, quod in fronte Operis: *Triumphus Veneris Henr.* BEBELII, *cum commentario Io.* ALTENSTAIGII, 4to. 1515. excuſi, *Noſter* jam *Theologiæ cultor* appelletur. Fratrem habuit *Paulum*, qui poſtea monaſterio *Indersdorfenſi*, Abbas poſtulatus, præfuit. *Matthias* autem noſter *Tubingæ* ſtuduit litteris humanioribus ſub Viro harum peritiſſimo, magnamque in orbe litterato ex iiſdem famam conſecuto, *Henrico* BEBELIO; quem poſtea, ut gratum decebat diſcipulum, *Epiſtolâ* ad ALTENSTAIGIUM anno 1513. 16. Calend. Junii ex *Pollinga*, monaſterio Canonicorum Regularium S. *Auguſtini*, in *Bavaria ſuperiore* ſito, datâ (Vide mox laudatum *Triumphum Veneris &c.*) contra adverſariorum cavillationes defendere non omiſit. Quamdiu *Noſter* in *Tubingenſi* Schola manſerit, dicere non habeo; Tubingâ *Pollingam* venit, ubi ab anno 1513. usque in annum 1516. menſemque *Auguſtum*, religioſorum *Fratrum Inſtructorum*, ut aiunt, egit, haud dubie in eo munere Ioanni *Altenſtaigio* (de quo in *Alphabeto hac p.* 151. vide) ſuffectus. Hinc in fronte mox dicti *Triumphi Veneris &c.* ipſe profitetur: ſe per illa tempora,

ora, unà cum ſuis, a *Conrado* HARTMANNI Decano *Pollingenſi* multis beneficiis cumulatum fuiſſe.

Agebatur annus MDXVI. cum abs *Ioanne* AVENTINO, *Erneſti* Ducis *Bavariæ* præceptore, *Societas litteraria Ingolſtadii* conſtituta fuit, de qua *Io. Nep.* MEDERER in *Annal. Academ. Ingolſtad.* T. I. p. 100. ſequentia monet:

Nec vero annus eſt alius, qui huius Societatis *initio magis conveniat; invenio enim pleroſque, qui huius* Sodalitatis *membra ſcribuntur, tum Ingolſtadii commoratos fuiſſe; atque Leonardum imprimis ab* ECK *Sodalitatis Principem ac Patronum; Ioannem* Aventinum *illius Auctorem; Georgium* Behaimum *Salicetanum ſive Weidenſem; Ioannem* Kneiſſelium *Ingolſtadienſem; Urbanum* Riegerum *ſive Rhegium Lindavienſem; Hieronymum* Anfang *Pfaffenhovenſem; Matthiam* KRETZIUM *Landsbergenſem (Acta artiſtica Tubingenſem dicunt; ideo puto, quod in illa Academia Artium Magiſter ſit creatus) Georgium* Schackium *Wemdinganum; Davidem* Rottmundum *Buchornenſem &c. Hos vero præcipua quadam cum* Aventino *amicitia conjunctos fuiſſe, ex* Actis artiſticæ Facultatis *colligo; referunt enim ad primam Septembris, Magiſtrum Ioannem* Aventinum *comparuiſſe in* Concilio Facultatis, *ac nomine Illuſtriſſimi Principis* Arioniſti, *hoc eſt:* Erneſti *petiiſſe* novam Burſam *erigendam, cui præeſſe debeant M. Urbanus* Rieger, *et M. Matthias* KRETZ. *Quod autem* LIPPERTUS (Vide eruditiſſimi Viri huius Commentationem: *Nachricht von ehemaligen gelehrten Geſellſchaften in Bayern*, quam habes in *Abhandlungen der churbayeriſchen Akademie. T. I. p.* 13.) *referat, pleraque carmina ab huius* Sodalitatis *hominibus edita, ex* Liliorum *contubernio ſubſcripta eſſe, mire iterum favet: in-*

venio enim ad decimam tertiam Octobris hæc verba: Eodem die Magiſter Matthias KRETZ admitti petiit pro regimine Burſæ Lilii, cui petitioni Facultas annuit, et ei regimen Burſæ commiſit, conventoremque conſtituit, ea tamen conditione; ut ſtatuta et leges Facultatis ſuper regimine Burſarum obſervet. *Videntur itaque in* Burſa *ſeu contubernio* Liliorum *ſuos quaſi conventus celebraſſe, atque ex illo tanquam Muſæo partus ingenii ſui in lucem emiſiſſe* — KRETZIUM *ſubſequentibus etiam annis ſpeciali quadam gratia apud Sereniſſimos Bavariæ Duces valuiſſe, ut eadem* Acta *commemorant, haud dubie Leonardi* ECKII *et Ioannis* AVENTINI *commendatio fecit.*

Tenuit *Noſter Burſam Liliorum* biennii ſpatio, quo elapſo, jam *Theologiæ Baccalaureus formatus* renuntiatus, anno 1518. die 28. Januarii *novo Collegio Regens* præficitur. Elegerant quidem *Artiſtæ novi Collegii* in Regentem *Ioannem Schröttingerum Marcklenſem* neglecto KRETZIO, etſi litteras commendatitias à *Wilhelmo* Duce attuliſſet. Litigatum aliquamdiu hac ſuper re fuit; cum die 16. Januarii, 1518. novæ Litteræ à ſereniſſimo Duce advenerunt, quibus prohibebatur: *ne Facultas, nec verbo nec facto, ullo modo impediat Matthiam* Kretz *in ſua Regentia &c. &c.* His litteris lectis *concluſit tam Univerſitas quam Facultas: in hoc negotio quieſcendum eſſe. &c,* Sic à regimine *Collegii* remotus *Schröttingerus*, præfectus eſt *Burſæ Liliorum, in locum ſcilicet* KRETZII: qui *Regentis novi Collegii* dignitatem occupârat. V. *Io. Nep.* MEDERER *Annal. Academ. Ingolſtad. T. I. p.* 107. 109. 157.

Muneribus ſuis dum probe fungitur *Noſter*, dumque ad ſtudium theologicum gnaviter incumbit,

bit, annus 1519. eidem ſummos in dicta Facultate *doctoratus* honores attulit: quibus inſignitus *Auguſtam* ſub eiuſdem anni finem ad concionandi munus in æde *D. Virginis* advocatur, relinquens in Regimine *novi Collegii* ſucceſſorem memoratum *Ioannem Schröttingerum*, ſibi die 5. Decembr. ſubſtitutum. Vide mox citatos *Annales*, *T. I. p.* 100.

Cum cathedralis Eccleſia *Auguſtana* duos habeat Concionatores, antemeridianum unum, alterum pomeridianum, ſuſpicor *Noſtrum* primò vices pomeridiani Eccleſiaſtæ egiſſe; donec anno 1522. *Ioanne* VOEGELINO *Viennam* ſecedente, antemeridiani partes ſuſcipere à Chriſtophoro *à Stadion* juſſus eſt. Fors etiam VOEGELINUS cathedram *Noſtro* ceſſit, aliquanto ante tempore, quam *Auguſtam* liquit. Utcumque ſe iſtud habeat; conſtitutus in Concionatoris munere *Noſter* populum catholicæ doctrinæ pabulo reficere, & contra naſcentia eo ævo dogmata præmunire ſtrenue allaboravit: qua re fieri plane debuit, ut adverſæ partis præcones in ſe concitaret. Sed de hoc inferius —

Quantâ doctrinæ famâ *Matthias* fuerit, vel inde colligi poteſt, quod anno 1530. in famigeratiſſimis Comitiis *Auguſtanis* jubente *Carolo* Cæſare *Confeſſionis Auguſtanæ* diſcutiendæ, examinandæque provinciam, una cum aliis catholicis Theologis, acceperit: annóque 1540. ad *Wormatienſe Colloquium* à Duce *Bavariæ Wilhelmo*, cum ECKIO & aliis, ablegatus fuerit.

Verum cum *Auguſtæ à Lutheranis* (Verba ſunt *Annalium* Academiæ Ingolſtadianæ) *miſere inceſſeretur vexareturque, deſerta Auguſtana conditione Monachium migravit, ubi rurſus Eccleſiaſtæ munere functus eſt aliquamdiu.* Eò ſeceſſiſſe *Noſtrum* annô 1534. vocante *Wilhelmo* Duce, atque

ab eodem *Decani ad S. Mariæ* honorem obtinuiſſe, tradit *I. G.* SCHELHORNIUS *junior* in *Beyträgen zur Erlauterung der Geſchichte*, *IV. St. p.* 165. Sed jam annô 1533. ſe â prædicto Duce *ad Decani munus Monachii apud D. Virginem abſcitum fuiſſe*: *nihilque diligentius ab eodem Principe ſibi commiſſum fuiſſe*, *quam ut populo verbum Dei crebro exponeret*, ipſe tradit in *Dedicatione* ad Libellum ſuum *de Miſſa*.

Eraſmi, quem *prior ad amicitiam provocârat Noſter*, extant binæ ad eum litteræ (V. *Eraſmi Opp. Lugduni Batav. T. III. P. II. p.* 1361. 1425.) In harum una anno 1531. 22. *Decembr.* data *Virum abſolutiſſimum* vocat *Matthiam* noſtrum: in altera, prolixa admodum, data 1531. 11. *Mart.* de illorum temporum geſtis familiariter edocet *Noſtrum*, demúmque ſic affatur: *Tuam eximiam perpetuamque pietatem non ſolum ex tuis litteris*, *verum etiam ex aliorum Scriptis cognovi*, *Dominique benignitatem in te exoſculor*: *Gratulor etiam felicitati tuæ*, *qui tot annos eadem in urbe* (Auguſtæ) *facta verbi divini ſeniente*, *cum bona gratia collegarum tuorum ad ampliorem fortunam* (Monachium, puto) *vocaris*. Hæc de *Eraſmo* — Humanitatem *Noſtri* et philanthropiam prædicat *Carmen*, quod in ROEDERI *Hiſtoria de Colloquio Wormatienſi*, *p.* 173. legere eſt.

Iam de Scriptis *Noſtri* paulo fuſius, quàm in *Alphabeto IV.* meæ *Bibliothecæ* dixi, dicendum eſt. Sunt ſequentia.

I. Præter varia, eaque minime inficeta, *Carmina*, propemptica Librorum ea ætate vulgatorum, quæ inter maxime memorandum eſt prolixius illud, BEBELII *Triumpho Veneris*. 1515. præfixum: præter *Epiſtolam* apologeticam pro *Henrico*

rico REBELIO, de qua ſuperius memini: habetur inſuper à *Matthia* noſtro, *antiquitatis & meliorum litterarum ſtudioſiſſimo* (Sic inſcriptio habet) *Carmen in laudem Io.* AVENTINI; quod inter alia *Sodalitatis litterariæ Ingolſtadienſis Carmina, Auguſtæ*, 1518. in 4to. procuſa, extat.

II. *Von der Meſs; und wer der recht Prieſter ſey, der Meſs habe; auch zum Theil, ob ſie ein Opfer ſey durch D. Matthiam* KRETZ *zu Augſpurg zu unſer Frauen im Thum gepredigt: im Iahr* MDXXIIII. *in der Antlas-Wochen.* in 4to. In fine legitur: *Gedruckt in dem Augſtmonat.* MDXXIIII. Rurſus prodiit *Friburgi in Briſgovia*, anno. 1525.

Oſtendit *Noſter* iſta lucubratione, ſe in S. Scripturæ lectione apprimè verſatum, & ſermonis *hebraici* ac *græci* non ignarum fuiſſe. Hæc tamen non obſtiterunt, quin eum anno 1525. *Leo Judæus*, amicus *Zwinglii*, edito Scripto impugnaret; de quo vide SCHELHORNIUM *l. c.*

III. Tractatus *de Confeſſione auriculari.* Utrum hæc *Concio*, quâ *Noſter*, in æde ſumma *Auguſtana*, Confeſſionem auricularem anno 1524. ex catholicæ Eccleſiæ ſententia defendit, excuſa fuerit, hactenus dubitatum fuit. Sed mihi illa ex Bibliotheca *Pollingenſis* Canoniæ communicata eſt, hoc titulo: *Ain Sermon von der Peicht, ob ſie Gott gebotten hab, durch D. Matthiam Kretz zu Augſpurg, zu unſer Frawen im Thum gepredigt. Im Iahr MDXXIIII. auff Sonntag Letare.* Adverſus eam *Anonymus* quidam Libellum vulgavit hoc titulo: *Geſpräch-Büchlein von einem Webern und einem Kramer über das Büchlein des Matth. Kretz von der himmliſchen* (heimlichen) *Beicht, ſo er zu Augſpurg in unſer Frauen Thom gepredigt hat.* 1524. in 4to. V. Librum: *Miniſterium*

evangelicum Auguſtanum, in 4to. & SCHELHORNIUM *l. c.*

IV. *Tractatus tripartitus*, cuius titulum in *Alphabeto IV.* meæ *Bibliothecæ* ſatis accurate expoſui, ita ut nihil ultra ſit, quod hoc loco addam.

V. Concio *de Purgatorio*, quam indicavi in mox dicto *Alphabeto IV.* In titulo exemplaris, quod oculis meis uſurpavi, additus quidem eſt annus impreſſionis, ſed adeo male expreſſus, ut noſci haud queat.

VI. *Brevis & plana ſacratiſſimæ Miſſæ Elucidatio* in 4to. 1535. Proluſit unus ex præcipuis Ducis Bavariæ Miniſtris, Baro *Chriſtophorus de Schwarzenberg* Libello huic *decaſtichô encomiaſticô*. Poſt *Titulum* ſequitur Dedicatio eiusdem *Baronis* ad *Albertum* juvenem, Principem *Bavariæ*: tum *Simonis Minervii*, ab archivis Senatûs Monacenſis, *Carmen* in laudem Operis: denique *Matthiæ* KRETZ nuncupatoria ad eundem Principem *Albertum*. Succedit Opus, quod prolixo *Wolfgangi* SEDILII monachi *Tegrienſis Carmine* ad eundem *Albertum* clauditur.

Præter *Leonem Judæum*, & *Anonymum*, de quibus mentionem feci, habuit *Matthias* alium quoque adverſarium ſibi *M. Michaelem* KELLERUM, ſive CELLARIUM, quem civitas patria, primum omnium, conſtituerat, ut, ex doctrina *Lutheri*, ad populum in Eccleſia *Nudipedum* (vulgò *Barfüſſer*) diceret. Provocârat hunc *Noſter* ad *Colloquium Religionis*, in quo de quatuor capitibus: nimirum *de merito bonorum Operum*; *de Conſiliis evangelicis*; *de Turbis & Seditionibus, quas excitari per prædicationem novorum dogmatum Catholici affirmabant*; *de invocatione Sanctorum*, inter ſe diſputarent. Diſputationem habitam, ut fieri aſſolet,

let, varii ſermones ſecuti; quare petitum à CELLARIO, ut *relationem* de illa publicaret; quod is et fecit. Vide SCHELHORNIUM *l. c.*

Tum huic, tum aliis adverſus ſe vulgatis Libellis reſpondiſſe *Noſtrum*, ſuamque cauſſam Scriptis in contrarium editis defendiſſe, etſi minime dubitem, tamen horum expiſcari hactenus quivi nihil.

Hæc geſtorum *Matthiæ* laudabilis ſeries — Hæc KRETZII, Viri academicîs honoribus, Eruditorum ſui ævi amicitiâ, Principum denique favore inclyti verior imago.

De CELLARIO plura ſcire quisquis cupit, conſulat SCHELHORNIUM ſæpius nominatum *l. c.* qui Scripta illius ac geſta fuſius expoſuit. Unum hoc loco adjiciendum cenſui, quod, quiqui CELLARII meminerunt, commemorare neglexerunt omnes: ſolus vero *Clemens* SENDERUS iu *Chronica vernacula Auguſtana MSSta.* quam *Hieronymo* FUGGERO dedicavit, memoriæ prodidit; cuius verba latinè reddere juvat.

M. Michael CELLARIUS *Straubingæ, quod docendo populum commoveret, à Duce Wilhelmo comprehendi juſſus, & Monachium in jus raptus, non niſi multis lacrymis, & plusquam ſupplici corporis habitu Degradationis poenam, ſibi intentatam, ægre evaſit; poſtquam dogmata ſua ejuraverat, eaque amplius nunquam ſparſurumſe, edito ſacramento firmârat. His geſtis judices Duci multa tandem interceſſione perſuaſerunt, ut ipſis Cellarium donaret, liberúmque dimitteret. Is paulo poſt Auguſtam veniens, & Præco ad Nudipedes inſtitutus, neglecto juramento, quo ſe obſtrinxerat, contra Sacramentum Altaris, Virginem Mariam, Sanctos &c. vehementiſſime concionari coepit.* Taceo reliqua SENDERI, cuius narrata in

Rela-

Relatione hiſtorica de ortu & progreſſu Hæreſum &c. in 4to. *Ingolſtadii* 1654. excuſa, confirmantur.

Ad illuſtrandam porro hiſtoriam turbarum in Eccleſia Lutherana *Auguſtæ* à CELLARIO, utpote *Zwinglio - Lutherano* (nam in articulo: *De Coena*, mordicùs *Zwinglii* ſententiæ inhæſit) excitatarum faciunt, quæ in alia *Anonymi Chronica Auguſtana MSSta.* lego: *Beydeſ* (Ulrich REHLINGER Conſulis) *Regierung haben ſich vill ſeltzamer Spaltung unnd Irrungen zuegetragen zwiſchen den Predigcanten hie zu Augſpurg; dann es waren vil ſeiner Predigcanten hie, die predigten das Wort Gottes wol, unnd auf die Weiſs, wie es der Churfürſt zue Sachſſen, und der Luther inn Sachſſen, der Landgraff von Heſſen, zue Nürnberg, unnd ſunſt an vilen Ortten von heiligen Sacramenten des wahren Leibs unnd Bluets Chriſti, unnd von dem Tauff hielten. Es begab ſich aber daſs der Zwinglin zu Zyreh vil Buechlin lieſs ausgehen, und die Strasburgeriſchen, Ulmiſchen, und ander mer Stett dieſelb Lehr vonn Sacramenten, die ſie faſt unnd allein auff ein Gedechtnuſs, unnd vil anderſt, dan die Luteriſchen, geſtellt, annamen. Da khamen dieſelben zwingliſchen Prediger auch her: derſelb Leer gefiel dem Burgmaiſter unnd villen Leuten, mer dan die Lutheriſch; dann es hette ſie* Magiſter Michel Keller *Predigcant, der auſs dem Bairlandt herkham, gewaltig angenomen. Der was dem Burgermaiſter, und viellen Leithen angenem. Als waren andere Predigcanten mehr von Strasburg, der Zwingliſchen Mainung anhengig, hergebracht: die predigten wider die Lutheriſchen Prediger: unnd* M. Michel Keller *unnd die von Strasburg herkhomen, vertrieben die andern Prediger: unnd ward wharlichen von den heiligen Sacramenten des Leybs und Pluts Chriſty, und Tauff vill ſeltzames*

mes Dings ſchimpfflich gepredigt. Daz iſt alſo angeſtanden, biſ das der Churfürſt zu Saxen, der Landtgraff von Heſſen &c. &c. der zweyſpaltigen Leer von dem heiligen Sacrament des wahren Leibs und Bluts Chriſty, unnd des Tauffs, halben ain Tag ward fürgenommen, ſich in dem Zwiſpalt zue vergleichen: Und ward furgenommen, unnd alle andere Stend, dem Evangellio unnd derſelben Religion anhieng, ire Gelerten ſollten auf ein Tag gen Augſpurg khommen: welliches alſo beſchehen, und ward ein Vergleichung gemacht; aber ſchlechtlich gehalten.

REHMUS (*Wolſgangus Andreas*)

Pag. 172. *lin.* 34. poſt verba: *multis deprædicans*, adde.

Ab hoc *Wolfgango* extat Libellus, â me viſus, ſequenti epigraphe: *Ain andächtiger und zu Beſſerung ſündigen Lebens nuzlicher Tractat des heiligen und chriſtlichen Lehrers Aurelii Auguſtini von der Ueppigkeit der Welt ... aus deſſen Lateyn in das Teutſch gebracht.* 4to. *Augſpurg.* 1522. *durch Sig. Grimm Doctor und Marx Wirſung.*

BRUNUS (*Conradus*)

Pag. 193. *lin.* 3. 4. poſt verba: *Obſervationibus Librum unum*, adde.

Operibus hactenus indicatis annumeranda venit.

XXI. *Chunradi Bruni Juriſconſulti & RRmi. D. Epiſcopi Herbipolenſis Cancellarii, de Labore et Quiete Oratio, in feſtivitate Jubilæi D. Ioannis à Liechtenſtein, Eccleſiæ Herbipolenſis Canonici, et ſupremi Ducatus Franciæ Orientalis Judicis pronunciata, die 8. Menſis Novembris, Anno a Chriſto nato MDXXXV.* in 4to. Dicavit *Noſter* die 12. Novembris *Philippo* SUPPON Eccleſiæ S. Ioannis in Haugis extra muros Herbipolenſ. Decano, et *Ioanni* SUPPON Eccleſiæ *S.* Ioannis Novi Monaſterii

Cano-

Canonico, germanis fratribus. Ita teſtatur *Michael.* DENIS in *Wiens Buchdrucker - Geſchichte p.* 638. 639. ſubjiciens: orationem iſtam *terſa latinitate conſcriptam, doctrinæ plenam, ac patheticam* eſſe.

Præterea *Joſephus de* SARTORI in *Monumento Gratitudinis, in Reſtaurationem Academiæ Ottoniano - Clementinæ* (Dillingæ) *Clementi Wenceſlao Archiepiſcopo Trevirenſi &c. dicato*, 1782. in 4to. ſequentia Scripta *Bruno* noſtro, *Viro* (inquit) *inſigni*, adſcribit; penes quem etiam horum fides eſto:

XXII. *Opera omnia Juris feudalis. Moguntiæ.* 1548.

XXIII. *De S. Severino* Tractatus *de Judiciis & Torturis*. 8°. *Lugduni.* 1553.

XXIV. Tractatus *de Ceſſione Bonorum* in 4to. *Venetiis.* 1575.

AGRICOLA (*Stephanus*)

Pag. 199. *lin.* 17. poſt verba: *Gottesgelehrten T. III. p.* 452. adde.

Conſulendus quoque *Io. Georg.* SCHELHORNIUS in *Ergözlichkeiten aus der Kirchenhiſtorie &c. T. II. p.* 713. ubi duæ MELANCHTONIS *Epiſtolæ* extant, quibus *Noſtrum* Senatui *Auguſtano* commendavit tanquam Virum *religioſum, probe doctum, prudentem, pacis amantem, multis virtutibus ornatum.*

WERDENSTEIN (*Ioannes Georgius à*)

Pag. 207. *lin.* 26. poſt verba: *pecuniæ cupiens*, adde

Huic anno 1605. *Dominicus* CUSTOS, Chalcographus *Auguſtanus, Clariſſimorum litteris, ingenio, famâ Virorum Effigies*, in folio, *ut ſubtilium,*

& ele-

& elegantium eruditarumque artium perito, ita amatori earundem eximio, quà *Præpoſito Geiſſenhuſſano, & Conſiliario Principum Boiariæ, Cantori Eccleſiæ Eichſtettenſis*, conſecravit: cúmque is anno 1612. idem Opus recuderet, *Noſtro* iam fatis functo, illius effigiem reliquas omnes præire juſſit: cui hæc ſubſcripta leguntur:

Hos, WERDENSTEINI! *vultus ac ora gerebas*
Quæ manus artificis cælavit, Jane Georgi!
Doctus eras, humanus eras, et dotibus iſtis
Conciliare tibi mentes et pectora nôras.
Nobilitas, quamvis ſervato, comis, honore
Rara quidem, ingenti tamen eſt digniſſima laude.

Et in huius editionis *Dedicatione* idem *Dominic. Cuſtos* vocat Noſtrum *litteratæ nobilitatis Germanicæ* (*ut ſcimus*) *non poſtremum: & huiuscemodi opellæ meæ, aliarumque antidhac patronum non illiberalem*.. pauloque inferius, *Wolfgango à Wildenſtein, et ingenio & genere nobili, Conſiliario Comitum Palatinorum, Ducum Boiariæ, perfamiliarem fuiſſe*, monet.

Cum *Marco* quoque VELSERO litteratam amicitiam coluiſſe inde patet, quod ei Codicem apographum, *Reliqua Librorum Friderici II. Imper. de Arte venandi cum avibus &c.* complectentem, utut recentiorem mendoſioremque, ſtudioſè procuravit. Nec minus *Hoeſchelio* amicum fuiſſe, oſtendunt, quæ *ſuperius* in *Catal. Opp. Hoeſchelii*, *N*. *XXX*. attuli.

De Vita Io. Georg. WERDENSTENII (an noſtri, an alîus, neſcio) *Collectanea, a I. G. Hubero, ex Epiſtolis eius, excerpta*, ſervavit *Io. Wern.* HUBERUS *Baſileenſis* inter *MSSta.* ſua, teſte *Catalogo eius Bibliothecæ, p.* 58. *n.* 26.

* * *

ALPHA-

ALPHABETUM V.

BETULEIUS (*Xyſtus*)

Pag. 21. *lin.* 24. poſt verba: *exhibitas agens*, adde.

IX. *Ein kurtze Erzelung von einem Döchterlin, welliches ſein Leben fürt ohne leypliche Speyſs und Tranck: wöllichem glaubwirdig Kundtſchofft gibt, Doctor Gerhartt* Bucoldianus *K. M. Hoffartzt, newlich auſz dem Latein ins Teutſch gewent, durch Xyſtum* Byrck. in 4to. 1542.

LANGIUS (*Matthæus*)

Pag. 34. *lin.* 21. poſt verba: *De his ſatis!* adde:

Quisquis de hac controverſia penitius erudiri cupit, conſulat Libellum hoc titulo. *Darſtellung der unrechtmäſſigen Ausſchlieſſung augsburgiſcher Patricier und Bürgerſöhne vom dortigen hohen Domſtifte. in* 8°. *Francfurt und Leipzig.* 1789.

Pag. 66. *lin.* 10. poſt verba: *narrantur omnia*, adde.

Conſule etiam *Ignatium* GROPP in *Scriptoribus Rer. Wirceburg. T. I. p.* 272. ubi fata *Packii*, ac ſupplicium, quo affectus fuit, fuſe exponuntur. Eodem anno (1528) *Matthæus* priſcæ Religionis conſervandæ, quo flagrabat, ſtudium rurſus prodidit. Ediderat nimirum anno præcedenti (1527.) *Bertholdus* PURSCHTINGER *J. V. Licentiatus, Præſes Cameræ Salisburgenſis*, Vir longè doctiſſimus, geſto etiam Epiſcopatu *Chiemenſi* inclytus, Librum ſub titulo: *Deutſche Theologey*, dicaveràtque *Matthæo* noſtro: qui, eô perlectô, plurimum inde utilitatis, ſicubi in latinum traductus prodiret, ad Eccleſiam univerſam redituru m judicans, *Bertholdum*, ut

ut id laboris in ſe ſuſciperet, ſequenti *Epiſtola* vehementer incitavit:

Matthæus miſeratione divina Cardinalis, Archiepiſcopus Salzeburgenſis, Apoſtolicæ Sedis Legatus &c. Venerabili Fratri, Amico noſtro chariſſimo, Domino Bertoldo, Epiſcopo quondam Chiemenſi. Pervenit ad manus noſtras Liber, noſtro idiomate vulgari conſcriptus, et a Fraternitate veſtra anno proxime elapſo in lucem æditus, et Nomini noſtro nuncupatim dedicatus; cui titulus erat: Theologia Germanica. *Quem cum perlegeremus, comperimus pluribus ſalubribus doctrinis et præceptis refertum, et præcipue adverſus dogmata Lutheranorum, et nonnullorum aliorum, qui, hoc calamitoſo ſæculo, populos paſſim a via ſalutis ſeducunt. Cum itaque hic Liber videatur plurimum conducturus ad confirmandam ſanctam fidem catholicam, præcipue in cordibus eorum, qui titubantes et ambigentes, in quam partem declinent, nondum aperte a fide deſciverunt, exiſtimamus utile admodum fore, ut Liber hic quam latiſſime etiam apud aliarum linguarum Chriſti fideles divulgetur. Quapropter Fraternitatem veſtram, quam pro ſola gloria nominis Chriſti hos labores ſuſcepiſſe non ambigimus, in Domino hortamur atque rogamus, ut eundem Librum in linguam latinam ſuo quam ampliſſime evulgari queat, traducat, et in ea edat atque publicet. Pro quo ſperamus eam accepturam ampliſſimam mercedem a remuneratore bonorum omnium Deo. Nobis vero Fraternitas veſtra rem faciet admodum gratam, mutua benevolentia compenſandam. Datum in Civitate noſtra Salzburgenſi. XVII. Menſis Decembris. Anno Domini M. D. XXVIII.*

His litteris acceptis *Bertholdus*, Epiſcopus quondam *Chiemenſis*, ut ſemet in *Reſponſoria* ſua vocat, nulla mora interpoſita Archiepiſcopi votis obtemperans, juſſaque eius *pro virili artuum ſuorum ſenilium* adimplere ſtudens, ad traducendum Opus ſuum aggreſſus eſt: Hinc in fine illius additur: *Supraſcripta Traductio edita eſt in oppido Salfelden, vallis Pinzgeu: atque completa eſt Idibus Aprilis. Anno milleſimo quingenteſimo vigeſimo nono.* Poſt tabulam *Erratorum* autem hæc leguntur: *Excuſum Auguſtæ Vindel. per Alexandrum Weyſſenhorn. Expenſis perdiligentis viri Martini Silbereyſen. Anno MDXXXI.* in *folio.*

Pag. 116. *lin.* 7. poſt verba: *Tom. VI. pag.* 134. adde.

Litterariis LANGII noſtri monumentis accenſeri quoque debent.

XIII. *Litteræ Indulgentiarum* 100. *item* 40. *dierum*, Fraternitati *S. Crucis* in oppido *Schwarzach*, *Wormatiæ* anno 1521. die 29. Aprilis, ob petitionem *Nicol. de* TETTELBACH, *Armigeri*, conceſſarum, quas *Ignatius* GROPP in *Script. Rer. Wirceburgenſium*, *T. I. p.* 18. recitat.

PONTANUS (*Iacobus*)

Pag. 149. *lin.* 15. poſt verbum: *interpretata*, adde.

Hucusque ALLEGAMBIUS — Reſtat monere, quæ *Marcus* VELSERUS in *Epiſtola ad Goldaſtum* (V. *Opp. Velſeri*, *p.* 858.) ſcribit ſequentibus:

Hieroclis Facetias ex Codice Auguſtano auctas P. PONTANUS *jam pridem convertit, & edendi occaſionem exſpectat, quam brevi obventuram confidit: Adjunget autem, neſcio, quæ alia etiam Opuſcula, à ſe ex Græco converſa ...*

RADE-

RADERUS (*Matthæus*)

Pag. 170. *lin.* 32. poſt verba: *p.* 33. *habetur*, adde.

Item una ad *Andream* SCHOTTUM extat in *Ioann.* MEURSII *Opp. Florentiæ* à *Ioanne* LAMIO editis, *T. XI. p.* 414.

ROSEFFIUS (*Gregorius*)

Pag. 202. *lin.* 29. ubi de *Georg.* MYLIO ſermo eſt, poſt verba: *Nachrichten T.* 27. 30. 37. adde.

Præcipue autem conſulenda eſt *Io. Chriſtoph.* MYLII *Hiſtoria Myliana.*

SELDIUS (*Georg. Sigiſmundus*)

Pag. 213. *lin.* 28. poſt verba: *debitaque obſervantia eſſet*, adde.

Anno ſeqnenti (1551) à *Carolo V.* & *Ferdinando I.* coorta per *Germanicum* regnum ſuſpicione, ac ſi iſti Principes dignitatem *Imperatoris* ac *Regis Romanorum* domui ſuæ propriam hæreditariamque facere vellent, eius negotii tranſigendi ergò ad *Sebaſtianum* Moguntinum, & *Adolphum Colonienſem* Electores atque Archiepiſcopos miſſus eſt; qua ſuper re datam Noſtro *Inſtructionem*, quam vocant, integram exhibuit *Phil. Erneſt.* SPIESS in Libro: *Archiviſche Neben-Arbeiten &c. T. I. p.* 42. Sed SELDII noſtri in hoc conatus nihil: tum parum ea, quæ priori anno (quoad Libellum INTERIM) geſta fuerant, profuerunt; quandoquidem *Mauritius* &c. &c.

Index univerſalis
in
Alphabeta, ſeu *Tomulos ſex*, qui hactenus in lucem prodiverunt.

Numerus *Romanus* Tomulum denotat: *Arabicus* paginam Tomuli.

Abelin, Matthias, Abbas *Weltenburgenſis*. Eius Vita & Scripta. I, 1.
Abertzhauſer, Gregorius. Eius Vita & Scripta. III, 1.
Acta Concilii oecumenici VIII. publicantur. V, 161.
S. Adalbero Epiſcopus. Eius Vita & Scripta. IV, 1.
Adamus, Melchior, corrigitur. V, 207.
Adilbertus, Prior monaſterii *San-Udalricani Auguſtæ*. Eius Vita & Scripta. IV, 70.
Adriani Iſagoge SS. Litterarum editur. VI, 58.
Adelbertus, Comes *Marckthalenſis*, in prælio occiditur. IV, 215.
Adelmann, Bernardus. Eius Vita & Scripta. II, 1.
Adelmann, Conradus. Eius Vita & Scripta. II. 17.
Adolphi Roman. Regis *Conſtitutio* editur. III, 65.
S. Ægidii Sacellum *Auguſtæ* reſtauratur. VI, 114.
Æmilius, R. Paulus, Typographus Auguſtanus. VI, 179.
Agapetus, *de Officiis boni Principis*, heroico carmine translatus. III, 118.
Agathias, *de Bellis Gothorum*, latine editur. I, 150. 152.
Agricola, Stephanus, *junior*. IV, 134. Eius Vita & Scripta. IV, 197. VI, 206. *Magnus*, Ord. S. Bened. Eius Vita & Scripta. V, 1.
Aichinger, Gregorii, Vita & Scripta. III, 178.
Aitinger, Wolfgangus. Eius merita litteraria. IV, 145. VI, 195.

Alan-

ntſee, Ioannes, fautor litterarum. I, 12. 18.
rti, Ducis *Bavariæ* Epiſtola commendatitia *Othonis* *ruchſeſſii*, ad *Pium V.* IV, 122. *ſeqq.* Bibliothecam ultis incrementis auget. IV, 207. *Moguntinus* Elecr purpura cardinalitia ornatur. V, 52.
ini vel *Albini* Opuſcula nonnulla primò eduntur. III, 117.
andri VII. Epiſtolæ tres ad *Carol. Stengelium*. III, 147.
nus, Tatius, diſcipulus *Anemoecii.* I, 6.
haravius, Medicus *Arabs*, editur. V, 97.
ſleig, Ioannes. Eius Vita & Scripta. IV, 151.
eimenſis Synodus. IV, 213.
n., Caſpar, Lavingenſis, Ord. Eremit. S. Auguſt. I, . Eius Epiſtolæ MSStæ ubi? I, 32.
ntius, Bartholomæus, a quo adjutus fuerit in eden- *Inſcriptionibus ſacroſanctæ Vetuſtatis.* IV, 165.
rger, Paulus. Eius Scriptum. VI, 1.
aptiſtæ refutantur. I, 68.
, Petrus de, *de Imperio Romano*, cum aliis Scrip- editur, III, 57.
eæ Ratisbonenſis *Chronica* eduntur. III, 54.
onicus, Rhodius, *de Animi affectionibus* editur. VI, 40.
oecius, Wolfgangus. Eius Vita & Scripta. I, 5. , 171.
uſen, monaſterii Ord. S. Bened. in *Wurtembergia*, lia fata. III, 138. *ſeqq.* Monumenta ad eius hiſtoriam tinentia, ubi? III, 174.
ius, Petrus, *de Dignitate Principum* editur. III, 71.
olii, Michaelis, *Parœmiæ* vulgantur. VI, 71. Quis rit? *ibid.*
mi Illyrica eduntur. VI, 50.
plus, Dux Boiorum, IV, 212.
arii, Thomæ, *Carmen.* II, 116.
inus, Ioannes, Scriptor *Annalium Boicorum.* II, 23.
la, Urbs. Variæ ad eam pertinentes Notitiæ. II, . *ſeqq.* Varia Manuſcripta eius hiſtoriam illuſtranubi? III, 3. 89. - 93. Eam *Frenzelius* carmine egyrico celebrat. VI, 188. Eius Urbis *Chronicon* num omnium editum. III, 104 - 107. Infeſtatur *Hunnis.* IV, 212. 215. Ibi habetur à *Carolo M.* ventus multorum Epiſcoporum. IV, 214. Ibi formu- *Interim*, introducitur. V, 212. Regimen *tribuni*- aboletur. V, 213. 214. Eius Merita in Rem lit- tera-

terariam deſcribuntur. VI, 1. 2. 3. *Schola San - Annaana, ibidem*, conditur. I, 145. 146. V, 5. In ea docent *Anemoecius*. I, 7. *Geldenhaurius*. I, 9. *Dietherus*. I, 42. *Wolfius*. I, 154. *Hoeſchelius*. I, 163. VI, 3. *Mertenſius*. II, 130. *Heniſchius*. III, 9. *Fabricius*. III, 9, *Schenckius*. III, 10. *Henningus*. III, 138. *Heupoldus*. III, 222. *Betuleius*. V, 7. *Reiſnerus*. VI, 4. *Schola cathedralis Eccleſiæ*, ſive *ad S. Mariam* condita â *S. Symperto*. IV, 79. Ut bene conſtituta eſſet, curat *S. Udalricus*. IV, 221. In ea docent *Ioannes Voegelinus*. IV, 63. *Gerochius*, vel *Gerhohus*, poſtea Abbas *Reicherſpergenſis*. IV, 79. Ioannes *Holthuſius*, Kempenſis. IV, 199. *Scholæ* plures latinæ, *ibidem*. I, 141. Gymnaſii *ad S. Salvatorem* origo. V, 123. Primæ nobilitatis Auditores in illo, ſæculo 17. ineunte. V, 150. *Scholæ triviales tres* catholicæ ibi eriguntur. V, 191. *Societas litteraria*, ſæculo XVI. ineunte, *ibidem* conditur. II, 4. Quæ eius membra? II, 5. *Templum cathedrale*. In eo concionantur Ioannes *Fabri* Ord. Prædicatorum. I, 63. Petrus *Caniſius* S. J. I, 64. 67. Carolus *Peutinger*. I, 130. Ioann. *Geiler* de Kayſersberg. IV, 27. *Oecolampadius*. IV, 63. *Rhegius*. IV. 63. Ioannes *Voegelinus*. IV, 167. Matthias *Kretz*. IV. 167. Marcus *Avunculus*. IV, 168. Michael *Dornvogel*. IV, 203. 204. Gregorius *Roſeſſius*. V, 183. 184. Martinus *Stevartius*, & Hermes *Halbpaurius*. V, 184. Vide infra: *S. Mariæ &c. Senatus ibidem*, munificus in Litteratos. III, 106. V, 14. 122. 123. VI, 3. 4. Bibliothecam publicam condi curat ex deſertorum monaſteriorum bibliothecis. V, 11. Huius Bibliothecæ Hiſtoria editur. VI, 2. Nonnulla de eadem. VI, 11. 12. *ſeqq.* 44. *Epiſcopi docti ibidem*. V. *Alphabetum IV. totum*. Epiſcoporum ibidem *Catalogus*, anno 1614. vulgatus, *Marco Velſero* vindicatur. VI, 185.

Auguſti iunioris, Ducis *Brunsvicenſis &c.* Epiſtolæ doctæ ubi habeantur? I, 165.

S. Auguſtini Liber *de geſtis Pelagii* vulgatur. VI, 66.

Avitus, Alcimus, *de Origine mundi &c.* editur. III, 120.

Auſonii Moſella cum commentariis editur. III, 73.

Avunculus, Marcus. Eius Vita & Scripta. IV, 168.

Baier, Leonardus. V. *Boius.*
Baldi Peruſini *Diſputatio* editur. I, 47.
Bartholini, Richardi, *Deſcriptio Conventus Auguſtenſis* anno 1518. typis vulgatur. II, 21.
Barzia, Joſephus de. I, 40.
S. Baſilii M. Homiliæ vulgantur: itidem *Epiſtolæ IV.* VI, 32. 57. *Baſilii* Seleucienſis Homilia *de Infanticidio* editur. VI, 49.
Bavarus, Leonardus. V. *Boius.*
Baumgartner, Philippus. III, 4. *Hermannus.* Eius Vita & Scripta. IV, 202.
Beauxalmis, Fr. Thomas, Vocabularium theologicum *Altenſtaigii* in compendium redigit. IV, 161.
Bebelius, Henricus. I, 19. Defenditur. VI, 196.
Bechlerus, Hieronymus, Vir doctus. VI, 99.
Beckius, Matthias Fridericus, refutat Thomam *Reineſium.* II, 216.
Bemelius, Georgius, J. V. D. III, 5.
Benedictoburanum monaſterium. IV, 217.
Benedictus quidam, monachus doctiſſimus. IV, 221.
Benignus, Georgius, O. S. F. Vir doctiſſimus. V, 94.
Benvenuti, Cæſar, *Cremenſis.* Eius Epiſtolæ MSStæ, ubi? I, 170.
Berckmüller, Symperti, Vita & Scripta. III, 135.
Berg, Marquardus *a*, Epiſcopus *Auguſtanus.* Eius Vita & Scripta. IV, 28.
Berno Augienſis, Scriptor *Vitæ S. Udalrici.* IV, 210.
Beroii, Auguſtini, *Conſilia* recuduntur. I, 48.
Beſemerus, Adrianus. IV, 111. 115. 137. 196.
Betuleius, Xyſtus. I, 43. Eius Vita & Scripta. V, 2. VI, 208. *Emanuel.* Eius merita litteraria. V, 13. 18. *Chriſtianus.* Nonnulla de eo. V, 14.
Biart, Ioann. Baptiſta. Abbas *Domaprenſis* in Lotharingia. Eius Epiſtolæ MSStæ, ubi? I, 170.
Bidermanni, Iacobi, laus. V, 151.
Bild, Vitus. Eius Vita & Scripta. I, 10. Vocatur etiam *Imagius* & *Iconius.*
Birck. V. *Betuleius.*
Biſſelius, Dominicus. Eius Vita & Scripta. II, 27.
Blanckenſtein, Kilianus. IV, 115.
Bloſii, Ludovici, nonnulla Germanice eduntur. IV, 203.

Bnyn, Andreas *de*, Epiſcopus *Poſnanienſis*. Eius laudes ubi? V, 161.
Boedeccerus, Bonaventura, Mæcenas litterarum. VI, 54.
Boeſchenſtein, Ioannes, docet linguam hebraicam. I, 141.
Boius, Leonardus, docet *Auguſtæ*. I, 5.
Bolſter, Georgius, Monachus *Andecenſis*. Eius Carmina MSSta, ubi? I, 216. 217.
Bonagarſus Piſtorienſis *de vera Nobilitate* recuditur *Auguſtæ*. V, 21.
Bonis, Sebaſtianus *de*, Præceptor Domûs S. Antonii *Memmingenſis*. V, 33.
Bozenhart, Hieronymus, *Wettenhuſanus*. Eius Epiſtolæ MSStæ, ubi? I, 170.
Brachmanicæ Linguæ elementa vulgantur. VI, 160. item *Brachmanum* Dogmata fabuloſa. *ibidem*.
Brand, Sebaſtianus. IV, 145.
Brandi, Theodorus & Bernardus *Baſileenſes*, mæcenates ſtudiorum. V, 10.
Brenggerus, Io. Georgius, Medicus. Eius *Epiſtolæ*. VI, 122.
Breuningus, Sebaſtianus, Vir doctus, & doctorum fautor. V, 160.
Bruckerus, Iacobus, corrigitur. VI, 38. 42.
Brunus, Conradus, J. V. D. Canonicus cathedralis. Eius Vita & Scripta. IV, 176. Laus. VI, 194. 205.
Bucerus, Martinus, *Auguſtæ* in templo *S. Ioannis* aliquamdiu concionator. I, 173.
Bunaviani Librorum Catalogi mendum turpe corrigitur. VI, 68.
Burgheſii, Scipionis, *Cardinalis* Epiſtola. III. 145. 146.
Bzovius, Abraham. Eius Epiſtolæ MSStæ, ubi? III, 159.

Nic. Cabaſilæ Opuſcula eduntur. V, 144. Eius *Oratio contra Foeneratores*, græce vulgatur. VI, 48.
Cæſar, Ioannes. Eius Epiſtolæ MSStæ, ubi? I, 32. II, 29. Ioannes alius. II, 30. VI, 180. *Wolfgang. Ditericus*. II, 31. *Pius Felix*. II, 32. VI, 180. *Theophilus*. II, 33.
Cajetani, Conſtantini, *Epiſtolæ MSStæ*, ubi? III, 149.
Calatin, nobilis familiæ *de*, Genealogia ubi? II, 84. 91.
Camariotæ, Matthæi, *Synopſis Rhetoricæ* editur. VI, 4.

Came-

Cameræ imperialis Judicium juſſu *Caroli V.* à *Conrado Bruno* & *Conrado Viſch* reformatur. IV, 179. 188. *Catalogus Perſonarum*, qui in eo *Judicio* fuerunt, texitur. *ibidem*, & I, 186.
Cameracenſe Fædus *Maximilianum I.* inter & *Ludovicum XII.* Galliarum Regem. V, 38.
Camerarius, Joachimus, carmine funebri laudat *Moibanum.* VI, 155, 157.
Campidonenſe monaſterium. IV, 217. 222.
Caniſius, Petrus. I, 64. 67. IV, 95. 116. 117. V, 164. 183. Eius *Catechiſmus* græce, hebraice & aliisque linguis editur. VI, 141. 142. 143. *Theodoricus.* V, 164.
Io. Cantacuzeni Hiſtoria editur. V, 141.
Caraſæ, Petri Aloyſii, *Epiſtolæ.* II, 40. Laudes eius ubi inveniri queant? II, 55.
Carniola, Henricus & Ioannes *de*, Monachi *San-Udalricani* ſæculo 15. Eorum Scripta. III, 125.
Carolus M. reformat Muſicam eccleſiaſticam. IV, 6. Eius pro Eccleſia *Auguſtana* ſollicitudo. IV, 76.
Caroli III. Conſtitutio *de Feudis* editur. III, 47.
Caroli IV. Bulla aurea editur. III, 39.
Carolus V. Imperator creatur. V, 54. Alia de eo V, 210. 211. 212. *ſeqq.* VI, 211.
Caroloſtadius. II, 26.
Carvagiale, Bernardinus, *Cardinalis*, Vir doctiſſimus. V, 37. 95. 107.
Caſaubonus, Iſaacus, amicus *Hoeſchelio.* VI, 22. 50. 53. 55. 63. 64.
Caſparus, Abbas Roggenburgenſis. Eius Vita & Scripta. I, 34.
Caſtellus, Ioannes *Auguſtanus*, Medicus, & eius Scriptum. VI, 117.
Caſtriotti vulgò *Scanderbegi*, *Georgii*, *Vita* Germanice editur. I, 146.
Catechiſmus Romanus in Germaniam introducitur. IV, 140.
Celldrius, Conradus. III, 195. *Michael.* VI, 202.
Celtes, Conradus. Nonnulla de eo. V, 13. 93.
Centuriatores Magdeburgenſes refelluntur à *Bruno.* IV, 183. 191.
Chartaginenſis Eccleſia in *Hiſpania.* V, 58. 59.
Chiſii, Flavii, *Cardinalis* Epiſtola. III, 147.
Cholerus, Ioannes. Eius merita literaria. IV, 163.

Chronicum Alexandrinum publicatur. V, 164.
Ciaconius de Vitis Pontificum, corrigitur. IV, 33.
Ciceronis Officia edita. I, 10. V, 14. Alia *eius* Scripta eduntur. V, 14. 17. 18.
Claus, Ioſ. Ignat. Eius Vita & Scripta. I, 36.
Clementis VII. Litteræ apoſtolicæ, ad Eccleſiam *Salisburgenſem* pertinentes, ubi? V, 61.
Io. Climaci Liber ad religioſum Paſtorem editur. V, 163. Opera omnia græce & latine publicantur. V, 168.
Cnoulinus, Hieremias, Medicus. Nonnulla de eo. VI, 116. *Tobias.* VI, 116.
Cochlæus, Ioannes, edendis *Conr. Bruni* Operibus operam impendit. IV, 187.
Collegium Germanicum Romæ patronum habet *Ottonem Truchſeſſium.* IV, 112. *Dillinganum S. J.* IV, 116. *Auguſtanum S. J.* IV, 117. 118. V, 123. 143. 192. *Evangelicum*, Auguſtæ. V, 200.
Comnenæ, Annæ, *Alexias*, editur. VI, 65.
Concordantiæ græcæ *N. T.* primò eduntur. V, 16. item hebraicæ *V. T.* VI, 130.
S. Conradi, Epiſcopi *Conſtantienſis*, Vita ab *Udalſcalco* ſcribitur. I, 211.
Conſtantini M. Donatio editur. III, 63.
Contareni, Caſparis, *Cardinalis*, Catechiſmus & de Poteſtate Papæ Libri germanicè eduntur. IV, 198.
Contzeler, Ioannes, *Auguſtinianus*, Vir doctus. IV, 58.
Corteſii, Ferdinandi, Hiſtoria de *Hiſpania Nova* germanice editur. I, 45. V, 17.
Coſmæ Pragenſis *Chronicon* editur. III, 60.
Crato, Ioannes. Nonnulla de eo VI, 147. 148. et *ſeqq.* 157.
Cujacii, Iacobi, & aliorum *Commentarii in L. Frater a Fratre D. de Condict. indeb.* eduntur. III, 42.
Cumani, Marcelli, *Obſervationes medicæ* publicantur. VI, 129.
Q. Curtii Hiſtoria editur. V, 165. 167.
Cuſtos, Dominicus, Chalcographus eximius *Auguſtæ.* VI, 100. 105.
Cyri Homiliæ eduntur. VI, 32.
S. Cyrilli, Alexandrini, *Commentarius in Prophetas minores* editur. V, 144.

Daſſinger, Franciſcus. Eius Vita & Scriptum, III, 96.

Dalham, Florianus, editor *Conciliorum Salisburgenſium.* V, 108. 111. *ſeqq.*
Degen, Theodoricus. Eius Scripta. I, 41.
Delius, Michael, Profeſſor *Argentinæ.* I, 43.
Demetrius Cydonius de Morte contemnenda, editur. I, 180.
Denckius, Ioannes. Eius Epiſtolæ MSStæ ubi? I, 32.
Denichii, Joachimi, *in Erlau*, & filiorum eius laudes, ubi? III, 198.
Dexippi, Athenienſis, & aliorum *Eclogæ Legationum* publicantur. VI, 60.
Dietherus, Andreas. Eius Vita & Scripta. I, 42.
Dilbaum, Samuel. I, 46.
Dillinganæ Academiæ origo. IV, 95. 112. 113. *ſeqq.* 130. Eius initia & progreſſus deſcribit Joſephus *de Sartori.* VI, 195.
Dionyſius, â S. Euphroſina. I, 46. *Henricus.* IV, 116.
Dioſcoridis Anazarbæi, *Libri II de medicamentis paratu facilibus*, eduntur. VI, 153. 154. 156.
Diſtelmayr, Cleophas. Eius Vita & Scripta, IV, 204.
Drexelius, Hieremias. Eius Vita & Scripta. II, 33. *Epiſtolæ MSStæ* ubi? III, 150. Eius laus. V, 151. VI, 181.
Drezlerus, Ioannes, J. V. D. Eius Vita & Scripta. I, 47.
Druthmarus, Chriſtianus, editur. III, 119.

Eccius, Ioannes, diſputat *Bononiæ.* I, 56. Funebri oratione laudat Henricum *â Lichtenau*, Epiſcopum *Auguſtanum.* IV, 28.
Eccleſiaſticus, editur ab *Hoeſchelio.* VI, 62.
B. Egino, Abbas San-Udalricanus *Auguſtæ*, ſæculo XI. I, 205.
Ehingeri, Eliæ, *Verſus* ad *Carolum Stengelium.* III, 153. *Samuel.* Nonnulla de eo. VI, 79. 80.
Elers, Bonaventura. Vita & Scripta. I, 49.
Ellenbogius, Nicolaus, Monachus Ottoburanus. Eius Epiſtolæ MSStæ, ubi? I, 32.
Ellerbach, Burcardus *ab*, Epiſcopus *Auguſtanus.* Eius Vita & Scripta. IV, 24.
Emmanuel, â S. Maximiliano. I, 52.
Endavianus, Petrus, IV, 112.
Eppius, Conradus, Pædotriba *Auguſtæ* ſæculo XVI. ineunte, poſtea Medicus *Campidonæ.* V, 2.
Eraſmus, Roterodamus, muneribus afficitur. IV, 63. V, 102. *ſeqq.* Alia de *eodem.* IV, 163. 175.
Euſtratius, Leontius, *Hoeſchelio* amicus. VI, 23. *ſeqq.* 59.

Faber, Ioannes, O. PP. Eius Vita & Scripta. I, 53.
Fabri, Ioannes, O. PP. Eius Vita & Scripta. I, 62. VI, 172.
Fabricius, Simon, Rector Scholæ San - Annæanæ. Eius Vita & Scripta. III, 10. *Ioann. Baptiſta* ICtus. III, 10. *Hieronymus* Medicus. III, 10. *Andreas*, Leodienſis V, 187.
Ficini, Marſilii, Tractatus *de Epidemiæ morbo* latine editur. II, 11.
Fiſcher, Frid. Chriſtoph. Ionathas, corrigitur. III, 75.
Flaccius refutatur. I, 69, 71.
Floegelius, Car. Fridericus, ſuppletur. V, 21.
Foeniſeca. V. *Mader*.
Fontii, Bartholom. *Orationes* recuduntur. I, 164.
Forcatuli, Stephani, & Petri *de Bellapertica Commentarius de Feudis* editur. III, 58.
Forſtenhauſer, Chriſtophorus, edit *Conſilia Henrichmanni*. I, 88. 92.
Francofordia, Ioann. *de*, *Tractatus contra Feymeros* editur. III, 71.
Francus, Caſpar, docet *Ingolſtadii* &c. IV, 134.
Freherus, vel *Freer*, Marquardus, Medicus. III, 6. *Marquardus* J. V. D. III, 7. *Marquardus*, ICtus & Hiſtoriographus *Palatinus*. Eius Vita & Scripta. III, 6. In quo culpandus? III, 34. 43. 44. 53. 58. 68. Amicus *Hoeſchelio*. VI, 58. 59. Alia de eo. VI, 186. *Paulus*. III, 9.
Freimonius, Wolfgangus, Vir doctus carmine celebratur. VI, 106.
Freytag, Fried. Gotthilf, corrigitur. VI, 174.
Friedberger, Balthaſar. II, 26.
Friderici Barbaroſſæ collum non calcatum a Pontifice. I, 164.
Fries, Henricus, Abbas *San - Udalricanus* ſæculo XV. Eius merita litteraria. III, 124.
Froelich, Georgius, V. *Lætus*.
Fruticenus, Ioannes. II, 126. VI, 182.
Fuggerus, Raymundus, Matheſeos amans, & fautor litteratorum. I, 25. 26. IV, 165. V, 206. *Antonius*, Matheſeos amans. I, 26. V, 209. Iacobus, & Georgius mecænates. V, 10. 20. Iacobus, Epiſcopus *Conſtantienſis*. V, 161. *Philippus Eduardus*, *Octavianus Secundus*, *Antonius*. V, 183. *Georgius*, *Marcus*, *Io-*

annes, *Chriſtophorus*. V, 192. *Antonius* VI, 36. *Antonius* & *Udalricus* Mecænates. VI, 127. *Ioannes Iacobus* promovet litteras. VI, 154.

Fultenbach, Abbatum eius loci Catalogus, ubi? I, 30.

Gabelmannus, Nicolaus. I, 132.

Gablerus, Medicus & Profeſſor *Tubingenſis*, ad catholica Sacra revertitur. IV, 103.

S. Galli Monaſterium. Nonnulla de eo. IV, 3. 7.

Gamerius, Hanardus. I, 45. Quem maxime Patronum habuerit? IV, 15.

Gaſſarus, Achilles Pirminius, corrigitur. III, 107. IV, 19. 58. 67. IV, 146. 228. Alia de eo VI, 156. 157.

Gaſtel, Gregorii, Vita & Scripta. III, 135. 160. VI, 121.

Gebehardi, Cardinalis ſæculo XII. Diploma. I, 209. *Gebehardus*, Comes *de Ammerthal*, Epiſcopus *Auguſtanus*. Eius Scripta. IV, 209.

Geiger, Malachias, Medicus. II, 48.

Geldenhaurii, Gerardi, *Epiſtolæ*. I, 145. 146. Auguſtam linquit. I, 172. V, 7.

Gemmingen, Io. Otho *de*, Epiſcopus *Auguſtanus*. Eius Vita & Scripta IV, 29. V, 190. *Julius Henricus*. Eius Vita & Scripta. IV, 30.

Gennadius Scholarius de Prædeſtinatione vulgatur. VI, 41.

Gentilis, Albericus, *de Legationibus* editur. III, 40.

Geographica Marciani & *aliorum* eduntur. VI, 53.

Gerhardus, Scriptor *Vitæ S. Udalrici Auguſtani Epiſcopi*. IV, 208.

Germani Homiliæ eduntur. VI, 32.

Geroldseck, nobilis familiæ *de*, Genealogia ubi? II, 96.

Gerzen, Thomas *de*, ſæculo 15. Eius Scriptum. III, 125.

Geſnerus, Conradus, poſt *Molbanum* edit *Dioſcoridem*. VI, 156. 157.

Gewoldus, Chriſtophorus, Antagoniſta *Freheri*. III, 19. 66. 69. Alia de eo. V, 164. 167.

Giltlingen, Ioannes *de*, Abbas *San-Udalricanus*, ſæculo XV. Eius merita litteraria. III, 129.

Ginther, Antonius. Eius Vita & Scripta. I, 39.

Glettle, Ioſ. Bernardus. Eius Vita & Scripta. I, 73. VI, 172.

Glettle, Io. Melchior, Scriptor muſicus. I, 77.

Mich. Glycæ nonnulla publicantur. V, 144.

Grabaldi, Marii, *Dictionarium* recuditur. I, 144.

Gra-

Graphæi, Cornelii, *Formulæ Colloquiorum* recuduntur. I, 145.
S. Gregorii Nazianzeni nonnulla eduntur. VI, 32. 35. 37. 52.
S. Gregorii Nyſſeni nonnulla eduntur. VI, 32. 36. 38. 67.
S. Gregorii Neo-Cæſareenſis Panegyris *in Origenem* vulgatur. VI, 62.
Gretſeri, Iacobi, *Epiſtolæ MSStæ*, ubi? III, 149. Moriens Adverſaria ſua *Georg. Stengelio* commendat. III, 190.
Griesherr, Ioannes, monachus *San-Udalricanus*, ſæculo 15. Eius merita litteraria. III, 129.
Grimm, Sigiſmundus. I, 19. Eius merita litteraria. V. 96. *Simon*. Paucula de eo. V, 97.
Gruberus, Ioannes, *S. J.* Nonnulla de eo. VI, 158.
Gruterus, Ianus, *Livium* edere cogitat. VI, 86.
Grynæus, Simon. III, 116. 117. V, 7. 8.
Grueber, Io. Georg. Eius Vita & Scripta. II, 69.
Gugl, Thomas. I, 78.
Gundlingius, corrigitur. VI, 55.
Guttenberg, Georg. Hermannus â, favet Litteratis. I, 101.
Gutwillig, Martinus. I, 78.

Hagen, V. *Indagine*.
Hagerus, ICtus. Nonnulla de eo. V, 208.
Hainhofer, familia illuſtris inter *Auguſtanas*, VI, 89. *Philippus*. Eius Vita & Merita litteraria. VI, 99.
Hainzelii, Ioann. Baptiſta & Paulus mæcenates ſtudiorum. V, 10. 11. 12. 13. VI, 149. 150. 151. 154. *Fridericus* VI, 30.
Hainzelmann, Ludovicus. III, 91.
Haller, Leonardus. Eius Vita & Scripta. I, 79. Ad Concilium *Tridentinum* ablegatur. I, 81.
S. Hariolphi Vita, â *S. Adalberone* deſcribitur. IV, 8.
Hartbertus, Epiſcopus *Curienſis*. IV, 215.
Hartmannus, Georgius. I, 19. *Hartmannus junior*, doctus monachus *San-Gallenſis*. IV, 210.
Haſſenſtein, Bohuslai *de*, Opera recenſentur. II, 16.
Haugen, Sixtus, ſæculo XV. VI, 191.
Hay, Romani, *Epiſtolæ MSStæ*, ubi? III, 150.
Hegenmiller vel *Hagenmiller*, Ioannes, Procancellarius S. R. I. Nonnulla de eo. V, 205. 224.
Heilbrunneri, Iacobi, Narratio *de Colloquio Ratisbonenſi* refutatur. IV, 206.

urg, Gregorii *de*, Scripta eduntur. III, 59. 62.
inecken. Litterati Viri huius mentio fit. III, 127.
ſtein, Ulricus *de*, ad catholica Sacra revertitur.
103. 202.
iius, Georgius. Nonnulla de eo. VI, 92. 96.
gi, Marci, *Epiſtolæ MSStæ* initium affertur. III,
138. Scripta. VI, 104.
hmannus, Iacobus, J. V. D. Eius Vita & Scripta.
6. IV, 158. Laus. VI, 194.
us Moguntinus Archiepiſcopus. II, 106. *Henricus*
Rex Galliarum, favet Societati Jeſu. V, 145.
nnus Ord. PP. *ſæculo XIV*. II, 71. *Hermannus*, Ge-
us, vir doctus. VI, 37.
tii, Antonii, *Speculum perfectionis* germanice edi-
IV, 204.
tis Triſmegiſti Jatromathematica eduntur. VI, 49.
as, contra Philoſophos gentiles, editur, I, 180.
rt, Io. Georgius, ab Hohenburg. V, 164.
ius Hieroſolymitanus *in Prophetas* editur. VI, 58.
ldi, Bernardi, Scripta. III, 222. VI, 68. 69.
ollinis Hieroglyphica eduntur. VI, 45.
lis Facetiæ eduntur. III, 59.
rates de VII. Gradibus Vitæ humanæ vulgatur.
67.
letterus, Philippus, Medicus. Eius Scripta. VI, 119.
nes Philippus, Medicus. Eius Scripta VI, 119. 120.
phus. Eius Scriptum. VI, 120.
elius. David. Eius Vita & Scripta. VI, 3. Alio-
Eruditorum labores adjuvat. VI, 69. Eius *Epi-*
s editæ recenſentur. VI, 73. *Epiſtolæ* eius *XVII.*
dotæ vulgantur. VI, 73. 79. *ſeqq.* Eius *Opera*
niſſa vel meditata enumerantur. VI, 73. Nonnulla
o. VI, 131. *Daniel.* VI, 30. *Paulus.* VI, 30.
hael. VI, 31.
l, Blaſius, inſignis Mecænas litteratorum. II, 226.
zollern, Eitel Fridericus ab. Eius laudes ubi habean-
I, 47.
ſius, Ioannes. Eius Vita & Scripta. IV, 199.
æ variorum *Patrum*, editæ ab *Hoeſchelio*. VI, 32.
, Stanislaus, Cardinalis. IV, 109. 110. 135.
, Andreas, *Weingartenſis*. V, 160.
nus, Caſpar, ad *Lutherum* mittitur concordiæ in. Re-
ne faciendæ ergò. I, 173. *Hun-*

Hungerus, Wolfgangus, diſcipulus Anemoecii. VI, 171.
S. Iacobi Cænobium *Moguntiæ.* De Bibliotheca *ibidem* nonnulla afferuntur. V, 229.
Iaeger, Clemens. Eius Scripta. III, 89.
Iajus, Claudius. Nonnulla de eo. IV., 91. 92. 110. 111.
Illecinus, Iacobus. IV, 110. 135. V. *Noguera.*
Illſung. Patritiæ familiæ *Auguſtanæ* Origo. III, 94. *Leopoldus.* Eius Vita & Scripta. III, 94. *Georgius.* V, 192.
Imhofius, Frid. Raymundus, ſuo ære *Conſilia Beroii* recudi facit. I, 48. *Auguſtinus.* Eius Vita & Scripta. II, 72. VI, 181.
Indagine, Ioannis *ab*, Ord. Carthuſ. Liber *de Conciliis* una cum Vitæ eius Synopſi, germanice editur. IV, 198.
Ingelheimenſis Synodus. IV, 213. Alia Synodus ibidem. IV, 218.
Ingolſtadienſis Academiæ ſtatus præclarus ſæculo 16. medio. IV, 9. Eidem ſuam Bibliothecam aliaque vivus dono dat Io. Egolph. *à Knoeringen*, Epiſcopus *Auguſtanus.* IV, 15. Ab aliis quoque augetur dicta Bibliotheca. IV, 16. Eiusdem Bibliothecæ *Incunabulorum Catalogus* vulgatur. IV, 16. *Societatis litterariæ* ibidem à Io. *Aventino* inſtitutæ membra recenſentur. VI, 197.
Interim, Formula Fidei, *Auguſtæ* introducitur. V, 212.
Ioannes Anglicus. Eius *Roſa medica* editur. VI, 109.
Ioannes Auguſtanus, Monachus Ord. S. Bened. ſæculo XV. I, 93. *Ioannes*, Monachus, *ſæculo* 15. III, 126.
Ioannes Kampenſis. Eius *Pſalterium* germanice editur. I, 103. *Ioannis* Carpathiorum epiſcopi nonnulla vulgantur. V, 144. *S. Ioannis Chryſoſtomi* nonnulla eduntur. VI, 32. 40. 51. 58. 59. *S. Ioannis Damaſceni* nonnulla eduntur. VI, 34.
Ioſephus, Epiſcopus *Auguſtanus*, transfert oſſa *S. Udalrici.* IV., 220.
Isidori, Peluſiotæ, *Epiſtola de Judæorum abolita Politia* vulgatur. VI, 60.
Iſocratis de Regno Liber latinè editur. I, 104. Germanicè vulgatur. IV, 161.
Iudex, Matthæus, refutatur à *Mutio Juſtinopolitano* IV, 111.
Iulii II. *Epiſtola* ad *Matthæum Langium.* V, 40.
Iulii III. *Epiſtola* de *Othone Truchſeſſio*, ubi? IV, 124. 125.

Iun-

Iungermannus, Godofredus. Nonnulla de eo. VI, 131.
Iuſtus Urgellitanus editur. III, 119.

Kammerlander, Iacobi, Epiſtola, ubi? III, 119.
Kauffringer, Paulus, Grammatodidaſcalus. I, 95.
Kayſer. V. Cæſar.
Keller, Michael. V. Cellarius.
Kempis, Thomæ à, Libellus de Imitatione Chriſti græce editur. VI, 144.
Khager, Matthias, celebris Pictor Auguſtanus. III, 162.
Franciſcus Antonius. I, 79.
Khellnerus, Guilielmus, à Zinnendorf, J. V. D. Nonnulla de eo. IV, 171. 175. Guilielmus filius. ibidem.
Kholbornius, Canonicus ad S. Stephanum Moguntiæ, Orationem Chriſtoph. à Stadion Epiſcopi Auguſtani ſynodalem denuo recudi curat. IV, 65.
Kircherus, Athanaſius, S. J. Eius Epiſtolæ aliquot eduntur. I, 113. Amici eius Auguſtæ aliquot. ibid. Quos adjutores habuerit in edenda China illuſtrata? VI, 158.
Conradus, Auguſtanus. Eius merita litteraria. VI, 130.
Kiſtler, Ignatius. Eius Scripta. II, 79.
Kleindienſt, Bartholomæus, Ord. PP. Eius Vita & Scripta. IV, 193.
Knoeringen, Io. Egolphus de, Episcopus. Eius Vita & Scripta. IV, 9. VI, 188. Henricus, Epiſcopus Auguſtanus. Eius Vita & Scripta. IV, 30. VI, 192.
Knoeringer, Gallus, Monachus Fauceuſis. Eius Epiſtolæ MSStæ, ubi? I, 32.
Koehlerus, I. D. corrigitur. V, 84.
Koenigſeck, Ioann. Iacobus à, Canonicus Auguſtanus &c. Eius Vita & Scripta. V, 23.
Kramer, Balthaſar, Calligraphus. I, 97.
Kretz, Matthias. I, 90. IV, 158. 160. Eius merita & Scripta. IV, 167. VI, 196 - 203.

Lactantii, Opera eduntur. V, 18.
Lamprias de Scriptis Plutarchi editur. VI, 48.
Langenmantel, Gens patritia Auguſtæ. Eius origo. I, 108. Hieronymus Ambroſius. Eius Vita & Scripta. I, 108. Ulricus in favorem quatuor Studioſorum Stipendium aſſignat. V, 4.

Langius, Matthæus, Cardinal. & Archiepiſc. *Salisburgenſis*, fautor Virorum doctorum I, 56. Ad lites, inter alumnos Ord. Prædicat. exortas, componendas unà cum aliis à *Maximiliano I.* deputatur. I, 57. Eius Vita, Dotes animi, Doctrina & Scripta fuſe exponuntur. V, 25. Vindicatur ab adverſariorum convitiis. V, 55. 56. 81. *ſeqq.* Elogia eius. V, 73. *ſeqq.* 90. *ſeqq.* 98. *ſeqq.* Alia de eo. VI, 208.

Lapide, Ioannis *de*, Libellus *de Reſolutione dubiorum circa celebrationem Miſſæ* recuditur. IV, 140.

Lapides ſerpentini a Luſitanis, *La Pedra della Cobra*, dicti. VI, 158.

Lateranenſe Concilium ſub *Julio II.* V, 42.

Laubius, Georgius, Medicus. VI, 35. Eius Vita & Scripta. VI, 107. *Hieronymus*, Auguſtanus, Medicus Regis *Daniæ* aulicus. Eius Scripta. VI, 111.

Lauriſheimenſe Cænobium. Nonnulla de eo. IV, 2. 8.

Leib, Kilianus, *Rebdorfenſis.* II, 20. 22.

Lemnius, Simon, diſcipulus Anemoecii. VI, 171.

Leonis X. Epiſtola ad *Matthæum Langium*, ubi? V, 47. 51. *Conſultatio* de Expeditione contra Turcam. V, 51.

Leunclavii, Ioann. *Jus græco-romanum* editur. III, 40.

Leyſerus, Polycarpus, refellitur. IV, 205.

Libanii Characteres editi. I, 9.

Lichtenau, Henricus *à*, Epiſcopus Auguſtanus. Eius Vita & Scripta. IV, 27. VI, 192. *Conradi*, Abbatis Urſpergenſis, *Chronicon* editur *Auguſtæ.* IV, 150.

Liebenthalii, Chriſtiani, *Collegium politicum* editur. III, 207.

Lindanus, Guil. Damaſus. IV, 115. 135. 202.

Lippertus, Ioann. Caſpar, Eques Boius *Velſeri Librum V. & VI. Rerum Boicarum* edit. II, 219.

Lipſii, Juſti, *Notæ in Tacitum* eduntur. III, 57.

Locher, Iacobus, Philomuſus. I, 14. Eius Epiſtolæ MSStæ ubi? I, 92.

Loetus, Georgius. Eius Vita & Scripta. I, 98.

Lucaris, Conſtantinus, *Hoeſchelio* amicus. VI, 23. *ſeqq.* 59.

Ludolphus filius in patrem *Othonem I.* rebellat. IV, 214. 215.

Luitolphus, Epiſcopus *Auguſtanus* impetrat Canonizationem *S. Udalrici.* IV, 220.

Ludewig, Io. Petr. *de*, corrigitur. III. 110. 111.

Ludovici IV. Bavari *Sententia Separationis &c.* una cum aliis Scriptis editur. III, 41.

Ludo-

Ludovici, Germanici & *Karoli* Regis Galliarum *Formulæ* *Foederis* eduntur. III, 64.
Luſcinius. V. *Nachtgall.*

Macer, Caſpar, Profeſſor *Ingolſtadii.* I, 44.
Mader, Ioannes. I, 19. Eius Scripta. IV, 147.
Magius, Octavianus, *de Legationibus* editur. III, 40.
Maigretii, Georgii, *Martyrographia* germanice editur. I, 42.
Marcius, Martinus, Theologus *Pariſienſis* docet *Dillingæ*. IV, 115.
Margunius, Maximus, Epiſcopus *Cytherenſis* amiciſſimus *Hoeſchelio*. VI, 23. *ſeqq*. Eius *Poemata* eduntur. VI, 38. Eius *Epiſtolæ* ubi? VI, 39. *ſeqq*. paſſim. Eius *Anacreontica* publicantur. VI, 57.
S. Mariæ Eccleſia, ſeu *cathedralis*, *Auguſtæ*. Plures ad eam pertinentes Notitiæ. II, 106. *ſeqq*. IV, 76. V, 32. 44. Mos in ea oſtendendi SS. Reliquias populo in pervigilio S. Michaelis. V, 185. Vide *Auguſta*.
S. Mariæ Theodotæ monaſterii Privilegia confirmantur. IV, 2.
Marianus, Chriſtophorus. Eius Vita & Scripta. I, 117. VI, 174.
S. Marinus, Pontifex Romanus, prophetiæ dono celebris. IV, 211.
Marius, Auguſtinus, Vir perdoctus. IV, 63.
Marſchallus, Matthæus. Eius Vita & Scripta. II, 84. V, 3. VI, 181. Varia ad familiam *Marſchallorum* attinentia. II, 113.
M. V. Martialis Carmina publicantur. V, 157. 158.
Martin, Alipius. Eius Scripta. II, 80.
M. Maruli Spalatenſis Memorabilium Libri VI. germanice eduntur. IV, 203.
Matthæi, Ioannes, Prior *Auguſtinianus* ſtudia promovet *Mindelhemii*. IV, 155.
Mattſperger. V. *Marianus.*
S. *Maximi* Martyris *Myſtagogia*, & *Definitiones* vulgantur. VI, 51.
S. Mauritii Eccleſia, *Auguſtæ*. Plures ad eam pertinentes Notitiæ. II, 106. *ſeqq*. Ibi concionantur *Paulus Hoſæus*. IV, 95. *Georgius Mayr*. VI, 135.
Maximilianus I. Concio in obitum eius. I, 60. Congreſſus eius cum *Ladislao* Hungariæ Bohemiæque, et *Si-*

giſmundo Poloniæ Regibus, ac fœdera nuptialia: V, 49. 57. Sacri belli ducatûs inſignia a Card. Thomâ *Cajetano* accipit. V, 52. Obit diem ſuum. V, 53.. Eius Dictum memorabile. V, 80. 81.

Maximiliani, Ducis *Bavariæ*, ſtudium promovendi litteras: V, 135. Favor in *Societatem Jeſu*. V, 135. 143. 192. *Bavariam ſanctam* ſcribi curat & imprimi. V, 152. 165.

Maynettus, Profeſſor Medicinæ. Nonnulla de eo. VI, 151.

Mayr, Georgius, *S. J.* Eius Vita & Scripta. VI, 133. *Georgius* alius, & eius Scripta. VI, 133. *Paulus Hector*. Eius Scripta. III, 76. *Sebaldus*, peritiſſimus typographus *Dilingæ*. IV, 116.

Mayſterlin, Sigiſmundus, *ſæculo XV*. Eius Vita & Scripta. III, 99.

Meichſnerus, Ioannes, I. V. D. Eius Vita & Scripta. V, 117. *Sebaſtianus*. V, 119.

Menchuſius, Iacobus. IV, 115. 196.

Mercerii, Ioann.. *Opinionum Libri II.* eduntur. III, 42.

B. Methodii Revelationes eduntur.. IV, 145.

Miconius, Oſwaldus. II, 25.

Miller. V. *Mylius*.

Minderer, Raymundus, Medicus. Eius Vita & Scripta. VI, 114. Cum *Aetio Cleto*, & Petro *Caſtello* in controverſiam incidit. VI, 117.

Mirandulanus, Ioann. Franciſcus, implorat patrocinium Matthæi *Langii*. V, 106. *Ioannis* Carmina pia, ubi? VI, 57.

Moeſchus, Georgius, Vir doctus. VI, 33. 47. 92.

Moibanus, Ioannes, Medicus. I, 179. Eius Vita & Scripta. VI, 147.

Moltherus, Menradus. Eius Vita & Scripta. III, 116.

Morhofius corrigitur. IV, 154.

Munzingerus, Henricus, *Baſileenſis*, Medicinæ Doctor. V, 6.

Murbacenſe Cænobium in *Alſatia*. Nonnulla de eo. IV, 74. *ſeqq.*

Muſculus, Wolfgangus, diſcipulus *Betuleii*. V, 10.

Muzenhart, Antonius. Eius Scripta. II, 80.

Mylius, Georgius. Lis ab eo excitata. V, 187. 195. 200. Eius Vita & Merita litteraria. V, 200. Vide etiam: VI, 211.

Nachtgall, Othmarus. Eius Epiſtolæ *MSSta*, ubi? I, 32. Nonnulla de eo. IV, 163. 164. 172.
Nadler, Ioannes, Eius Scriptum. VI, 2.
S. Narciſſi ædicula, *Auguſtæ*. Nonnulla de ea. V, 46.
Neoburgenſis Epiſcopatus, utrum exſtiterit? IV, 77. Qui ſcripſerint de *Colloquio Religionis* ibi habito? IV, 206.
Neumayr, Ioſephus, *O. PP.* Eius Scripta. I, 129.
Nicetas, de VII. Admirandis Mundi vulgatur. VI, 67.
Noguera, Iacobus. IV. 110. Eius Liber *de Eccleſia Chriſti* editur. IV, 198.
Notingus Epiſcopus *Conſtantienſis*. IV, 213. 225.
Nunneſius, Petrus. Eius merita litteraria. VI, 56.
Nyſæus, Ioannes, *Auguſtanus*, docet *Baſileæ* &c. V, 22.

Occhinus (Bernardus) Eius Conciones nonnullæ in linguam germanicam traducuntur. VI, 120.
Occo, Adolphus *I.* I, 19. Eius Carmina MSSta, ubi? I, 216. *Occones III.* Medici docti *Auguſtani* carmine laudantur. VI, 104. *Occo II.* I, 173.
Oecolampadius, Ioannes. Eius Epiſtolæ MSSta, ubi? I, 32, II, 26. IV, 63.
Oefelius, Andr. Felix, Bibliothecarius *Bavaricus*. Nonnulla de eo. III, 78. IV, 207. VI, 164.
Olave, Martinus *de*. IV, 115. 128.
Optatiani, Publilii, *Panegyricus* editur. II, 232.
Oreſmii, Nicolai, Liber *de Origine &c. Monetæ* editur. III, 58.
Origenis & *Africani* Epiſtolæ mutuæ *de Suſanna* vulgantur. VI, 58. Opus *contra Celſum* editur. VI, 62. Alia *Eiusdem* prodeunt. VI, 63.
Ortelius, Abraham. I, 129.
Orto, Oberti *ab*, Opus *feudale* germanice editur. IV, 144.
Oſiander, Lucas, antagoniſtam habet Gregorium *Roſeſſium*. V, 195.
Oſterroth, Chriſtophorus, confutatur. III, 221.
Ottoburanum monaſterium. IV, 217.
Oudinus, Caſimirus, refutatus. I, 34.
Ovidii Triſtium et de Ponto Libri vulgantur. V, 145. Eius *Metamorphoſes* itidem. V, 146. 147.

Pacæus, Valentinus, docet *Dillingæ*. IV, 115. Alia de eo. VI, 195.

Packius, Otto, inſignis Impoſtor. V, 65. Punitur. VI, 208.
Panzau, Octavianus. Eius Scripta. II, 77. 78.
Paſſionei, Dominici, *Cardinalis* præclarum de aliquibus *Caroli Stengelii* Operibus iudicium. III, 156.
Pauli III. *Breve* pro *Othone Truchſeſſio*, ubi? IV, 124. 125. *Epiſtola* ad Matthæum *Langium*, fors ſuppoſititia? V, 113. *Pauli IV.* *Epiſtola* de *Othone Truchſeſſio*, ubi? IV, 125. Eiusdem Controverſia cum *Ferdinando I.* Imperatore de ſuſcepta dignitate cæſarea. V, 215. 225.
Perauldus, Raymundus, Epiſcopus *Gurcenſis* & Cardinalis. V. 32. 36.
Perſona, Chriſtophorus, notatur. I, 152.
S. Petri monaſterium *Salisburgi*. Nonnulla de eo. V, 56. 59.
Petri Siculi Hiſtoria editur. V, 160.
Peutingerus, Conradus. Eius *Vita* fuſe deſcripta editur *Auguſtæ*. I, 130. Litteras & Litteratos fovet. I, 143. 144. II, 124. 125. III, 118. IV, 164. V, 10. Additamenta ad eius *Vitam*. II, 114. *Sermonum convivalium* edendorum quæ cauſſa ei fuerit? V, 95. *Carolus*. I, 130. *Chriſtophorus*. I, 132. *Chriſtophorus*, alius a præcedenti. I, 134. *Marcus*. I, 136. *Chriſtophorus*, Medicus, I, 137. *Peutingeræ*, *Juliana* & *Conſtantia*. I, 138.
Pfiſter, Narciſſus, Monachus *San - Udalricanus*, ſæculo 15. Eius Scripta. III, 124.
Pflanzmann, Jodocus. Eius merita litteraria. IV, 144.
Pflaumern, Io. Henrici *à*, Epiſtola. III, 149.
Philippus, Comes Palatinus Rheni, Epiſcopus *Friſingenſis*. V, 55. 109. *Philippi* Solitarii Dioptra vulgatur. V, 143.
Philonis Judæi nonnulla eduntur. VI, 33, 67.
Philothei CPtani Oratio editur. V, 144.
Photii Bibliotheca publicatur: item *Eiusdem* Epiſtolæ. VI, 53. 54. 55.
Phranzæ, Georgii, Chronicon vulgatur. V, 143.
Phrynichi Epitome editur. VI, 56. 61.
Pii V. *Epiſtola* pro *Othone Truchſeſſio*, ubi? IV, 103. 125. *Epiſtola* ad *eundem* ubi? IV, 139. *Catechiſmum Romanum* germanicè edi ſuadet. IV, 141.
Pinicianus, Ioannes. Eius Vita & Scripta. I, 139.
Pirckheimerus, Wilibaldus. Eius Epiſtolæ MSStæ, ubi? I, 32.

Pirckmayr, vel *Pirgmann*, Magnus, *ſæculo XV.* VI, 190.
Piſanum Conciliabulum. V, 42.
Pittinger, Henricus, monachus *San - Udalricanus* ſæculo 15. Eius labores litterarii. III, 126.
Pogianus, Julius, *Io. Chryſoſtomi* Librum *de Virginitate* latine edit. IV, 126. Plura de eo. IV, 134.
Poll, Nicolaus, Medicus. Eius Epiſtolæ *MSStæ* ubi? I, 32.
Polychronii nonnulla publicantur. VI, 58.
Pomerius, Julianus, editur. III, 120.
Pontanus, Iacobus, *S. J.* Eius Vita & Scripta fuſe exponuntur. V, 119. Diſtinguendus eſt à *Iacobo Pontano* Heidelbergenſi. *ibidem.* Elogia virorum doctorum de eo. V, 128. *ſeqq.* Amici eius. V, 133. *ſeqq.* Alia de eo. VI, 210.
Popma, Auſonius, *de Verborum differentiis* recuditur. III, 206.
Prieſer, Io. Henr. *de*, I. V D. & Conſiliarii Reipublicæ *Auguſtanæ*, docta Obſervatio. III, 75.
Procopii Cæſareenſis *Hiſtoriarum* Libri vulgantur. VI, 64.
Prudentii Pſychomachia editur. IV, 148.
Purſchtinger, Bertholdus, Epiſcopus *Chiemenſis.* VI, 177. Editor Operis: *Deutſche Theologey.* VI, 208.

S. Radegundis Eccleſia prope caſtrum *Wellenburg* reædificatur & conſecratur. V, 58.
Raderi, Matthæi, *Epiſtolæ* MSStæ, ubi? III, 149. Diſcipulus Iacobi *Pontani.* V, 121. Eius Vita & Scripta prolixe exponuntur. V, 149. Vindicatur. V, 157. 158. Sugillatur. V, 165. Alia de eo. VI, 211.
Ramirez, Laurentius, caſtigatur. V, 158.
Raſſlerus, Maximilianus, *Raderi* Bavariam ſanctam germanice edit. V, 166.
Ratholdus, Erhardus, Typographus *Auguſtanus.* Nonnulla de eo. VI, 178. 179.
Ratisbonenſe Colloquium de Religione inſtitutum. II, 148.
Raynaldus, Odericus, refutatur. V, 114.
Rehlingerus, Henricus, ſuo ære *Beroii Conſilia* recudi curat. I, 48. Familiæ Patritiæ *Auguſtanæ* Origo. II, 118. III, 91. *Sebaſtianus.* Eius Vita & Scripta. II, 118. *Carolus*, Mecænas litterarum. VI, 54. 63.

Reichenau, Guilel. de, Epiſc. *Eichſtettenſis* Sanctorum Reliquias *Henrico VI.* Angliæ Regi mittit. II, 4.
Reling, Iacobus, à *Georg. Stengelio* refellitur. III, 194. *ſeqq.*
Rembold, Io. Bapt. Eius Vita & Scripta. I, 148.
Remus, Ægidius. Eius Vita & Scripta. I, 149. V, 63. VI, 175. *Georgius*, juvenis moritur. I, 151. *Georgius* alius. Eius Vita & Scripta. I, 153. VI, 5. 23. 50. 54. 57. 177. *Wolfgangus Andreas*. Eius Vita & Merita litteraria. IV, 172. VI, 194. *Wolfgangus*, pater præcedentis. IV, 172. VI, 205.
Reuchlinus, Ioannes, Matthæi *Langii* patrocinio utitur. V, 106.
Rhegius, Urbanus. II, 26, IV, 63. VI, 197.
Rhitovius, Martinus. IV, 115. 137.
Rhodomannus, Laurentius, adjuvat doctos *Hoeſchelii* labores. VI, 63.
Richardus Pampolitanus Ord. Eremit. S. Auguſtini editur. I, 67.
Riedlinus, Vitus, Medicus. Eius Vita & Scripta. V, 171.
Ritii, Hieronymi, *Ticinenſis* Epiſtola. II, 12.
Rittershuſius, Conradus, amiciſſimus *Hoeſchelio*, edit *Margunii Anacreontica*. VI, 57. 81. Alia de eo. VI, 83. 87. 88. 90.
Rochus Peruſinus de ſcribenda & reſcribenda Epiſtola, auctior editur. V, 121. 136. 137.
Roggenburgum, monaſterium Ord. Præmonſtrat. I, 35. 36.
Romel, Baruch Loth, *Medicus*. I, 169.
Rondininus. Natalis, *Alexandri VII.* Secretarius. III, 148.
Ronerus, Georgius, laudat oratione funebri *Philippinam Velſeriam*. II, 136.
Roſendalius, Cornelius. IV, 113. 115. 116.
Roſeſſius, Gregorius, S. J. concionator ſummæ ædis Auguſtæ. I, 118. Promovet Litteras. V, 122. Eius Vita & Scripta. V, 182. Perorat in Synodis *Auguſtæ* & *Dillingæ*. V, 186.
Roſieres, Franc. *de*, adverſarius *M. Velſeri*. II, 226.
Roſinus, Stephanus. Eius Vita & Scripta. V, 29. 30.
Roth, Henrici, *S. J.* Vita & Scripta. VI, 157.
Rudolphus, Plebanus *S. Mariæ majoris*, ſæculo 15. VI, 192. *Archipresbyter* Auguſtanus. *ibidem.*
Rulandi. Martini, *Synonymia* pluries recuditur. VI, 9. 35. 36.

Rumlerus, Io. Ulricus, Medicus. Eius Vita & Scripta. VI, 127.

Sadeler, Raphael, inſignis Chalcographus. II, 39. V, 165. Eius filius, ac nepos. V, 165. 166.

Sailer, Gereon, Mecænas Studioſorum. I, 42. Eius Vita & Scripta. I, 171.

Sailer, Raphael. Eius Vita & Scripta. I, 174.

Salisburgenſis Eccleſia ad Cleri ſæcularis ſtatum redigitur. V, 48. Eius lis cum Cænobitis *S. Petri*, V, 56. Archiepiſcopatus Privilegia in puncto *Vini* et *Salis* confirmantur. V, 58. Alia de eadem, V, 68. 69. 70.

Saller, Philippus. Eius Scripta. I, 169. Ioannes. Eius Merita literaria & apoſtolica. V, 187.

Sandei, Felini, *Epitome de Regibus Siciliæ*, una cum aliis, editur. III, 65.

Sartori, Joſephus de, ſcribit de Academia *Dillingana*. VI, 195. 206.

Scaliger, Joſephus, amicus *Hoeſchelio*. VI, 23. 53. 55. 59. 61. 64. Corrigitur. VI, 27.

Schadlandius, Ioannes, Epiſcopus *Auguſtanus*. IV, in *Præfatione*.

Schardii, Scriptores Rerum Germanicarum, recuduntur. III, 207.

Schaunburg, Petrus *à*, Epiſcopus & Cardinalis. Eius Vita & Scripta. IV, 18. VI, 192. Eius *Decretum publicarum Comprecationum*, & *Orationes duæ* ex manuſcripto exhibentur. IV, 36.

Schelhornius, I. G. junior corrigitur. VI, 42. 46. 67.

Schencking, Ioannes, I. V. D. Canonicus cathedralis. Eius Scriptum. IV, 201.

Schenſlerus, Sigiſmundus, Vir doctus. I, 153.

Schilling, Ioannes, Monachus. Eius cauſſâ turbæ oriuntur *Auguſtæ* ſæculo 16. ineunte. III, 89.

Schmidlinus, Iacobus, refutatur. IV, 195.

Schonerus, Ioannes, Mathematicus. I, 19. 27.

Schopfius. Philippus. Nonnulla de eo. VI, 109.

Schreckenfuchſius, Alexander. II. 122. *Laurentius*. II, 123. *Io. Bartholomæus*. II, 123.

Schwarzius, Chriſtophorus, celebris Pictor in aula *Bavarica*. III, 173.

Scipionis, Antonii, Ord. S. Bened. *Epiſtola*. II, 41.

Sebl-

Seberus, Wolfgangus, edit *Pollucem*. VI, 70. 86. 87. 88.
Seckendorfii Hiſtoria Lutheraniſmi corrigitur. IV, 60. 181. V, 84.
Seefelder, Ignatius. Eius Vita & Scripta. III, 97.
Seemiller, Sebaſtianus, editor *Incunabulorum Bibliothecæ Ingolſtadienſis Academiæ*. IV, 16.
Segethus, Thomas. VI, 54. 82. 94.
Seldius, Georg. Sigiſmundus. IV, 136. Eius Vita & Scripta fuſe proponuntur. V, 205. Alia de eo. VI, 211.
Sembler, Rupertus. Eius Vita & Scripta. V, 226.
Senderus, Clemens. Eius Vita & Scripta. VI, 161.
L. A. Senecæ Medea editur. V, 168.
Senfelius, Ludovicus, poſt Iſaacum *Orpheum*, muſicam Capellam *Maximiliani I.* illuſtrat. V, 98.
Seon, monaſterii *Bavariæ inferioris*, Hiſtoria editur. III, 163.
Sibyllina Oracula primò eduntur. V, 15.
Sigiſmundi Imperat. *Bulla* editur. III, 71. *Sigiſmundus Franciſcus*, Archidux *Auſtriæ*, Epiſcopus *Auguſtanus*, præceſſorem ſuum Henricum *à Knöringen* epitaphio honorat. IV, 31. Eiusdem *Synodum* recudi jubet. *ibid.* Idem *Othoni Truchſeſſio* Epiſcopo & Cardinali epitaphium erigit. IV, 105.
Simeonis, Junioris, Opuſcula eduntur una cum *Simeonis* Theſſalonicenſis lucubrationibus. V, 140.
Soto, Petrus, *Ord. PP.* IV, 110. 115. 116. 140.
Spalatinus, Georgius. I, 18. Eius Epiſtolæ MSStæ, ubi? I, 32. Corrigitur. V, 84.
Spanheimenſe Cænobium. De *Bibliotheca* ibidem nonnulla afferuntur. V, 228. *ſeqq.*
Spazius, Ioannes. IV, 111. 136.
Speculum humanæ ſalvationis. De hoc Libro nonnulla afferuntur. III, 126.
Speth de Turnegg, Fridericus, Epiſcopus *Auguſtanus*. Eius Vita & Scripta. IV, 24.
Spiegel, Iacobus. Eius Epiſtola ad Sodalitium litterarium *Seleſtadienſe*. II, 15.
Stabius, Ioannes, Hiſtoriographus. I, 14. 19. *Petrus*, Ord. PP. Eius Scriptum. I, 188.
Stadion, Chriſtophorus *de*, Epiſcopus *Auguſtanus*. Quid â Senatu *Auguſtano* paſſus ſit? I, 85. IV, 66. Eius Vita & Scripta. IV, 52. Eius Mandatum contra Lutheri doctri-

doctrinam & ſcripta exhibetur. IV, 56. Nonnulla de eo V. 53. VI. 193.
Stædel, Io. Carolus, Patritius *Moguntinus*. Eius Scripta anecdota. IV, 18.
Stamham, Melchior *de*, Abbas *San - Udalricanus*, ſæculo XV. Eius Vita & Scripta. III, 121.
Stamlerus, Ioannes. Eius merita litteraria. V, 101.
Staphylus, Fridericus. IV, 115. 136.
Starchandus, Epiſcopus *Eichſtettenſis*. IV, 216.
Staupitzius, Ioannes. Ei *Vocabularium Theologicum* dicat *Io. Altenſtaig*. IV, 155. *Lutherum* ad ſaniora conſilia reducere ſtudet. V, 52. Alia de eo. V, 59. 115.
Steiner, Ioſ. Antonius, *Synodorum Auguſtanarum*, & *Actorum ſelectorum* eiusdem *Eccleſiæ* editor. IV. 24. *ſeqq.*
Steinmezius, Ioannes, Poeta. V, 160.
Stengelius, Carolus, Abbas *Anhuſanus*. Eius Vita & Scripta. III, 133. VI. 121. 187. *Georgius S. J.* Eius Vita & Scripta. III, 181. *Epiſtolæ MSStæ*, ubi? III, 149. Eius encomium. V, 151.
Stetten, Paulus *à*, *ſenior* corrigitur. III, 157. 181. V, 189.
Stetten, Paulus *à*, *junior* corrigitur. III, 130.
Stevartius, Petrus. Eius Epiſtolæ MSStæ, ubi? III, *Martinus*. V, 184.
Stiborius, Andreas, I, 14. Eius *Canon Clypei auſtriaci*. I, 33.
Stobæus, germanice editur. I, 105.
Stoppelius, Iacobus, I, 14. 19.
Struvii Bibliotheca Hiſtorica corrigitur. IV, 150.
Sturni, Ioannis, *Epiſtola*. II, 16.
Sucqueti, Antonii, Epiſtolæ MSStæ, ubi? III, 149. Eius Opera quædam germanice eduntur. III. 179.
S. Symperti Miracula deſcribuntur. III, 108. Eius Reliquiæ ſacræ transferuntur. IV, 27. Quinam de illo ſcripſerint? IV, 69. *ſeqq.* Eius Vita & Scripta. *ibidem.* VI, 194.
Publ. Syri Sententiæ eruuntur. II, 149.

C. C. Tacitus editur. III, 12.
Tanneri, Adami, *Epiſtolæ MSStæ*, ubi? III, 150.
Templum Ord. Prædicatorum, *Auguſtæ*, reædificatur, I, 54. V, 49. *S. Ioannis*. IV, 217. *S. Afræ*. I, 95. IV, 217. *S. Stephani*. IV, 217.

Terentii Comœdiæ eduntur. III, 223. VI, 68.
Tertulliani Opuſcula nonnulla eduntur. I, 199.
Thalhauſer, Wolfgangus, Medicus. I, 173.
Themiſtii Orationes eduntur. I, 161.
Theobaldus, frater *S. Udalrici.* IV, 215. 216.
Theodoreti aliqua eduntur. VI, 58.
Theophylacti Simocattæ Hiſtoria editur. V, 143.
Theotiſca varia edit *Freherus.* III, 63. 74.
Theſſmerus, Nicolaus. Eius merita litteraria. V, 117.
Thomas, Corbinianus. Eius Vita & Scripta, I, 190. *Hieronymus.* Eius Vita & Scripta. III, 206. VI, 187.
S. Thomæ, Itinerarium ex Judæa in Indiam, editur. VI, 159.
Tieffenbach, Ioannes, Medicus. I, 173.
Tilly, Wernerus Tſerclas, Comes *de*, Eius laudes, ubi? III, 197.
Törring, Albertus de, Epiſcopus Ratisbonenſis. I, 1.
Torrentinus, Caſpar. II, 140.
Tradelius, Georgius. Eius Vita & Scripta. III, 209. VI, 188. *Caſpar.* Eius Scripta. III, 209. 210. 218.
Trapezuntii, Georgii, Epiſtola editur. V, 143.
Trefflerus, Wolfgangus. Eius Merita litteraria. V, 228. *Florianus.* V, 231.
Triburienſis Synodus anni 895. IV, 4.
Trigautius, Nicolaus, Eius *Hiſtoria* ſuppletur. V, 167.
Trithemii, Ioann. *Opera hiſtorica* eduntur. III, 53. Alia de eo. V, 107. 228. 230.
Trommius, Abrahamus. Nonnulla de eo. VI, 132.
Truchſeſſiorum de Waldburg nobilis familiæ Genealogia ubi? II, 97. *Otto*, Epiſcopus *Auguſtanus* & Cardinalis. Eius Vita, Merita litteraria, & Scripta. IV, 83. *ſeqq.* V, 194. 216. 218. VI, 195.
Typographia in monaſterium *San-Udalricanum*, *Auguſtæ*, introducitur. III, 130. 131. *Typographia ad inſigne Pinûs.* Quædam de ea. II, 198. VI, 19. 42. 43. 138. *Typi & Inſigne* S. Nicolai. VI, 138.
Tyræus, Hermannus, *Ingolſtadii* diſputat. IV, 108. *Petri*, Opus *de Romano Pontifice* germanice editur. IV, 205.

Vannius, Udalricus. Eius Scripta, & Merita. II, 124. VI, 182.

Vayer

Vayer, Franciſci le, *Legatus* editur. III, 40.
S. Udalricus Epiſcopus Auguſtanus. *De eius Vita quæ extant*, eduntur à *M. Velſero*. II, 209. Eius oſſa *Auguſtæ* quieſcunt. III, 161. Eius Vita & Scripta. IV, 208.
Udalſcalcus, Abbas San - Udalricanus *Auguſtæ*, ſæculo XII. Eius Vita & Scripta. I, 200.
Velius, Caſpar Urſinus. Nonnulla de eo. V, 102. 105.
Velſeria, Margaretha, *Conr. Peutingeri* uxor. I, 145. Eius Vita & Scriptum. II, 127. *Philippina*, uxor Ferdinandi Archiducis Auſtriæ. Eius Vita & Scripta. III, 131.
Velſerus, Antonius, S. J. Eius Vita & Scripta. II, 139. *Antonius* alius. Eius Vita & Scripta. II, 147. VI, 65. 66. *Chriſtophorus*. Eius Vita & Epiſtola. II, 153. *Marcus*, Duumvir Auguſtanus. Eius Vita & Scripta. II, 159. Alia de illo. V, 123. 134. *ſeqq*. 154. 160. 161. 191. VI, 183 - 186. *Matthæus*. Eius Vita & Scriptum. II, 228. VI. 6. *Paulus*. Eius Vita & Scripta. II, 229.
Verbezius, Ioannes, Medicus. Nonnulla de eo. VI, 118.
Viennenſis Academiæ facies circa annum 1486. V, 90.
Viennenſe Collegium Poetarum ſæculo XVI. ineunte à *Maximiliano I.* conditur. V, 93. VI, 182. *Viennenſis* urbis à Turcis anno 1529. obſeſſæ Hiſtoria, ubi? VI, 167.
Virgilii Bucolica edita. I, 9. Bucolica, Georgica, Æneis junctim vulgantur à Iac. *Pontano S. J.* V, 140.
Ulricus, Dux *Würtembergicus*, cenſura imperiali notatur. V, 52.
Voegelinus, Ioannes. Eius Epiſtolæ *MSStæ*, ubi? I, 32. IV, 63. 167. V, 2. VI, 193.
Voit à Berg, Ægidii Sebaſtiani, Scriptum. III, 209.
Urſpergenſe Chronicon editur. IV, 150.

Waldkirch, Bernardus de, fautor litterarum. I, 12. 13.
Wagner, Leonardi, monachi *San - Udalricani*, ſæculo 15. Scripta. III, 127. *Conradus*. III, 128. *Petrus*. Eius Vita & Scripta. III, 224. *Bartholomæus*. Eius Merita. V, 198.
Walramus Eberſpergenſis editur. III, 74. 118.
Wanningus, doctus monachus San - Gallenſis. IV, 210.

Weinlin, Leonardus, monachus *San-Udalricanus*, ſæculo XVI. Eius Scriptum. III, 130.
Wellenburg Caſtrum prope *Auguſtam*, reædificatur. V, 36.
Welſchius, Georg. Hieronymus. II, 216. in edendis aliorum Medicorum Scriptis induſtrius. VI, 116. 129.
Weltenburg, monaſterii Ord. S. Benedicti, Annales editi. I, 4.
Wendlerus, Io. Chriſtophorus, notatur. III, 189. VI, 13.
Werdenberg, Ioannes *de*, Epiſcopus *Auguſtanus*. Eius Vita & Scripta. IV, 25. VI, 190.
Werdenſtein, I. G. *a*. Eius Merita. IV, 207. VI, 56. 206.
Weſtcapellus, Matthæus Galenus. IV, 115. 195.
Wiborada, Virgo ſancta. IV, 210.
S. Wicterpus Epiſcopus *Auguſtanus*. IV. in *Præfatione*.
Widemannus, Carolus, Medicus. Nonnulla de eo. VI, 116.
Wildenberg, Io. Ebran *de*, *Chronicon* editur. IV, 207.
Willerus, Georgius, primus omnium *Catalogos Librorum* edit. VI, 84.
Windhauſer, Wolfgangus. V. *Anemoecius*.
Wittwer, Wilhelmus. Eius Vita & Scripta. I, 214.
S. Wolfgangus, Epiſcopus *Ratisbonenſis*. IV, 219.
Wolfius, Hieronymus, ſcribit ſuam ipſe Vitam. VI, 81. 84. 85. *Moibanum* carmine funebri laudat. VI, 155. 157.
Wolowicius, Euſtachius, *Raderum* audit. V, 151. 160.
Würdtweinius, Steph. Alexander, corrigitur. IV, 189.
Würtembergiæ ad Ducatum attinentia *Acta publica*, ubi? VI, 167.
Wurmſer, Bernardus, ICtus *Carolum V.* alloquitur. II, 15.
Xylander, Guilielmus, diſcipulus *Betuleii*. V, 10.
Zapfius, G. G. emendatur. VI, 43. 67.
Zeta & *Zetarius*, quid? II, 154.
Ziegler, Ioannes, ſæculo 15. VI, 191.
Zimmermann, Edmundi, Scripta. III, 230.
Zingieſſer, Ioannes, Præpoſitus *Pollinganus* ſtudia in monaſterio ſuo expolire ſtudet. IV, 153. 159. 160.
Zollern, Fridericus *a*, Epiſcopus *Auguſtanus*. Eius Vita & Scripta. IV, 26.
Zuichemi ab *Aytta*, Viglii, *Epiſtola* notatu digniſſima. IV, 68. Alia de eo. IV, 137. 138. 164. 175. Alia *Epiſtola* eius. V, 207. Epiſtolas ad Georg. *Hermannum* Auguſtanum mittit. VI, 37.
Zwinglius. II, 26. VI, 204.